

SAJTÓSZEMLE
(Frissítve: 2017.07.11.)

**A NEMZETI EMLÉKEZET BIZOTTSÁGÁNAK JELENTÉSE ÉS JAVASLATA AZ
ÜGYNÖKNEVEKET IS TARTALMAZÓ MÁGNESSZALAGOKRÓL**

KÖZLEMÉNYÜNK

- [OS - A NEMZETI EMLÉKEZET BIZOTTSÁGA KÖZLEMÉNYE - OS.MTI.HU](#)

MTI

- [AZ ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK TÖRTÉNETI LEVÉLTÁRÁNAK KÖZLEMÉNYE - OS.MTI.HU](#)
- [A TÖRTÉNETI LEVÉLTÁRBA KERÜLHETNEK A TITKOSSZOLGÁLATI SZALAGOK - MTI](#)
- [MÁGNESSZALAGOK - LÁZÁR: A KORMÁNY ÁTADJA A SZALAGOKAT A TÖRTÉNETI LEVÉLTÁRNAK - MTI](#)
- [MÁGNESSZALAGOK - NEB: KERÜLJENEK A TÖRTÉNETI LEVÉLTÁRBA A SZALAGOK - MTI](#)
- [MÁGNESSZALAGOK - BEFEJEZTÉK A VIZSGÁLATOT A SZAKÉRTŐK - MTI](#)

TELEVÍZIÓS MEGJELENÉSEK

- [AZ ÜGYNÖKTÖRVÉNY MÓDOSÍTÁSA SEMMIN SE VÁLTOZTATNA, VÉLI SCHIFFER ANDRÁS - ATV, EGYENES BESZÉD](#)
- [2018. JÚNIUS 30-A UTÁN DERÜL KI, HOGY KIK SEGÍTETTÉK AZ ÁLLAMBIZTONSÁGOT A RENDSZERVÁLTÁS ELŐTT - ATV, EGYENES BESZÉD](#)
- [MA MÁR LEHETETLEN ÖSSZEÁLLÍTANI A TELJES ÜGYNÖKLISTÁT A NEMZETI EMLÉKEZET BIZOTTSÁGA EGYIK TAGJA SZERINT - ATV, ESTI HÍRADÓ](#)
- [EGY TÖRTÉNÉS SZERINT LEHETETLEN ÖSSZEÁLLÍTANI A TELJES ÜGYNÖKLISTÁT - HÍRTV, HÍRADÓ 10:00](#)

- ÜGYNÖKÜGYEK – MAGYARORSZÁG ÉLŐBEN - HIRTV.HU
- LÁZÁR JÁNOS ÉS KOVÁCS ZOLTÁN SAJTÓTÁJÉKOZTATÓT TARTOTT KORMÁNYINFO 81 - MIT MIÉRT TESZ A KORMÁNY? CÍMMEL - M1 - MA DÉLUTÁN
- PENGEÉLESEN HASÍT AZ ELMÚLT ÉVTIZEDEK KULTURÁLIS, TÁRSADALMI ÉS POLITIKAI KÉRDÉSEIBE AZ ÜGYNÖKKÉRDÉS - ECHO TV, NAPI AKTUÁLIS
- ÚJABB LÉPÉS AZ ÜGYNÖKLISTA MEGISMERÉSÉHEZ - ATV
- FELOLDANÁ A TITKOSÍTÁSÁT A NEMZETI EMLÉKEZET BIZOTTSÁGA AZOKNAK A MÁGNESSZALAGOKNAK, AMIKEN A RENDSZERVÁLTÁS ELŐTTI IDŐSZAK ÁLLAMBIZTONSÁGI SZERVEINEK ADATAIT TÁROLJÁK - RTL KLUB, RTL HÍRADÓ
- ELKÉSZÜLT AZ 1990 ELŐTTI ÁLLAMBIZTONSÁGI SZERVEK MÁGNESSZALAGOKON MEGŐRZÖTT ADATÁLLOMÁNYÁNAK TUDOMÁNYOS VIZSGÁLATÁRÓL SZÓLÓ JELENTÉS - M1, MA REGGEL

RÁDIÓS MEGJELENÉSEK

- A TÖRTÉNELEM NEM NEVEK, HANEM ESEMÉNYEK MEGISMERÉSE, MONDTA KÓNYÁNÉ KUTRUCZ KATALIN - KARC FM, DÉLI NEWS
- AZ ORSZÁGGYŰLÉS DÖNTÖTT ARRÓL, HOGY A KÁDÁR-RENDSZER UTOLSÓ ÉVEIBEN MÁGNESSZALAGOKON TÁROLT INFORMÁCIÓK ÁTKERÜLHETNEK A LEVÉLTÁRBA - KARC FM, HANGOLÓ
- JÚNIUS 15-ÉN AZ ORSZÁGGYŰLÉS MÓDOSÍTOTTA AZ ELMÚLT RENDSZER TITKOSSZOLGÁLATI TEVÉKENYSÉGÉNEK FELTÁRÁSÁRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNYT - KLUBRÁDIÓ - REGGELI GYORS
- TÖBB PONTON IS MÓDOSÍTANÁ A FIDESZ AZ ELMÚLT RENDSZER TITKOSSZOLGÁLATI TEVÉKENYSÉGÉNEK FELTÁRÁSÁRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNYT - LÁNCHÍD RÁDIÓ, DÉLI HÍRJÁRAT
- MEGVÁRJÁK A VÁLASZTÁST A NYILVÁNOSSÁGGAL - LÁNCHÍD RÁDIÓ, REGGELI HÍRJÁRAT
- LEZÁRULT AZ ÁLLAMBIZTONSÁGI SZERVEK MÁGNESSZALAGON MEGŐRZÖTT ADATÁLLOMÁNYÁNAK VIZSGÁLATA - KOSSUTH RÁDIÓ, IDŐT KÉREK

- FARKASVEREM - KARC FM
- A KÁDÁR-KORSZAKBÓL 16 MÁGNESSZALAG TITKOS INFORMÁCIÓIT VIZSGÁLTÁK LEVÉLTÁROSOK - KOSSUTH RÁDIÓ, VASÁRNAPI ÚJSÁG
- MŰSORFOLYAM DÉLUTÁNI DRIVE TIME - INFORÁDIÓ, MŰSORFOLYAM
- KIVONAT HÍREK - INFORÁDIÓ, KIVONAT
- MINDEN UNIÓS JOGI AKADÁLY ELHÁRULT A PAKSI BŐVÍTÉS ÚTJÁBÓL, MONDTA LÁZÁR JÁNOS - INFORÁDIÓ, REGGELI HÍREK 7:00
- ÁTADJA A KORMÁNY A TITKOSSZOLGÁLATI MÁGNESSZALAGOKON TÁROLT ADATOKAT AZ ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK TÖRTÉNETI LEVÉLTÁRÁNAK - KATOLIKUS RÁDIÓ, HÍRTÜKÖR 18:30
- TISZTÍTÓTŰZ - LÁNCHÍD RÁDIÓ
- REGGELI GYORS - ADATSOROKAT VONTAK KI MÁGNESSZALAGOKBÓL - KLUBRÁDIÓ
- BEFEJEZTE AZ ÁLLAMBIZTONSÁGI MÁGNESSZALAGOK VIZSGÁLATÁT A NEMZETI EMLÉKEZET BIZOTTSÁGA - KARCFM, HANGOLÓ
- BEFEJEZTE AZ ÁLLAMBIZTONSÁGI MÁGNESSZALAGOK VIZSGÁLATÁT A NEMZETI EMLÉKEZET BIZOTTSÁGA - KARCFM, DÉLI NEWS
- AZ ÁLLAMBIZTONSÁGI MÁGNESSZALAGOK KUTATHATÓVÁ TÉTELÉT JAVASOLJA A NEMZETI EMLÉKEZET BIZOTTSÁGA - KOSSUTH RÁDIÓ, KRÓNKA 06:00
- MŰSORFOLYAM REGGELINFO - INFORÁDIÓ, MŰSORFOLYAM
- MŰSORFOLYAM HÍREK - KLUBRÁDIÓ, MŰSORFOLYAM
- NYILVÁNOSSÁGRA HOZNÁ AZ ÁLLAMBIZTONSÁGI MÁGNESSZALAGOKAT A NEMZETI EMLÉKEZET BIZOTTSÁGA - JAZZY RÁDIÓ, DÉLI HÍRADÓ
- KIVONAT HÍREK - INFORÁDIÓ, KIVONAT
- AZ ÁLLAMBIZTONSÁGI MÁGNESSZALAGOKON MEGŐRZÖTT ADATÁLLOMÁNY NEMCSAK ÜGYNÖKNEVEKET TARTALMAZ - KOSSUTH RÁDIÓ, KRÓNKA 10:00

- **BEFEJEZTÉK AZ ÁLLAMBIZTONSÁGI MÁGNESSZALAGOK VIZSGÁLATÁT** - KOSSUTH RÁDIÓ, 180 PERC

NYOMTATOTTSAJTÓ-MEGJELENÉSEK

- **NEM JÓ ÖTLET NYILVÁNOSSÁGRA HOZNI** - NÓGRÁD MEGYEI HÍRLAP
- **DELEJES SZALAGOK, REJTŐZKÖDŐ ÜGYNÖKÖK** - MAGYAR IDŐK
- **HUSZONNÉGYEZER HATOS KARTON** - MAGYAR IDŐK, LUGAS MELLÉKLET
- **SEMMIT SEM ÉR A MAGÁNKÉZBEN LÉVŐ ÜGYNÖKAKTA** - MAGYAR NEMZET
- **ELBUKOTT A PLAKÁTTÖRVÉNY** - MAGYAR NEMZET
- **KUTATHATÓK LESZNEK A MÁGNESSZALAGOK** - FIGYELŐ
- **GULYÁS GERGELY: KÍMÉLETLEN KAMPÁNY JÖN** - MAGYAR IDŐK
- **A LEVÉLTÁRBA KERÜLNEK A KOMMUNISTA ÜGYNÖKIRATOK** - MAGYAR HÍRLAP
- **MIT TUDHATUNK MEG BŰNRŐL ÉS BŰNHŐDÉSRŐL?** - HETEK
- **VELÜNK ÉLŐ ÜGYNÖKEINK** - MAGYAR NEMZET HÉTVÉGI MAGAZIN MELLÉKLET
- **KÁVÉHÁZI CSEKISTÁK ÖRÖKSÉGE** - HETI VÁLASZ
- **ÜGYNÖKFELTÁRÁS** - HVG
- **CSAK A VÁLASZTÁS UTÁN NYÍLNAK AZ ÜGYNÖKAKTÁK** - NÉPSZAVA
- **AKI FECSEG, NEM VÉRBELI TITKOSSZOLGA** - 168 ÓRA
- **KÖDÖSÍTETT ÜGYNÖKÜGYEK** - 168 ÓRA
- **MÚLTFELTÁRÁS ÚJRATÖLTVE** - FIGYELŐ
- **A MEGISMERHETŐSÉG HATÁRA** - HVG
- **KORMÁNYFŐI RIPOSZT** - MAGYAR HÍRLAP
- **NEM LESZ TELJES ÜGYNÖKLISTA?** - NÉPSZAVA
- **A SZOLGÁLATOKNAK NEM ÉRDEKÜK** - VASÁRNAPI HÍREK
- **ÜGYNÖKLISTA** - MAGYAR HÍRLAP
- **60 ÉVRE MEGOLDOTT HAZÁNK ÁRAMIGÉNYE** - TOLNAI NÉPÚJSÁG
- **LÁZÁR JÁNOS: MEG KELL VÉDENI A JOGI HATÁRZÁRRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNYT** - MAGYAR HÍRLAP
- **LEVÉLTÁRBA KERÜLŐ MÁGNESSZALAGADATOK** - MAGYAR IDŐK

- [SZALAGSZAKADÁS - HVG](#)
- [ÜGYNÖKAKTÁK: A JOBBIK NYILVÁNOSSÁGOT AKAR - MAGYAR NEMZET](#)
- [HA LEHETNE, NEM MARADNA TITKOS - KELET-MAGYARORSZÁG](#)
- [MÁGNESES ÜGYNÖKÜGYEK - NÉPSZAVA](#)
- [SZABAD A VÁSÁR? - MAGYAR NEMZET](#)
- [NYILVÁNOS A JELENTÉS - MAGYAR HÍRLAP](#)
- [BEFEJEZTÉK A KÁDÁRI ÁLLAMBIZTONSÁG MÁGNESSZALAGJAINAK VIZSGÁLATÁT - MAGYAR IDŐK](#)

ONLINEMÉDIA-MEGJELENÉSEK

- [LEVÉLTÁRUNK KÖZLEMÉNYE - FACEBOOK/ÁBTL](#)
- [NEM BIZTOS, HOGY JÓ ÖTLET LENNE A NYILVÁNOS ÜGYNÖKLISTA - MNO.HU](#)
- [AZ EGYÜTT - A KORSZAKVÁLTÓK PÁRTJÁNAK KÖZLEMÉNYE - OS.MTI.HU](#)
- [UNGVÁRY KRISZTIÁN: STUMPF ANDRÁS HAMIS LÁTSZATOT KELT - VALASZ.HU](#)
- [PAPÍRJA VAN EGY KORMÁNYTAG ÜGYNÖKMÚLTJÁRÓL? KITÖRÖLHETI VELE - VALASZ.HU](#)
- [TENGERNYI PÉNZ SORSÁRÓL DÖNTÖTTEK - GONDOLA.HU](#)
- [ITT A KIADVÁNY A KOMMUNISTA ÁLLAMBIZTONSÁG MAGYAR ÜGYNÖKEIRŐL - INFORADIO.HU](#)
- [SCHIFFER ANDRÁS \(FACEBOOK\): MITŐL TETSZENEK FÉLNI? - MANDINER.HU](#)
- [OGY - KRÓNKA 3. RÉSZ \(KÖZSZOLGÁLATI TISZTVISELŐK, TITKOSSZOLGÁLATI MÚLT\) - WEBRADIO.HU](#)
- [MÓDOSÍTJA A FIDESZ AZ ÜGYNÖKTÖRVÉNYT - INDEX.HU](#)
- [MICSODA MEGLEPETÉS: HAZUDOTT EMLÉKIRATAIBAN A „HARCOS” PUFAJKÁS, III/II-ES BESZERVEZÉSÉT DISZKRÉTEN ELHALLGATTA - KURUC.INFO](#)
- [HORN GYULA, AZAZ „HARCOS” ÉS A MÁGNESSZALAGOK - INDEX.HU](#)
- [TITKOS LAKÁSOK BUDAPESTEN - INDEX.HU](#)
- [GYÁVASÁG SZÁMÚZVE! - GONDOLA.HU](#)

- [BM: AZ ÜGYNÖKLISTÁS MÁGNESSZALAGOK KUTATHATÓAK, NINCSENEK VOLT ÜGYNÖKÖK A KORMÁNY SORAIBAN - HVG.HU](#)
- [CSAK A VÁLASZTÁS UTÁN DERÜLHET FÉNY A PÁRTÁLLAM TITKAIRA - MNO.HU](#)
- [VÉGRE LEVÉLTÁRBA KERÜLNEK AZ ÁLLAMBIZTONSÁGI MÁGNESSZALAGOK - MNO.HU](#)
- [NINCS OLYAN, HOGY TELJES ÜGYNÖKLISTA - ORIGO.HU](#)
- [ÜGYNÖKLISTA: MÉG '89-90-BEN IS TÖRÖLTEK ADATOKAT A MÁGNESSZALAGOKRÓL - HIRADO.HU](#)
- [NEM LEHETSÉGES A TELJES ÜGYNÖKLISTA ÖSSZEÁLLÍTÁSA - HIRADO.HU](#)
- [ÁLLAMBIZTONSÁGI PARASZTVAKÍTÁS - PARAMETER.SK](#)
- [MÁGNESSZALAGOK - LÁZÁR: A KORMÁNY ÁTADJA A SZALAGOKAT A TÖRTÉNETI LEVÉLTÁRNAK - WEBRADIO.HU](#)
- [A JOBBIK AZ ÁLLAMBIZTONSÁGI MÚLT NYILVÁNOSSÁGÁT SÜRGETI - WEBRADIO.HU](#)
- [AKTATOLOGATÁS HELYETT TELJES NYILVÁNOSSÁGOT! - LEHETMAS.HU](#)
- [NYILVÁNOSSÁGRA HOZNÁK A MÁGNESSZALAGOK TARTALMÁT - PESTISRACOK.HU](#)
- [NEM CSAK ÜGYNÖKNEVEK AZ ÁLLAMPÁRTI TITKOS LISTÁN - ORIGO.HU](#)
- [NEMZETBIZTONSÁGI IRATOKAT AKAR ŐRIZNI A TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR - INDEX.HU](#)
- [BEFEJEZTÉK AZ ÁLLAMBIZTONSÁGI MÁGNESSZALAGOK VIZSGÁLATÁT - INDEX.HU](#)
- [BEFEJEZTÉK A MÁGNESSZALAGOK VIZSGÁLATÁT - TARTALMAZNAK ÜGYNÖKNEVEKET A SZALAGOK - HIRADO.HU](#)

KÖZLEMÉNYÜNK

Részletek

[OS - A Nemzeti Emlékezet Bizottsága közleménye](#)

OS.MTI.HU - 2017. 03. 06.

A Nemzeti Emlékezet Bizottságának jelentése és javaslata az ügynökneveket is tartalmazó mágnesszalagokról

Elkészült a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (ÁBTL) közös szakértői munkacsoportjának jelentése az 1990 előtti állambiztonsági szervek mágnesszalagokon megőrzött adatállományának tudományos vizsgálatáról. A dokumentum teljes terjedelmében elolvasható a NEB honlapján.

A munkacsoport megvizsgálta az Alkotmányvédelmi Hivatal (AH) kezelésében lévő mágnesszalagokon rögzített adattartalom szerkezetét, teljességét és történeti értékét. Az elemzés befejezését követően a NEB kezdeményezte, hogy a vonatkozó törvényi szabályozás módosítása után a mágnesszalagok kerüljenek át az AH-tól az ÁBTL őrzésébe. A szakértői munkacsoport jelenleg is végzi a nyilvántartásokban szereplő minősített adatok tételes felülvizsgálatát, megteremtve ezzel az állampolgárok minél teljesebb információs kárpótlásának és a további történeti kutatásoknak a lehetőségét.

Kiadó: Nemzeti Emlékezet Bizottsága

http://os.mti.hu/hirek/124861/os-a_nemzeti_emlekezet_bizottsag_kozlemenye

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

MTI

Részletek

Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának közleménye

OS.MTI.HU - 2017. 06. 22.

Budapest, 2017. június 22., csütörtök (OS) - A jogellenesen birtokolt állambiztonsági iratokra vonatkozó új törvényi szabályokról

Az Országgyűlés az 1990 előtt keletkezett állambiztonsági mágnesszalagok levéltári átadása érdekében 2017. június 15-én módosította az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltáráról szóló 2003. évi III. törvényt.

A módosítás érinti a törvény azon szakaszát, mely a Levéltár illetékességébe tartozó, de jogellenesen birtokolt iratok átadási kötelezettségéről és azok felhasználhatóságáról szól. A sajtóban megjelent elmarasztaló véleményekkel szemben ez a változtatás nem tiltja, hanem – a most még hatályos törvényi rendelkezéstől eltérően – lehetővé teszi a jogellenesen birtokolt iratok bizonyítékként történő felhasználását. A ma hatályos törvény szerint az ilyen iratok „bíróság, vagy más hatóság előtt bizonyítékként nem használhatók fel”. A módosítás ezzel szemben csak azt tiltja meg, hogy az irat jogellenes birtoklója valamely tény igazolása céljából hivatkozhasson az ilyen iratra. Ez a megoldás felel meg annak a polgári jogi szabálynak, amely szerint „Felróható magatartására előnyök szerzése végett senki sem hivatkozhat.”

A módosítás indoka, hogy Magyarországon szabad bizonyítási rendszer van, így a bíróság vagy más hatóság dönt arról, hogy mit fogad el bizonyítékként és mit nem.

Kiadó: Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára

<http://os.mti.hu/hirek/127961/az-allambiztonsagi-szolgalatok-torteneti-leveltaranak-kozlemenye>

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

A történeti levéltárba kerülhetnek a titkosszolgálati szalagok

MTI - 2017.06.15.

Budapest, 2017. június 15., csütörtök (MTI) - Az Országgyűlés csütörtöki döntése értelmében az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárába (ÁBTL) kerülhetnek a rendszerváltás előtt működött állambiztonsági szolgálatoknál keletkezett titkosszolgálati mágnesszalagok, valamint a rendszerváltás utáni nemzetbiztonsági szolgálatoknál keletkezett, minősített adattartalmat rögzítő, maradandó értékű iratok. A Fidesz előterjesztését 126 igen szavazattal, 57 nem ellenében, 2 tartózkodás mellett fogadta el a parlament.

A történeti levéltárról szóló törvény hatályát az eddiginél több iratra és adatra terjesztették ki. Így a történeti levéltárhoz kerülnek például az egykori Belügyminisztériumban vagy más államigazgatási szervnél keletkezett, valamint a már más levéltárakban őrzött államvédelmi, állambiztonsági adatokat is tartalmazó iratok másolatai, továbbá az 1945. január 1. és 1960. április 1. között a magyar hatóságok határozata alapján végrehajtott internálásra, kényszermunkára, közbiztonsági őrizetre, kitelepítésre vonatkozó, a Belügyminisztériumban kialakított gyűjtemény.

A törvényben meghatározott iratokat és adatokat az ÁBTL jogosult átvenni és kezelni, kivéve, ha arra a közfeladatot ellátó szervnek ügyviteli szempontból még rendszeresen szüksége van. Emellett a levéltár jogosult átvenni és kezelni a nemzetbiztonsági szolgálatok iratait.

Annak érdekében, hogy az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára az állambiztonsági és nemzetbiztonsági iratok közlevéltári kezelésének kizárólagos felelőssévé váljon, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat nemzetbiztonsági vonatkozású iratainak kezelését is az illetékességébe utalják.

Azt is beiktatták a levéltár feladatai közé, hogy feltárja, nyilvántartja és gyűjti, illetve másolatban beszerzi a magyar vonatkozású külföldi állambiztonsági anyagot, továbbá másolatot készít a más levéltárba került és államvédelmi, illetve állambiztonsági adatokat is tartalmazó iratokról azzal, hogy a másolatkészítés lehetőségét az érintett levéltár biztosítja.

A törvény megszabja: minden természetes és jogi személy, valamint jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet köteles a jogszabályban meghatározott és jogellenesen birtokában lévő iratokat - azok másodpéldányait és másolatait is - átadni

a levéltárnak a törvénymódosítás hatálybalépését követő hat hónapon belül. Továbbra is a törvény része marad, hogy aki ezt határidőn belül megteszi, az mentesül a minősített adatokkal visszaélés, illetve a személyes adatok jogellenes kezelésének jogkövetkezményei alól. Aki viszont jogellenesen birtokol ilyen iratot, az nem hivatkozhat rá valamely tény igazolása céljából - rögzítették.

A törvény a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Az előterjesztők indoklása szerint a törvénymódosítással az állampolgárok érdeklődésére mindenkor számot tartó, az 1990 előtti pártállami rendszer állambiztonsági szolgálatainak működése során keletkezett iratok megfelelő elhelyezést nyernek.

Hasonló tartalommal megjelent cikkek:

webradio.hu - [OGY - Mágnesszalagok - A történeti levéltárba kerülhetnek a titkosszolgálati szalagok](#) - 2017-06-15

nepszava.hu - [A nyári ülészak utolsó napjára „melegítettek” az ellenzéki pártok](#) - 2017-06-15

klubradio.hu - [A történeti levéltárba kerülhetnek a titkosszolgálati szalagok](#) - 2017-06-15

magyarhirlap.hu - [Elfogadta a jövő évi büdzsét a parlament](#) - 2017-06-15

hunhir.hu - [A történeti levéltárba kerülhetnek a titkosszolgálati szalagok](#) - 2017-06-15

gepnarancs.hu - [A történeti levéltárba kerülhetnek a titkosszolgálati szalagok](#) - 2017-06-15

nepszava.hu - [A nyári ülészak utolsó napja - „Melegítettek” az ellenzéki pártok](#) - 2017-06-15

nepszava.hu - [A nyári ülészak utolsó napja - „Melegített” az ellenzék](#) - 2017-06-15

magyaridok.hu - [A történeti levéltárba kerülhetnek a titkosszolgálati szalagok](#) - 2017-06-15

nepszava.hu - [Tavaszi ülészak - Utoljára pörgött fel a szavazógép](#) - 2017-06-15

magyarnemzet.hu - [Mágnesszalagok: feltárulhat az ügynökmúlt egy darabja](#) - 2017-06-15

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Mágnesszalagok - Lázár: a kormány átadja a szalagokat a történeti levéltárnak

MTI – 2017.03.09.

Budapest, 2017. március 9., csütörtök (MTI) - Átadja a kormány a titkosszolgálati mágnesszalagokon tárolt adatokat az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának - közölte Lázár János Miniszterelnökséget vezető miniszter csütörtökön Budapesten, sajtótájékoztatón, ahol emlékeztetett: a Nemzeti Emlékezet Bizottsága javasolta az átadást.

Az adatoknak legkésőbb az első félév végéig kell átkerülniük a levéltárba - tájékoztatót a tárcavezető.

Azt is mondta, hogy ezt követően megkezdődik az adattartalmak minősítésének felülvizsgálata.

MTI 2017. március 9., csütörtök 14:30

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Mágnesszalagok - NEB: kerüljenek a Történeti Levéltárba a szalagok

MTI – 2017.03.06.

Budapest, 2017. március 6., hétfő (MTI) - Átkerülnének az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárába (ÁBTL) az 1990 előtti állambiztonsági szervek mágnesszalagokon őrzött adatai, és - lehetőség szerint - a titkos minősítésüket is feloldanak a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) javaslata szerint. A NEB a szalagok vizsgálatáról szóló jelentését hétfőn hozta nyilvánosságra a honlapján.

A NEB és az ÁBTL szakemberei 2015 szeptemberében kezdték el az Alkotmányvédelmi Hivatalban (AH) őrzött 18, mindmáig titkos minősítésű mágnesszalag vizsgálatát, az erről szóló jelentés több mint 120 oldalas. A mágnesszalagokra már az 1995-ös iratfeltáró bizottság felhívta a figyelmet és a 2009-ben létrejött másik bizottság a szalagok adattárolását a jelenlegi számítógépes rendszerekkel részben olvashatóvá tette.

A NEB és az ÁBTL szakembereiből álló munkacsoport jelentésének első fejezete a pártállami állambiztonság számítógépes adattárolásával kapcsolatos ismereteket foglalja össze az 1950-es évektől a rendszerváltásig. Például azt, hogy az úgynevezett Titán-

terv keretében 1972-re felépítettek egy új objektumot a számítógépközpont elhelyezésére, ahol egy elektronikus adatfeldolgozó géppel mintegy százfős szervezeti egység 1975-ben 614 370 priorálást, azaz ellenőrzés végzett, 1976-ban 741 666-ot, 1977-ben pedig már több mint a kétszeresét, 1,6 milliót.

A pártállami Belügyminisztérium legnagyobb, integrált számítógépes rendszere az 1970-es évek közepén létrehozott Egységes Gépi Prioráló Rendszer (EGPR), melynek elsődleges célja az volt, hogy a papíralapú dokumentumokat gyorsan meghatározhassák és megtalálhassák. Az EGPR-ben 14 önálló adattárat alakítottak ki, melyek tartalmaztak bűnügyi, igazgatásrendészeti és állambiztonsági adatbázisokat. Ezek 1985-ben összesen 1 350 000 tételt tartalmaztak, ebből 420 000 volt az állambiztonságé, 1987-ben pedig 12,5 millió priorálást végeztek az EGPR-ben.

Ez a hatalmas adatbázis sem tartalmazott minden, a hagyományos, kartonrendszerű vagy dossziéalapú nyilvántartásban szereplő információt az adott személyről vagy eseményről. Tévedés tehát azt feltételezni, hogy ennek a rendszernek az adatállománya helyettesíthetné vagy kiválthatná az esetlegesen hiányos vagy megsemmisült eredeti nyilvántartásokat - szögezi le a jelentés.

Az AH kezelésében lévő 18 mágnesszalag az EGPR 14 adattárából három állambiztonsági adattár („G”, „H”, „K”) állományait, valamint a róluk készült két-két biztonsági másolatot tartalmazza. A „G” adattár az operatív, megfigyeltekről készült nyilvántartást, a „H” adattár a hálózati nyilvántartást, a „K” adattár pedig a Központi Kémelhárítási Adattár nyilvántartását tartalmazza. Az AH informatikusai szerint a „G” jelű nyilvántartás 83 694, a „H” jelű 58 708, a „K” jelű pedig 4896 rekordot tartalmaz. A munkacsoport ezek közül a hálózati és az operatív adattárat vizsgálta részletesen. A jelentés szerint a „K” jelű adattárban nyilvántartottak adatainak mostani nyilvánosságra hozatala nemcsak nemzetbiztonsági, hanem külügyi vagy nemzetközi kapcsolatokat érintően is káros lehetne, ezért védendő.

A jelentés második fejezete rövid áttekintést ad a mágnesszalagok 1990 utáni történetéről, a korábbi múltfeltáró bizottságok ezzel kapcsolatos tevékenységéről, legfontosabb megállapításairól, valamint a mágnesszalagok további sorsával kapcsolatos szakmai, politikai és sajtópolemiákról.

A jelentés harmadik fejezete a mágnesszalagok vizsgálatának első eredményeit ismerteti, a negyedik pedig a NEB és az ÁBTL közös javaslatait.

A jelentés megállapítja többek között, hogy a mágnesszalagokról lementett adatainak strukturálatlan, „ömlesztett” adatfolyam, melynek kódolt karaktereit csak részben sikerült megfejteni, így például a személyazonosításhoz szükséges születési dátumok jelenleg nem olvashatók.

A jelentés kiemeli, hogy a „hálózati nyilvántartás” nem azonos a „beszervezett személyek adattárával”, ugyanis olyan személyek adatait is tartalmazza, akik a szolgálatok szempontjából valamiért fontosnak bizonyultak, például mert beszerzés céljából tanulmányozták, ám soha nem váltak hálózati személlyé.

„Bizonyosan megállapítható, hogy a „H” adattár sohasem volt a diktatúra által működtetett hálózati személyek teljes körű nyilvántartása” - olvasható a jelentésben, mely szerint a rendelkezésre álló adatok „nem feltétlenül teszik lehetővé az egyes személyek minden kétséget kizáró azonosítását”. Továbbá egy 1970-es évekbeli belügyminiszteri parancs szerint a különlegesen fontos ügynökök eleve be sem kerültek ebbe a nyilvántartásba.

Továbbá az EGPR lezárása előtt legalább egy állambiztonsági szerv biztosan kérte az általa konkrétan megnevezetteken kívül az összes többi hálózati személy adatainak törlését a nyilvántartásból, és ezt végre is hajtották. Azt nem lehetett megállapítani, hogy hány szervnek volt ilyen kérése, és a törlés hány személyt érinthetett.

A jelentés szerint a mágnesszalagok adatai és az ÁBTL-ben lévő dokumentumok egyaránt hiányosak, együttes használatuk, egybevetésük révén kapható a jelenleginél teljesebb kép a korabeli állambiztonsági nyilvántartás működéséről és a hálózati személyek köréről.

A NEB és az ABTL közös javaslata, hogy az operatív és a hálózati nyilvántartás a megfelelő jogszabályi környezet megteremtését követően, rövid időn belül kerüljön az ÁBTL-be, ugyanez a „K” jelű esetben az adatok érzékenysége miatt a másik két nyilvántartás felülvizsgálatára figyelemmel történhet majd meg. Javaslataik másik csoportja a szükséges jogszabályi környezet kialakításával a minősített adatok felülvizsgálatának megindítására irányul. MTI 2017. március 6., hétfő 12:38

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Mágnesszalagok - Befejezték a vizsgálatot a szakértők

MTI – 2017.03.06.

Budapest, 2017. március 6., hétfő (MTI) - Befejezte az állambiztonsági mágnesszalagok vizsgálatát a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (ÁBTL) - közölte a NEB hétfő reggel az MTI-vel. A több mint százoldalas jelentés számos javaslatot tartalmaz.

A közlemény szerint a két szervezet közös munkacsoportja megvizsgálta az 1990 előtti állambiztonsági szervek mágnesszalagokon megőrzött adatállományát. Elemezték az Alkotmányvédelmi Hivatal (AH) kezelésében lévő mágnesszalagokon rögzített adattartalom szerkezetét, teljességét és történeti értékét.

A NEB kezdeményezte, hogy a mágnesszalagok kerüljenek át az AH-tól az ÁBTL őrzésébe. A munkacsoport jelenleg is végzi a nyilvántartásokban szereplő minősített adatok tételes felülvizsgálatát, megteremtve ezzel az állampolgárok minél teljesebb „információs kárpótlásának” és a további történeti kutatásoknak a lehetőségét - közölték. MTI 2017. március 6., hétfő 7:11

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

TELEVÍZIÓS MEGJELENÉSEK

Részletek

[Az ügynöktörvény módosítása semmin se változtatna, véli Schiffer András](#)

ATV, EGYENES BESZÉD - 2017.05.29.

Mv: Schiffer András volt országgyűlési képviselő, az LMP volt társelnöke a vendégünk, akit ügynökügyben hívtunk eredendően, merthogy az ügynöktörvényt módosítaná most a Fidesz, jó estét kívánok! De ha már itt tartottunk az előbb a vendégeinkkel, akkor azért azt is megkérdezném, hogy mit gondol erről a mai hírről, hogy a magyar kormány nemzetközi szervezetekhez fordul az Európai Parlament magyar kormányt elítélő határozatával szemben.

Schiffer András, ügyvéd: Hát azt, hogy ez egy blöff, én teljes egészében egyetértek azzal, ami itt az előbb ezzel kapcsolatban elhangzott, hogy, hát, nem az elmúlt években, konkrétan az elmúlt húsz évben, talán egy-két évet leszámítva, a magyar kormányzás, az kommunikációról szól, és a közpolitikai értelemben vett kormányzás Magyarországon húsz éve nincsen. Ennek az ország egyébként látja is a kárát, tessék megnézni az összehasonlító számokat, hogy hogyan szakad le a térség országaihoz képest Magyarország. Ez megint egy kommunikációs trükk. Pontosan tudja Szijjártó Péter is, hogy azok a szervezetek, akiket megnevezett, semmiféle hatáskörrel nem bírnak az Európai Parlament döntéseit illetően, példa nélküli, hogy egy uniós tagállam

bármelyik európai szervnek a döntését valami más nemzetközi szervnél megtámadja. Ilyenkor nem is nagyon kalkulálnak azzal, hogy ez egyébként hogyan rombolja tovább, ha még van hova rombolni Magyarország érdekérvényesítő képességét az Európai Unión belül...

Mv: Csakhogy a magyar kormány meg azt mondja, hogy szerintük az a példa nélküli, hogy hogy jön ahhoz az Európai Parlament, hogy egy független bírósági döntést kritizáljanak...

Schiffer András: Ezt én mondom, így van...

Mv: És hogy szerintük ezek terrorizmust támogatnak ezzel.

Schiffer András: ...a magyar kormány nem egészen, a magyar kormány azért a krokodilkönnyeket nem a bíróságok függetlensége miatt hullajtja, azt együk hozzá. Az már az én véleményem, hogy szerintem persze ez is példa nélküli, hogy, hát, konkrét tapasztalásom van arról, hogy amíg bent töltöttem az időmet a parlamentben, folyamatosan zsinatoltak nálam különböző európai szervek, Velencei Bizottság meg nagykövetek, hogy mennyire aggódnak a magyar igazságszolgáltatás függetlensége miatt. Ehhez képest az Európai Parlament egy konkrét magyar bírói ítélettel kapcsolatban szólítja fel, számomra is homályosan, hogy mire, a magyar kormányt. Ez szerintem komplett idiótaság, az egyik nem menti a másikat.

Mv: Tehát ön azt is felháborítónak érzi, hogy az EP egyáltalán ebbe bele akar szólni?

Schiffer András: Hát persze, szerintem ez egy öngól, mert tökéletesen rombolja az európai uniós szerveknek a hitelét akkor, amikor egyébként alappal kellene szóvá tenni a magyar jogállamiságot, alkotmányosságot csorbító magyar lépéseket. Mert az, hogy...

Mv: Azokat, amelyeket szóvá tesznek az EP-határozatban?

Schiffer András: Hát azoknak a jó része, azok között természetesen van olyan, tehát magam is azért nagy tétokban mertem fogadni, amikor lehetett hallani, hogy lesz valamilyen határozat, hogy nyilván az állítsuk meg kampány miatt lesz egy erős odacsapás, szerintem ebbe viszonylag nehéz belekötni. Az, hogy a CEU-törvénynek vannak olyan elemei, illetve magának az eljárásnak olyan elemei, amelyek a jogbiztonságot súlyosan sértik, ez is, azt gondolom, hogy vitán felül áll. Illetve az egyes civil szervezetek kifejezetten a megbélyegzését célzó intézkedések szintén, azt gondolom, hogy alappal váltanak ki ilyen reakciót az európai szervek részéről. Viszont azt fontos látni, hogy ez a határozat 35, ha úgy tetszik, vádpontot vagy kifogási pontot fogalmaz meg Magyarországgal szemben, az állítsuk meg kampányt, illetve a CEU körüli mindenféle történések ennek a töredékét teszik ki. És itt vannak olyan pontok, amik nyilvánvalóan alaptalanok, tehát az, hogy a gyülekezési szabadság helyzete

romlott volna Magyarországon az utóbbi két évben, ez egész biztos, hogy szemenszedett hazugság. Ugye a zsidók jogai, az LGBTI emberek jogainak az érvényesítése vagy helyzete drámaian romlott volna az elmúlt két-három évben, ez is nyilvánvalóan alaptalan, hazug vád. A gond viszont az, hogy az elmúlt hat év magyar politikai eseményei, illetve közjogi fordulatai kapcsán bőven lenne alap, hogy a lényeges kérdéseknél az Európai Unió már sokkal korábban fölemelje a szavát. Ez nem történt meg, ezért élek én a gyanúperrel, hogy valójában az Európai Unió meghatározó érdekcsoportjainak nem az fáj, hogy egyébként a jogállam vagy a demokrácia milyen állapotban van Magyarországon vagy más kelet-európai országban.

Mv: Hanem?

Schiffer András: Hát ez egy jó kérdés, én azt gondolom, hogy a következő hónapok erre nyilván magyarázatot adnak. Én az összeesküvés-elméletektől nemcsak a nézőket, magamat is szeretném megkímélni...

Mv: De akkor, ha most jól értem, ön azt mondja, hogy nem az fáj nekik, aminek fájnia kellene...

Schiffer András: Pontosan.

Mv: ...hanem berágtak az Állítsuk meg Brüsszelt! kampányon?

Schiffer András: Nem, az Állítsuk meg Brüsszelt! kampány miatt, hogy adott esetben szankciókat is kilátásba helyeznek, az szerintem teljesen rendben van. Hát az, hogy ráadásul komoly közpénzekből a kormány, egy európai uniós tagállam kormánya, az Európai Unió ellen hergeli az embereket, ennek nyilvánvalóan megálljt kell parancsolni. Én csak azt mondom, hogy a 35 pont, amit felhoznak Magyarországgal szemben, azok között van olyan, ami egy az egyben megállja a helyét, például ami az állítsuk meg kampányra vonatkozik. Vannak olyan jól hangzó általánosságok, amikben lehet is igazság, például amikor a szociális jogok helyzetéről említést tesznek, csak nem biztos, hogy ugyanarra gondolnak, amire mondjuk én gondolnék. És ezenkívül pedig vannak olyan kérdések, amik vagy nem érnek föl erre a szintre, hogy ilyen szinten kellene ezzel foglalkozni, vagy egész egyszerűen valótlanosságok, illetve nincsen hatásköre az Európai Unióban.

Mv: Vagy egész egyszerűen nincsen benne. Pedig ön szerint még az is ott lehetne.

Schiffer András: Miközben én állítom, hogy az, hogy '11-től kezdve módszeresen az alkotmányosságot lerombolták Magyarországon, azzal kapcsolatban igenis lett volna az Európai Uniónak tennivalója. Ezt nem tette meg. Nem a választási rendszerrel kell szórakozni, mert nekem egyébként az a meglátásom itthon is, hogy nem önmagában a választási rendszer, nem önmagában az Alkotmánybíróság jogállása a probléma és így tovább, hanem hogyha ezt a rendszert egymásra rakjuk, van egy durván többségi

választási rendszer, van egy csonkított hatáskörű Alkotmánybíróság. Ráadásul ez nem egy federális szerkezetű állam, mint mondjuk Németország, Ausztria és a többi, és ráadásul nem egy közvetlenül választott államfő van. Tehát hogyha az egész rendszert egymásra pakoljuk, akkor azt látjuk, hogy Magyarországon öt év alatt egy olyan rendszer alakult ki, ahol a többségi uralomnak nincsen korlátja, és ez szerintem okkal okozhatna úgymond ellenlépéseket is az Európai Unión belül. Viszont nem erről szól ez a reakció. Az, ami történik, ez egy propagandaháború mind a két oldalról.

Mv: Köszönöm, hogy elmondta erről is a véleményét, de térjünk át gyorsan az ügynöktörvényre, amit most módosítanak. Ön korábban komplett törvényjavaslatokkal élt ebben a témában. Mit gondol, ez a módosítás most mit ér?

Schiffer András: Egyrészt szerintem baromi félrevezető volt, amikor megjelentek a szalagcímek reggel, hogy itt az ügynöktörvényt módosítják. Én ugyan kerültem mind a 14 esetben az ügynöktörvény megnevezést, de ennek a, hogy mondjam, a köznyelvi értelme az elmúlt 25 évben az volt, hogy az aktanyilvánossági törvény. Aktanyilvánossági törvény továbbra sincsen. Az állambiztonsági történeti levéltárra vonatkozó törvényhez nyújtott be Gulyás Gergely egy javaslatot, ami egyébként alapvetően helyeselhető, csak éppen ez részletkérdésekkel foglalkozik. Még akkor is, hogyha ebben vannak, hogy mondjam, dicséretes előrelépések, hogy például a mágnesszalagok átkerülnek a levéltárba, hogy a '90 utáni titkosszolgálati iratok is, tehát jelenleg is létező államtitkokat is vizsgálhat a levéltár, hogy kérhet halálozási információkat a központi nyilvántartásokból. Ez teljesen rendben van, de a lényeg, hogy a magyar emberek alanyi jogon megtudhassák azt, nyilván az érintettek szenzitív adatai meg a ma is létező államtitkok kímélete mellett, hogy valójában a kommunista állambiztonság túlélő csápjai hogyan szűrték át a rendszerváltást, hogyan keverték meg a kártyákat a médián belüli rendszerváltásban, az állami vagyon széthordásában és a többi, nem vagyunk előbbre. Továbbra is rejtve marad, ha úgy tetszik, Magyarország titkos közelmúltja.

Mv: Ön arról is beszélt pár évvel ezelőtt, hogy az iratok, ha nyilvánosságra kerülnének, akkor felvázolhatnának egy olyan kapcsolathálót, ami azt is megmagyarázná, hogy az információkkal való visszaélések milyen előnyöket biztosítottak bizonyos személyeknek. Most arra gondol, hogy azokkal az információkkal, amelyek így nem váltak közkinccsé, hanem mondjuk szétlopkodták egy időben a levéltárból, hogy egyáltalán kinek lehetett ilyen értelemben terhelt múltja? Hogy ezzel való visszaélés is befolyásolta a rendszerváltás hajnalán az erőviszonyokat?

Schiffer András: Egész biztos vagyok. Tehát én azt a közkeletű félreértést azért szeretném eloszlatni, hogy itt nem olyan egyszerű a képlet, és itt akkor megint

szerintem ezeket a nagyon egyszerű összeesküvés-elméleteket rögtön zárójelbe lehet tenni, hogy biztos azért nem akar aktanyilvánosságot a Fidesz, mert valamelyik fideszes politikus érintett. Vagy érintett, vagy nem. Ma már ennek magában különösebb politikai jelentősége, és ezt akár még sajnálhatjuk is, nincsen. Viszont nem tudhatjuk azt, hogy az első években, vagy az első 10 évben, 15 évben milyen vezető politikusok, milyen vezető gazdasági vagy médiabeli megfejtők voltak, kiket lehetett zsarolni az állambiztonsági múltjukkal? Ezért cserében ők miket tettek meg? Nem tudjuk.

Mv: És ez kiderülne, hogyha megtudnánk, hogy egyáltalán kinek volt aktája?

Schiffer András: Nem vagyok naiv, biztos, hogy minden nem fog kiderülni, de én azért is fogalmazhattam úgy abban a nyilatkozatban, amit idézett, hogy bizonyos kapcsolati hálókra egész biztosan fény derül. Itt nem az a lényeg, és én ezt mondtam el egyszer, amikor Kövér Lászlóval vitatkoztam erről nyilvánosan, hogy engem soha nem az érdekelt, hogy most akiket az '56 után megtörttek, bezsaroltak a 60-as-70-es években, úgymond kis spiclik, a környezetükről egyébként mit disznólkodtak össze. Egyébként ez is érdekes az érintettek számára. Az igazán érdekes az, hogy kik azok, akik a kommunista állambiztonsági kapcsolatrendszerükkel élve, visszaélve tollasodtak meg a rendszerváltás után, szereztek gazdasági, nyilvánosságbeli, illetve politikai pozíciót, és ezáltal ez a kapcsolatrendszer hogyan befolyásolta a politikai viszonyokat is 1990 után. Én ezért fogalmaztam úgy annak idején valamelyik törvényjavaslatnak a tárgysorozatba vételi vitáján, mert ugye a Fidesz tárgyalni sem volt hajlandó erről a törvényről egyszer sem, itt nem a múlt feltárásáról van szó, a jelen feltárása az, ami rettenetesen hiányzik 25 éve.

Mv: Mi kéne ahhoz, hogy ez megvalósuljon?

Schiffer András: Hát az, hogy legyen egy érdemi vita a parlamentben valamelyik verziójáról annak, amit én még annak idején beterjesztettem. Hozzáteszem, az utolsó alkalmakkor ez kiegészült egy lusztrációs törvényjavaslattal. Tehát hogy bizonyos szint felett, még ha ma már ennek szimbolikus értéke van, a régi kommunista rendszer vezető tisztviselői még kormányzati tanácsadók se lehessenek, illetve van benne egy felhívás a miniszterelnök számára, aki kihasználva az Oroszországhoz fűződő jó viszonyát, járjon el annak érdekében, hogy a KGB kezébe került, '44 és '91 között kezébe került magyarországi információk közül minél többet, ha nem mindent megismerhessenek a magyar emberek.

Mv: Mennyi reményt fűz ahhoz, hogy így fog tenni?

Schiffer András: Hát gondolhatja. De én azt gondolom, hogy ez becsületbeli kötelessége lenne, főleg annak a miniszterelnöknek, aki ugye a politikai karrierjét azzal

indította, hogy kiküldte az orosz csapatokat az országból. Az más kérdés, hogy azt nem tette hozzá, hogy azt is szíveskedjenek itt hagyni, ami még a kezük ügyében van.

Mv: Köszönöm, hogy elmondta a véleményét!

Schiffer András: Köszönöm szépen!

Mv: Egészségüggyel folytatjuk mindjárt.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

2018. június 30-a után derül ki, hogy kik segítették az állambiztonságot a rendszerváltás előtt

ATV, EGYENES BESZÉD - 2017.05.04.

Mv: Akik nyilván abban a tudatban érkeztek, hogy már vannak olyan történészek, akik arról beszélnek, hogy hát ez sem lesz teljes ez az anyag, csak amit éppen átengednek a szűrőn, azt kapjuk meg. Jó estét! Szervusztok!

Stumpf András, főmunkatárs, Heti Válasz: Jó estét! Szervusztok!

Pető Péter, felelős szerkesztő, 24.hu: Jó estét!

Stumpf András: Ez azért nagyon érdekes, ez az egész téma, mert ugye hosszú éveken hallgattuk, hogy, hát nincsen aktanyilvánosság, és hogy az mennyire rossz, de, és hát miért nem hozzák nyilvánosságra, miért nem adják át a mágnesszalagokat, a bűvös mágnesszalagokat, mert amennyiben a bűvös mágnesszalagokat átadnák, akkor megoldódna ez a probléma, akkor végre mindent lehetne tudni. Nem igaz, hogy eltűntek az akták, mert a mágnesszalagokon ott van minden. Ugye ezt hosszú éveken keresztül hallgattuk, hogy igen-igen, valamiért a politika nem adja át. Na, most a politika pillanatnyilag úgy néz ki, hogy átadja azokat a bűvös mágnesszalagokat. Ez fog megtörténni jövő június? Vagy valami...

Mv: Jövő év júni 30-a. Igen.

Stumpf András: Igen, választások után, azért a biztonság kedvéért. És miközben én alapvetően nyilván mind újságírók vagyunk itt ennél az asztalnál mind a hárman, vélhetően nem olyan nagy meglepetés a nézőknek, hogy a nyilvánosság pártján állunk mindenféle ilyen kérdésben. Azt szeretjük, hogyha minél többet tudhat meg a nagydíjazott, hisz az egész életünket erre tettük föl. De hogyha megvizsgáljuk azért ezt az ügyet, azt is látnunk kell, hogy miközben például Ungváry Krisztián, akit én nagyon tisztelek, nagyon nagy értője és szakértője ennek a területnek, meg még csomó más történelmi területnek is. De mégis megír egy cikket, amelyben azt írja, hogy hát

de már de ez se lesz jó, a mágnesszalag se teljes, mert a Szaturnusz-rendszer, a bűvös Szaturnusz-rendszer az nem kerül át és majd most jött a Szaturnusz-rendszer, hogy az a fontos, majd csak akkor lenne igazán ott a nyilvánosság. És ugyanebben a cikkben leleplezi Horn Gyulának az ügynök múltját...

Mv: Hát ha már egyszer ott jár.

Stumpf András: Bocsáss meg, erről van szó. Tehát konkrétan most jó híreink vannak ügynök ügyben. Egy volt miniszterelnökről teljesen nyilvános adatok alapján meg lehet írni, hogy ügynök volt. Ezt tette Ungváry Krisztián abban a cikkben, amelyben kárhoztatja egyébként a politikát, hogy nincsen aktanyilvánosság, miközben a nyilvános adatokban ezt megírja. Ugyanakkor Filozófus fedőnévvel evangélikus lelkész, ugye az Ökumenikus Segélyszervezetnek a vezetője. Róla is múlt héten megjelenik egy nagy cikk, ma olvastam vele az első interjút, most szólalt meg először. Igen, elismeri, tényleg ő volt az. Teljesen nyilvános adatok alapján a Magyar Nemzetben Lukács Csaba meg tudja írni egy evangélikus lelkészről, aki egyébként pozíciót tölt most be, hogy ügynök volt.

Mv: Na de várjunk, ha összekapcsoljuk ezt a Szaturnusz-rendszeres felvetést...

Stumpf András: Ezek jó hírek.

Mv: ...és a Lehel Lászlóval kapcsolatos történeteket, akkor ott azért van egy olyan közös többszörös, hogy ugye Ungváry Krisztián azt feltételezi, hogy a Szaturnusz-rendszer olyan embereknek is tartalmazza az adatait, akik ma is aktívak, vagy a rendszerváltozás után is aktívak maradtak. És ugyanezt feltételezi a Magyar Nemzetes újságíró kolléga Lehel Lászlóval kapcsolatban a '89 utáni időszakban.

Pető Péter: Igen, bár ezt ugye ő tagadja pont ebben a megemléített interjúban.

Mv: Így van.

Stumpf András: Így van.

Pető Péter: Ugyanakkor szerintem egyáltalán nem jó hírekről beszélünk, sőt nagyon rossz hírekről beszélünk. Ez azt jelenti, hogy a Fidesz megint egy választással eltolta, illetve nem tette lehetővé azt, hogy ezek az akták nyilvánosak legyenek, attól függően, hogy ezekben az aktákban mi van és mire elégségesek. Az biztos, hogy ez már gyakorlati kérdés a történészeknek az ügye. Az biztos, hogy nem gyakorlati kérdés, hanem elvi vagy eszmei kérdés, hogy a politika lehetővé teszi-e ezt, hogy megtörténjen. A Fidesz 2010 óta kormányoz, ennek jó részében kétharmaddal kormányzott, nem tette lehetővé, ezt Schiffer András szélmalomharcot vívott, tucatnyiszor adta be azt a javaslatot, amelynek nyomán nyilvánosak lehettek volna az ügynökakták. A Fidesz minden alkalommal szabotálta ezt úgy, hogy egyébként még többet tudjunk meg erről a pártól. Nemrég a Republikon a 24.hu-n közöltük azt a

kutatását, amely azt kutatta, hogy az egyes pártok körében milyen támogatottság van az ügynökakták nyilvánosságának. Ebből kiderült, hogy mind a jobbik, mind az állandóan lekommunistázott MSZP és egyéb balliberális pártok támogatói körében sokkal nagyobb a támogatottság az ügynökakták nyilvánosságának, mint a Fidesz támogatóinak körében. Az, hogy ez az egykor antikommunistaként indult párt hova jutott gondolatiságban, hiszen ez nagyon jól jelzi, hogy a saját politikai közössége az, aki rejtegeti, a leginkább rejtegetné az ügynököket úgy, hogy egyébként még ott is többségben vannak azok, akik nyilvánosságot szeretnének, ám még mindig hajlandóak lennének rejtegetni, hiszen ennél rosszabb vagy többet eláruló dolog kevés van. (...)

Mv: De ebből az is következik, hogy elhisszük azt a vádat, hogy a Fidesz és a Fidesz vezérkara ezzel az ügygel súlyosan érintett?

Pető Péter: Hát, tehetnének érte, hogy ne higgyük el. Ezt úgy hívják, hogy támogatja a nyilvánosságát ezeknek az aktáknak.

Stumpf András: Tehát, bocsánat, tehát, hogyha az a baj ezzel az egész történettel, hogy a szent Grált keressük, miközben szent Grál nincs. Ezt most, ezt a rossz hírt azért el kell mondanom, tehát most éppen a Szaturnusz-rendszer lett a Szent Grál, ami korábban tényleg a mágnesszalag volt...

Mv: És a Jupiterről még nem is tudunk semmit.

Stumpf András: Egyébként azért azt tegyük hozzá, hogy ugye a mágnesszalagok átadása tényleg hosszú időn keresztül követelés volt, és ez most meg fog történni. Tehát lehet az mondani, hogy túl késő, igaz is, meg minden, de van előrelépés a történetben. Tehát nem arról van szó, hogy áll a rendszer és mindent ugyanúgy eltusolnak. Tehát van mozgás, jó irányba van mozgás. Van arra szervezet egyébként, aki kutasson ez ügyben, mert az a helyzet, azt kell látnunk, mint ezeknél a cikkeknel is, nem lehet megspórolni a kutatómunkát. Tehát olyan nincs, nem létezik olyan ügynökakta, olyan ügynöklista, amit csak nyilvánosságra kéne hozni, és akkor mindenki hirtelen mindenki kereshetővé válna. Beütni, hogy Kovács Béla, és akkor most, nem az a Kovács Béla, kiderülne, hogy...

Mv: Bármelyik Kovács Béla. Igen.

Stumpf András: Bármelyik Kovács Béláról kiderülne, hogy akkor na, igen, ez a Kovács Béla ügynök volt, ilyen, így nincsen. Külön kartonok vannak, külön adattárak vannak, ezeket egyeztetni kell...

Mv: Össze kell olvasni ezeket az adatokat, és ellenőrizni. Persze.

Stumpf András: ...össze kell olvasni, és ez nem úgy megy, hogy akkor most a nagy nyilvánosság holnap megtörténhet, mert abból egy csomó, tényleg, egy csomó

félreértés is lehet, és persze kiderülhetnek olyan dolgok is, amelyek fontosak, azt nem mondom, hogy nem...

Mv: Ebből a szempontból viszont kifejezetten izgalmas Péter előző megjegyzése, hogy na de hát a választások utánra időzítik, talán nem véletlenül.

Pető Péter: Hát biztos, hogy nem véletlenül, nem tudjuk, mi történik a választásokon. Egy év van a választásokig, nem tudjuk, mi történik, akkor én, hogy mondjam, sok, a magyar politikát, aki figyelemmel követi, azt hiszem, sok fordulatnak volt már a tanúja...

Stumpf András: Még lesz.

Pető Péter: ...és lesz is a tanúja...

Stumpf András: A következő egy évben nagyon csúnya fordulatokra számíthat...

Pető Péter: Én nem lennék...

Mv: De ez azért akkor a nyilvánosságra hozó bizonytalanságát is jelzi. Mert hogyha neki konkrétan van félnivalója, akkor nem akarja 2018. június 30-ig se.

Stumpf András: Bocsássatok meg, várjunk azért a félnivalóval. Horn Gyulánál ezt már nem tudjuk ellenőrizni, tekintve, hogy meghalt.

Mv: Jó, én csak a bizonytalanságot mondom, tehát hogy nem tudhatja, hogy mi derül ki saját magukkal kapcsolatban.

Stumpf András: Ja, persze, az elvileg lehetne, hogy ők maguk sem tudják, hogy mi van, hiszen ezt a kutatómunkát egyébként egyik párt sem végezte el. Tehát hogyha egyébként még mindig, ha vannak olyanok, akik a legjobban értesültek a történetről, azok még mindig az egykori kommunisták, akik fenntartották a rendszert, akiknek az információ a birtokukban volt. Tehát hogy azért...

Mv: Van egy legenda, ami szerint is Antall Józsefnek volt egy listája, és azt a listát ő átadta volna Orbán Viktornak a halálos ágyán, szinte rábízta volna az ügynöklistát.

Stumpf András: Nagyon jó, hogy említéd, bocsáss meg, csak nagyon jó, hogy Antall Józsefet említéd. Antall József ugye két embert kevert gyanúba, Torgyán Józsefet és Csurka Istvánt. Mind a kettőről, azért, mert neki azt átadták, hogy valóban, és tényleg volt hatos kartonjuk. Tehát hogy volt mire hivatkozni az Antallnak. Csakhogy aztán, mikor megtörténik a kutatómunka, csakhogy most már Torgyán sem él, Csukra sem él, akkor szépen kiderül, hogy valójában nem jelentettek. Sőt, a Torgyán nagyon karakánul visszautasította azt, hogy ő jelentsen, és a szolgálatokkal együttműködjön, ez akkor nem derült ki, mert az volt, hogy hopp, ettől eddig nyilvántartásban volt. És ezt akkor elégnék tekintette Antall arra, hogy meglobogtassa és politikailag zsarolja őket. Tehát hogy...

Pető Péter: De ennek ugye pont a nyilvánosság hiánya volt a gátja, hogy ez akkor kiderüljön, tehát hogyha amennyiben minden azonnal nyilvános és a történészeknek lehetőség van teljes körű hozzáférésre, akkor ez akkor még kiderülhetett volna, és azoknak a politikusoknak még életében az igazság kiderülhetett volna, egyébként...

Stumpf András: Igen, és azt hiszem, Antallék megpróbálkoztak ezzel, és hogyha emlékszel, akkor éppen a liberálisok, a baloldal volt, akik elgáncsolták ezt a dolgot valamiféle furcsa emberességi akármikre hivatkozva...

Pető Péter: Szerintem...

Stumpf András: ...tehát ezt azért tegyük tisztába.

Pető Péter: ...hogy mondjam, a magyar politikai elit elmúlt 25 évének közös teljesítménye ez, ugye nehéz lenne szerintem szétválogatni, hogy ki mit csinált. Egyben viszont biztosak lehetünk...

Stumpf András: Az Antall-kormányban nem az Antall hibája volt, hogy ez nem valósult meg, azért azt tegyük hozzá.

Pető Péter: Egyben biztosak lehetünk, ugye miközben az ügynökaktákról beszélünk, és továbbra sem tudjuk, hogy kik voltak azok, akik szolgálták ügynökként azt a rezsimet, vagy legalábbis nem teljes körűen tudjuk, addig most éppen új ügynököket kreálnak, azokat egyébként, ugye most majd külföldi ügynökök lesznek azok a civil szervezetek valószínűleg, akik külföldről kapott pénzt, vagy külföldről kapnak támogatást a működésükhöz, ők lesznek külföldi ügynökök. Tehát az a Fidesz ügynöközi őket, aki asszisztált ahhoz 2010-es kormányzása óta, hogy a valódi ügynökök sose, sose derüljön ki, hogy kik a valódi ügynökök, és azok között, akiket most leügynököznek...

Stumpf András: De magyarul asszisztálás, tehát mondom, azért mágnesszalagok lesznek, nyilvánosak lesznek.

Pető Péter: De szerintem 2010 óta a Fidesz nem volt hajlandó Schiffer Andrásnak a, nem is tudom már, tényleg szélmalomharcához annyit segíteni, hogy pontosan...

Mv: Lehet, hogy butaságot mondok, 17-szer adta be, ha jól emlékszem.

Stumpf András: Igen, emlékszem most már, igen.

Pető Péter: 17-szer adta be ezt a javaslatot, és bocsanat, még egy mondat, azt, hogy...

Stumpf András: Igen. Jó lett volna, hogyha segítik, de alapvetően, mondom, ott van a nyilvánosság. Vannak benne hibák, meg ki van takarva egy csomó minden, ami nem vonatkozik konkrétan rád, vagy pedig a rokonodra. De ettől függetlenül, mondom, hogyha kutatóként mész be, Eszterházy Péter példáját vegyük ide elő, nem tudta megnézni az összes, csak kitakarásokkal a történetet, kutatóként meg tudta nézni.

Mondom, azért tudta megírni a Lukács Csaba, azért tudta megírni Ungváry Krisztián, hogy hogy volt Horn Gyula, meg a...

Pető Péter: Bocsánat, gyakorlati ügyekben veszünk el, szerintem nagyon gyakorlati ügyekben veszünk el...

Stumpf András: Csak a gyakorlat a lényeg. Csak a gyakorlat a lényeg. De.

Pető Péter: Nem a gyakorlat a lényeg, szerintem, azt viszont...

Stumpf András: De.

Mv: Nem, amit, de amit András mond, az azért fontos, mert 2018. június 30. után pontosan ugyanitt fogunk tartani, tehát hogy ezt a munkát kell elvégezni...

Stumpf András: Így van. És akkor majd lesz, hogy a Szaturnusz, amíg a Szaturnusz nincs, addig izé.

Mv: Nem lesz nyilvános semmi.

Pető Péter: Bocsánat, nem tudom, 2018-ban hol fogunk tartani, az biztos, hogy néhány héten belül ott fogunk tartani, hogy azokat ügynöközik le, akik az ellen a rezsim ellen harcoltak, és szabadságukat kockáztatták, amely ügynökök sorát rejtegette. Ugyanis vannak ma olyan civil szervezetek Magyarországon, hogy külföldről fogadnak el támogatást, és a demokratikus ellenzék egykori nagyjai vannak tagságuk körében, vagy vezetőik körében, őket leügynöközik, miközben a valódi ügynököket továbbra is rejtegetjük. Ezek után beszélhetünk arról, hogy a kutatómunka majd hogy fog zajlani, csak azt gondolom...

Mv: Ez egy érdekes logika, és van is ebben igazság.

Stumpf András: Én azzal vitatkozom, hogy kifejezetten rejtegetnék a volt ügynököket, azzal nem vitatkozom, hogy ha megszavazzák ezt a civiltörvényt, akkor azzal valóban leügynököznek olyanokat, akik nem ügynökök.

Mv: 2018 tavaszáig, a választásokig nem fogunk többet tudni sokkal nagy valószínűséggel arról, hogy ki kicsoda, honnan jött és hova megy az ügynökvád tekintetében, viszont jól használható a választási kampányban. És azért látjuk, Simicska Lajos egyik vádja, és soha nem bizonyított vádja is ott maradt a levegőben, az, hogy Orbán Viktor, ő maga a '80-as években valamiféle ügynök volt.

Stumpf András: A katonaságnál kapcsolatba került az ottani szolgálatokkal, ezt állította...

Mv: A katonaság, igen, és aztán ez úgy lebeg.

Stumpf András: De bocsásatok meg, ezért nem igaz.

Mv: Fél mondatokkal ezt tényként kezelik. De ezt még számtalan emberre el lehet mondani a '18-as kampányban. Tehát ezzel még lehet élni.

Stumpf András: De nagyon jól láttad, hogy mekkora hatása volt. Nézzük csak meg, amióta, én készítettem azt az interjút, úgyhogy elég jól emlékszem, hogy mikor volt, 2015 februárjában, amikor ez elhangzott. Mekkora is csökkent Orbán Viktor népszerűsége? Nullát. Sőt, emelkedett. Ez egyszerűen nem igaz...

Mv: Mondjuk ebből azért nem az következik, hogy a magyar szereti az ügynököt.

Stumpf András: Nem az következik, az viszont következik, hogy abban nincs igazad, hogy ezt tényleg ütőkártyaként lehet használni egy kampányban, konkrétan, miközben ezt az emberek szeretik, hogyha úgy teszik fel a kérdést nekik, hogy szeretnél-e nyilvánosságot, akkor persze, szeretnék nyilvánosságot, szeretnék minél több bárminek a birtokába kerülni, ha információ, akkor annak, ha pénz, akkor annak, midnegy. Tehát hogyha valamit kaphatok, és nem kell érte különösebben tennem, akkor adják ide. Nagyjából ez a motiváció van mögötte. Ettől függetlenül, hogyha megnézzük azt, hogy valójában mennyire érdeklődnek eziránt az emberek, azt látjuk a nyilvánosságra hozott ügyekből, vagy mikor kipattan valami ilyesmi, hogy nincs óriási megszállás, nincs politikai bukás, nincsen semmi ilyesmi. Hát mondom, itt van most ez a derék Filozófusunk, az evangélikus, aki most elmondja, még fenyegetőzik is egyet az interjúban, hogy majd beperli a Lukács Csabát azért, mert egy másik állításáért, ami a cikkben volt, ami egészen vérlázító egyébként...

Mv: Jó, hát az egy kétségbeesett gesztus, ez ugye Kiss László első gesztusa is ez volt, hogy perelni fog, aztán végül mégiscsak azt mondta, hogy bocsánat.

Stumpf András: Jó, azt meg már most hozzáteszi...

Mv: Tehát ezeket a gesztusokat érti az ember.

Stumpf András: ...most hozzáteszi, hogy majd akkor ő visszatér a segélyszervezet élére, meg minden, mert csak ideiglenesen mondott le, tehát ne hülyéskedjünk már. Ekkorát lehet bukni. Tehát hogy...

Pető Péter: Szerintem ha nem is közvetlenül az, hogy morális integritását, vagy erkölcsi integritását megőrzi-e valaki, annak hosszútávon a politikában van lényege, és ki kell fizetni hosszútávon a politikai árat érte, hogyha nem őrzi ezt meg.

Mv: Legyen ebben neked igazad, és köszönöm, hogy eljöttetek!

Stumpf András: Nagyon szívesen!

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Ma már lehetetlen összeállítani a teljes ügynöklistát a Nemzeti Emlékezet Bizottsága egyik tagja szerint

ATV, ESTI HÍRADÓ - 2017.03.11.

Mv: Ma már lehetetlen összeállítani a teljes ügynöklistát, legalábbis ezt állítja a Nemzeti Emlékezet Bizottság egyik tagja. Bank Barbara szerint az adatbázisok sosem voltak teljesek, ami jelentősen nehezítené a munkát. A történész a Magyar Hírlapnak azt mondta, az 1974-től '90 elejéig működtetett rendszerbe például a korábban kizárt vagy meghalt embereket már fel sem vették, sőt, később az is bevett szokás volt, hogy bizonyos időközönként adatokat törölnek. Szerinte emiatt tévedés azt feltételezni, hogy pontosan lehet következtetni az ügynökök számára.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Egy történész szerint lehetetlen összeállítani a teljes ügynöklistát

HÍRTV, HÍRADÓ 10:00 - 2017.03.11.

Mv: A történész szerint lehetetlen összeállítani a teljes ügynöklistát. Bank Barbara, a Nemzeti Emlékezet Bizottság tagja a Magyar Hírlapnak ezt azzal magyarázta, hogy az egykori adatbázisok se voltak soha teljesek. Az 1974-től '90 elejéig működtetett rendszerbe például a korábban kizárt vagy meghalt hálózati személyeket már fel se vették és később is rendszeresen töröltek adatokat. A szakember hozzátette, azt is tévedés feltételezni, hogy pontosan következtethetünk az ügynökök számára.

Hasonló tartalommal:

HÍRTV - HÍRADÓ 11:00 - 2017.03.11. 11:01:22

HÍRTV - HÍRADÓ 12:00 - 2017.03.11. 12:07:24

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Ügynökügyek – Magyarország élőben

HIRT.VU - 2017. 03. 10.

Az Európai Unió jövőjéről tárgyaltak csúcstalálkozójukon a tagállamok állam- és kormányfői. Kapcsolunk Brüsszelbe, és stúdióbeszélgetésen is elemezzük a kilátásokat. Erdélyi nagyvárosokban és Budapesten is demonstrációkat tartanak a székely szabadság napja alkalmából. Több helyszínről is jelentkezünk, majd Tőkés Lászlót kapcsoljuk Marosvásárhelyen. Megismerhetők lesznek végre a rendszerváltás előtti ügynökügyek? A stúdióban M. Kiss Sándor, a Rendszerváltás Történetét Kutató Intézet főigazgató-helyettese.

Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárába kerültek azok a mágnesszalagok, amelyen a rendszerváltást megelőző időszakban aktív egykori ügynökök nyilvántartása található

Szereplők: M. Kiss Sándor, tudományos főigazgató-helyettes, Rendszerváltás Történetét Kutató Intézet és Archívum

<http://hirtv.hu/hirtv/ugynokugyek-magyarorszag-eloben-1389670>

Kapcsolódó videó:

<http://hirtv.hu/magyarorszageloben/ugynokugyek-1389685>

Hasonló tartalommal megjelent cikkek:

mno.hu - [Ügynökügyek – Magyarország élőben](#) - 2017-03-10

mno.hu - [Ügynökügyek](#) - 2017-03-10

hirtv.hu - [Ügynökügyek](#) - 2017-03-10

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Lázár János és Kovács Zoltán sajtótájékoztatót tartott KORMÁNYINFO 81 - Mit miért tesz a kormány? címmel

M1 - MA DÉLUTÁN - 2017.03.09. 13:48:38

(...) A kormány döntött arról is, hogy a titkosszolgálati mágnesszalagokat az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának átadja. Ennek az ütemezését a következőkben határoztuk meg. A rendszerváltozást megelőzően, a Belügyminisztérium által keletkeztetett titkosszolgálati lyukkártyákon, mágnesszalagokon és elektronikus adathordozókon rögzített minősített adatok levéltári kezelését lehetővé tevő átadást az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára számára 2017. június 30-áig kell az emberi erőforrások miniszterének és a belügyminiszternek megteremtenie. Az átadandó adatállomány a G, H, illetve a K nyilvántartások. Az Alkotmányvédelmi Hivatal kezelésében lévő adathordozók átadására pedig 2017. július 1-jéig kell a rendszerváltást megelőzően keletkezett adatok és információk tekintetében sort keríteni. A rendszerváltást követően a nemzetbiztonsági szolgálatoknál keletkezett adatokat kezelő Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltáránál a nemzetbiztonsági iratok áradásával megnövekedett feladatok ellátásához a szükséges jogi és infrastrukturális feltételeket június 30-ig kell megteremteni, 2018. június 30-ig pedig gondoskodni kell a titkosszolgálati adathordozókon tárolt adattartalmak minősítésének a felülvizsgálatáról. Ez két dolgot jelent. Részben a mágnesszalagokon tárolt adatok és információk átkerülnek a Nemzeti Emlékezet Bizottságának javaslatára és koordinációja alapján az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárába. Másrészt pedig, miután ez a levéltár fogja a titkosszolgálatoktól kikerült dokumentumokat is tárolni, megkezdődik a minősítések felülvizsgálata, illetve részben folytatódik. Ebben az előkészítő munkában a Nemzeti Emlékezet Bizottsága munkája döntő fontosságú volt, és az ő kezdeményezésükre és javaslatukra hozta meg a kormány ezt a döntést, jelentésük, illetve vizsgálatuk alapján.

Hasonló tartalommal:

- Lázár János és Kovács Zoltán sajtótájékoztatót tartott KORMÁNYINFO 81 - Mit miért tesz a kormány? címmel - HÍRTV - EGYÉB - 2017.03.09. 14:19:38

- „R: A miniszter bejelentette, hogy a kormány átadja a titkosszolgálati mágnesszalagokon tárolt adatokat az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának még az első félévben.

Lázár János: Az Alkotmányvédelmi Hivatal kezelésében lévő adathordozók átadására pedig 2017. július 1-jéig kell a rendszerváltást megelőzően keletkezett adatok és információk tekintetében sort keríteni.” - ATV - KORA ESTI HÍRADÓ - 2017.03.09.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Pengeélesen hasít az elmúlt évtizedek kulturális, társadalmi és politikai kérdéseibe az ügynökkérdés

ECHO TV, NAPI AKTUÁLIS - 2017.03.08.

Jelentések, beszervezések, árulások és tragédiák. Pengeélesen hasít az elmúlt évtizedek kulturális, társadalmi és politikai kérdéseibe az ügynökkérdés. Az állambiztonsági mágnesszalagokról Soós Viktor Attila történészt, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága képviselőjét kérdeztük.

Szereplők: Soós Viktor Attila, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága tagja

Kapcsolódó videó:

http://www.echotv.hu/video/119223/20170208_Napi_aktualis_4_resz#sthash.56guYryt.dpuf

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Újabb lépés az ügynöklista megismeréséhez

ATV – 2017.03.07.

Az ATV Start vendége Földváryné Kiss Réka, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága elnöke.

Kapcsolódó videó:

<http://www.atv.hu/video/video-20170307-ujabb-lepes-az-ugynoklista-megismeresehez>

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Feloldaná a titkosítását a Nemzeti Emlékezet Bizottsága azoknak a mágnesszalagoknak, amiken a rendszerváltás előtti időszak állambiztonsági szerveinek adatait tárolják

RTL KLUB, RTL HÍRADÓ - ESTI KIADÁS - 2017.03.06.

Mv: Feloldaná a titkosítását a Nemzeti Emlékezet Bizottsága azoknak a mágnesszalagoknak, amiket a rendszerváltás előtti időszak állambiztonsági szerveinek adatait tárolják. A kormány egyelőre nem döntött, de ha az anyag át is kerül a levéltárba, az sem jelenti majd azt, hogy bárki hozzáférhet. Az LMP szerint az ügynökökre vonatkozó össze adatot nyilvánosságra kellene hozni.

Megszólaló: A figyelt személy felénk néz...

R: Hírszerzőknek és kémelhárítóknak adott tanácsokat ez a rendszerváltásig szigorúan titkos oktatófilm. A pártállam ügynökeiről nem marad fent teljes nyilvántartás. Az állambiztonsági iratokat több helyen is iktatták, egy embernek akár több kartonja is lehetett. A rendszerváltáskor a megmaradt dokumentumok többsége levéltárba került. 18 mágnesszalagot azonban még most is az egyik titkosszolgálat, az Alkotmányvédelmi Hivatal őriz. ezek átvizsgálásával végzett most a Nemzeti Emlékezet Bizottsága.

Földváryné Kiss Réka, elnök, Nemzeti Emlékezet Bizottsága: Ez egy töredékes nyilvántartás.

R: A szervezet elnöke szerint a mágnesszalagokon a közhiedelemmel ellentétben nem ügynöklisták vannak, hanem háromféle adatbázis. A G-dosszié, az úgynevezett operatív nyilvántartás, a megfigyelt személyekről tartalmaz adatokat. A K-val jelölt akták a kémekről szólnak, a H-dosszié pedig az úgynevezett hálózati nyilvántartás. Ebben valóban szerepelnek beszervezett emberek, de azt nem tudni, hogy jelentettek-e valaha. A nyilvántartásba ráadásul olyanok is bekerültek, akik nem működtek együtt az állambiztonsággal.

Földváryné Kiss Réka: Vannak olyan személyek ezen a hálózati nyilvántartáson, akiket be akart szervezni a kommunista állambiztonság, de nem tudott beszervezni, és vannak olyanok is, akik egy ügynöknek voltak, az állambiztonság szempontjából érdekes kapcsolatai.

R: A Nemzeti Emlékezet Bizottsága feloldaná az iratok titkosságát, és azt javasolják, hogy a mágnesszalagok kerüljenek át levéltárba. A kormány egyelőre nem döntött. A RTL Híradó kérdésére azt írták, folyamatosan felülvizsgálják a mágnesszalagok titkosítását. A Fidesznek sincs még kialakul álláspontja az ügyben.

Hidvéghi Balázs, kommunikációs igazgató, Fidesz: Komolyan meg kell vizsgálni. Nyilván megalapozottan mondják azt, amit mondanak. Meglátjuk.

R: Az LMP az összes ügynökökre vonatkozó adatot nyilvánosságra hozná. Az erről szóló javaslatukat már 14. alkalommal terjesztik be.

Szél Bernadett, társelnök, LMP: Emlékszem egy akciónkra, amikor ugye táblákat ügynökneveket nyújtottunk a magasba. Én azt láttam, hogy akkor nagyon sokan kínosan érezték magukat a magyar parlamentben.

R: Ha a mágnesszalagok levéltárba kerülnek, a tartalmukat akkor sem ismerheti meg bárki. Egy átlagember csak a róla, vagy a közvetlen hozzátartozóiról készült aktákat kérheti ki. Hogy mit, és hogyan lehet kutatni, és nyilvánosságra hozni, külön törvény szabályozza.

Kapcsolódó videó:

Feloldanak a titkosítást - <http://rtl.hu/rtlklub/hirek/feloldanak-a-titkositast>

Hasonló tartalommal:

- RTLII HÍRADÓ - 2017.03.06.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

[Elkészült az 1990 előtti állambiztonsági szervek mágnesszalagokon megőrzött adatállományának tudományos vizsgálatáról szóló jelentés](#)

M1, MA REGGEL - 2017.03.06.

Szereplő: Földváryné Kiss Réka, elnök, Nemzeti Emlékezet Bizottsága

Kapcsolódó videó 00:13:40-től:

<http://www.mediaklikk.hu/video/ma-reggel-2017-03-06-i-adas-3/>

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

RÁDIÓS MEGJELENÉSEK

Részletek

[A történelem nem nevek, hanem események megismerése, mondta Kónyáné Kutrucz Katalin](#)

KARC FM, DÉLI NEWS - 2017.07.10.

Mv: A történelem nem nevek, hanem események megismerése. Erről az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának főigazgató-helyettese beszélt a Karc FM-nek azzal kapcsolatban, hogy a közelmúltban a levéltárhoz kerültek át az úgynevezett mágnesszalagok, melyek a rendszerváltás előtti időszak hálózati és operatív nyilvántartását és a kémelhárítási adattárakat tartalmazzák. Kónyáné Kutrucz Katalin elmondta, hogy a szalagok a papíralapú dokumentumokkal együtt kiegészítik egymást, ugyanakkor a nevek mögött meg kell vizsgálni mindig a beszerzés körülményeit. Az igazgatóhelyettes hozzátette, hogy az utóbbi években jelentős előrelépések születtek a korszak feltárásában.

Kónyáné Kutrucz Katalin, főigazgató-helyettes, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára: Hogyha egyszer valaki megpróbálná számba venni csak azokat a munkákat, amelyeket a részben a nálunk kutatott anyag alapján írtak, akkor nagyon-nagyon elcsodálkozna, mert nagyon sok mindent tártak már fel a kutatók és nagyon sok mindent írtak meg. Az alapvető probléma szerintem az, hogy ezt ugyanaz az ötszáz ember olvasta, és nem, valahogy elkerüli a széles nyilvánosságot. Úgyhogy úgy gondolom, hogy meg kellene találni azt a formát, amelyben azok a dolgok, amelyek a mi iratainkból feltárhatóak, azok nagyon széles körben ismertté válhassanak.

Mv: Az igazgatóhelyettes hozzátette, hogy bár vannak még titkosított anyagok, de a szalagok nagy része szabadon kutatható.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

**Az Országgyűlés döntött arról, hogy a Kádár-rendszer utolsó éveiben
mágnesszalagokon tárolt információk átkerülhetnek a levéltárba**

KARC FM, HANGOLÓ - 2017.07.10. 07:50:46 (00:09:33)

Szereplők: Kónyáné Kutrucz Katalin, főigazgató-helyettes, Állambiztonsági
Szolgálatok Történeti Levéltára

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

**Június 15-én az Országgyűlés módosította az elmúlt rendszer titkosszolgálati
tevékenységének feltárásáról szóló törvényt**

KLUBRÁDIÓ - REGGELI GYORS - 2017.06.23.

Az Országgyűlés az 1990 előtt keletkezett állambiztonsági mágnesszalagok levéltári átadása érdekében június 15-én módosította az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az állambiztonsági szolgálatok történeti levéltáráról szóló törvényt, és ez a módosítás érinti a törvény azon szakaszát, amely a levéltár illetékességébe tartozó, de jogellenesen birtokolt iratok átadási kötelezettségéről és azok felhasználásáról szól.

Szereplők: Kónyáné dr. Kutrucz Katalin, igazgató-helyettes, Állambiztonsági
Szolgálatok Történeti Levéltára

Kapcsolódó hanganyag (00:07:30-tól):

<http://www.klubradio.hu/klubmp3/klub20170623-092859.mp3>

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Több ponton is módosítaná a Fidesz az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról szóló törvényt

LÁNCHÍD RÁDIÓ, DÉLI HÍRJÁRAT - 2017.05.29.

Mv: Most pedig a részletek. Több ponton is módosítaná a Fidesz az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról szóló törvényt. A javaslat elfogadásával lehetővé válna, hogy az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára nemzetbiztonsági iratokat is őrizhessen. Az ellenzék szerint csupán látszatintézkedésről van szó. Béres Anna összefoglalója.

R: A 2003-as ügynöktörvény módosítását célzó javaslatot nyújtott be a Fidesz. A Gulyás Gergely által jegyzett indítvány több ponton átírná az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának létrehozásáról szóló jogszabályt. Ennek értelmében a levéltár jogosulttá válna a nemzetbiztonsági szolgálatok iratainak átvételére és kezelésére, valamint a levéltárhoz kerülhetnek iratok a katonai titkosszolgálatoktól, illetve olyan mágnesszalagok is, amelyet jelenleg az Alkotmányvédelmi Hivatalnál őriznek.

Hadházy Ákos, társelnök, LMP: Ez a jelenlegi tervezet, ezt talán úgy lehetne összefoglalni, hogy egy nagy puzzle-nek egyetlen egy darabkáját fordítja fel, egy bizonyos mágnesszalagokat helyez át az eddigi teljes titkosításból a nemzetvédelmi, nemzetbiztonsági szolgálatoktól az állambiztonsági papírokat kezelő levéltárba. Ez egy 18 mágnesszalag, ezen vannak adatok, de korántsem a teljes nyilvánosságot szolgálja, egy részlete ennek a nagyon csúnya történetnek.

R: Az LMP eddig 15-ször nyújtotta be az ügynökmúlt teljes megismertetését célzó törvényjavaslatát. A kormánypárti többség azonban eddig minden alkalommal elvetette azt. Hadházy Ákos, a párt elnöke szerint politikai okok állhatnak a mögött, hogy a kormány éppen most nyújtotta be a törvényjavaslatot.

Hadházy Ákos: Éppen ez az egyik baj a jelenlegi szabályozással, amikor nem mindenki férhet hozzá az adatokhoz, és nem minden adathoz férnek hozzá, akkor megvan a veszélye, hogy ez a politikai ellenfeleknek a lejáratására használják csak. Lehet egy ilyen ok is, meg az is lehet, hogy egy pótcselekvésként úgy csinál a kormány, mintha ő most változtatott volna az ügynöktörvényen, mintha tett volna valamit a valódi nyilvánosság számára. De nem ez történik.

R: A közelmúltban a kormányzattal jó viszonyt ápoló Lehel Lászlóról derült ki, hogy a Kádár-rendszerben besúgóként tevékenykedett. Szávay István, a Jobbik képviselője

akkor úgy reagált, a Fidesz legmagasabb köreiben is akadnak olyan személyek, akiknek takargatnivalója van az ügyben. A politikus szerint a kormány ezért nem tett érdemben semmit az ügynökmúlt feltárása érdekében, a párt ezért lengyel mintára a nemzeti emlékezet intézet létrehozásával küzdene az ellen, hogy a valaha ügynökként tevékenykedő személyek ma is vezető állami tisztségeket tölthessenek be.

Szávay István (Jobbik), országgyűlési képviselő: Ha ez az intézet felállhatna, akkor ezt követően léphetnénk abban az ügyben, akár egy erős törvénybe, akár az alkotmányba foglalva kimondhassuk, ne lehessen a magyar közéletnek a részesei azok, akik annak idején az állambiztonsággal együttműködnek, annak ügynökei voltak, akik emberek, családoknak a tönkretételével hozzájárultak. Akik ezzel a szolgálattal, a besúgói munkájukkal is segítették és támogatták az akkori diktatúrát.

R: Az ügynökmúlt feltárását egyébként korábban az MSZP is sürgette. Molnár Zsolt szerint Magyarország számára fontos lenne, hogy az ügy végre tiszta és méltó lezárást kapjon. Szakemberek szerint ugyanakkor ma már nehezen lehetne ténylegesen feltárni a múltat. A rendelkezésre álló dokumentumok hiányossága mellett ugyanis az élő tanú is egyre kevesebb.

Hasonló tartalommal megjelent cikkek:

propeller.hu - [Módosítja a Fidesz az ügynöktörvényt](#) - 2017-05-29

civilhetes.net - [Módosítja a Fidesz az ügynöktörvényt](#) - 2017-05-29

alfahir.hu - [A Fidesz módosítaná az ügynöktörvényt, de a múlt feltárásáról továbbra sincs szó](#) - 2017-05-29

gepnarancs.hu - [Módosítja a Fidesz az ügynöktörvényt](#) - 2017-05-29

hirtv.hu - [Schiffer: Ámítás az ügynöktörvény módosítása](#) - 2017-05-29

szeretlekmagyarorszag.hu - [Több jelentős ponton is módosítaná az ügynöktörvényt a Fidesz](#) - 2017-05-29

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Megvárják a választást a nyilvánossággal

LÁNCHÍD RÁDIÓ, REGGELI HÍRJÁRAT - 2017.05.04.

Schiffer András szerint hiába hozzák nyilvánosságra 2018-ban, a választás után az állambiztonsági mágnesszalagokat, nem kapunk teljes képet az ügynökmúltról.

A jogász emlékeztetett, parlamenti képviselőként 13-szor terjesztette be a nyilvánossági törvényjavaslatot, hiába. Verebes Károly interjúja.

Szereplő: Schiffer András, ügyvéd

Kapcsolódó hanganyag:

<http://lanchidradio.hu/lanchidradiorovid/megvarjak-a-valasztast-a-nyilvanossaggal-1394330>

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Lezárult az állambiztonsági szervek mágnesszalagon megőrzött adatállományának vizsgálata

KOSSUTH RÁDIÓ, IDŐT KÉREK - 2017.03.18.

Ügynökkérdés. Lezárult ugyanis az állambiztonsági szervek mágnesszalagon megőrzött adatállományának vizsgálata. Elsőként azt tisztázzuk, hogy mik ezek a mágnesszalagok és mi volt a feltevésük azzal kapcsolatban, hogy mit is fognak majd ezeken találni. Ötvös István.

Ötvös István, történész: Sok mindent érintett a felvezetés, úgyhogy egy kicsit nehéz helyzetben vagyok. Kezdjük talán az elején, hogy rendszeresen előjön a sajtóban az ügynöklista, az ügynökakta fogalom. Valójában mind a kettő fogalom, elnézést kérek, de hibás.

Mv: Akkor javítson ki.

Ötvös István: Tudniillik olyan nincsen, hogy ügynökakta. Vannak olyan dokumentumok, akta jellegű dokumentumok, amelyekből következtethetünk adott esetben egy informátor vagy társadalmi megbízott, titkos megbízott tevékenységére. De olyan, hogy ügynökakta, olyan nem létezik. Ugyanez a helyzet az ügynöklistával, na ez még kevésbé létezik. A mágnesszalagok az egyik legproblematisabb dolog volt. A rendszerváltozás után mindenféle legendáriumok terjengtek. Ez tulajdonképpen 1974-től ez egy adatbázis. Ez gyakorlatilag egy adatbázis-kezelő elektronikus dokumentum, amelyiket folyamatosan a Belügyminisztérium III. Főcsoportfőnöksége és annak alosztályai töltöttek föl adatokkal. Na, most nagyon sokan azt gondolták, hogy ez egy ügynöklista, ugyanúgy, mint ahogy a 6-os kartonról is azt gondolták, hogy abból rekonstruálható egy ügynöklista, hogy különböző dokumentumokból rekonstruálható valami fajta listaszerű valami. Az az igazság,

hogyan ez egy nagyon alapos tudományos vizsgálat volt, amelyből kiderült, hogy ez nem rekonstruálható.

Mv: Ezek az úgynevezett mágnesszalagok egyébként korábban hol voltak? Le volt rakva egy sarokba? Le voltak plombálva, vagy nem tudom. Hogy kell ezt elképzelni? Várták jobb sorsukat, várták, hogy majd egyszer csak odamegy valaki, kinyitja őket.

Ötvös István: 1990-ig ez egy élő adatbázis volt.

Mv: Azt értettem eddig is.

Ötvös István: Ez egy hálózati nyilvántartás, ahol különböző szempontok alapján fölvittek embereket. Na, most itt jön a kulcskérdés, az a jelentésből, ami most már publikus és nyilvánosságra került, a H adatbázisban található talán a legtöbb ügynökszerű történet, de az sem. Az is egy hálózati nyilvántartás. Nem mindenki ügynök, aki rajta van.

Mv: Várjon, várjon egy pillanatra, hogy azért tisztázzuk a fogalmakat. Tehát hálózati adattár ugye? Azt mondja.

Ötvös István: Igen.

Mv: Akkor ez azoknak a személyeknek, de már nehezen fogalmazok, mert nem pontosan tudom, hogy hogy kellene.

Ötvös István: Adattár.

Mv: Szóval ez azoknak a személyeknek lenne a listája, vagy nevei, akik megfigyeltek? És a másik adathálózat, pedig ez a bizonyos G adattár lenne az, akiket megfigyeltek? Ezt jól értelmezem?

Ötvös István: Nem, nem. Bocsánat nem. Akkor legyünk egyértelműek. Más a hírszerző szerv logikája. Tehát például a belső ellenség elleni harcnak a logikája. Hogyha mondjuk engem például beszerveznek és én mondjuk aláírok, és én egy hálózati személyként vagyok innentől kezdve nyilvántartva. Én ismerlek téged, akkor abban a pillanatban te érdekessé válhatsz, abban a pillanatba bekerülhetsz ebbe a listába. Tehát anélkül, hogy te tudnád azt, hogy én ki vagyok, anélkül, hogy tudnád azt, hogy kinek dolgozom, anélkül, hogy bárkivel ebből a társaságból szóba álltal volna, csak egyszerűen azért mert rajtam keresztül valaki érdekessé válik. Ilyen személyekkel tele van ez a lista. Tehát magyarárn, önmagában ebből az adatbázisból, ebből a hálózati nyilvántartásból nem lehet megállapítani azt, hogy ki működött együtt, és hogy ez az együttműködés milyen mélységű volt. Tehát ahhoz már, és itt jön az ügynökakta problémája, és elnézést a hallgatóktól, hogy ilyen mélységekkel kell foglalkoznunk, de muszáj. Tehát intellektuálisan muszáj megerőltetni magunkat ahhoz, hogy ez megérthető legyen. Ahhoz már egy M dossziéra van szükség, munkadossziéra,

amelyben le vannak fektetve mondjuk az általam, általad, másik által adott jelentések, hogy milyen mélységű volt ez.

Mv: De azok természetesen nincsenek rajta ezeken a mágnesszalagokon.

Ötvös István: Nincs, nincs. Nincs, nincs. Ez egy ilyen egyszerű nyilvántartás. Ez tulajdonképpen olyan mint egy telefonkönyv. És ráadásul ugye 1990-ig ezt a telefonkönyvet karbantartották. Hát ugye az ember végignézi a telefonkönyvét és azt látja, hogy ezekre a telefonszámokra nincsen szükség, azokat kitörli, hát ugyanúgy ebből is töröltek. Ráadásul van még egy probléma ennek a dolognak, hogyha egy papíralapú dokumentumba belenyúlnak azt lehet látni. Egy elektronikus dokumentumnál ez a fajta törlés, ez hogy mit töröltek onnan az általában nem látható. Tehát ilyen értelemben sokkal komplikáltabb dologról van szó. És tulajdonképpen itt maga a javaslat, illetve hát végül is az erre épülő kormányhatározat az arról beszél, hogy kutatni kell ezt az anyagot, és meg kell kezdeni a szisztematikus tudományos feldolgozását. Hát, a H adatbázison 58 ezer rekord van. Tehát azért itt 58 ezer személynek az adatait kéne vizsgálni, és hát ugye rengeteg olyan személy van rajta, akinek egyébként, mondjuk, a B-dossziéja, M-dossziéja már réges-régen az ÁBTL-ben van, és ott már réges-régen kutatható.

Mv: Tehát kutatni kell, ami vélhetően nem esik egybe akkor a közvélemény érdeklődésével.

Ötvös István: Én azt hiszem, hogy az egész ügynökkérdésnél, amit a fellevezetőben is emlegettél, a megoldatlanságának a legfontosabb oka az az, hogy nem vettük az erőfeszítést, hát, nem vettük a fáradságot, hogy ezt a kérdésnek a maga teljes komplexitásában egyáltalán megpróbáljuk megérteni. Mert, hogyha én írok egy hatoldalás elemzést arról, hogy mit jelent a B-dosszié, az M-dosszié, hogyan viszonyulnak egymáshoz, miért problematikus ez az egész kérdés, akkor utána nagyon könnyű odalökni az interneten egy kommentben, hogy hozzák nyilvánosságra az ügynökaktákat. Ügynökakták nincsenek, ezt tisztáztuk, egyébként pedig az anyag az nyilvános, hát a levéltárban benne van. Mit várunk a nyilvánosság alatt? Hát, azt, hogy öt kilométernyi iratanyagot fölrakjunk az internetre? Hát, azt a kutya nem fogja végigolvasni. Egyébként hadd tegyem hozzá, most bocsánat, de muszáj reflektálnom, a fellevezetőben, amit elmondtál. Hát, azért Magyarországon nagyon sokszor elmondják, hogy mert a német példa, meg a cseh, meg a szlovák, meg a lengyel, meg a román, meg minden példát elmondanak. Hát, kérem szépen, a német anyag egyáltalán nem annyira kutatható, mint a magyar. Németországban nehezebb kutatni a Stasi anyagot, mint Magyarországon. Tehát, hogyha egészen más logikája a lekérdezés, most hadd ne menjek ebbe bele, egészen más logikájú a lekérdezés,

amilyen kérdést én föltehetek a levéltárnak. Nem olyan, mint a magyar. A magyar anyag az az egyik legnyilvánosabb anyag, ami ott van, és már minősített anyag. Az egy másik kérdés, hogy vannak minősített anyagok.

Mv: Valószínűleg ez az illúziónk A mások élete című nagyszerű német Oscar-díjas filmből adódik a német kutathatósággal, vagy hozzáférhetőséggel kapcsolatosan.

Ötvös István: Én egyetlen egy dolgot szeretnék mondani. Nem olyan régen módosították a Stasi archívumra vonatkozó törvényt, két vagy három évvel ezelőtt. Addig csak a közvetlen hozzátartozó anyagát kérhettem le, tehát már a nagyszüleimét nem.

Mv: Na, elég sok minden elhangzott itt. A többiekhez fordulok, hogy nálunk általában ez ilyen fekete-fehér kérdés. Vannak, akik azt mondják, hogy mindent tessenek nyilvánosságra hozni, ahogy ezt Ötvös István is mondta. Vannak olyanok is persze, akik azt mondják, hogy semmit nem kell nyilvánosságra hozni. És hát van maga a megoldás, ami elérhető és létezik nálunk. Melyik megoldásnak a pártján állnak?

Tarik Demirkan, főszerkesztő, turkinfo.hu: Én szerintem az az alapgond itt, a megoldatlanság újabb városi legendákat szül. Tehát a múlttal szembeni gyanakvás egy ilyen társadalomban, ami nagyon zárt volt, és amikor már mindenki mindenkire gyanakodott. És hirtelen váltás után a társadalom, szerintem, megoldásokat várt. Tehát nem arra kíváncsi, mint a WikiLeaks-nél, az egészet feldobják az internetre, és akkor mindenki böngésszen, ahogy tud. Az se nyilvánvalóan megoldás. De viszont a társadalom elé, emberek elé valamit vinni kell, mert ha ezt nem teszi meg a társadalom szerves része, akkor az történik, hogy akkor újabb városi legendák születnek, merthogy azért nem hoznak nyilvánosságra, merthogy azok az emberek, akik ott voltak, jelenleg is dolgoznak, vagy jelenleg is valamilyen politikai párt irányítása alatt vannak, vagy köpönyeget forgattak, és tovább dolgoznak. Tehát ez a témakör teljesen távol áll tőlem, csak, mint laikus mondom, minél hosszabb lesz az az idő, amióta nyilvánosságra jöhetnek a dolgok valamilyen szervezett formában, annál nehezebben lesz majd ebbe rendet tenni, mert az idő távlatában újabb gyanakvások, újabb, negatív értelemben konspirációs elméletek születnek. Tehát ezt tisztázni kell. Szerintem a társadalomnak a feladata az, hogy tisztába tenni a dolgokat, hogy fehéren-feketén valahogyan lehessen látni. Ez nem azt jelenti, az egészet ki kell tenni az asztalra, de valahogy, lehet, hogy valamilyen előzetes szelekció alapján, de hozzáférhetővé kellene tenni. Nem elég az, amikor előbb azt mondta, hogy ott vannak az adatok valahol. Embereknek nincsenek lehetősége archívumba menni és kutatni, csak kevés ember teheti azt.

Ötvös István: Bocsánat, én annyiban vitatkoznék, hogy az állampolgári betekintés Magyarországon igen széles körű. Tehát hogyha én az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában azt mondom, hogy én ilyen és ilyen felmenőimre, rokonaimra vonatkozó adatokat szeretnék megkapni, akkor azt én megkapom. Egyébként kutatóként is viszonylag széles körben lehet kutatni. Na most tulajdonképpen itt az egész Kádár-rendszernek szerintem az egyik legmélyebb problémája az az, hogy a társadalmi bizalmat számolták föl. Tudniillik hogyha valaki kimegy Londonba és beül a Kew Gardenbe a National (...), akkor ott van egy 1958. évi törvény, az alapján vannak minősített anyagok, és én magam is láttam a dossziét, ahol oda volt szépen pecsételve, hogy ez még minősített. Na most senki nem kezd el ebből városi legendákat gyártani, mindenki tudomásul veszi. Van a kutatható anyag és van a titkos. És ugyanez van az Egyesült Államokban és ugyanez van Svédországban, akárhol. A probléma a következő. Magyarországon egy bizalmi válság ebből a szempontból. Nem nagyon beszélünk erről a részéről, hogy nem bízunk abban, hogy minden olyan anyag, ami titkos, az azért titkos, mert. Márpedig szerintem vannak olyan dokumentumok, amiknek a nyilvánosságra hozatala nem feltétlenül szolgálná Magyarország érdekét egyébként. És hadd tegyem hozzá, hogy ez így van. Azért mondtam az Egyesült Királyságot példának, mert ott vannak olyan anyagok, második világháborús anyagok, amelyek titkosak.

Tarik Demirkan: Persze, de ott van egy kontinuitás. Az angol rendszerrel nem lehet összehasonlítani a magyar társadalom berendezkedést. Itt volt egy törés '90-ben, '89-ben, '90-ben Kelet-Európában, rendszerváltás történt, rendszerváltás után egy újabb társadalmi konszenzusnak kell születnie, amire épül egy társadalmi berendezkedés. Ami alapján lehet azt mondani, igen, most akkor mi mint angolok száz éve csinálják, és senki nem vitatja a jogtalanságát vagy jogosságát, az elfogadják. Itt viszont nem. Merthogy itt van egy erős bizalmatlanság. Mint a hogy az előbb említette, ahogy jól értettem, abban a nagy adathalmazban azok is vannak, akiket megfigyeltek valamilyen szinten, azok is vannak, akik figyelők voltak. Ez akkora halmaz, tehát ebből ki tud igazodni abban az ötven valahány ezer névben, kit figyeltek és ki volt, aki vadászott, ki volt, akit hajtottak.

Mv: És ki volt a vad, így van.

Ötvös István: Hogy ki volt a vad és ki volt a vadász, kutatva meg lehet tudni. Végig lehet nézni azt, hogy és akkor milyen elfekvő dokumentumok vannak, más típusú dokumentumok. Össze lehet vetni a dokumentumokat, lehet kutatni. Hát erről szól a történet. Millió ilyen kérdés került már napirendre az elmúlt 27 évben is. Az egyébként nyilvános dokumentum volt, ami bent van a levéltárban. Abból is már milliószor volt

ilyen vita, na akkor ezt most hogy értelmezzük? Egy valami biztos, erőfeszítés nélkül nem fogunk tudni eredményt. Tehát hogyha leegyszerűsítünk, magyarázatokhoz ragaszkodunk, a leegyszerűsítő magyarázatok azok biztos, hogy hibásak lesznek.

Mv: Adjunk már szót Zsuzsának is. Mert még azt fogom hinni, hogy el vagyunk itt nyomva az asztalnál mint nők.

Ébl Zsuzsa: Én érdeklődve hallgatom a beszélgetést. És közben eszembe jutott, hogy ami ugye elhangzott, hogy ki az áldozat, hogy ki az úzótt vad és ki a vadász. Én inkább azt mondanám, hogy ki a rendszer cinkosa és hogy ki az, aki ebben a történetben csak áldozat. És szerintem ez a két kategória nem egyértelműen elkülöníthető. Mert adott esetben a rendszerrel összekacsintó személyek is lehetnek áldozatok. Ugye motivációkról nem szólnak az akták vagy a mágnesszalagok, és azt senki nem tudja, hogy kit kényszerítettek a rendszerbe és ki volt az, aki esetleg önként jelentkezett. A másik, ami eszembe jutott, hogy vajon az áldozatok akarnák-e, hogy nyilvánosságra kerüljön, hogy róluk ki jelentett? Vagy akkor lenne egy szűrés ezen a dolgon, hogy csak az áldozat írásos beleegyezésével lehet nyilvánosságra hozni a jelentő személyét.

Mv: Ez most is működik valahogy, gondolom.

Ébl Zsuzsa: Ezek nagyon megnehezítenék a nyilvánossá tételt.

Ötvös István: Visszakanyarodnék oda, hogy valójában én azt hiszem, hogy csak egyéni történeteket lehet elemezni. Mi igazából nagyon sokan azt gondolták, hogy az Állambiztonsági Szolgálatok Levéltárában lévő anyagban lesz valami nagy dobás, a nagy dokumentumot ott meg lehet találni. Aztán kiderült, hogy a nagy dokumentumot nem lehet benne megtalálni. Apró munkával lehet kihámozni különböző dolgokat. Még mielőtt belemennénk abba, hogy ki az áldozat és ki a vadász, az első és legfontosabb, amiben én egy nagyon-nagyon komoly problémát látok, hogy van egy rendszer, ami tulajdonképpen a lelke legmélyéig hazug, az első másodperctől kezdve. Ennek van egy szerve, ez a Belügyminisztérium, hát amelyik biztos, hogy azért nem feltétlenül az igazságérzetéről volt híres. És egyébként én hadd idézzem ide Décsi Gyulát, aki igaz, hogy sokak 1956-os forradalom előtt mondják, nekünk nem az a dolgunk, mondja Décsi, hogy a jót keressük az embereken. Nekünk nem az a dolgunk. És van egy hazug rendszer, annak van egy szerve, amelyik előállít dokumentumokat, és közöljük, na, ebben van az igazság. Hát most bocsánat, nem látunk itt valami ellentmondást?

Mv: Hát dehogynem! Dehogynem.

Ötvös István: Hát itt kezdődik az egészek a mélysége. És én azt hiszem, hogy csak egyéni történetek szintjén vizsgálható a dolog. És én a magam részéről, személy szerint is mindig távol tartottam magam attól, hogy én most itten, nem tudom, milyen

leleplezéseket és kvázi, ilyen erkölcsbíróként, utólag föllépve bármit is. Szerintem ez nem egy jó ügy történetileg.

Mv: Nem, csak arra gondolok, hogy van azért ennek még egy érdekes momentuma. Hogy amíg ez az állapot fennáll és nem egyértelmű minden, addig a politika, mint ahogy azt látjuk nap mint nap, nagyon jól fel tudja használni arra, hogy revorverezze a másikat. Jönnek különböző szervezetek, pártkezdemények, pártok, akik a zászlajukra tűzik, hogy akkor most ők a teljes nyilvánosságért fognak harcolni. Vannak, akik népszavazást akarnak ebben az ügyben kezdeményezni. De ugyebár a parlamenti adok-kapokban is nagyon sokszor látjuk, hogy egymást gyanúsítgatják a képviselő urak és hölgyek. Szóval ez fenn fogja tartani ezt az állapotot.

Ötvös István: Én azt hiszem, hogy nem ez tartja fönn. Tudniillik ennek az állapotnak van egy előzménye. Nevezetesen az, hogy ezzel, úgy gondolják ezek a politikusok, hogy szavazóbázist lehet építeni. Na, most ha kiderül, hogy nem, akkor tulajdonképpen az egész okafogyottá fog válni a napi politikai szempontból. Egyébként én azt gondolom, hogy nem nagyon lehet, szerintem ez egy téves út. Ez a magánvéleményem. Mert hogyha én megnézem az ÁBTL éves jelentéseit, itt beszélnek különböző számokról, hogy ennyi megfigyelt volt, annyi volt, nem akarok ilyen matematikai, algebra vitákba belemenni, de gyakorlatilag nagyjából azt mondjuk, hogy a megfigyelték tíz százaléka se kérte le az anyagát. Akkor tényleg annyira fontos ez valakinek?

Mv: Hát én mondom, csak a politikai revorverezés lehetőségét látom ebben, pusztán ennyit szerettem volna megmondani.

Tarik Demirkan: Szerintem a társadalom szempontjából fontos az a tisztulás, mert amíg ködös marad az idő, abba a ködösbe mindenki a saját programja szerint, mármint a politikai értelemben értem, vadászik, mert hogy ott van a sejtetés, hogy az elmúlt időben sok minden zajlott így, sok minden. Csúnya dolog zajlott, ki kit figyelt, ki kiről mit jelentett, ezt nem tudjuk, de sok mindenkiről, sok mindent jelentettek. Tehát ott van az a nagy sejtetés, akár bárki lehet. Akár jelenleg még a szomszédom is lehet, mint ahogy az egyik legnagyobb eset itt, azt hiszem, az Esterháznak a papájáról való, az a regény, és a kutatása. Tehát egy rangos író ezt ledolgozta és kijárta, de ez lehet Magyarországon bárkiről, apáról vagy a gyerekeről, vagy nagypapa, meg nem tudom. Tehát a családi történetekben ez benne van. És amíg nem tisztul, benne is lesz. Ha benne van az a ködösség, akkor viszont ezt kihasználhatják bármilyen társadalomban, bármilyen stádiumában. Nem tudom, hogyan kell tisztázni, tehát megoldást én nem tudok javasolni, tehát...

Mv: Mindenképpen katarziszra lenne szükség.

Tarik Demirkan: Igen.

Ötvös István: Én egy dologban biztos vagyok, hogy a listák, azok nem vezetnek előre. Tehát nettó listák csak úgy, l'art pour l'art listagyártás, mert nincs eredeti. Tehát akkor innentől kezdve a listagyártás, ez biztos, hogy nem. Ez az én személyes magánvéleményem mindenfajta pozíciótól és beosztástól függetlenül, ez az én magánvéleményem, hogy ez nem fog. Én azt gondolom, hogy egy nagyon alapos történeti feltáráshoz van szükség. Az, hogy hogyan működött a rendszer egyáltalán. Az, hogy kik működtették a rendszert egyáltalán. Főntről hogyan működött. Másutt is elmondtam már, hogy egy beállt diktatúra, egy beállt Kádár-rendszer millió módon tudta rákényszeríteni az állampolgárt arra, hogy együttműködjön vele. És sajnos rá is kényszerítette. Mindegyik rendszer, nemcsak, mindegyik rendszer, millió módon. És akkor ezt utólag, ilyen módon számon kérni, hát ez minimum problematikus lenne.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

FARKASVEREM

KARC FM – 2017.03.12.

Farkasverem, a Karc FM történelemórája. A kommunista ügynökök névsora és tevékenysége még mindig rejtélyes, holott az állambiztonsági levéltárból bárki kiérheti a rá vonatkozó jelentéseket. Az emberek azonban gyanakvók, titkokat keresnek. Úgy tartják, a majd hatvanezer adatot őrző mágneskercsek őrzik a megfejtést. Két erre hivatott intézmény most összefogott, hogy választ adjon a legfontosabb kérdésekre. A Farkasverem vendége Máthé Áron, a Nemzeti Emlékezet Bizottságának elnökhelyettese és Cseh Gergő Bendegúz az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának főosztályvezetője. Farkasverem, a kommunizmus bűneiről, vasárnap reggel kilenc órától, ismétlés ugyanaznap este, szintén kilenc órakor.

<http://karcfm.hu/archiv/farkasverem-2017-03-12-0900-1000/>

Kapcsolódó hanganyag:

<https://www.mixcloud.com/karcfm/farkasverem-2017-03-12-0900-1000-1/>

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

A Kádár-korszakból 16 mágnesszalag titkos információit vizsgálták levéltárosok KOSSUTH RÁDIÓ, VASÁRNAPI ÚJSÁG - 2017.03.12.

Mv: Adatok a múltból, a Kádár-kor múltjából. Hét történész levéltáros megvizsgálta a kommunista állambiztonság mágnesszalagra rögzített titkos adatait. A Nemzeti Emlékezet Bizottsága és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának munkatársai törvény adta lehetőségükkel élve másfél évig elemezték, értékelték annak a 16 mágnesszalagnak az információit, amelyeket szorgosan rögzítettek az 1970-es évektől kezdve. Földváryné Kiss Réka elnök asszonnyal és Cseh Gergő Bendegúz osztályvezetővel Nagy Katalin beszélgetett.

R: Állambiztonsági mágnesszalagok. Miért kellett ezeket vizsgálni? Ezeket még eddig senki nem vizsgálta?

Földváryné Kiss Réka, elnök, Nemzeti Emlékezet Bizottsága: Azt mondhatnám, hogy ezek híres és hírhedt mágnesszalagok. Ezeknek az anyagoknak a létezéséről tudott a szűkebb szakma, és az érdeklődő nagyközönség is, de, hogy pontosan mi van rajtuk, azt valójában eddig ezen a bizottságon kívül senki nem tudhatta a szakmából, tekintettel arra, hogy ezek mind a mai napig minősített, titkosított anyagok. Volt 2009-ben egy bizottság, amelyik már a konkrét tartalmát nem vizsgálhatta a mágnesszalagoknak, de egyfajta mentést végezhetett. Illetve, az úgynevezett hálózati adattár, tehát azt az adattárat, amely úgymond a kommunista állambiztonság ügynökeinek is bizonyos adatait tartalmazhatta, ezekről egy papíralapú másolat, nyomtatott anyag is készült. Tehát ez a mostani munkacsoport kapott először lehetőséget arra, és élt a törvény adta lehetőséggel, hogy tételesen is megvizsgálhatta, hogy milyen adatokat őriz a mágnesszalag, és azt kell, hogy mondjam, hogy részben többet, részben kevesebbet, mint amit a kutatók eddig feltételeztek.

Cseh Gergő Bendegúz, főosztályvezető, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára: Ezek a mágnesszalagok még a hetvenes-nyolcvanas évek informatikai színvonalának megfelelő adathordozók voltak.

R: Ez majdnem olyan, mint egy film- vagy egy hangtekerecs, csak éppen nem látjuk a szalagot.

Cseh Gergő Bendegúz: Valóban nagyon hasonló. Úgy kell elképzelni ezeket a szalagokat, mint ha a hagyományos orsós hangadat-rögzítők lennének, csak zárt műanyag dobozban van. Tehát valóban maga a szalag nem látszik.

R: Miért használták ezeket?

Cseh Gergő Bendegúz: A hetvenes évektől kezdve, már a Belügyminisztériumban is rájöttek arra, hogy azt a hatalmas adatmennyiséget, amelyet a Belügyminisztérium különböző szervei az állampolgárokról nyilvántartanak, azt manuális úton kezelni már lehetetlenség. A Belügyminisztériumnak állambiztonsági, igazgatási és bűnügyi funkciói egyaránt voltak. Ezekre különböző adattárakat hoztak létre, és egy központi számítógépes rendszerben működtették ezeket a különböző adattárakat. Ezt nagyon fontos hangsúlyozni, hogy ezeken a most vizsgált mágnesszalagokon, csak az állambiztonsági adattárak találhatóak meg. Három ilyen adattárt őrzött meg a mágnesszalag, ahogy itt Réka említette, az egyik az úgynevezett H, vagy hálózati adattár. Ez alapvetően a titkosszolgálatok által beszerezett civil együttműködőknek a listája. A másik az úgynevezett G adattár, ez, úgy nevezhetjük, hogy a célszemélyeknek, tehát az állambiztonság által megfigyelt, vagy vizsgálat alá vont személyeknek a nyilvántartása. A harmadik pedig egy kémelhárítási adattár, ez logikusan K betűjelet viselt. Egy illúziót érdemes eloszlatni a mágnesszalagok kapcsán. A korabeli informatikai technika nem adott lehetőséget arra, hogy eredeti dokumentumok teljes képi anyaga változatlan formában megőrződjön a szalagokon. Ez a számítástechnikai kapacitás nem volt alkalmas erre. Ezekben listák vannak. Olyan listák, amelyeket az évek, évtizedek során folyamatosan karbantartottak. Hozzáírtak, töröltek belőle, elvettek, módosítottak, és ezeknek a módosításoknak a nyoma nem visszafejthető, ugyanis az eredeti szoftverkörnyezetét nem sikerült rekonstruálni ezeknek a mágnesszalagoknak. Tehát a '90-es évek elején, '90 januárjában lementett adatokat egyszerű szöveges állomány formájában kaptuk vissza és ilyen módon tudtuk vizsgálni. Tehát az egy illúzió, és sajnos ezt ki kell mondanunk, hogy ez egy megváltoztathatatlan, hiteles és biztos információforrás arra vonatkozóan, hogy kik lehettek az egykori titkosszolgálat beszerezett ügynökei.

R: Lehet az a feladat, hogy megpróbáljuk a megmaradt papíraktákat összevetni ezekkel az adatokkal? Egyáltalán ezeken a szalagokon nevek vannak, évszámok vannak, mik vannak?

Földváryné Kiss Réka: Amire ezek szolgáltak annak idején, hogy a legfontosabb információkat megkapja az, aki kíváncsi egy adott személyre és tudja azt, hogy hol melyik papír alapú hagyományos nyilvántartásban kell a további információkat megszerezni. Tehát ezért a legfontosabb információk voltak csak rajta, ki, itt bizonyos személyes azonosító adatok, melyik egység szervezetben vagy az állambiztonság melyik részlege a szervezetben, milyen fedőnéven tartották nyilván. Ez önmagában sokkal kevesebb információt tartalmazott eredetileg is, mint a hagyományos papír alapú nyilvántartások, amiben benne volt, hogy mikor szervezték be, mely területen

foglalkoztatták adott esetben, hogyha valamilyen változás volt, akkor azt is rögzítették. És ebből sem sikerült, ahogy ezt a Gergő mondta, nem sikerült minden információt visszanyerni, tehát például a személyi azonosítással kapcsolatos születési adatokat nem sikerült felfejteni vagy dekódolni. A másik, hogy ugye ezeken a szalagokon a konkrét tevékenységre vonatkozóan nincsenek információk. Amit mi mindig szoktunk hangsúlyozni, hogy ugye ügynök- és ügynöktörténet között hihetetlen nagy különbségek voltak, hogy ki az, akit azért szerveztek be, mert megzsaroltak, beszerveztek, aláírt, de valójában semmifajta jelentést nem adott, vagy adott egy teljesen lényegtelen jelentést, aztán utána nem járt el a találkozókra, vagy folyamatosan együttműködött az állambiztonsággal és mondjuk '56 után olyan információkat adott, amiknek a következménye mások bebörtönzése vagy akár éppen kivégzése lehetett. Tehát nagyon-nagyon széles a spektrum. Erre vonatkozóan a mágnesszalagokból nem kapunk információt, ezt csak valóban az Állambiztonsági Levéltárban őrzött óriási dokumentációval összevetve lehet rekonstruálni. A másik, hogy ez nem egy teljes lista. Nincs teljes ügynöklista. Töredékinformációk vannak. Ez egy nagyon fontos puzzle-darab egy nagy képhez. Nem teljes a lista azért sem, mert nem az egész időszakra vonatkozik. Tehát az '50-es, '60-as években beszervezett, de már meghalt vagy kizárt hálózat eleve többnyire nincsen rajta ezen a szalagon, és azt is tudtuk dokumentálni, összevetve az Állambiztonsági Levéltár egyéb forrásaival, dokumentumaival, hogy még 1990-re nézve sem teljes az anyag. Történtek folyamatosan törlések még '89-90-ben is, ezt is tudjuk dokumentálni, és van egy olyan erős hipotézisünk, hogy volt az ügynököknek egy olyan szűk köre, amit KFT-ként különösen fontos és titkos ügynökökként tartottak nyilván, akik lehetséges, hogy be se kerültek ebbe a nyilvántartásba. Tehát ez egy töredékes anyag, de a kutatók számára nagyon fontos plusz információkat hordoz. És még egy nagyon fontos dolog, amit szintén el kell mondani és hangsúlyozni, hogy a hálózati nyilvántartás az tágabb, mint az ügynökök köre. Ezen vannak olyan is, akiket be akartak szervezni, ezért megfigyeltek, de nem szerveztek be, és vannak olyanok is, akik egy-egy ügynöknek a fontos baráti, rokoni kapcsolatába tartoztak, olyanok, akik az állambiztonság szempontjából érdekes információkkal bírhattak. Őket fölvtették egy ügynök kapcsolataként, de ezeknek az embereknek semmilyen kapcsolata nem volt az állambiztonsággal, nem tudtak arról, hogy őket nyilvántartották, szóval semmilyen információ, semmilyen tudásuk erről nem volt. Ilyen emberek is vannak ezen a mágnesszalagon.

R: Tehát akkor hogyan fogalmazták meg a javaslataikat?

Cseh Gergő Bendegúz: Egyrészt

Cseh Gergő Bendegúz: A mágnesszalagoknak alapvetően levéltárban van a helye. Amikor a levéltárba kerülnek ezek az adatok, akkor az adatokat tételesen felül kell vizsgálni, melyek azok, melyek már elvesztették a minőségüket korábban, melyek azok, melyeket valami miatt a titokgazda még minősítettként tart fenn. Ezt a két adattípust külön választva lehetne valóban kutathatóvá tenni az információkat. Olyan ez a kérdés, mint hogyha egy bankrablás során az összes ember, akit a helyszínen találtak, annak az adatait megjelentetnénk a sajtóban. Aztán kiderülne, hogy annak a fel volt bankrabló, a másik fele áldozat, meg néhány tanú, meg néhány banki tisztviselő. Ez így igazságos volna, mindenkit kitergetni a sajtóban azzal, hogy ők kapcsolatban voltak egy bankrablással vagy résztvevői voltak egy bankrablásnak?

Mv: Hogyha tudjuk azt, hogy már a rendszerváltás idején iratokat semmisítettek meg, vittek ki, aztán tudjuk, hogy a különböző felülvizsgálatok során is, főleg itt a 90-es évek elején bizonyos dossziék eltűntek, van-e arra lehetőség, hogy Magyarországon tisztába kerüljünk egyszer azzal, hogy itt hogyan működött a magyar állambiztonság a kommunizmus idején?

Földváryné Kiss Réka: Hogyha az a kérdés, hogy egy teljes ügynöklistára egyszer szert tehetünk-e, akkor nyilvánvalóan a válasz sajnos az, hogy nem.

Cseh Gergő Bendegúz: Ez mind megint csak egy mítosz, hogy ezek a kérdések Magyarországon nincsenek rendbe téve. A mai törvényi szabályozás szerint minden egykori érintett, akit bármilyen formában egykori ügynökök megfigyeltek, jelentettek róluk, rendelkezik azzal a joggal, hogy bejön a levéltárba vagy egy levelet ír a levéltárnak, és ingyenesen megkapja az összes róla szóló jelentést, és az ügynökök eredeti nevét is. A kutatók számára szintén nincsen semmilyen korlátozás, a tudományos kutatók korlátozás nélkül hozzáférhetnek ezekhez a hálózati anyagokhoz. Ebből adódóan én azt gondolom, hogy a szükséges nyilvánosságot, az igazságos nyilvánosságot megteremtettük. Nem mi, hanem a jogalkotó. A teljes nyilvánosságnál pedig azt a kérdést tudom csak megismételni, vagy azt a választ tudom csak megismételni, hogy akkor a bankrablással együtt a bankrablás áldozatainak is a neveit hozzuk nyilvánosságra? Vagy amikor akta nyilvánosságról beszélnek sokan, akkor azt figyelembe veszi valaki, hogy az állambiztonsági iratok döntő többsége az áldozatokról szól, az áldozatok magánéletéről, a lehallgatott telefonokról, a kikémlt családi életről, egészségi állapotról, személyes információkról? Ezt hozzuk nyilvánosságra? Valóban ezt komolyan szeretné valaki?

- Zene. -

Mv: Hírhedt titkos mágnesszalagok adatai a kutatók előtt. Földváryné Kiss Rékával és Cseh Gergő Bendegúzzal Nagy Katalin beszélgetett.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Műsorfolyam Délutáni Drive Time

INFORÁDIÓ, MŰSORFOLYAM - 2017.03.10.

A titkosszolgálati mágnesszalagokon tárolt adatok átadásával az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában megkezdődhet az adathordozók tudományos kutatása Szereplők: Földváryné Kiss Réka, elnök, Nemzeti Emlékezet Bizottság

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Kivonat Hírek

INFORÁDIÓ, KIVONAT - 2017.03.10.

Mv: A jogi határozat szigorításáról elfogadott törvényt mindenképpen meg kell védeni - idézte a kormányfő szavait a Miniszterelnökséget vezető miniszter. Lázár János a kormányinfón hangsúlyozta: az európai joggal összeegyeztethető törvénycsomag teljesíti Németország és Ausztria elvárásait is. Lázár János az elmúlt 30 év legnagyobb gazdaságdiplomáciai sikereként értékelte, hogy az Európai Bizottság jóváhagyta Paks-2 finanszírozását. Beszélte arról is, hogy a kormány a fogyasztókkal és a kereskedőkkel is konzultál az eltérő minőségű élelmiszerek ügyéről. Közölte: az első félév végére átadja a kabinet a titkosszolgálati mágnesszalagokon tárolt adatokat az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának. Szólt arról is, hogy eddig 29 kanyarógyanús megbetegedést jelentettek a szakemberek. Hozzátette: a szükséges oltóanyag és gyógyszer rendelkezésre áll.

Hasonló tartalommal:

INFORÁDIÓ - KIVONAT - 2017.03.10. 09:32:45

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Minden uniós jogi akadály elhárult a paksi bővítés útjából, mondta Lázár János
INFORÁDIÓ, REGGELI HÍREK 7:00 - 2017.03.10.

Mv: Minden uniós jogi akadály elhárult a paksi bővítés útjából, mondta a Miniszterelnökséget vezető miniszter a parlamenti Kormányinfón. Lázár János beszélt az illegális bevándorlás miatt elfogadott új szabályokról, és a titkosszolgálati mágnesszalagok sorsáról is. Herczeg Zsolt összeállítása.

(...) R: Lázár János azt is elmondta, hogy a kormány a Nemzeti Emlékezet Bizottságának javaslatára még ebben a félévben átadja az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának a mágnesszalagokon tárolt titkosszolgálati adatokat, hogy megkezdődhessen a minősítésük felülvizsgálata.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Átadja a kormány a titkosszolgálati mágnesszalagokon tárolt adatokat az
Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának
KATOLIKUS RÁDIÓ, HÍRTÜKÖR 18:30 - 2017.03.09.

Mv: Átadja a kormány a titkosszolgálati mágnesszalagokon tárolt adatokat az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának. közölte Lázár János. A Miniszterelnökséget vezető miniszter kiemelte, az adatoknak legkésőbb az első félév végéig kell átkerülniük a levéltárba. Hozzátette, azt követően megkezdődik az adattartalmak minősítésének felülvizsgálata.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Tisztítótűz

LÁNCHÍD RÁDIÓ, 2017. 03. 07.

Tegnap bejelentették, hogy nyilvánosságra kell hozni a szocializmus ügynökeinek adatait tartalmazó mágnesszalagok egy részét.

Schiffer András ügyvéd szerint a kormányzat, valamint az általa létrehozott testület az eddigi ígéretei ellenére semmit nem tett a dokumentumok nyilvánosságra hozataláért. Schiffer szerint a társadalom jogos igénye, hogy tisztán lássa, milyen kapcsolatrendszer van a jelenlegi parlamenti képviselők, valamint a rendszerváltás előtti pártállami szereplők között. Hegedüs Szabolcs interjúja.

Kapcsolódó hanganyag:

<http://lanchidradio.hu/lanchidradiorovid/tisztitotuz-1389042>

Hasonló tartalommal:

mno.hu - [Tisztító tűz](#) - 2017.03.07.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Reggeli gyors - Adatsorokat vontak ki mágnesszalagokból

KLUBRÁDIÓ – 2017.03.07.

Szereplők: Dési János, műsorvezető; Rainer M. János, történész

Kapcsolódó hanganyag (00:09:37-től):

<http://www.klubradio.hu/klubmp3/klub20170307-082859.mp3>

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Befejezte az állambiztonsági mágnesszalagok vizsgálatát a Nemzeti Emlékezet Bizottsága

KARCFM, HANGOLÓ - 2017.03.07.

Szereplő: Ötvös István, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága tagja

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Befejezte az állambiztonsági mágnesszalagok vizsgálatát a Nemzeti Emlékezet Bizottsága

KARCFM, DÉLI NEWS - 2017.03.07.

Mv: Befejezte az állambiztonsági mágnesszalagok vizsgálatát a Nemzeti Emlékezet Bizottsága. Ötvös István a testület tagja a Karc FM-en elmondta, az 1974-től 1990-ig tárolt adatokat két év alatt vizsgálták át. Ismertette, ezeken számos dokumentum szerepel, és nem lehet kifejezetten ügynöklistának nevezni azokat.

Ötvös István, tag, Nemzeti Emlékezet Bizottsága: Egy ilyen nyilvántartásban nem csak azok szerepelnek, akiket effektíve már együttműködőként, kvázi, foglalkoztat, vagy együttműködőként részt vesz az ilyen típusú szerv, mondjuk a három per háromnak a munkájában, hanem azokat is, akiket potenciálisan ők be akarnak szervezni. Tehát szabályos körülmények között a dolog az úgy nézett ki, hogy történetesen egy ezen a munkaterületen dolgozó belügyi tiszt, az megállapítja ezt és ezt a személyt be akarja szervezni, és miután tisztázta a személy adatait, onnantól kezdve adott esetben, mondjuk egy úgynevezett figyelő dossziét nyit és elkezdi tevékenységét kontrollálni. Most ebben a pillanatban már rákerülhetett az illető erre az adattárra anélkül, hogy tudta volna.

Mv: Ötvös István közölte, kezdeményezték, hogy az adatok 95%-a az állambiztonsági szolgálatok történeti levéltárába kerüljön.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Az állambiztonsági mágnesszalagok kutathatóvá tételét javasolja a Nemzeti Emlékezet Bizottsága

KOSSUTH RÁDIÓ, KRÓNKA 06:00 - 2017.03.07.

Mv: Az állambiztonsági mágnesszalagok kutathatóvá tételét javasolja a Nemzeti Emlékezetbizottsága. Részletek Berek Patríciától.

R: Több és kevesebb is, mint ügynöklista, mondta az állambiztonsági mágnesszalagokon megőrzött adatállományról a nemzeti emlékezetbizottság elnöke reggel a Kossuth Rádióban. Földváryné Kiss Réka kiemelte, hogy a szalagokon 58 ezer adattípus van, de a nyilvántartás nem teljes körű, így önmagukban nem

értelmezhetőek az adatok. Ezek között megtalálhatók ügynöknevek és történetek, titkos lakásokra vonatkozó információk, de olyan anyagok is, amelyek korántsem csak ügynökökre vonatkoznak.

Földváryné Kiss Réka, elnök, Nemzeti Emlékezet Bizottsága: Nem csak ügynökneveket tartalmaz, a hálózati nyilvántartás ennél tágabb volt. Ebben az adatbázisban vannak olyan személyek, akiket be akart szervezni a kommunista állambiztonság, de nem sikerült, és vannak olyan személyek is, akik egy-egy ügynöknek a kapcsolati hálójába tartoztak, és érdekes, releváns információkat adhattak, de ezek az emberek nem tudtak arról, hogy nyilvántartásba kerültek.

R: A nemzeti emlékezetbizottság azt javasolja, hogy oldják fel az adatok titkosságát, amennyiben ez nem sért állambiztonsági érdekeket, és a szalagok kerüljenek át az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárába a többi tárolt adat mellé, tette hozzá Földváryné Kiss Réka.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Műsorfolyam Reggelinfo

INFORÁDIÓ, MŰSORFOLYAM - 2017.03.07.

Az állambiztonsági mágnesszalagokon megőrzött adatállomány jelentős részének nyilvánosságra hozását javasolja a Nemzeti Emlékezet Bizottsága.

Szereplők: Földváryné Kiss Réka, elnök, Nemzeti Emlékezet Bizottsága.

Hasonló tartalommal:

- INFORÁDIÓ - MŰSORFOLYAM - 2017.03.07. 08:24:53
- INFORÁDIÓ - MŰSORFOLYAM - 2017.03.07. 10:20:25
- INFORÁDIÓ - MŰSORFOLYAM - 2017.03.07. 11:47:00

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Műsorfolyam Hírek

KLUBRÁDIÓ, MŰSORFOLYAM - 2017.03.06. 08:03:03

Befejezte az állambiztonsági mágnesszalagok vizsgálatát a Nemzeti Emlékezet Bizottsága és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára

Hasonló tartalommal:

- KLUBRÁDIÓ - MŰSORFOLYAM - 2017.03.06. 08:31:07
- KLUBRÁDIÓ - MŰSORFOLYAM - 2017.03.06. 11:31:22
- KLUBRÁDIÓ - MŰSORFOLYAM - 2017.03.06. 13:33:05

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Nyilvánosságra hozná az állambiztonsági mágnesszalagokat a Nemzeti Emlékezet Bizottsága

JAZZY RÁDIÓ, DÉLI HÍRADÓ - 2017.03.06.

Mv: Az állambiztonsági mágnesszalagokon megőrzött adatállomány nemcsak ügynökneveket tartalmaz, mondta a Nemzeti Emlékezet Bizottsága elnöke a köztévében. Földváryné Kiss Réka elmondta, a szalagokon 58 ezer adattípus található, amelynek a nagy része személyekre vonatkozik. De vannak például titkos lakásokra vonatkozó információk is. Hangsúlyozta, hogy a nyilvántartás nem teljes körű, így nem értelmezhető önmagában. A NEB ezért azt javasolja, hogy oldják fel az adatok titkosságát, ha az nem sért állambiztonsági érdekeket, valamint a szalagok kerüljenek az állambiztonsági szolgálatok történeti levéltárába a többi forrás mellé.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Kivonat Hírek

INFORÁDIÓ, KIVONAT - 2017.03.06. 09:33:18

Mv: Befejezte az állambiztonsági mágnesszalagok vizsgálatát a Nemzeti Emlékezet Bizottsága és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára. A több mint százoldalas jelentés számos javaslatot tartalmaz. A Nemzeti Emlékezet Bizottsága kezdeményezte, hogy a mágnesszalagok kerüljenek át az Alkotmányvédelmi Hivataltól az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárába. A munkacsoport jelenleg is vizsgálja a nyilvántartásokban szereplő minősített adatokat, hogy megteremtse a további történeti kutatások lehetőségét.

Hasonló tartalommal:

- INFORÁDIÓ - KIVONAT - 2017.03.06. 08:16:46
- INFORÁDIÓ - KIVONAT - 2017.03.06. 11:03:37

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Az állambiztonsági mágnesszalagokon megőrzött adatállomány nemcsak ügynökneveket tartalmaz

KOSSUTH RÁDIÓ, KRÓNIKA 10:00 - 2017.03.06.

Mv: Az állambiztonsági mágnesszalagokon megőrzött adatállomány nemcsak ügynökneveket tartalmaz. Így több is és részben kevesebb is, mint egy ügynöklista, jelentette ki a Nemzeti Emlékezet Bizottsága elnöke. Földváryné Kiss Réka elmondta, hogy a szalagokon 58 ezer adattípus található. A nyilvántartás azonban nem teljes körű, így önmagában egyik sem értelmezhető. A Nemzeti Emlékezet Bizottsága ezért azt javasolja, hogy oldják fel az adatok titkosságát abban az esetben, ha az nem sért állambiztonsági érdekeket, a szalagokat pedig helyezték át az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárába, a többi tárolt adat mellé.

Földváryné Kiss Réka, elnök, Nemzeti Emlékezet Bizottsága: Nem csak ügynökneveket tartalmaz, a hálózati nyilvántartás ennél tágabb volt. Ebben az adatbázisban vannak olyan személyek, akiket be akart szervezni a kommunista

állambiztonság, de nem sikerült, de vannak olyan személyek is, akik egy-egy ügynöknek a kapcsolati hálójába tartoztak és érdekes, releváns információkat adhattak. De ezek az emberek nem tudtak arról, hogy nyilvántartásba, hálózati nyilvántartásba kerültek.

Hasonló tartalommal:

- KOSSUTH RÁDIÓ, KRÓNIKA 12:00 - 2017.03.06.
- KOSSUTH RÁDIÓ, KRÓNIKA 17:30 - 2017.03.06.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Befejezték az állambiztonsági mágnesszalagok vizsgálatát

KOSSUTH RÁDIÓ, 180 PERC - 2017.03.06.

Mv: Megjelennek a mágnesszalagok tartalma, amelyek az 1990 előtti állambiztonsági szervek mágnesszalagokon megőrzött adatállományáról van szó. Egy új kutatás tehát, ismét többet fogunk tudni a titkosszolgálati múltunkról. A Nemzeti Emlékezet Bizottsága, Földváryné Kiss Réka a telefonnál. Jó reggelt kívánok!

Földváryné Kiss Réka, elnök, Nemzeti Emlékezet Bizottsága: Jó reggelt kívánok! Köszöntöm a hallgatókat!

Mv: Ugye az is kérdés volt sokáig ezeknél a mágnesszalagoknál, hogy sikerül-e valamilyen módszerrel leolvasni, kiolvasni a rajtuk lévő adattartalmak jelentős részét. Végül is akkor ez a kérdés ez megoldódott, ha jól értem.

Földváryné Kiss Réka: Ezt már az előző bizottságok, amelyek a mágnesszalagokat vizsgálták, megoldották. Tehát a mágnesszalagokról sikerült egy mentést végrehajtani és ennek a hálózati nyilvántartást papír alapon is kinyomtatni. Erről azt kell tudni, hogy ez egy adatfolyam, egy strukturálatlan adattenger, azt kell, hogy mondjam, amelyben olvasható és nem olvasható karakterek egyaránt vannak, tehát bizonyos részeket sikerült dekódolni, ezek alapján dolgoztunk mi, de sajnos vannak olyan adattartalmak, ezek főleg dátum jellegű adatmezők, amelyeknek a dekódolása még nem sikerült. De mégis van azért egy olyan adatstruktúránk, amellyel a Nemzeti Emlékezet Bizottsága az Állambiztonsági Levéltár munkatársaival együttműködésben tudott dolgozni.

Mv: Nyilván ez az adattenger tele van minősített adatokkal, tehát a szakembereknek ezzel még bőven lesz dolga, mielőtt publikálják ezeket a neveket, és ezen van a

hangsúly. Konyhanyelven mondom, de hát itt ügynökneveket szeretne az ember minél korábban hallani.

Földváryné Kiss Réka: Valóban, de azért itt pontosításra szorul, hogy mi is van a mágnesszalagokon. Valóban az elmúlt húsz évben nagyon sok mindent lehetett ezekről olvasni, most ennek a bizottságnak lehetősége volt arra, hogy pontosan meg is nézze, hogy mit tartalmaz a hálózati nyilvántartás, (...) nyilvántartás. Itt két dolgot fontos mindjárt az elején elmondani, hogy nem csak ügynökneveket tartalmaz, a hálózati nyilvántartás ennél tágabb volt. Ebben az adatbázisban vannak olyan személyek, akiket be akart szervezni a kommunista állambiztonság, de nem sikerült, és vannak olyan személyek is, akik egy-egy ügynöknek a kapcsolati hálójába tartoztak és értékes, releváns információkat adhattak, de ezek az emberek nem tudtak arról, hogy nyilvántartásba, hálózati nyilvántartásba kerültek. Tehát ilyen szempontból több is ez az adatbázis, és arra is figyelniünk kell, hogy nem egy teljes adatbázisról van szó. Tehát ez egy olyan adatstruktúra, ami az 1990-es évek elején, januárjában zárult, de különböző más, ma már a levéltárban kutatható dokumentumokkal összevetve láthatjuk, hogy ez is egy töredékes nyilvántartás, úgy, mint az összes többi, ami ma már kutatható. Éppen ezért a Nemzeti Emlékezet Bizottságának a javaslata az arra irányul, hogy a mágnesszalagokon őrzött nevek, adatok, amelyek ma már nem, nemzetbiztonsági minősítése nem indokolt, azokról hulljon le a minősítés, és a mágnesszalagok, illetve ezek az adatok kerüljenek át a (...) És ott ugyanúgy kutathatókká váljanak, mint az összes többi ilyen típusú dokumentum, mert a kép ezekkel együtt lesz egész, önmagában a mágnesszalagok nem fogják az ügynökügyet vagy sokszor tévesen ügynökügyként definiált problémát megoldani, viszont fontos információkkal segíthetik a kutatókat, illetve az egykor megfigyelteteket.

Mv: Igen. És hát része az információs kárpótlásnak. Minél előbb, reméljük, hogy kutathatóvá válik tehát az állambiztonságok történeti levéltárában, ahogy mondja Földváryné Kiss Réka, a Nemzeti Emlékezet Bizottságának elnöke.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

NYOMTATOTTSAJTÓ-MEGJELENÉSEK

Részletek

Nem jó ötlet nyilvánosságra hozni

NÓGRÁD MEGYEI HÍRLAP - 2017. 07. 07.

Az Országgyűlés egyik utolsó döntése volt, hogy az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárába (ÁBTL) kerülhetnek azok a mágnesszalagok, amelyeken a Kádár-rendszer utolsó éveinek állambiztonsági információit tárolták. Ha megkapják a mágnesszalagokat, akkor azonosíthatók lesznek az eddig csak fedőnéven ismert ügynökök. Kónyáné Kutrucz Katalin, a levéltár főigazgató-helyettese szerint nem jó ötlet nyilvánosságra hozni a hálózati nyilvántartást – írja csütörtöki számában a Magyar Idők.

Budapest. Mint a lapnak adott interjúban Kónyáné Kutrucz Katalin elmondta, a papíralapú hálózati nyilvántartásban nem csak ügynökök szerepelnek. Ott tartották nyilván a sikertelen beszerzéseket, a figyelőkartonosokat, azaz azokat, akiknek csak tervezték a beszerzését, és ott szerepelnek a 6a kartonosok, akik egy ügynök valamilyen szempontból érdekes kapcsolatai.

A tényleges tevékenységről a karton nem sokat árul el.

Van, aki nem jelentett, van, aki jelentett, de érdemi információt nem adott, és van, akinek a jelentése miatt valaki állását veszítette, bebörtönözték vagy felakasztották. A listán mindegyikük egyenlő lenne, ez történelemhamisítás. Másik oldalról meg nem szereplnének a listán azok, akik nincsenek benne a hálózati nyilvántartásban, de a megfigyeltek dossziéiból meg állapítható, hogy káros ügynökök voltak – mutatott rá a levéltár főigazgató-helyettese.

Arra a kérdésre, hogy a törvénymódosítással a levéltárba hány mágnesszalag kerül át, és mit tartalmaznak, Kónyáné Kutrucz Katalin elmondta, hogy az Alkotmányvédelmi Hivatalban háromfajta adattárat tartalmazó mágnesszalag van. A H jelű a hálózati adattár, amely ugyanúgy, mint a papíralapú hálózati nyilvántartás, nemcsak az ügynökök adatait tartalmazza, hanem a figyelőztetett és a 6a kartonos személyeket is. A G jelű adattár a megfigyeltek adatait tartalmazza, továbbá van a K jelű, azaz a kémelhárítási adattár. A nyilvántartások nem teljesek, rendszeresen töröltek belőlük adatokat – tette hozzá.

Mint mondta, eddig azért nem lehetett kutatni ezeket, mert a levéltár nem vehetett át államtitkot, és ebben államtitok is van. „Biztos vagyok abban, hogy államtitokként van számon tartva egy csomó olyan név, amelynek már nincs szüksége erre a minősítésre” – vélte Kónyáné Kutrucz Katalin.

A cikk, hasonló tartalommal megjelent a Somogyi Hírlapban, a Petőfi Népében, az Új Néplapban, a Békés Megyei Hírlapban, a Tolna Megyei Népújságban, a Heves Megyei Hírlapban, a Dunántúli Naplóban és a 24 óra című lapban.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Delejes szalagok, rejtőzködő ügynökök

MAGYAR IDŐK - 2017. 07. 06.

Szerző: Pataki Tamás

Az Országgyűlés egyik utolsó döntése volt, hogy a levéltárába kerülhetnek azok a mágnesszalagok, amelyeken a Kádár-rendszer utolsó éveinek állambiztonsági információit tárolták. Ha megkapják a mágnesszalagokat, akkor azonosíthatók lesznek az eddig csak fedőnéven ismert ügynökök. Erről Kónyáné Kutrucz Katalinnal, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának főigazgató-helyettesével beszélgettünk.

– Jó ötlet nyilvánosságra hozni a hálózati nyilvántartást?

– Nem. A papíralapú hálózati nyilvántartásban nem csak ügynökök szerepelnek.

Ott tartották nyilván hatos kartonon a sikertelen beszerzéseket, a figyelőkartonosokat, azaz azokat, akiknek csak tervezték a beszerzését, s akik ezt lehet, hogy nem is sejtették. Ott szerepelnek a 6a kartonosok, akik egy ügynök valamilyen szempontból érdekes kapcsolatai. Ilyenkor a karton előlapján ezek a személyek szerepelnek, a hátlapon pedig az az ügynök, akinek a kapcsolatai. Továbbá a tényleges tevékenységről a karton nem sokat árul el. Van, akit beszerveztek, de nem jelentett, van, aki jelentett, de érdemi információt nem adott, és van, akinek a jelentése miatt valaki nem kapott útlevelet, nem léptették elő, állását veszítette, bebörtönözték vagy felakasztották. A listán mindegyikük egyenlő lenne, ez történelemhamisítás.

Másik oldalról meg nem szerepelnének a listán azok, akik nem szerepelnek a hálózati nyilvántartásban, de a megfigyelték dossziéiból megállapítható, hogy káros ügynökök voltak.

Delejes szalagok, bujkáló ügynökök

Kónyáné Kutrucz Katalin szerint nem jó ötlet nyilvánosságra hozni a hálózati nyilvántartást

– Felvetődik, módosítani kell a 2003-as törvényt, amely meghatározza, ki tekinthető ügynöknek.

– Ebben rejlik némi igazság. A probléma az, hogy nehéz egzaktul megfogalmazni, kit tekintek annak. A tiszta eset az, ha valakinek megvan a B – beszerzési – és az M – munka– dossziéja.

Akinek a két dossziéja közül csak az egyik van meg, azzal is hasonló a helyzet.

Az esetek egy részében támpontot jelenthetnek a megfigyelték dossziéiban lévő jelentések. Ha azonban csak különböző hálózati kartonok vannak, már nagyon nehéz az ügy. A törvény meghatározása két okból nem jó: egyrészt ügynöknek tekinti azt is, akinek aláírt beszerzési nyilatkozata van. Ez azért gond, mert vannak olyan esetek, amikor valaki ijedtében aláírt, de senkiről sem jelentett. Ilyen például a nyilvánosság előtt már ismert Csurka István esete, aki kényszer hatására aláírt ugyan, de soha nem jelentett. Ennek ellenére kartonja szerint csak az aláírás után hét évvel zárták ki, és az igazság csak egy alapvetően nem róla szóló dossziéból derül ki. Másrészt azért nem jó a mostani megfogalmazás, mert van, akinek se nyilatkozata, se konkrét jelentése nincs, és annak sincs nyoma, hogy ügynöki tevékenységéért előnyben részesült volna, a hálózati kartonok mégis arra engednek következtetni, hogy ügynök volt.

– Végre átkerülnek a levéltárba a mágnesszalagok. Hány van belőlük és mit tartalmaznak?

– Az Alkotmányvédelmi Hivatalban háromfajta adattárat tartalmazó mágnesszalag van. A H jelű a hálózati adattár, amely ugyanúgy, mint a papíralapú hálózati nyilvántartás, nemcsak az ügynökök adatait tartalmazza, hanem – amint azt a papíralapú nyilvántartás kapcsán már mondtam – a figyeltetett és a 6a kartonos személyeket is. A G jelű adattár a megfigyelték adatait tartalmazza, továbbá van a K jelű, azaz a kémelhárítási adattár. A nyilvántartások nem teljesek, rendszeresen töröltek belőle adatokat. Az egyes személyek azonosítását megnehezíti, hogy a születési dátumok, bár elvileg szerepelnek, jelenleg nem olvashatók el. Egy olyan országban, ahol sok Kis János és Nagy Ferenc van, ez okozhat gondokat. De a H jelű adattárban például szerepel az anyja neve, ha a lakcíme fontos volt, akkor az is, ha foglalkoztatott hálózati személy volt, akkor rajta van annak a szervnek a kódja, amely foglalkoztatta, ha kizárták, akkor a B dosszié száma.

– Eddig miért nem lehetett ezeket kutatni? Miért misztifikálták a dokumentumokat?

– Mert nem vehettünk át államtitkot, és ebben államtitok is van, de az új törvénymódosítással már átvehetünk és elkezdődhet az egész felülvizsgálata.

Biztos vagyok abban, hogy államtitokként van számon tartva egy csomó olyan név, amelynek már nincs szüksége erre a minősítésre.

– Van arra szándék, hogy több minősített irat kutathatóvá váljon.

– A Nemzeti Emlékezet Bizottságának joga van minősített adatok megismerésére, ezért úgy döntött, hogy megnézi a mágnesszalagokat. Szakértelmünk nekünk van, mi dolgozunk ezekkel az iratokkal. Most kiderül, hogy mennyi a '90 előtti minősített irat. Mert most már meg tudjuk nézni és a minősített iratot is át lehet szállítani. Akkor arról is tudunk majd beszélni, hogy van-e értelme a további titkosításnak vagy nincs. Valószínűnek látszik, hogy viszonylag nagy számban lesz visszaminősítés.

– Magyarországon európai viszonylatban mennyire kutathatók a kommunizmus állambiztonságának iratai?

– Minden ellenkező híresztelés ellenére szabadon kutathatók az anyagaink.

Van azonban egy korlát. Nem ismerhetők meg a szexuális szokásokra és kóros szenvedélyekre vonatkozó adatok, továbbá az egészségi állapotra vonatkozó információk csak akkor, ha összefüggésbe hozhatók az állambiztonság tevékenységével. Németországban sokkal kevesebb anyag ismerhető meg, mint nálunk. A cseheknél meg szabadabb a kutatás. Mi valahol középen vagyunk ebben a mezőnyben.

– Az Ügynöksorsok – Ügynök?

Sorsok? – A hálózati lét sokfélesége és a megismerés korlátai című, Petrikné Vámos Idával közösen írt könyvükben hetven véletlenszerűen kiválasztott ügynök hálózati anyagát dolgozzák fel. Mennyire véletlenszerűen?

– Azok közül az iratok közül választottuk ki a szereplőket, akiket az adott iratban hálózati személyként tüntettek fel. Tehát ügynökök. Az egyes személyeknek különféle típusú és mennyiségű iratanyaga van. Van, akinek csak egy hatos kartonja, másnak adatlapja, megint másnak B, azaz beszerzési vagy M, azaz munkadossziéja, az is lehet, hogy egy megfigyelt személy dossziéjában szerepel, vagy az előbb felsoroltak közül különböző variációkban több helyen is van róla irat. Ezen felül nagyon különböző lehet a rendelkezésre álló iratok mennyisége. Arra törekedtünk, hogy az előbbieken jelzett sokféleség tükröződjön a kötetben is.

A véletlenszerűség azt jelenti, hogy a fenti szempontok szerint válogattuk, de tartalmilag nem vizsgáltuk meg előzőleg az egyes iratokat. Egyébként az iratok nagyon hiányosak, és sok esetben nem lehet rekonstruálni az egyes személyek tényleges tevékenységét.

- A sok selejtezés miatt, amelyek közül az 1989-es mindent vitt?
- Az csak egy volt a sok közül. A 40-es évek végén, az 50-es évek elején borzasztó rendetlenség volt, és kőbe vésett szabályok sem voltak. A forradalom alatt az iratok egy részét a forradalmárok, a másik részét az ávósok semmisítették meg. A későbbi dokumentumokból kitűnik, hogy sokat küszködtek, amikor megpróbálták visszaállítani a régi hálózati névsort, mert azt sem tudták pontosan, hogy kikkel álltak kapcsolatban.

Van olyan beszerzési dossziénk, amiben az van benne, hogy X. elvtárs tudja, hogy Y. elvtársat beszervezte. Menet közben is sok anyagot megsemmisítettek, de nem azért, hogy majd ne lehessen tudni, mi történt, egyszerűen sok volt a papír és kevés volt a hely. Találtunk olyan munkabeszámolókat, amelyekben szó van arról, hogy több ezer beszerzési vagy munkadossziét megsemmisítettek. 1989-ben megparancsolták, hogy törölni kell azokat a dossziékat, amelyeken még dolgoztak, így a beszerzési dossziékat és a munkadossziékat is, amelyekbe még mindig rakták a jelentéseket.

Csak a hatos kartonokat küldték fel központi nyilvántartóba. Számos esetben nem irattározták a munkadossziét.

Ezért van az, hogy sokszor semmilyen más nyom nincs, csak egy megfigyeltnek a saját dossziéjából derül ki, hogy volt egy ügynök, aki jelentett róla. Egy költőről például úgy derült ki, hogy ügynök volt, hogy a megfigyelt dossziéjában elhelyezett jelentésében azt is leírta: most jelent meg a verseskötete, és leírta a kötet címét is.

- A könyvben lelepleztek egy ügynököt, akinek szerepe volt Renner Péter '56-os vértanú elfogásában.

- A köztudatban úgy szerepel, hogy a Szabó Miklós nevű, Bécsben élő kigazda politikus, a magyar hírszerzés ügynöke jelentése nyomán tartóztatták le Renner Pétert, amit egyébként Szabó Miklós el is ismert. Azt valóban tőle lehetett tudni, hogy Renner átjött Magyarországra, de ez kevés lett volna az elfogásához. Ahhoz tudni kellett a pontos tartózkodási helyét. A valódi ügynököt Sz. Lukács Imrének hívták, aki levelező tagozatos joghallgató volt, de behívták katonának, Budapesten szolgált. Megválasztották a forradalmi katonai tanács tagjának. Majd otthagya alakulatát és az ELTE forradalmi bizottságában tevékenykedett.

Részt vett a forradalomban, utána megrémült, disszidálni próbált, de sikertelenül.

Megijedt; mivel nem ment vissza az állomáshelyére, katonaszökevény volt. Elment egy tanárához és elmondta neki, hogy tudomást szerzett Renner Péterről. Nem lehet kideríteni, hogy önszántából vagy a tanár biztatására ment az állambiztonsághoz, de ott kötött ki, és besúgta Renner Pétert, majd részt vett az ávós akciótervben, aminek következtében elfogták és letartóztatták a forradalmárt. Ebből lett a nagy per,

amelyben három embert felakasztottak, tízet pedig összesen több mint hetven év szabadságvesztésre ítélték.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Huszonnégyezer hatos karton

MAGYAR IDŐK, LUGAS MELLÉKLET - 2017. 07. 01.

Szerző: Fáy Zoltán–Hanthy Kinga

ÜGYNÖKAKTÁK – Nem jut nyugvópontra a pártállami állambiztonsági iratok nyilvánosságának kérdése

A tartótiszt nem azzal a tudattal ül le az íróasztalához, és vezeti a dossziékat, nyilvántartásokat, hogy azok egyszer majd megfeleljenek a történészeknek. Teszi a dolgát. Időnként selejtezi, frissíti az adatbázist, törli azokat, akik meghaltak, vagy nem váltak be. Nem is lehetne máshogy bírni a rengeteg irattal. Átírták a cégérekét, megváltozott az államvédelmi hatóság, sőt 1956 után az állampárt neve is, a rendszer lényege azonban nem. Ül a kutató az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában (ÁBTL), és próbál rendet tenni a megmaradt iratok között. Kipótolná a hiányokat, kiderítené azok okát, keresné a magyarázatokat. És főleg az igazságot. Nem akadt még felelős kutató, aki, amikor ezzel szembesült, ne azt mondta volna: nem lehet teljes a nyilvánosság.

A nyilvánosságról a kezdetektől folyik a vita a politikusok és a történészek között. A magyar titkosszolgálati iratok sorsa negyedszázad alatt sem jutott nyugvópontra, és ebben minden kormánynak, minden valamikor hatalmon lévő politikai pártnak megvan a maga felelőssége. Túlságosan egyszerű lenne elintézni ezt azzal, hogy mindenki érintett, minden pártnak tagjai, talán vezetői között is megtalálhatók a diktatúra egykori ügynökei, vagyis senkinek nem érdeke a teljes nyilvánosság. Legendák keringenek arról, hogyan adták egyesek kezébe a munkadossziéjukat, mégpedig az eredeti példányt, megszegve ezzel a levéltári törvényt, de megszabadítva a tulajdonost a rettegéstől, hogy bármikor lelepleződhet a múltja. Konkrét eset egyetlen ismert: egy kiemelt dosszié helyére a lelkiismeretes levéltáros betette a hatos karton fénymásolatát, amely az egyik SZDSZ-es politikusé volt.

Rész az egészben.

Szemtanúk szerint Antall József is kiosztotta kormánya tagjai számára az őket érintő aktákat. Torgyán József a saját dossziéját nem volt hajlandó átvenni, majd közölte a sajtó képviselőivel, hogy 1956 után be akarták szervezni, de nem sikerült, és egy időre ideggyógyintézetbe menekült a szolgálatok zaklatásai elől. Ennek ellenére tartja magát az a városi legenda, hogy Szatmári Lajos fedőnéven jelentett.

Ideje tehát kísérletet tenni arra, hogy megnézzük, mi igaz a közszájon forgó állításokból. Mi a helyzet a magyar titkosszolgálati iratok nyilvánosságával, és igazat mond-e, aki azzal vádolja a mindenkori hatalmat, hogy ki akarja sajátítani a titkokat? Az Országgyűlés két hete, június 15-én döntött arról, hogy a történeti levéltárról szóló törvény hatályát az eddiginél több iratra és adatra terjeszti ki, ezzel egyben kiszélesíti az ÁBTL gyűjtőkörét. A levéltárba kerülnek a jövőben az egykori Belügyminisztériumban vagy más államigazgatási szervnél keletkezett, valamint a más levéltárakban őrzött államvédelmi, állambiztonsági iratok másolatai, illetve az 1945. január 1. és 1960. április 1. közötti internálásra, kényszermunkára, közbiztonsági őrizetre, kitelepítésre vonatkozó belügyi gyűjtemény. A levéltár a nemzetbiztonsági szolgálatok iratainak, a magyar vonatkozású külföldi állambiztonsági anyagainak, valamint a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat nemzetbiztonsági vonatkozású iratainak kezelésére is jogosultságot szerzett. A sokat emlegetett mágnesszalagok is ide kerülnek, ezzel megnyílik az út a kutathatóságuk előtt.

Kónyané Kutrucz Katalin, az ÁBTL főigazgató-helyettese azt mondja, a gyűjtőkör kiterjesztésével immár minden, az elmúlt rendszerhez köthető állambiztonsági irat a levéltárba kerülhet, mely eddig nem őrizhetett államtitkokat. Ez nem jelenti, hogy egy csapásra feloldják a titkosításokat, ám azt igen, hogy felgyorsul a visszaminősítés folyamata, és a titkosítás alóli feloldás is áttekinthetőbb lesz. „Mostantól legalább egy helyen lesz, és így biztosan meg is marad” – teszi hozzá.

A törvénymódosítás újdonsága, hogy rendelkezik a mágnesszalagok sorsáról is. Ezek tartalmáról sok legenda kering, elsősorban az úgynevezett Kenedi-bizottság munkájának és a körülötte történt hírverésnek köszönhetően. Kenedi János és munkatársai először 2007-ben kaptak megbízást a szocialista kormánytól, azt vizsgálták meg, átadhatók-e a levéltárnak az állambiztonsági iratok. A bizottság javasolta, hogy legyen lényegesen szűkebb körű az iratok titkosítása, és tegyék folyamatossá a felülvizsgálatukat. A második Kenedi-csapatot 2010. április elején állította fel egyik utolsó rendeletével a szocialista kormány. Megbízatása kimondottan az adatok mágnesszalagról történő kinyomtatásáról és ennek hitelesítéséről szólt. A szalagok tartalmának konvertálására és archiválására 2009 márciusában bizottság

alakult, melynek novemberre sikerült az anyagot korszerű adathordozó eszközökre mentenie.

Huszonnégyezer hatos karton

A kinyomtatott anyagok vizsgálatához azonban sem a Kenedi-bizottság tagjainak, sem más kutatóknak nem volt felhatalmazásuk, ezt csak a 2014-ben felállított Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) tagjai kapták meg. Így végül az ÁBTL levéltárosainak a segítségével ők vizsgálhatták meg először a mágnesszalagok tartalmát. Ez a vegyes bizottság tett javaslatot a mágnesszalagok levéltárba adására.

De mik is azok a sokat emlegetett mágnesszalagok?

Ügynökök és áldozatok

„A kommunista állambiztonság saját munkája megkönnyítésére a hetvenes évektől készített a papíralapú nyilvántartások mellett számítógépeseket is, ez volt az Egységes Gépi Prioráló Rendszer (EGPR). Így egyszerűsítették a keresztbekereséseket – magyarázza Földváryné Kiss Réka, a NEB elnöke.

– A kutatások szempontjából a három állambiztonsági, a G, a H és a K jelű szalagok a legérdekesebbek. Az utolsó mentés 1990 elején történt, akkor még vittek fel és töröltek is adatokat. Mi tehát csak az utolsó változatot ismerhetjük. A G jelű az operatív nyilvántartás, tehát azoknak a listája, akiket megfigyeltek. A H a hálózati adattár, ezen szerepel az ügynökök neve, illetve azoké, akik velük kapcsolatban érdekes, értékes információval rendelkezhetnek. Tehát például az ügynök kollégájáé, aki nincs beszerelve, nem is tudja, hogy a kollégája be van, de fontosat tudhat róla. Nekik 6/a jelű kartont nyitottak, amelyen szerepeltek az adataik. Felvitték továbbá olyan személyek adatait is, akiket figyelőztek, vagyis be akartak szervezni. Róluk környezettanulmányt készítettek. Ez a mágnesszalag tehát több is és kevesebb is, mint egy ügynöklista. Le lehet és kell válogatni róla az adatokat, ehhez viszont szakértelemre van szükség.” A lista nem teljes, mert időközben töröltek belőle. Akik meghaltak, vagy nem bizonyultak használhatónak, nagy eséllyel nem szerepelnek rajta, ahogy azok sem, akik csak 1972 előtt voltak aktívak. Hogy a helyzet még bonyolultabb legyen: a rendszerváltoztatás kori állapot sem teljes, mert belügyi parancsra még akkor is történtek törlések. Miután írásos utasítás maradt arról az egyik megyében, hogy 1989–90-ben tízegynéhány nevet kivéve az összes többit töröljék, nehéz elképzelni, hogy máshol ez nem történt meg. Így aztán például lehet, hogy egy

„Filozófus” fedőnevű ügynöknek csak az ismerőse maradt benne a rendszerben, az ő azonosítására szolgáló adat azonban nem. És voltak azonos fedőnevű ügynökök, akik adott esetben még azonos területen is dolgoztak. Ezért lesz szükség arra, hogy a mágnesszalagon szereplő adatokat összevegyessék a papíralapú, a levéltárban őrzött anyagokkal. Mindkét rendszer hiányos tehát, de kiegészíthetik egymást.

A mágnesszalagoknak egyelőre nem is minden adata olvasható. A H jelűben, vagyis hálózati nyilvántartásban olvasható a személynév, az anyja neve, az ügynök státusa (élő vagy kizárt), az aktuális lakcíme, élő hálózat esetén a szerv kódja, amelyiknek dolgozott, kizárt hálózat esetén a dosszié száma. A születési dátumot tartalmazó mezőt azonban még nem tudták dekódolni, ami nehezíti az azonosítást azok esetében, akiknek gyakori nevük van, és az anyjuk neve sem különleges. A G jelű szalagon a neveken kívül rövid leírások is olvashatók a megfigyeltekről. A K jelű szalag a kémelhárítás anyagát tartalmazza, elsősorban azokat a jelentéseket, amelyek nálunk szolgáló külföldi diplomaták megfigyelésekor keletkeztek. A törvénymódosítás rögzíti, hogy kiknek az anyagát kell továbbra is titkosítani. Azokét, aki 1990. február 14-e után is a nemzetbiztonsági szolgálatok állományába tartoztak, emiatt külföldön veszély vagy büntetés fenyegetheti őket és családjukat, illetve akiknek felfedése sértene Magyarország nemzetbiztonsági érdekeit. „A következő lépés, hogy az Alkotmányvédelmi Hivatalban átfuttatják a teljes anyagot, és megállapítják, hol van ok a további titkosításra. Ezután következik az aprólékos munka, a két adatbázis, a mágnesszalagok és az ÁBTL-ben található dokumentumok összevetése. A kutatók azzal érvelnek, hogy nem moshatók össze ügynök címszó alatt mindazok, akik együttműködtek a pártállami titkosszolgálatokkal. Erre a legjobb példa Kónyáné Kutrucz Katalin és Petrikné Vámos Ida Ügynöksorsok – Ügynök? Sorsok? című, most megjelent könyve, amelyben 74 ügynök- és egyben típus történet szerepel – mondja Földváryné Kiss Réka.

– A kérdés mindig az, mit tudunk a tényleges tevékenységükről. Bűnös vagy áldozat az apáca, akinek a családját az ÁVH bevitte, az apját bezárták, így végül, hogy őket mentse, aláírta a szervezési nyilatkozatot? Ezt követően azonban nem működött együtt a hatóságokkal. A mai törvény szerint ügynök. Az ügynöki tevékenységek rendkívül szerteágazóak, és nagyon változó, hogy ezekből mennyi és mi maradt meg. Az ügynök jelzöt megbélyegzésnek használják, pedig nem mindegyikük volt kommunista kollaboráns spicli. Vannak közöttük, akik hamis jelentéseket adtak, és akik miatt embereket kivégeztek, börtönbe zártak, és vannak áldozatok, akik csak megpróbáltak kibújni a halálos szorításból.”

Beszolgáltatási kötelezettség

Az ÁBTL-ben 24 ezer hatos karton található, ezeknek csak a töredéke mögött dokumentálható valódi tevékenység, és vannak üres munkadossziék is. A jelenleg hatályos 2003. évi III. törvény egyértelműen fogalmazza meg, ki nevezhető ügynöknek. Három feltételből kell legalább egynek teljesülnie: „Titokban fedéssel és fedőnévvel jelentést adott, vagy ilyen jellegű beszerzési nyilatkozatot írt alá, vagy ilyen tevékenységért előnyben részesült.” A Horn Gyula titkosszolgálati múltját nyilvánosságra hozó Ungváry Krisztián maga is leírta, hogy a volt miniszterelnök esetében nincsen saját kezűleg írt fedőneves jelentés, nincsen aláírt beszerzési nyilatkozat, és nincsen bizonyíték arra nézve, hogy tevékenységéért előnyben részesült volna. Forma szerint tehát Horn nem volt ügynök. Az Ökumenikus Szeretetszolgálat ügynökmúltja miatt lemondott vezetőjének, Lehel Lászlónak van hatos kartonja, de nincs munkadossziéja. A történészszakma felelőssége tehát, mondja a NEB elnöke, hogy mit és hogyan hoz mindebből nyilvánosságra.

Lehel „Filozófus” fedőneve egyébként már évek óta ismert, ugyanis a szocializmus évei alatti, az evangélikus egyházat érintő állambiztonsági tevékenységet alaposan föltárták, Mirák Katalin szerkesztésében már 2010-ben vastag tanulmány- és dokumentumgyűjtemény jelent meg.

Soós Viktor Attila egyháztörténész, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága tagja úgy véli, hogy Lehel mostani pellengérré állításában annak is lehet szerepe, hogy a rendszerváltás után alakult egyházi segélyszervezetek között konkurenciaharc alakult ki.

Tagadhatatlan, hogy a titkosszolgálati akták lejáratásra és ellehetetlenítésre való felhasználása elsősorban a politikát és a történelmi egyházakat érintette. Lényegesen kevesebb következménye lett a beszerezett művészek, jogászok, egyetemi oktatók adatai kiszivárogtatásának, mint egyházi személyekének. A magyarországi történelmi egyházak más-más stratégiát választottak a múlt feltárására. Soós Viktor Attila elmondta, hogy a legnagyobb történelmi egyházban, a katolikusban már a rendszerváltás után tettek bizonyos lépéseket. Lénárd Ödön, a kommunizmus alatt a leghosszabb időre börtönbe zárt katolikus pap, piarista szerzetes a kilencvenes évektől foglalkozott az egyházat érintő politikai perekkel. Megkereste a püspöki kart is, de nem nagyon kapott támogatást. Ennek kézenfekvő oka lehet, hogy a katolikus egyháznak nincs központi levéltára vagy bármiféle központi gyűjteménye, hanem csak az egyes egyházmegyék és szerzetesközösségek rendelkeznek ilyennel. Ennek ellenére 2006-ban a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia létrehozta a Lénárd Ödön

Közhasznú Alapítványt, melynek kuratóriumi elnöke Várszegi Asztrik pannonhalmi főapát lett. Feladata a XX. századi magyarországi katolikus egyháztörténet föltárása, főként az 1944–45-től fokozatosan kiépülő kommunista diktatúra időszakától. A tisztázandó kérdést maga a 2003-ban elhunyt Lénárd Ödön fogalmazta meg: Mi történt velünk, keresztényekkel?

A politikai csatározásokban a nyilvánosság kérdése is folyamatosan napirenden van. A második Kenedi-bizottság már 2010-ben indítványozta, hogy a mágnesszalagok, melyek akkor még nem voltak olvashatóak, mindenképpen kerüljenek át a Nemzetbiztonsági Hivataltól (ennek mostani utódja az Államvédelmi Hivatal) a Történeti Levéltárba. A két héttel ezelőtti törvénymódosítás ezt rendeli el. Gulyás Gergely, az Országgyűlés Törvényalkotási Bizottságának elnöke azt mondja: azért most, mert most született meg erről a politikai döntés.

Az LMP az ügynökakták nyilvánosságra hozatalának régóta az egyik leghangosabb harcosa. A mostani módosítással sem elégedettek, Szél Bernadett és Hadházy Ákos társelnökök sajtótájékoztatójukon beszéltek arról, hogy a törvénymódosítás sem biztosítja a teljes aktanyilvánosságot, márpedig ez elengedhetetlen lenne a politikai boszorkányüldözések elkerüléséhez és ahhoz, hogy a „kommunizmus sötét bűneivel” le lehessen végre számolni. Ungváry Krisztián történész legutóbb a Heti Válaszban ismételte meg, hogy az aktanyilvánosság nem azt jelenti, hogy egy többszörösen szelektált iratanyagból bizonyos esetek nyilvánosságra hozhatóak, hanem azt, hogy a pártállami múlt összes irata megismerhető, leszámítva azokat, amelyek minősítése felett van valamilyen civil kontroll, és amelyek minősítése indokolt. Kenedi János még 2007-ben így fogalmazott: A cél az 1990. február 14. előtti állambiztonsági irategyüttes maradéktalan depolitizálása és dekriminalizálása. Az áldozatok információk kárptöltését és az állampolgárok információk jogának biztosítását egy speciális website szolgálhatná hatékonyan. A honlapra felkerülhetnének a Történeti Levéltárban őrzött katalógusok, regiszterek, iktatókönyvek, szolgálati jegyek és más levéltári segédletek, illetve kereshető és letölthető formában maguk a feldolgozott dokumentumok. Ezt követően ki kell építeni azt a nyilvános számítógépes adatbázist, amely csak a szenzitív (betegség, szexuális szokások) és a valós nemzetbiztonsági érdekből visszatartott adatokat zárja ki a megismerésből, hogy egyetlen állampolgár se érezhesse úgy: amit a diktatúrában róla titokban gyűjtöttek, azt a jogállam a „magasabb érdekekre” hivatkozva tovább rejtegeti. Ungváry a Heti Válaszban kifejti: még ma sem kutatható azoknak a jelentéseknek a harminc százaléka, amelyeket a legfelső politikai vezetés kapott, holott ezekben ügynöknevek sem szerepelnek. Ezek

nélkül viszont lehetetlen megírni, hogy a pártelit milyen információk birtokában politizált a rendszerváltás hajnalán.

Nyilvánvaló, hogy az óvatos történelmi és politikusi magatartás, valamint a mindent nyilvánosságra hozó liberális lendület között nem csak világnézeti különbségek vannak. Máskülönb a baloldali kormányok már régen megtették volna, amit Kenediék vagy Ungváry felvetnek. Menjen minden a nyilvánosság elé, és egy idő után a dolgok a helyükre kerülnek. Most éppen a Momentum Mozgalom jelentette be, hogy hatalomra kerülése esetén nyilvánosságra hozná az ügynökaktákat.

Természetesen vannak más vélemények is.

Soós Viktor Attila szerint sok esetben nagyon is érthető a szolgálatok óvatossága. Feltételezhetjük, hogy a rendszerváltás előtt a belügy nem csupán politikai tevékenységet folytatott. Lehetnek még az 1990-es fordulat után több mint negyedszázaddal is olyan aktív munkatársaik, akiket egykor a III-as főcsoportfőnökség szervezett be, de a rendszerváltás után más területen foglalkoztattak tovább, például a szervezett alvilágba épültek be, és még ma is dolgoznak. Elképzelhető az is, hogy már nyugállományúak vagy halottak, ám vannak körök, akik családtagjaikat, rokonaikat veszélyeztethetnék a kiszivárgott adatok miatt. Lehetséges, hogy a külügyben is előfordulnak hasonló esetek, amikor az ország érdeke azt kívánja, ne kerüljenek nyilvánosságra a rendszerváltás előtti döntéshozók, diplomaták és politikusok titkos információi.

Schiffer András, illetve az LMP tizennégyszer nyújtotta be a törvénymódosítását, de a javaslatot az Országgyűlés nem tárgyalta. Schiffer azt mondja, ő soha nem nyilvános ügynökaktákat, hanem teljes aktanyilvánosságot javasolt, vagyis hogy az iratok, a szenzitív adatokat kivéve, mindenki számára hozzáférhetőek legyenek. A felvetésre, hogy az ÁBTL anyaga ma is hozzáférhető, hiszen bárki kérheti a rá vonatkozó iratokat, az ügynököket sem anonimizálják, és kutatási terv birtokában minden nem minősített anyag kikérhető, Schiffer azt feleli: itt két filozófia ütközik. Gulyás Gergely szerint az kutathat, aki érintett, ő viszont azt szeretné, hogy mindenki alanyi jogon férhessen az anyagokhoz. Hozzáteszi, kutatási engedéllyel sem lehet mindenhez hozzáférni.

A törvénymódosítás utáni legélesebb vitát kétségkívül az a passzus keltette, amelyik a levéltáron kívüli titkosszolgálati anyagok beszolgáltatásáról és felhasználásáról szól. Schiffer rögtön kijelentette, ezentúl már csak a teljes fideszes kontroll alá került levéltár szolgáltathat bizonyítékot az ügynökmúltra. A potentátok eddig nem tudhatták,

milyen forrásból bukkan elő rájuk nézve terhelő információ, de mostantól már csak egyetlen forrás lesz, a Fideszé.

A 2003-as ÁBTL-ről rendelkező törvény azt mondja: aki a jogellenesen birtokolt, a levéltár illetékességi körébe tartozó iratot a törvény hatálybalépésétől számított harminc napon belül átadja vagy eljuttatja, mentesül a jogosulatlan adatkezelés és a különleges személyes adatokkal visszaélés, illetve az államtitoksértés következménye alól.

A jogellenesen birtokolt iratok hatóság vagy bíróság előtt bizonyítékként nem használhatók fel.

Politikusok zsarolása

Ezzel szemben a most megszavazott változatban ez áll: minden személy és szervezet köteles a jogellenesen birtokában lévő iratokat – ideértve azok másodpéldányait és másolatait is – a hatálybalépést követő hat hónapon belül átadni a levéltárnak. (Ez tehát csak határidő-módosítás, újabb esély azoknak, akik eddig elmulasztották.) A változás pedig így hangzik: aki jogellenesen birtokol iratot, nem hivatkozhat valamely tény igazolása céljából a jogellenesen birtokolt iratra.

Schiffer azt mondja, érdemi különbség a kettő között nincs. Ha minden irat, dokumentum nyilvános, akkor minden fel is használható. Ha nem így van, akkor majd az ÁBTL határozhatja meg, hogy mit lehet használni. Hogy a kint lévő papír hamis vagy igazi, az szakértői hatáskör, a jogellenes birtoklás pedig büntetőjogi kategória. Tehát az embert büntessék, ne a bizonyítékot. Állítását gyengíti, hogy az általa többször, majd az LMP vezetése által legutóbb is benyújtott törvénymódosító javaslatban ez áll: „A jogellenesen birtokolt, e törvény hatálya alá tartozó iratok hatóság vagy bíróság előtt bizonyítékként nem használhatók fel.” Nehéz tehát értelmezni, hogy mit kifogásol.

Az állambiztonsági, titkosszolgálati iratok 1990 utáni sorsáról sok legenda kering. Nehéz elképzelni, hogy a hivatalosan megsemmisített iratok egyik-másikáról nem készült másolat, hogy azok nyom nélkül zuhantak a kemencébe. Tudható, hogy 1989–90-ben a diktatúra belső elhárítása még aktív volt, előfordulhat tehát, hogy akkor huszonéves, ma negyvenes emberek is bekerültek még a nyilvántartásba. Csak tervezték vagy meg is próbálták a beszervezésüket. Nem tudni, ezekből az iratokból mi került zúzdába, és mi maradt meg. Arra mindenképpen alkalmasak lehetnek, hogy politikusi pályafutásuk delén lévő embereket zsaroljanak velük. A 2003-as törvény, majd a most megszavazott módosítás is azt szolgálja, hogy ennek egyszer és

mindenkorra vége legyen, az anyagok kerüljenek le a politika színpadáról, és változzanak történeti dokumentummá. Kónyáné Kutrucz Katalin azt mondja, az a cél, hogy minden állambiztonsági irat kerüljön a levéltárba. Köziratoknak nem magánkézben, hanem levéltárban van a helyük, csak akkor ismerhetik meg az áldozatok, és akkor tudják tanulmányozni és felhasználni a kutatók.

További kérdés, hogy a bíróság vagy más hatóság értékelheti-e bizonyítékként azt az iratot, amelyet valaki továbbra sem ad át a levéltárnak.

A 2003-as törvény kizárta ezeket az iratokat a bizonyítékok köréből. A módosítás megszünteti ezt a tilalmat, és úgy rendelkezik, hogy csak az nem használhatja fel a saját érdekében az iratot, aki azt jogellenesen birtokolja. Tegyük ide a hivatalos verziót is. Gulyás Gergely, a törvénymódosítás előterjesztője így magyarázza: eddig egyáltalán nem lehetett felhasználni a jogellenesen birtokolt adatokat. Most csak a saját érdekében nem használhatja fel a jogellenesen birtokló. Az új rendelkezés tehát erősíti a nyilvánosságot, érvényesíti azt a jogelvet, hogy „saját felróható magatartásra előnyök szerzése végett senki nem hivatkozhat”.

Soós Viktor Attila szerint a kétezres években az állambiztonsági jelentések nyilvánosságával kapcsolatos meg-megújuló csatározásoknak az a legfőbb oka, hogy napjainkban az 1990-ben eldöntött kérdés újragondolása zajlik. A rendszerváltáskor a politikai pártok közti megállapodás – leginkább az MDF–SZDSZ közötti – igyekezett elkerülni, hogy a politikai átmenet a románhoz hasonló tragikus módon menjen végbe. Csakhogy 2017-ben már mások a szempontok. Nagyon tanulságos, hogy előszeretettel bírálják a jobboldali kormányokat az állambiztonsági iratok visszatartásával, holott ennyi dokumentum, mint napjainkban, nem volt soha megismerhető, és a baloldali kormányok sem tettek mindent nyilvánossá. Sőt az elmúlt időszakban kezdeményezte a NEB a mágnesszalagok felülvizsgálatát és átadását az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárába.

Az ügynök jelzöt megbélyegzésnek használják, pedig nem mindegyikük volt kommunista kollaboráns spicli.

AMIKOR A LEJÁRATÁS A CÉL Az egyházi személyek állambiztonsági érintettségét a rendszerváltás után jó ideig a belső megtisztulás és szembenézés igényével maguk az üldözöttek kezdeményezték. Szó sem volt tehát lejáratásról, ellehetetlenítésről, hátsó megfontolásokról. A katolikus egyházban ráadásul jó előkép is volt ehhez: 1956-ban a fogságból kiszabadult Mindszenty bíboros Grósz, Shvoy és Pétery püspökökkel való egyeztetés után a békepapokat elbocsátotta a vezető állásokból. „Miután

bomlasztó tevékenységük sok és nagy kárt okozott, én magam is kitiltottam az idegenből jött békepapokat főegyházmegyéből” – írta az Emlékirataimban.

Csakhogy míg a békepapok tevékenysége nyilvános bűnösként mindenki számára egyértelmű volt, az állambiztonsági szolgálatok által a legváltozatosabb eszközökkel, zsarolással, megfélemlítéssel, különféle előnyök felkínálásával beszervezettek tevékenységének megítélése korántsem ilyen egyszerű. Sokan egyáltalán nem okoztak kárt környezetüknek, sőt olyan börtönben megkínzott beszervezettek is voltak, akik egyszerűen „dekonspirálták magukat”, és mindenkinek jelezték: jelentési kötelezettségük van, előttük ne beszéljenek semmiről. És természetesen előfordult, hogy a szolgálatok egyházi személyek karriervágyát vagy valamilyen rejtett bűnüket megismerve bírtak együttműködésre valakit, aki másoknak nagy kárt okozva, életeket tönkretéve végezte tevékenységét. Érthető, hogy a történelmi egyházak vezetői tartózkodó álláspontra helyezkedtek az érintettek kilétének felfedését illetően, ugyanis minden esetben csak rendkívül körülményes módon lenne megismerhető a háttér.

Ez a helyzet teremtette meg, hogy a kétezres évek elején már elsősorban nem az egyházi személyek, hanem a lassanként nyilvánosságra kerülő állambiztonsági akták kutatói kezdték el publikálni püspökök, papok, lelkészek érintettségét. Megfelelő körültekintés nélkül azonban ezek a leleplezések rengeteg tévedést tartalmaztak, és sok esetben nemhogy nem vittek közelebb az igazsághoz, hanem éppen ellenkezőleg, tökéletesen ellentétes állításokat fogalmaztak meg. Olykor nem nehéz átlátni: nem a múlt megismerésének szenvedélye, hanem az ellehetetlenítés, lejáratás volt a cél. Rendkívül beszédes, hogy ezek a múltfeltáró írások többnyire nem szakmai fórumokon, történelmi folyóiratokban jelentek meg, hanem napi- és hetilapokban.

Az Ökumenikus Segélyszervezet egykori vezetőjének, Lehel Lászlónak „Filozófus” fedőnéven történt beszervezésének közelmúltbeli nyilvánosságra hozatala is hasonló eset. Az evangélikus egyház rendkívül alapos múltfeltáró munkát végzett, számtalan dokumentumot tett közzé, és alapos tanulmányokban elemezték az egyház lelkészeinek, vezetőinek állambiztonsági érintettségét. Ám a mai egyházi vezetők nem kívánták feloldani az iratokban szereplő fedőneveket. Vitatható, hogy helyesen gondolták-e ezt, de éppen Lehel László története mutatta meg, hogy sem a teljes nyilvánosság nem kerülhető meg, sem az, hogy a történeteket bárki saját szája íze szerint értelmezze. Lehel ugyanis saját állítása szerint gyülekezete erősítése érdekében vállalta az együttműködést, a Lutheránus Világszövetséggel és a magyar evangélikusok nemzetközi kapcsolataival összefüggő feladatot kapott. A Kötőszó nevű evangélikus blognak adott interjújában ezt állította: „Egyetlen iratot kellett aláírnom, amelyben az állt, hogy az egyház érdekét szolgáló ügyekben folytatok

konzultációkat a kapcsolattartóimmal. Fogalmam nincs arról, hogy ezt követően milyen iratokat készített az állambiztonság rólam, illetve azt sem tudom, hogy milyen kádernek soroltak be.” Ki-ki maga döntheti el, bűnös volt-e vagy áldozat.

Mindenesetre Lehel közelmúltbeli leleplezésének apropója nem a múlt tisztázásának vágya volt.

Hasonló tartalommal megjelent cikkek:

magyaridok.hu - [Huszonnégyezer hatos karton](#) - 2017-07-01

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Semmit sem ér a magánkézben lévő ügynökakta

MAGYAR NEMZET - 2017. 06. 17

Szerző: Lóricz Tamás

Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárába (Ábtl) kerülhetnek a rendszerváltás előtt működött állambiztonsági szolgálatoknál keletkezett titkosszolgálati mágnesszalagok, valamint a rendszerváltás utáni nemzetbiztonsági szolgálatoknál keletkezett, minősített adattartalmat rögzítő iratok – döntött csütörtöki ülésén az Országgyűlés.

Az új törvény alapján hat hónapon belül minden magánszemélynek és szervezetnek vissza kell szolgáltatnia a levéltárba a náluk lévő ügynökaktákat, titkosszolgálati iratokat, illetve ezek másolatait. Aki ezt határidőn belül megteszi, az mentesül a minősített adatokkal visszaélés, illetve a személyes adatok jogellenes kezelésének jogkövetkezményei alól. Aki viszont jogellenesen tart ilyen iratot, nem hivatkozhat rá valamely tény igazolása céljából. Mindez azt jelenti – hasonlóan a jelenleg érvényben lévő szabályozáshoz –, ha valakinek van például egy hivatalos dokumentuma, amellyel igazolni tudná, hogy valamely közszereplő ügynök volt a rendszerváltás előtt, nem tudja majd bizonyítékként felhasználni, mert a bíróság nem fogadhatja el. Ungváry Krisztián lapunknak arról számolt be, hogy ilyen iratok legfeljebb úgy kerülhettek magánkézbe, hogy a rendszerváltás idején az állambiztonsági tisztek közül valaki hazavitte. Erre azonban nincs bizonyíték. – Nincs semmilyen adat arról, mennyi irat lehet magánkézben, de feltehetően csekély számról lehet szó – fogalmazott a történész, aki szerint nem ez a legnagyobb probléma a törvénnyel, hanem a mágnesszalagok nyilvánosságra hozatalának terve.

– Eddig sem azzal volt a probléma, hogy magánkézből kerülnek elő az iratok, hanem azzal, hogy – finoman szólva – aszimmetrikus az aktákhoz való hozzáférés. A politikusok a saját érdekeiknek megfelelően csepegtetik az információkat, miközben az egyszerű állampolgárok egyáltalán nem látnak rá az adatokra, a civil kontroll pedig teljesen hiányzik – emelte ki. Ungváry Krisztián elmondta, hogy az ügynökök fedőnevét és személyes adatait tartalmazó mágnesszalagokat 2018 nyaráig kell átadni a levéltárnak.

– Érdekes módon a választások utáni időpontot jelölték meg, pedig a mágnesszalagokkal csak annyi lenne a munka, hogy a több mint 80 ezer névből ki kell válogatni háromezret, amelyek nem adhatók át. Ezt a feladatot pár nap alatt el lehetne végezni – fogalmazott. Még nagyobb gond azonban, hogy a mágnesszalagok önmagukban értelmezhetetlenek lesznek. Azokon ugyanis csak a fedőnevek, valamint az azonosításhoz szükséges személyes adatok, esetleg további aktaszámok szerepelnek, az azonban már nem, hogy a beszerezett személy mit jelentett, hol járt el, vagy hogy miért vállalta el a feladatot. – Egymás mellett szerepel majd annak a neve, akit beszerveztek, de az első találkozóra már nem jött el, illetve azé is, aki harminc éven keresztül lelkesen mártotta be a barátait – mutatott rá Ungváry. A történész szerint emiatt a konkrét tevékenységet tartalmazó ügynevezett Saturnus-adatbázist is nyilvánosságra kellene hozni.

A történeti levéltárról szóló törvény hatályát az eddiginél több iratra és adatra terjesztették ki. Így az Ábtl-be kerülnek majd például az egykori Belügyminisztériumban vagy más államigazgatási szervnél keletkezett, valamint a már más levéltárakban őrzött államvédelmi, állambiztonsági adatokat is tartalmazó iratok másolatai, továbbá az 1945 és 1960 között végrehajtott internálásra, kényszermunkára, közbiztonsági őrizetre és kitelepítésre vonatkozó iratok.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Elbukott a plakáttörvény

MAGYAR NEMZET - 2017. 06. 15.

Szerző: Katona Mariann

(...) Az Országgyűlés ülésén tegnap a szavazások után megkezdődött – kivételes eljárásban – annak a kormánypárti javaslatnak a tárgyalása, amely megteremtené a feltételeit, hogy átadhassák az ügynevezett titkosszolgálati mágnesszalagokat és a rendszerváltás után keletkezett, „minősített adattartalmat rögzítő maradandó értékű iratokat” az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának. Az ellenzék azonban nem elégedett, továbbra is jóval nagyobb nyilvánosságot követel. A jobbkios Szávay István szerint ez a terv „némi pozitív változást” hoz, de továbbra sem teremti meg a valós nyilvánosságot. A kormánypártoknak ugyanis szerinte nem céljuk kideríteni, hogy kik működtek együtt az állambiztonsággal. Az MSZP-s Bárándy Gergely csalódáskeltőnek nevezte, hogy a fideszes javaslat csak a mágnesszalagokról rendelkezik, és ő is az iratok teljes kutathatóságát szorgalmazta. Az LMP-s Sallai Róbert Benedek pedig azt idézte fel, hogy pártjuknak már 14 javaslata volt az ügynökakták nyilvánossága és a teljes átláthatóság érdekében, de a kormánypártok még arra sem adtak lehetőséget, hogy azokról parlamenti vita legyen.

Ma egyébként ismét dönthet az egyik indítványukról a Ház, bár nagy eséllyel ezúttal sem bocsátják majd a kormánypárti képviselők vitára. (...)

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Kutathatók lesznek a mágnesszalagok

FIGYELŐ - 2017. 06. 15.

Szerző: Pindroch Tamás

GULYÁS GERGELY | Aljasnak vagy hazugnak kell lenni ahhoz, hogy Magyarországot az alapvető szabadságjogok érvényesülése terén valaki Oroszországhoz hasonlítsa – hangoztatta a törvényalkotási bizottság elnöke, az Országgyűlés alelnöke. Azt is mondta, kezdeményezte az ügynöktörvény módosítását, amelynek köszönhetően kutathatóvá válnak a mágnesszalagok.

Elfogadták a civiltörvényt; mi szükség volt a mostani változtatásokra? A civil szervezetek eddig is közzétették azt, hogy honnan kapnak támogatást. – Mostanáig kizárólag a kettős könyvvitelt folytató, közhasznú civil szervezeteknek kellett kötelezően nyilvánosságra hozni a külföldi adományait. Ez nagyjából a civil szervezetek tizede.

Az új jogszabály ezt 7,2 millió forintot meghaladó éves külföldi támogatás esetén mindenki számára kötelezővé teszi.

– Miért vártak eddig a törvény elfogadásával?

– A Velencei Bizottság előzetes véleményére vártunk, annak ellenére, hogy a VB egy tanácsadó testület, véleménye jogi kötőerővel nem bír. Ettől függetlenül a testület is legitim célnak minősítette a külföldi támogatások átláthatóvá tételét, a technikai észrevételeik jelentős részét pedig beépítettük a szabályozásba.

– A Velencei Bizottság szerint a törvény szankcionálása túlzó. Ezen is változtattak?

– Ők finomabban fogalmaztak; szerintük a büntetések arányosságát biztosítani kell, mi pedig még egyértelműbbé tettük a jogszabályban szereplő szankciók arányos alkalmazásának a követelményét.

A jelentős összegű támogatások ténye, összege és az adományozó neve ismert lesz. A kisebb mértékű, 500 ezer forint alatti összeget adományozók nevesítése – megfogadva a VB észrevételét – nem kötelező.

– Az ellenzéki pártok és a „civilek” azzal vádolják önöket, hogy orosz mintára készítették el a jogszabálytervezetet.

– Ez így egyáltalán nem igaz, hiszen számtalan hasonló külföldi jogszabály létezik – ahogyan a VB jelentése is hivatkozik a részletekben eltérő, de hasonló célt szolgáló ír, izraeli, amerikai, orosz szabályozásra, s az uniós pénzekkel kapcsolatosan az Európai Parlament asztalán is fekszik egy hasonló tervezet.

Mi egyiket sem kezeltük mintaként. Az ellenzék és a média velünk nem rokonszenvező része minden alap nélkül hosszabb ideje azt sulykolja, hogy Magyarország putyinizálódik, ebbe a narratívájukba pedig nem engedik be a valóságot, ezért nem más létező példákat említenek, hanem az orosz. Egyébként szinte minden területen ezzel támadja a kormányt az a baloldal, amely még mindig felszabadításként ünnepli a szovjet csapatok 1945-ös megszállását. Képtelen vádak hangzanak el magyar és nemzetközi szinten egyaránt. Aljasnak vagy hazugnak kell lenni ahhoz, hogy Magyarországot az alapvető szabadságjogok érvényesülése terén valaki Oroszországhoz hasonlítsa.

– Forró őszre számít? A „civil” szervezetek már kilátásba helyezték a tiltakozássorozatukat.

– A civil átláthatósági törvény miatt egyáltalán nem számítok nagyobb demonstrációkra, de természetesen nem zárom ki, hogy más ügyek mentén lesznek tüntetések. Az ellenzék olyan területen támad majd, amelyről azt gondolja, hogy belföldi és nemzetközi támogatást is kap hozzá. Gazdasági kérdések aligha tartoznak ebbe a körbe, hiszen növekedés van, drasztikusan csökkent a munkanélküliség, nőtt a foglalkoztatottság, a családpolitikai intézkedéseink is jó irányú folyamatokat indítottak el.

– Az MSZP erőteljesen nekiment a kormányzat migránspolitikájának, és az Európai Unióban is ellenzik a magyar álláspontot. Ezt hogy értékeli?

– Az imént erre céloztam: a szocialista párt és a Demokratikus Koalíció úgy érzi, hogy a bevándorlás kapcsán komoly nemzetközi támogatottság van mögöttük, ezért támadják vehemensen a határkerítést és támogatják a migránsok hazai letelepítését, az uniós bevándorlási kvótát. Ez azonban szűk látókörű politika, mert az általuk képviselt véleménynek idehaza a saját szűk baráti körükön kívül semmilyen társadalmi támogatottsága nincs. Ráadásul a bevándorlás nem csupán aktuálpolitika, ezzel a fenyegetéssel a következő évtizedekben állandó jelleggel kell szembenézni. Ha a migrációról van szó, a jövő egyik legnagyobb problémájáról beszélünk. Az elmúlt hetek londoni terrorcselekményeinek elkövetői kivétel nélkül bevándorlók, és a helyzetet csak még aggasztóbbá teszi, hogy látszólag integrált másod- és harmadgenerációs migránsokról van szó. Ez bizonyítéka annak, hogy az integráció még ott is rendkívüli kockázat, ahol látszólagos a siker, tehát a nyelvtudás, a munka és a család még több generáció elteltével sem feltétlenül akadályozza meg a terrorcselekmények elkövetéséhez vezető radikalizálódást.

Mi nem kérünk ebből, míg a hazai baloldal átvenné a csődöt mondott nyugati integrációs mintát.

– Mit szól a Gulyás Márton vezette, volt jobbkios képviselők és liberális művészek alkotta csapathoz, akik a választási rendszer arányosítását tűzték a zászlajukra?

– Nem látom ugyanezeknek az embereknek a szerveződő tiltakozását most, amikor a francia elnök pártja a nemzetgyűlési választásokon egyharmad alatti támogatottsággal a mandátumok közel háromnegyedét szerzi meg. E szánalmas alkotás előadói alapvetően hazug célt tűztek ki maguk elé. Magyarországon ugyanis huszonhét éve a vegyes választási rendszer van hatályban, ami mindig a győztes pártot segítette.

A ma működő pártok közül leginkább 94-es győzelmükkor a szocialistákat.

Nekünk a kétharmados többséggel lehetőségünk lett volna ezt a rendszert gyökeresen megváltoztatni, például áttérhettünk volna a brit, az amerikai vagy a francia rendszerre, ahol csak egyéni képviselőket választanak.

Ha így tettünk volna, most kevesebb mint egy tucat ellenzéki képviselő ülne a parlamentben. Ehelyett annyit változtattunk, hogy 2010-ig az egyéni képviselők aránya 47 százaléknyi volt, míg most 53 százalékos. Ez csekély változtatás a kormányzati stabilitás irányába. 1994-ben az MSZP a listás szavazatok 32 százalékával megszerezte a mandátumok 54 százalékát. Érdekes módon az akkor és most is képviselő szocialista honatyáknak nem jutott eszükbe, hogy illegitim a kormányzásuk. Ráadásul arányossá tettük a választókerületi beosztást, és noha mindenki ígérte, mégis húsz év után mi voltunk azok, akik valóban megfeleztük a parlament létszámát. Ami pedig a kérdésben említett videót illeti: az készítőinek a stílusérzékét dicséri, hogy egy szélsőjobboldali, egy anarchista és egy korábbi elítélt nyilvános kiállítását egy humorista részvételével gazdagították.

– A baloldali ellenzék legfőbb kritikája, hogy össze kell fogniuk, hogy legyőzzék a Fidesz–KDNP-t.

– Az egyfordulós választási rendszer miatt ez kétségkívül így van. Arról viszont mi nem tehetünk, hogy a baloldali pártok jobban utálják egymást, mint a Fideszt. A választási törvényt 2011 decemberében fogadtuk el, két és fél évvel a 2014-es, hat és fél esztendővel a 2018-as választások előtt. Lett volna idejük átgondolni a stratégiájukat. Az MSZP–SZDSZ-koalíció 1994-ben alig két hónappal az önkormányzati választások előtt, mindenféle egyeztetés nélkül, az alkotmánybírósági kontroll lehetőségét is kizárva tette egyfordulóssá az önkormányzati választásokat. Ők milyen erkölcsi alapon kérnek rajtunk számon bármit? Egy ilyen döntés két és fél évvel a választások előtt teljesen legitim. A helyzet nagyon egyszerű: ebben és más rendszerben is csak úgy lehet győzni, ha több szavazatot szereznek, mint mi.

– Mivel járna, ha a rendszerváltozás előtti ügynökaktákat nyilvánossá tennék?

– Ez egy olyan terület, amelyben az egymással látszólag szemben álló felek egyet nem értési pontjait csak látszólag könnyű megnevezni. Ha ugyanis a részleteket nézzük, a nyilvánosság ma is jelentős mértékben biztosított, szemben azzal, ahogy az ellenzék állítja. A kutatói nyilvánosság nálunk a legteljeskörűbb a posztkommunista térségben, de az állampolgárok közül is bárki kikérheti a magáról szóló dokumentumokat, az abban szereplő neveket nyilvánosságra is hozhatja.

– De miért nem élnek ezzel nagyobb számban az emberek?

– Az egyedi élethelyzetek döntenek el, hogy az adatgazda nyilvánosságra hozza-e vagy sem a levéltárból kapott információkat, de ez mindenkinek a saját döntése.

– Egy parlamenti javaslatával módosítaná az ügynöktörvényt. Mi ezzel a célja?

– A törvény elfogadásával a mágnesszalagok őrzését az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára veszi át, s ezzel kutathatóvá válnak.

– Azokét a mágnesszalagokét, amelyek mára már mitikussá váltak? Ezek valóban minden ügynök nevét tartalmazzák?

– Alaptalan azt remélni a kutathatóvá válásuktól, hogy minden titokra fényt derítsenek. A rajtuk szereplő nevek, adat- és számsorok a laikusok számára értelmezhetetlenek, de a történészeknek a már most is a levéltárban található iratokkal összevetve fontos új, illetve kiegészítő információkat hordozhatnak.

Amikor múltfeltárásról beszélünk, akkor nem csupán nevek, hanem az egyes emberek tevékenységének megismerése a valódi cél.

– Volt különbség ügynök és ügynök között?

– Természetesen volt, így ha valaki olyan, egyébként nem létező listát állítana össze, amelyen valamennyi, a mai törvényi ügynökfogalom alá eső személy szerepelne, attól még semmivel sem kerülnénk közelebb az igazsághoz.

Különbséget kell tenni a „hazafias alapon”, önként jelentkezők és a zsarolással beszerzésre kényszerítettek között.

Ezért a nyilvánosságra hozatalnak csak a beszerzés körülményei és az ügynöki tevékenység ismeretében és ismertté tétele esetén van értelme. Általánosságban az az értelmezési keret, amely az ügynökügyet a mai napig körülveszi, még mindig az SZDSZ hagyatéka.

Nekik az volt a céljuk, hogy ne a rendszert működtető valódi felelősök, a kommunista hatalom-birtokosok tevékenységéről beszéljünk, hanem gumicsontként az ügynökügy álljon a múltfeltárást általuk kívánatosnak tartott középpontjában.

Mi nem akarjuk, hogy a diktatúra titkai a demokráciában is titkok maradjanak, de csak addig, amíg a múltfeltárást követően a diktatúra áldozatai nem válnak a demokrácia áldozataivá is – ez a mi alapállásunk az ügynökügyben.

A bevándorlás nem csupán aktuálpolitika, ezzel a fenyegetéssel a következő évtizedekben állandó jelleggel kell szembenézni.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Gulyás Gergely: Kíméletlen kampány jön

MAGYAR IDŐK - 2017. 06. 10.

Szerző: Szalai Laura

(...) – Évek óta fennálló vita, hogy mikor lehet a mágnesszalagokat átadni az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának (ÁBTL), és ezzel egyidejűleg mikor válnak kutathatóvá azok. A mostani törvénymódosítás ezt lehetővé teszi, ezzel nagy lépést téve a kommunista múlt titkosszolgálati működésének az eddiginél is teljesebb megismerhetőségének irányába. Ezt szolgálja a Nemzeti Emlékezet Bizottsága létrejötte és működése is. (...)

Hasonló tartalommal megjelent cikkek:

[pestisracok.hu - Gulyás Gergely: a Fidesz hiába sikeres, ma mégsem elég vonzó a fiataloknak - 2017-06-10](#)

[magyaridok.hu - Gulyás Gergely: Kíméletlen kampány előtt állunk - 2017-06-10](#)

[index.hu - Gulyás Gergely: A Fidesz nem elég vonzó a fiataloknak - 2017-06-10](#)

[gondola.hu - Kíméletlen kampány előtt állunk - 2017-06-10](#)

[444.hu - Gulyás Gergely elismerte, hogy a nemzeti konzultáció valójában nem is volt konzultáció - 2017-06-10](#)

[hvg.hu - Gulyás Gergely: Kizárt, hogy egy fideszes politikus is ott legyen a Pride-on - 2017-06-10](#)

[origo.hu - Civiltörvény: Gulyás szerint a Velencei Bizottság az elvvel egyetért - 2017-06-10](#)

[hirado.hu - A Velencei Bizottság észrevételei nem veszélyeztetik a civiltörvény célját - 2017-06-10](#)

[lokal.hu - Gulyás Gergely: a Velencei Bizottság észrevételei nem veszélyeztetik a civiltörvény célját - 2017-06-10](#)

[iranytv.hu - A Velencei Bizottság észrevételei nem veszélyeztetik a civiltörvény célját - 2017-06-10](#)

[vilagvege2012.hu - Gulyás Gergely: a Velencei Bizottság észrevételei nem veszélyeztetik a civiltörvény célját - 2017-06-10](#)

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

A levéltárba kerülnek a kommunista ügynökiratok

MAGYAR HÍRLAP - 2017. 05. 30.

Benyújtotta a parlamentnek az 1990 előtti állambiztonsági szervek adatait őrző mágnesszalagoknak az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárába való átkerülését lehetővé tevő törvénymódosítást a fideszes Gulyás Gergely.

A jelenleg az Alkotmányvédelmi Hivatal által őrzött szalagok vizsgálatát a Nemzeti Emlékezet Bizottsága márciusban fejezte be, kezdeményezve, hogy azok kerüljenek át a levéltárhoz, és lehetőség szerint oldják fel titkos minősítésüket is. Gulyás lapunknak elmondta, hogy ennek törvényi feltételeit csak a most beterjesztett módosítással lehet elérni, s ez más jogszabályokat is érint.

Levéltárba kerülnek az ügynökiratok

A BÍRÓSÁGOK MINDEN SZÜKSÉGES ESETBEN BETEKINTHETNÉNEK A DOKUMENTUMOKBA

Benyújtotta a parlamentnek az 1990 előtti állambiztonsági szervek adatait őrző mágnesszalagoknak a levéltárba való átkerülését lehetővé tevő törvénymódosítást a fideszes Gulyás Gergely.

Az információk kutathatóságának érdekében a fideszes Gulyás Gergely benyújtotta az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (ÁBTL) létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosítását a parlamentnek. A javaslat megtereha a lehetőségét a rendszerváltozást megelőzően működött állambiztonsági szolgálatoknál keletkezett úgynevezett titkosszolgálati mágnesszalagoknak, valamint a rendszerváltozást követően létrehozott nemzetbiztonsági szolgálatoknál keletkezett, minősített adattartalmat rögzítő, maradandó értékű iratokat átadhassák az ÁBTL-nek. A jelenleg az Alkotmányvédelmi Hivatal (AH) által őrzött összesen tizennyolc mágnesszalag vizsgálatát márciusban fejezte be az ÁBTL és a Nemzeti Emlékezet Bizottsága, és kezdeményezték, hogy azok kerüljenek át az AH-tól a levéltár őrzésébe, és lehetőség szerint oldják fel titkos minősítésüket is.

Az indítvány szerint annak érdekében, hogy a levéltár az állambiztonsági és nemzetbiztonsági iratok közlevéltári kezelésének kizárólagos felelősévé váljon, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat nemzetbiztonsági vonatkozású iratainak

kezelését is az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára illetékességébe kell utalni. A módosítás továbbá kimondja azt is, hogy a bíróságoknak a törvényben előírt feladataik ellátásához szükséges ügyekben minden esetben jogot kell adni a betekintésre.

Gulyás Gergely lapunknak elmondta: a kormány döntését hajtják végre ezzel a módosítással, amelyet az Igazságügyi Minisztérium is támogat. Az Országgyűlés alelnöke nagyon komoly jelentőségűnek nevezte azt a döntést, hogy a mágnesszalagok a levéltár kezelésébe kerülnek, és így kutathatóvá válnak. Mindez azonban csak a most beterjesztett törvénymódosítással valósulhat meg.

Hasonló tartalommal megjelent cikkek:

hirado.hu - [Az ügyökiratok kutathatósága folyamatban van](#) - 2017.05.30.

magyarhirlap.hu - [Levéltárba kerülnek az ügyökiratok](#) - 2017-05-30

magyaridok.hu - [Parlament előtt az ügyökiratok levéltárba kerülését lehetővé tevő törvénymódosítás](#) - 2017-05-30

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Mit tudhatunk meg bűnről és bűnhődésről?

HETEK - 2017. 05. 19.

Szerző: Németh-Ványi Klári

A RENDSZERVÁLTÁS mai napig legérzékenyebb pontja a titkosszolgálati múlt feltárása, ami több mint negyed évszázada húzódik. Azóta felnőtt egy nemzedék. Abban, hogy „minek bolygatni ezt a mocsarat?“, illetve hogy „Miért is kéne az unokáknak a nagyapjuk bűneit megismerni?“, konszenzus volt Boross Pétertől Medgyessy Péterig a rendszerváltás utáni miniszterelnökök között. Így aztán máig megválaszolatlan a kérdés: vannak-e személyes felelősök, akiknek neveit nyilvánosságra kell hozni ügyöklistán, vagy a rezsim, a politikai, történelmi helyzet mindennek az oka? Kibújhatunk-e a morális felelősség alól azzal a védekezéssel, hogy a rendszer tett minket ilyenekké, mi áldozatok vagyunk?

A titkosszolgálati múlt vonatkozásában mit tekinthetnénk lezárásnak? Megismerhetjük-e valaha a teljes ügyöklistát?

– A mi morális felelősségünk nem abban áll, hogy ezek felett az emberek felett ítélkezzünk. Mi levéltár vagyunk, nekünk egyrészt azt kell biztosítanunk, hogy az

áldozatok jogai ne sérüljenek, másrészt azt, hogy a kutatás szabadsága a lehető legteljesebben érvényesüljön. A morális ítélekezést végezze el más! Történész vagyok, levéltáros. Sosem értettem, hogyan lehet pontot tenni egy történeti kérdés végére. A történeti kérdés mindig is történeti kérdés marad, továbbra is foglalkoztatni fogja a kutatókat. Az állampolgárokat érintő kérdésekben más a helyzet. Jelenleg minden magyar és külföldi állampolgár is, akit a titkosszolgálatok megfigyeltek, üldöztek, megismerheti a magára vonatkozó anyagokat, a szülei, illetve – haláluk után – egyenes ági hozzátartozói iratait, beleértve az ügynökök természetes azonosító adatait, nevét is. Ez a fajta egyéni információs kárpótlás adott. huszonhét évvel a rendszerváltás után az érdeklődés még mindig töretlen, sőt növekszik az ÁBTL iratanyaga iránt.

A tudományos kutatók előtt csupán minimális korlátozás áll. Ők lényegében mindent megismerhetnek.

A nyilvánosságra hozatal egészen más kérdés. Ön például örülne annak, ha rokonai lehallgatott telefonbeszélgetéseit, magánlevelezését most feltennénk az internetre? Azt gondolja, hogy azok az emberek, akiket ártatlanul megfigyeltek, lehallgatták a beszélgetéseiket – például a házasságuk nehézségeiről vagy egészségügyi problémákról, egyéb magánéleti ügyeiről – örülnének annak, hogy mindezeket bárki ismeretlen olvasgathassa? Miért kellene egy demokratikus rendszerben újra megalázni a diktatúra áldozatait?

Nem erre gondoltam, hanem arra, hogy nyilvánosságra kellene hozni mindazt, hogy kik és miről jelentettek 1956 és 1990 között. Beleértve természetesen azok neveit is akik a jelentéseket kapták, akik beszervezték az embereket és irányították őket. A rendszerváltáskor mindennek meg kellett volna történnie, de nem történt meg. A kilencvenes években úgy érveltek, hogy nemzetbiztonsági érdekeket sért; a 2000-es években a személyes adatok védelmére hivatkoztak. Most meg arra, hogy az adatok csonkák, ezekből pedig nem ismerhető meg a teljes igazság.

– Levéltárunkban és jelentős részben már a honlapunkon is az egykori titkosszolgálatok irányítóinak életpályája megismerhető.

Nagyon sok ilyen életrajzot publikáltunk. Egy-egy vidéki területen pozícióba került vezető akkori pályaképét is megmutattuk, ezt olvashatja bárki. hogy az ügynököknek mennyi szerepe volt a rendszer fenntartásában, lehet mérlegelni, biztosan volt szerepe, mert valamilyen módon együttműködtek a szolgálatokkal, ez nem is kérdéses.

A kérdés mindenhol az, hogy lehet-e egy kalap alá venni különböző életsorsokat?

Volt olyan hálózati személy, ügynök, titkos munkatárs, akit halálbüntetéssel vagy az '56-os tevékenységének következményeivel fenyegetve beszerveztek, de amint kijött a börtönből, megtagadta az együttműködést, és soha senkiről nem jelentett. Viszont van

egy kartonja, aláírt egy nyilatkozatot, de soha nem jelentett. Sokan azért írták alá az együttműködést, hogy ne végezzék ki őket, ne kapjanak hosszú börtönbüntetést, de persze olyanról is tudok, akit ténylegesen börtönbüntetés sújtott, mert nem működött együtt a szolgálatokkal. Ez egy típus. Ugyanakkor volt olyan, aki karriervágyból, rosszindulatból, megélhetési okokból működött együtt. Volt, aki így akart megszerezni egy egyetemi tanszéket, így akart külföldi ösztöndíjhoz jutni, kollégáit háttérbe szorítani a saját területén, sőt olyan is akadt, akinek a jelentései alapján másokat felakasztottak.

Ezeket a sorsokat összemosni nem lehet. Csak én nem érezném ezt igazságosnak? Megint csak külföldi példákra hivatkozva: szinte sehol nem csinálták ezt meg. Németországban sem publikáltak ügynöklistákat, pedig ott minden bizonnyal teljesebb az ügynöklista, mint nálunk.

Csehországban és Szlovákiában miért tudták nyilvánosságra hozni az ügynöklistákat?
– Sehol a világon nem hozták nyilvánosságra az ügynöklistákat.

Csehországban és Szlovákiában annyit tettek, hogy azokat a hálózati nyilvántartókönyveket, amelyekben egyébként a hálózati személyek és a megfigyelték – különböző jelekkel ellátva – együtt szerepelnek, beszkenelték és feltették az internetre. Ezt azért tudták megcsinálni, mert nálunk megmaradtak az úgynevezett nyilvántartási naplók, melyek hitelt érdemlően bizonyítják, hogy kik szerepeltek egykoron a nyilvántartásokban. Ezekből a nyilvántartási naplóból nem lehet semmit kitörölni, ezek iktatókönyvek, amelyekben, ha valamit változtatnak, annak nyoma marad, látni lehetne, hogy áthúzták, vagy átfirkálták az adatokat.

Ezek a naplók hitelesnek tekinthetőek. Nálunk Magyarországon kartonrendszer volt. A kartonokat pedig bármikor kivehették, visszarakhatták, mint ahogy ezt időnként meg is tették.

A Heti Válasznak adott interjújában említette, hogy Magyarországon – ellentétben Romániával, az NDK-val, Lengyelországgal –, az utolsó pillanatig kitartott a diktatúra, így azokban az országokban nagyobb igény volt a múltfeltárára. Nálunk a '80-as évek végétől tárgyalásos átmenet zajlott, fel sem merült, hogy megostromolják a titkosszolgálatok székházát. Ebben a képlékeny időszakban eltűnhettek, magánkézbe juthattak iratok, ügynökök kartonjai, hogy azokat esetleg később politikai zsarolások céljából használni tudják.

– Magyarországon a rendszer nem tartott ki olyan szilárdan – beleértve a szolgálati tevékenységet is – mint mondjuk Németországban vagy Romániában, ahol az utolsó pillanatig aktívan működtek a szolgálatok. Nálunk egy békésebb, tárgyalásos átmenet zajlott le. Kétségtelen, hogy egészen a rendszerváltásig az iratok hányattatásnak voltak

kitéve, nemcsak '89-ben, de előtte is rendszeresen semmisítették meg belőle anyagokat. 1956-ban például a forradalom alatt és után nagyon sok dokumentum odaveszett.

A rendszerváltás folyamatában az akkori ellenzéki pártoknak a szolgálatok tevékenységére nem volt érdemi befolyása, az egyeduralkodó MSZMP irányította őket. Az tudható, hogy azt is figyelték már, hogy a '80-as években mely szervezetek vagy személyek lehetnek veszélyesek a párt egyeduralmára. Bizonyos, hogy őket megpróbálták felügyelet alatt tartani, zsarolni, vagy megkísérelhettek róluk olyan információkat összegyűjteni, amivel zsarolhatók lettek.

A nyolcvanas évek második felében már lehetett látni, hogy hol milyen új politikai erők csíráznak, és oda a szolgálatok megpróbálták behatolni. Ezért volt nagyon nehéz kérdés az, hogy a rendszerváltás után mi történt az iratokkal. Ezt az egész folyamatot úgy kell elképzelni, hogy amikor egy titkosszolgálat aktívan folytatott egy akciót, megfigyelést, adatgyűjtést, azokat nevezték élő ügyeknek, amelyeket még nem zártak le. A mozgalom, szervezet, személy a szolgálatok látókörében volt, „dolgoztak rá”. Amikor a rendszerváltás közeledett, akkor ezek az élő ügyek még kint voltak az operatív tiszteknél, hiszen a szolgálat a célszemélyeket folyamatosan figyelte, fényképezte, ügynöki jelentéseket gyűjtött róluk stb. A rendszerváltás idején ezek az élő ügyek az operatív tisztek kezében voltak, az iratok pedig nem voltak az irattárban. Azt biztosan tudjuk, hogy a Dunagate-botrány kapcsán ezeket az ügynevezett élő ügyeket sürgősen el kellett tüntetni. A Dunagate-botrány után a III. Főcsoportfőnökség megszűnt, a belső elhárítási részlegnek jogutódja sem lett. A többi szervezeti egység a hírszerzés, kémelhárítás, katonai elhárítás, illetve a szakszolgálat más szervezetben újjáalakult. A titkosszolgálatok központi irattára a Belügyminisztérium pincéjében volt, a József Attila utca és az akkori Roosevelt tér sarkán lévő BM épületben. Amikor létrejöttek az új szolgálatok, akkor mindenki kiválogatta azt, hogy saját további tevékenységéhez mire van szüksége ebből az iratanyagból. A maradékból alakult meg 1997-ben, tehát jó sokára az ügynevezett Történelmi hivatal, az ÁBTL elődje.

Tehát 1990 és 1997 között az iratok jelentős része gazdátlan volt. Bárki visszaélhetett velük, manipulálhatta őket, magánkézbe vagy pártkézbe is kerülhettek, hogy később különböző zsarolások céljából majd felhasználhassák őket. Milyen iratok maradtak a Nemzetbiztonsági Szolgálatoknál? Ezeket nem kaphatja vissza tőlük az ÁBTL?

– Azt, hogy a nemzetbiztonságnak milyen ma is létező érdeke van, nem a levéltár dolga és felelőssége eldönteni.

Vannak erre most is működő szolgálatok, ők meghatározhatják azt – vagy eldöntötték annak idején –, hogy mit tartanak veszélyesnek az állam működése szempontjából. Ami ide a levéltárba bekerül, azt egységes törvényi felhatalmazás szerint a kutatók és

az állampolgárok rendelkezésére bocsátjuk. A levéltár sokkal több iratanyagot őriz, mint az ügynöklistát. A '90 előtti titkosszolgálatok számtalan formában keletkeztek iratokat, nagyon sok dossziét, nyilvántartást, jelentéseket, vizsgálati és operatív anyagokat őriz a levéltár. Az iratoknak csak nagyon kis része az, ami konkrétan az ügynökök személyével vagy tevékenységével foglalkozik. A dokumentumok döntő többsége az áldozatokról szól, szüleink, nagyszüleink magánéletéről, politikai állásfoglalásairól, mindennapjairól. A személyes adatok felelősségteljes kezelése a levéltár egyik legnagyobb kihívása, a magánéleti információkat védeni kell és nem idegenek számára kitergetni. Az iratanyag hiányossága egy sokszor felmerülő kérdés: ez kétségtelenül így van, sok irat eltűnt vagy nem került még ide, sok iratot lehet, hogy külföldre vittek. Egészen a rendszerváltásig működtek szovjet tanácsadók a titkosszolgálatoknál, ők vihettek ki akár eredeti, akár másolt iratokat.

Ennek van nyoma?

Mi mindedig nem találtuk nyomát annak, hogy ténylegesen mit vittek ki. A moszkvai levéltárakban, különösen a titkosszolgálati iratokat őrző intézményekben rettentő körülményes kutatni, ha lehetséges egyáltalán. Nyilván a mi levéltárunknak az lesz a dolga a későbbiekben, hogy megpróbál eljutni a megfelelő moszkvai intézményekhez, levéltárakhoz.

Meglátjuk, hogyan sikerül.

Milyen indokkal minősíthetnek titkosnak egy információt?

– Nagyon leegyszerűsítve: bizonyos, törvényben meghatározott okokból lehet egy információt titkosítani, vagyis a megismerését korlátozni. Erre az irat keletkeztetőjének vagy jogutódjának lehet joga, a feltételeket a törvény pontosan szabályozza. A jogszabályok nem teszik lehetővé, hogy egész pontosan megmondjuk: a most működő nemzetbiztonsági szolgálatoknál mely iratoknak tartották fenn a minősítését. Természetesen állandó kapcsolatban állunk ezekkel a szolgálatokkal és folyamatosan igényeljük azokat az iratokat, melyek 1990 előtről még náluk maradtak. A törvény szerint csak azt tarthatják maguknál, aminek a minősítését nemzetbiztonsági érdekből fenntartották.

Ez is megnehezíti a nyilvánosságot.

– Teljes nyilvánosságra nem érdemes számítani, mert mindig voltak rendszerváltásokon túlnyúló nemzetbiztonsági érdekek. Senki nem gondolhatja komolyan, hogy például egy atomerőművet nem védenek titkosszolgálati eszközökkel a világ bármely országában, politikai rendszertől függetlenül.

Ami a '90 előtti ügynökhálózat nyilvánosságát érinti: bizonyos tekintetben ez már megvalósult, hiszen az érintettek és a kutatók is hozzájuthatnak ezekhez az adatokhoz.

Az én véleményem az, hogy nem listákban kell gondolkodni, mert a lista nem hoz igazi megtisztulást, csak összemossa a vétlen áldozatokat a valódi bűnösökkel. Ehelyett kutatási szabadságban és a legteljesebb állampolgári információs önrendelkezési jogban érdemes gondolkodni, ahol mindenki megismerheti a róla vagy a családjáról jelentő ügynök nevét és az összes adatokat, melyeket róluk összegyűjtöttek. Az elmaradt megtisztulás – ha ez a fogalom értelmezhető egyáltalán – nem az ügynöklista állapotának, sokkal inkább annak tudható be, hogy az érintettek sokszor nincsenek tisztában az őket megillető jogokkal. Ezt hívjuk információs önrendelkezési jognak, ez alapján megtudhatja bárki, hogy mit gyűjtöttek róla. Ezt azután akár zároltathatja is kilencven évre a kutatók elől. (hangsúlyozandó, hogy csak az egykori áldozatok élhetnek ezzel a lehetőséggel.) A hálózati nyilvántartás és a karton önmagában nem bizonyít semmit, ami viszont bizonyító erejű, az minden érdekelt számára megismerhető.

De akkor miért vettek fel valakiről 6-os kartont?

– Azért, mert az adott személyt beszervezték és aláírtak vele egy nyilatkozatot, de például amikor kikerült a börtönből és hazament, első dolga volt, hogy elmondta mindenkinek, hogy őt beszervezték és onnantól kezdve a szolgálatok nem tudták használni. Sok ilyen példánk van, de természetesen azért a hálózati nyilvántartásban szereplők többsége – így vagy úgy – ténylegesen is szolgáltatott információkat.

A politikai elitet kellemetlen helyzetbe hozhatná egy ügynöklista? – Ez a lehetőség sem kellően ismert: aki közhatalmat gyakorol vagy gyakorolt, annak az állambiztonsági múltja bárki számára megismerhető a levéltárban. Minden állampolgár megtudhatja, hogy a közszereplők, az Ön szavával élve a „politikai elit” mely tagja működött együtt a titkosszolgálatokkal 1990 előtt.

Sikerült lezárniuk a mágnesszalagok évtizedekig húzódó történetét? Annyi bizottságot hoztak már létre ehhez a kutatáshoz, mindegyik kudarcot vallott? – Pont most kezd beérni ennek a munkának a gyümölcse.

Több mágnesszalag-bizottság is volt az elmúlt évek során, ezek együttes eredménye az, ami ma tudható ebben a kérdésben.

Most egy hosszú munka végére értünk a Nemzeti Emlékezet Bizottságával közösen. rövidesen módosítják a ránk vonatkozó 2003-as törvényt, és az ÁBTL meg fogja kapni a mágnesszalagon lévő adatállományt, illetve azokat kutathatóvá fogja tenni.

Korábban egy nagy könyvtári katalógushoz hasonlította a mágnesszalagok tartalmát.

– Az Alkotmányvédelmi hivatalnál lévő tizennyolc mágnesszalag tartalmát vizsgáltuk, ezen voltak rajta az egykori állambiztonsági szervek különböző adattárai. Ez tulajdonképpen egy katalógus, egy keresőrendszer, ezért is nevezték Egységes Gépi

Prioráló rendszernek (EGPR). Ma az ebben vezetett hálózati nyilvántartás egyetlen, tagolás nélküli ömlesztett szöveg, amelyben szerepel a nyilvántartottak tulajdonneve, születési helye, anyja neve, együttműködésre utaló kód, van egy beszerzési dossziészám, illetve, hogy melyik szerv foglalkoztatta. Mindez akkor értelmezhető igazán, ha mellé tudjuk tenni a valódi történetet, a tényleges dokumentumokat. Ahogy egy könyvtári katalógus is csak az adott tétel azonosítási adatait és fellelhetőségét tartalmazza, a valódi történet pedig csak a könyv lapjain tárul fel. Dosztojevszkij regényei például minden nagyobb könyvtár katalógusában fellelhetők, de mit tudhat meg bűnről és bűnhődésről az, aki nem ismeri magát a regényt is?

Az állambiztonsági múlt megismerhető – mondja Máthé Áron, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága alelnöke

Elkészült a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (ÁBTL) közös szakértői munkacsoportjának jelentése az 1990 előtti állambiztonsági szervek mágnesszalagokon megőrzött adatállományának tudományos vizsgálatáról. A dokumentum teljes terjedelmében elolvasható a NEB honlapján.

Az elemzés befejezését követően a NEB kezdeményezte, hogy a mágnesszalagok kerüljenek át az Alkotmányvédő Hivataltól (AH) az ÁBTL őrzésébe. A szakértői munkacsoport jelenleg is végzi a nyilvántartásokban szereplő minősített adatok tételes felülvizsgálatát, megteremtve ezzel az állampolgárok minél teljesebb információs kárptólásának, és a további történeti kutatásoknak a lehetőségét.

„Több is, kevesebb is, mint egy ügynöklista” – mondta az állambiztonsági mágnesszalagokról Földváryné Kiss Réka, a NEB elnöke. Az állambiztonsági múlt ezek szerint bonyolult kérdés?

– Először is, nagyon nehéz helyzetben vagyunk, ha az ügynevezett „ügynökkérdés” mibenlétét kell meghatároznunk.

Leegyszerűsítő és félrevezető ugyanis kizárólag az ügynökökről beszélni. Ők a diktatúra hierarchiájának általában az alsó szintjét képezték. Másrészt teljesen jogos elvárás, hogy a diktatúra bukása után nyíltan beszélhessünk róluk, és az is, hogy aki közülük akkor súlyosan kompromittálta magát, az lehetőleg lépjen egygyel hátrébb. Ezzel együtt azt kell mondanunk: az állambiztonsági múlt megismerhető.

Jogelődjével együtt húsz éve létezik az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára, ahol az egykori dokumentumok kutathatóak, kikérhetőek. Cikkek, tanulmányok, könyvek és dokumentumfilmek foglalkoznak az egykori titkos

apparátussal és annak működésével. Ennek a megismerési folyamatnak a következő lépése volt az állambiztonsági nyilvántartások egy részét tartalmazó mágnesszalagok kutathatóvá tétele, amelyek a javaslatunk alapján átkerülnek a levéltárba.

Bizonyára a politikai elitet érintő adatokat is tartalmazhatnak az állambiztonsági mágnesszalagok. Olyan kényes tényeket, amiket huszonhét éven át elhallgattak, pedig számtalan javaslattal éltek ezzel kapcsolatban különböző pártok politikusai... Amióta a mágnesszalagok ügye felmerült a köztudatban, mást sem hallhattunk mint azt, hogy ezek jelentik az elixírt. „A mágnesszalagok nem hazudnak!” – mondták. Most kiderül, hogy van, akinek ez sem elég, és új panaceát, csodaszert keres.

Ami pedig az elhallgatást illeti. Volt, aki elhallgatott dolgokat – például Medgyessy Péter – és volt, aki nyilvánosságra hozta, például Csurka István. De vehetjük Horn Gyula ügyét is, akinek kémelhárító mivolta nem kapott nagy nyilvánosságot, az viszont igen, hogy szolgált az '56-os forradalom utáni megtorlások idején a párt új „öklében”, a Kádári-karhatalomban.

Szerintem az utóbbi sokkal nagyobb súllyal esik latba. Amikor tehát a kommunizmus bűneiről beszélünk, akkor önnek igaza van, nem lehet kizárólag a korábbi hálózati személyekről beszélni. Fontosabb tehát, hogy a diktatúra irányító szerveit és azok működési mechanizmusait, illetve céljait tisztán láthassuk.

Előrébb jutott a magyar társadalom ezzel a „töredékes” ismerettel, ami csak egy darab a teljes képből?

Mikorra áll össze a puzzle? Összeállhat egyáltalán? ha nincs ellenére, a végéről kezdeném.

A titkosszolgálatok lényegükből fakadóan titkosan működnek, ezért a nyugati „intelligence studies” művelői inkább másodlagos forrásokra hagyatkoznak. 1990 után a közép-európai levéltári forradalom – vagyis a kommunista apparátus iratainak fokozatos felszabadítása – óriási előrelépést hozott, és sokkal tisztábban látunk. De valóban nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy ez csak egy része a teljes képnek.

Brzezinski annak idején a Terror háza megnyitójára küldött levelében azt írta, hogy „a történelem soha nem fogja feltárni a kommunista bűnök teljes mélységét”.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy ne kellene feltárni a lehető legnagyobb szeletét a múltunknak. Az 1945–1990 közötti korszak tulajdonképpen a legfontosabb történelmi örökségünk, és ezt az örökséget el kell helyeznünk a nagyobb magyar történetben és meg kell vizsgálnunk, hogy hogyan hatottak ezek az események az önképünkre, arra, ahogyan magunkról gondolkozunk. Egyúttal össze kell vetni a többi közép-európai ország tapasztalataival, hiszen ez az egyik legfontosabb közös, egyszerre tragikus és felemelő történelmi élménysorozatunk ebben a térségben.

Miért akarják az AH-tól az ÁBTL-be helyezni a fent említett dokumentumokat? Arra nem gondoltak, hogy az interneten tegyék közzé, hogy mindenki könnyen hozzáférhessen?

Az Állambiztonsági Levéltár az a hely, ahol a kutatók és az egyéni betekintési kérelemmel élők hozzáférhetnek az információkhoz. Ezzel a szalagok kikerülnek a „szolgálati” körből, és átkerülnek a civil szférába. Gondoljon bele, hogy az adatok jelentős része éppen a megfigyeltekre vonatkozik.

A rájuk vonatkozó információk korlátok nélküli közzététele nem hiszem, hogy etikus lenne. Arról nem is beszélve, hogy jó lenne végre tudatosítani: a hálózati személyeket sem lenne igazán szerencsés egy ömlesztett ügynöklistán kiplakátolni és ezzel mindegyiküket egyformán megbélyegezni. Ügynök és ügynök között hatalmas különbségek voltak, erről szól a nemrégiben megjelent „Ügynöksorsok” című kötetünk, amelyet a téma legjobb ismerői állítottak össze. Beszédes a kötet alcíme is: „A hálózati lét sokfélesége és a megismerés korlátai”. értelmetlen tehát a listázni kívánók mohó indulata, hiszen nem lehet egyenlőséget tenni azok közé, akik direkt értelmetlen jelentésekkel zárták ki magukat a hálózatból, és azok közé, akik miatt börtönbe küldtek másokat. Történetek vannak tehát, amelyek ismerete hozzásegíthet minket ahhoz, hogy a kommunizmus kísértete soha többet ne járhassa be Európát, se politikai, se gazdasági, se kulturális értelemben.

KRISZTINA ÉS A „SZENTLÉLEK KERESZTÉNYSÉG”

Nemcsak a Fekete Lyukban és a hasonló alternatív klubokban zajló életről jelentett, hanem a Hit Gyülekezetébe is elküldték azt a „Krisztina” fedőnevű ügynököt, akiről először az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának Facebook-oldala osztott meg egy érdekes posztot. A többek között „állambiztonsági szempontból kifogásolható műsorokkal fellépő” zenekarokról, illetve „szervezetlen fiatalokról” jelentő lányról 1983-ban – 22 éves korában – nyitott úgynevezett munkadossziét a belső elhárítás (III/III), amelynek 1988-ig „tudósított”. Hogy ki volt „Krisztina”, arról a Vágtázó Halottképek zenekar basszusgitárosa, Soós „Szónusz” Lajos lebbentette fel a fátylat, miután kikérte a rá vonatkozó levéltári anyagokat. Mint kiderült, a jelentéseket Pleva Eszter írta, aki zenészkörökben mozgott, és némelyik együttesben énekelt is. Érdekes momentum, hogy egy 1988. áprilisi találkozón, amelyen a „Ganz Mávag Művelődési Házban megnyílt Fekete Lyuk elnevezésű klub hétvégi programjáról számolt be” Pleva Eszter egy plusz feladatot is kapott tartótisztjától. „Feladatul adtam az ügynöknek, hogy vegye fel a kapcsolatot régi osztálytársaival, és

látogassa a szentlélek kereszténység elnevezésű illegális gyülekezetet” – olvasható a jelentésben Dobai László rendőrhadnagy beszámolója. A hadnagy nem lehetett túl képzett egyházi területen, hiszen abban az időben a Ganz Művelődési Házban a Hit Gyülekezete tartotta az összejöveteleit. Arról egyelőre nincs információ, hogy „Krisztina” mit jelentett a közösség összejöveteléről. Úgy tudni, az egykori ügynök jelenleg Olaszországban él.

Hasonló tartalommal megjelent cikkek:

hetek.hu - [Mit tudhatunk meg bűnről és bűnhődésről?](#) - 2017-05-19

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Velünk élő ügynökeink

MAGYAR NEMZET HÉTVÉGI MAGAZIN MELLÉKLET - 2017. 04. 29.

Szerző: Lukács Csaba

A megbízható Filozófus egykor a pártot szolgálta, ma kormányközeli figuraként húz hasznát a nemzetközi „migránssimogatók” tevékenységéből

Rendszerek változhatnak, de a hálózat örök. Legalábbis ezt a tételt támasztja alá az alább bemutatott életút. Ez az egyházon belüli megfigyelések sötét világától a segélyszervezetek pénzcspajjaiig rajzolja meg a szolgálkú érdekes tipikus portréját.

Személyes történettel kezdem: kétezertizenhárom nyarán, az ötödik (és minden valószínűség szerint legutolsó) észak-koreai utam idején egy este a phenjani szállodánkban vacsoráztunk helyi kísérőnk (nevezzük csak Mr. C.-nek) társaságában. Mr. C. abban az időben tanult Magyarországon, amikor még „örök és megbonthatatlan barátság” kötötte össze a szovjet blokk országait. Kikérte a második üveg vodkát (az elsőt is főként ő itta meg), és a gödöllői egyetemi évek alatt felszedett válogatott káromkodások közepette azt mondta nekem: „Nagy kópé vagy te, Lukács, mindenfélét összeirkálsz. Most foshatsz, hogy kiengedünk-e az országból!” Meghült bennem a vér. Mr. C. újra kiitta a poharát, majd előhúzott egy levelet. Nem olvashattam el, de megmutatta, ki írta alá. A levélben – állítása szerint – az volt, hogy az egyik magyar szeretetszolgálat visszaél a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság vendégszeretetével, mert segélymunkásnak álcázott újságíró csempész be oda, aki aztán csúnyákat ír a „szeretett vezetőről”.

Megdöbbsentem. Tisztában voltam, mi történhet azokkal a külföldiekkel, akiket túszul ejt az a rendszer: jó esetben kényszermunkatáborba kerülnek, netán egyszerűen kivégzik őket. Csend lett, Mr. C. magába döntött egy újabb adag italt, majd felröhögött, és azt mondta, szerencsém, hogy az ő külügyminisztériumi asztalán landolt a feljelentés, így ha megígérem, hogy nem írok hülyeségeket, nyugodtan hazamehetek. Kijutottam az országból, és talán érthető, hogy többet nem megyek oda. De azóta érdekel, milyen ember lehet az, aki kis híján halálra ítélt a feljelentésével. Jó pár beszélgetés és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában (ÁBTL) elolvasott több ezer oldal után most már tudom is a választ.

Lehel László evangélikus lelkész a hatos kartonja szerint 1948. szeptember tizenharmadikán született Szekszárdon, és a beszerzése idején Budapest kilencedik kerületében, a Szamuely út 17.-ben (egy belső oldal adata szerint 47.-ben) lakott. (Az úgynevezett hatos kartont az ügynök beszerzésekor töltik ki két példányban.) Az iratot a kisegyházak elleni elhárítás tisztje (III/III-1/c alosztály), Hevesi Károly rendőr őrnagy töltötte ki, ő adhatta a fedőnevet is: Filozófus.

A foglalkoztatás vonala rubrikába ezt írta: evangélikus egyházi reakció tevékenységének ellenőrzése.

A Filozófus fedőnevű ügynök egyébként már több történész kutatónál felbukkant. 2006 szeptemberében az Élet és Irodalom hetilap hasábjain jelent meg egy cikksorozat Majsai Tamás tollából Öt évtizeden át ügynökök az evangélikus egyház élén címmel. A „legkisebb nagy egyházi felekezet” életében a nyolcvanas évek közepén zajló eseményeket taglalva a kutató azt írja: „Ebben az időben szervezték be egyébként a már említett Hafenscher Károly evangélikus lelkészt, azaz »Deák«-ot is, aki korábban csak laza és megszakítások tarkította kapcsolatban állt a szervvel. És ugyanennek az időszaknak a termése volt »Filozófus« is, szintén evangélikus lelkész. És ki tudja, még hányan.” A Luther Kiadónál 2014-ben jelent meg az evangélikus egyház állambiztonsági kapcsolatait vizsgáló kötet Háló – Egyházvezetők (1.) címmel. A vaskos könyv 695. oldalán, a függelékek között a következőt találjuk: hálózati nyilvántartások, pl. 6, 6/a, 6/c, 6/d jelzésű nyilvántartási kartonok, adatlapok, változásjelentő adatlapok. Evangélikus lelkészek (nyolcadikként – a szerk.): „Filozófus”.

Vizsgáljuk meg figyelmesen ezt a hatos kartont! A hálózati személy rangja titkos megbízott, ez magasabb az egyszerű ügynöknél, vagyis a beszerzési ranglétra közepe. A karton kitöltésének, így valószínűleg a beszerzésnek időpontja: 1983. április 25.

Egyéni azonosítója a nyilvántartó rendszerben H-69199.

Az adatlapokat a belső rendszabály szerint háromévente felülvizsgálják, és ha megszűnt a foglalkoztatás, leselejtezik. Az ő kartonján nincs bejegyzés, hogy megszűnt volna a kapcsolat. A Belügyminisztérium (BM) belső számítógépes nyilvántartásának bevezetésekor, a rendszerváltást alig pár hónappal megelőző időszakban úgynevezett hálózatrendszer-kódlapot is kitöltöttek az aktív ügynököknek, megvan az övé is. Ezek szerint 1988. XII. 21-én még a rendszer része volt. Több kutatóval beszéltem: kicsi az esélye, hogy valaki öt és fél évig a rendszer része maradjon úgy, hogy közben ne csináljon semmit.

Megvan a statisztikai karton is (6/c), ez részletesebb. Ebből kiderül, hogy alapfokon franciául, középfokon pedig németül beszél, rendelkezik jogosítvánnyal, hobbjaja az irodalom és a zene. Hazafias alapon szervezték be.

A BM alapos munkát végzett, külön kartonokon tartotta nyilván, hogy ki mire használható, és milyen képességekkel rendelkezik. Ez is megvan: eszmei-politikai meggyőződése miatt szervezték be, a folyamat gyorsan ment, az együttműködést szívesen vállalta. Operatív kombinációk végrehajtására alkalmasnak találták, hivatalból és magáncélból is mehetett nyugatra. „A szocialista rendszerrel szemben lojális, a hálózati munkát szívesen vállalta” – írják.

Rendkívül részletes profiljában az alábbiakat emelik ki: leleményes, kényes helyzetekben feltalálja magát, jó megfigyelőképessége van, takarékos és titoktartó. (Ezt az elemzést egyébként Reményi Géza ezredes, alosztályvezető ellenjegyezte.) A munkadossziét, amelyben a jelentéseit tárolhatták, nem találtam meg. Hogy miért nincsenek meg a jelentések? Erre többféle magyarázat lehetséges: az egyik az, hogy még nem került be az ÁBTL irattárába, mely folyamatosan bővül (a hetekben érkezik be például a köztudatba már évekkal ezelőtt bekerült tizennyolc mágnesszalagon talált 58 ezer adat). Az is előfordulhat, hogy valaki takarított utána. Majsai Tamás arról írt korábban, hogy többen vannak az ügynökök közül olyanok, akiknek a munkadossziéi közül eleddig egy sem került elő. A kutatói esélyek mégsem reménytelenek, folytatja a történész. „Amikor Hevesi Károly rendőr főhadnagy (másik három állambiztonsági tiszt jelenlétében) a BM III/III-1/c alosztálya 252-es szobájában 1968. április 13-án átvett (»tartásra«) mintegy tíz evangélikus papi ügynököt Varga József rendőr őrnagytól, a lemezszekrény tartalmazta az éppen Genfben működő »Rudas Gábor« első számú, 230 oldalas munkadossziéjét is.” Majsai cikke szerint ebbe a szerkénybe került később mások mellett a Filozófus ügynök feltételezhető munkaanyaga. „Ezeket soha nem archiválták. Nem azért, mintha a 6-os kartonjaik üresek és inaktívak lettek volna, hanem mert a tartók (korábban vagy a rendszerváltáskor) nem adták le a dossziékat

irattározásra” – zárja le a gondolatot a kutató. Mivel a jelentéseket sokszorosították, és nem csak a munkadossziékban őrizték, a Filozófus sem alhat nyugodtan.

Azért sem, mert bármennyire jól takarítanak valaki után, a rengeteg kereszt hivatkozást egyszerűen nem lehet mindenhol kitörölni. Így van ez vele is: Lehel László nevével más jelentésekben is találkozhatunk. Először csak azért, mert képbe került a szolgálatoknál: a Tamás fedőnevű titkos megbízott jelentéseinek munkadossziéjában, egy 1975 januárjában keltezett jelentésben az van például, hogy Lehel László tanulmányi szabadságon lévő fiatal, „politikailag érett, problémákkal. Számítani lehet rá.” 1972 februárjában készült egy beszámoló a Foltin Brunó kafarnaumi lelkésszel folytatott beszélgetésről. Ebben azt írja az ügynök, Foltint idézve: „szerinte Lehel László fiatal lelkész az Állami Egyházügyi Hivatal képviselője”. Egy másik jelentésben megemlíti a finnországi evangélikus egyház hivatalos lapjának, a Kotyimának a cikksorozatát a magyarországi helyzetről. A cikkekben arról van szó, hogy a magyarországi evangélikus egyház lelkészeinek egy része az Állami Egyházügyi Hivatal megbízottja, másik része a Belügyminisztérium szolgálatában áll. Idézik Fabinyi Tibor dékánt, aki szerint „Lehel László segédlelkészről soha nem lehet tudni, hogy az egyházhhoz tartozik-e vagy sem”.

Vannak sokkal komolyabb kijelentések is.

A református egyházi reakció területén lévő ellenséges személyek elhárítása című objektumdossziében van egy munkaterv 1983-ra, benne célként megjelölve a Filozófus beszerzése február végi határidővel. Ez sikerülhetett: később már azt írják, „a tanulmányozás alá vont személyek közül eredményes együttműködés jött létre Mosonyi, Kertész, Vértesi, Referens, Titkár, Somogyi, Filozófus, Takács fedőnevű tnb.-jelöltekkel”.

Egy éves összefoglaló jelentésben az is szerepel: „operatív pozíciókban jelentős minőségi változás állott be azáltal, hogy hálózatunk egyik tagját főpappá, másikat az Ökumenikus Tanács fontos vezetőjévé választották”. (Lehel Lászlót 1988 májusában a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának főtitkárává választották.) Ugyanebben a jelentésben arról is írnak, hogy eredményes együttműködés jött létre a Filozófus fedőnevű titkos megbízottal. És végül találtam egy még meglepőbb adatot: az 1982-es (!) statisztikai jelentésben benne van feladatként: Filozófus átvétele a III/III-2/a osztálytól a III/III-1. osztályhoz. Ezek szerint korábban beszervezhette őt az egyetemi hallgatókat megfigyelő osztály, aztán amikor befejezte a tanulmányait, átvehette a papokat megfigyelő csoport. A levéltárban történt kutakodás mellett rengeteg emberrel beszéltem a lelkész személyiségéről, és így bukkantam rá két érdekes történetre is a rendszerváltást közvetlenül megelőző vagy éppen azt követő

időből. Akkoriban, vagyis a nyolcvanas évek végén a hazánkban addig nem tapasztalt különös menekült helyzetben a protestáns egyházak is megszervezték a maguk menekült szolgálatát, és ezt Lehel László vezette. Romániából jöttek az erdélyi magyarok (és nem csak ők), Kelet-Németországból pedig a szocialista országból nyugatra átszökni szándékozók, így volt munka bőven. Az első történet Bécsből való: a legnagyobb európai protestáns segélyszervezetek emberei a magyarországi karitatívokkal találkoztak, hogy megbeszéljék, mire van szükségük az erdélyi menekültek magyarországi fogadásához. Pocsék, nyálkás-esős idő volt a tárgyalás után, a nyugati segélyszervezetek emberei ott dideregtek a buszmegállóban, tömegközlekedési járműre várva, amikor elhajtott előttük a segélyezett, vagyis a vidáman integető Lehel László egy Volkswagen Golffal. Abban az időben, amikor Magyarországon még Trabantra is éveket kellett várni.

Az eset akkor cseppet sem palástolt megütközést váltott ki a nyugatiakban, akik a taxipénzen is spóroltak.

A másik sztori közvetlenül a '89-es romániai forradalom kitörése után esett meg. A magyar protestáns egyházak segélyszervezetének semmiféle erdélyi kapcsolata nem volt, és amikor arról tárgyaltak, hogy elkerülve a nacionalista vádat nem csak a magyarokat kellene segélyezni, Lehel László azt javasolta, egy teherautó induljon el a román vidékre is. Hosszan tanakodtak, hogy hova, amikor Lehel rábökött a Miercurea-Ciuc (Csíkszereda) feliratra Románia térképén: ez elég románosan hangzik, küldjük oda!

Lehel László ma a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet elnök-igazgatója, és nyeregben érzi magát, nem függetlenül attól a tényről, hogy a szervezet jószolgálati nagyköveteként dolgozik Orbán Viktor miniszterelnök felesége, Lévai Anikó. Különleges módszereit ma is használja, és erre a következő történet a legjobb példa. A 2010-es nyári árvíz idején a Duna Tv öt segélyszervezet vezetőjével reklámozta többnapos adománygyűjtési akcióját.

Végül 232 millió forint gyűlt össze, és a teljes összeget Cselényi László akkori igazgató a Lehel László vezette ökumenikus segélyszervezetnek adta át. Amikor az egyik nagy karitatív szervezet rákérdezett arra, miért nem osztották szét a közös erővel gyűjtött támogatást, meghökkentő választ kapott: szokjátok meg, hogy mostantól ez a módi! Hogy miért adta neki Cselényi a pénzt? A Duna Tv vezetőjének akkor járt le a mandátuma, és a Fidesz korábban sokat támadta korrupciógyanús szerződések miatt. Cselényi mégis szabadon távozhatott, az új polgári kormány nem indított eljárást ellene. Az óta teljesen eltűnt a magyar közéletből.

Egyébként azóta tényleg ez a módi: előfordult már az is, hogy Lehel László felháborodott levélben követelt magyarázatot (!) az egyik közjogi méltóságtól, amiért az nem az ő segélyszervezetét vonta be egy külföldi látogatáshoz szervezett programba, és hangoztatta azt is: ők a kormány „hivatalos” segélyszervezete, bármit is jelentsen ez. Aztán feltűnő egyezést mutat a kormány által stratégiai partnerségre kiválasztott multcégek listája az ökumenikus segélyszervezet stratégiai vagy gyémánt fokozatú partnereinek lajstromával is. Csak pár név a közös halmazból: Heineken, Tesco, Microsoft, Henkel, Siemens, Samsung stb. És akkor nem is beszéltünk a nagy állami cégekről: Magyar Posta, MVM Csoport, Szerencsejáték Zrt., Magyar Nemzeti Bank stb. Érdekes, hogy mindezen vállalatok a Magyarországon működő nagy karitatív szervezetek (Katolikus Karitás, Vöröskereszt, Máltai, Baptista és Református Szeretetszolgálat) közül pont az ökumenikust találták érdemesnek a stratégiai szövetségre. És akkor még nem is beszéltünk a korábban kormányzati háttérintézményként működő Design Terminálról, amely – mint ahogyan azt lapunkban megírtuk – ingyen került tavaly magántulajdonba, de az állam továbbra is százmilliókat költ rá. Bizonyára véletlen, hogy a tavaly decemberben a Design Terminál jótékonyági árverésén begyűjtött összeget az ökumenikus segélyszervezet javára ajánlották fel.

Az állam egyébként igen bőkezű a szervezettel. Átböngészve az éves jelentéseket kiderül, hogy 2012-ben kormányzati és önkormányzati támogatásból 657 millió forint jutott nekik, egy évvel később már 707 millió, hogy aztán 2014-ben meghaladják a milliárdot (1010 millió). Mindez akkor kap különös mázat, ha tudjuk: az ökumenikus szervezet egy protestáns nemzetközi ernyőszervezet, az Act Alliance büszke tagja. Lehel László főleg a nemzetközi programok során ezt gyakran emlegeti, azt nem említve, hogy a genfi székhelyű nemzetközi szövetség az egyik legnagyobb „migránssimogató” szervezet Európában. Valódi kettős ügynöki feladat: itthon minél szorosabban odadörgölőzni a migránsbarátnak cseppet sem nevezhető kormányzathoz, a nemzetközi fronton pedig büszke tagja lenni egy olyan szövetségnek, amelyik élen jár a bevándorlás támogatásában. A magyar karitatív szervezet a beszámoló szerint évente több százmillió forintot kap külföldről, két éve például 871 millió érkezett a számlájukra, és emiatt a készülő „civil” törvény értelmében vastagon ügynökszervezetnek számítanának; persze ha nem vették volna ki őket a készülő törvény hatálya alól. És hogy kinek az ügynökei? Az Act Alliance tavaly júniusban elsőnek jegyezte azt a nyilatkozatot, amelyben többek között ez áll: felszólítják az uniós vezetőket, hogy biztonságos és szervezett csatornákat nyissanak az Európa felé áramló migrációhoz mindazok számára, akik nemzetközi védelemre

szorulnak, humanitárius okból, netán munkavállalás céljából vagy családegyesítési szándékkal érkeznének a kontinensre. Arra kérték a tagállamokat, tartsák tiszteletben az érkezők jogait, és kötelezzék magukat arra, hogy a migránsok, a menedékkérők és azok családjai számára megfelelő ellátást adnak.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Kávéházi csekisták öröksége

HETI VÁLASZ - 2017. 04. 27.

Szerző: Ablonczy Bálint

„Nem a teljes »ügynöklista«, – mondja a titokzatos mágnesszalagokról Cseh Gergő Bendegúz. Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára új főigazgatója szerint kérdés: akarjuk-e szüleink magánéletét az interneten olvasni?

– Kezddhetjük a kollégái által leginkább utált kérdéssel?

– Mire gondol? – „Mikor hozzák nyilvánosságra az ügynökaktákat?” –

Szögezzük le: noha a világhálón nagyon helyesen – az áldozatok védelme érdekében – nem lehet jelentéseket böngészni, az „ügynökakták” bizonyos értelemben már ma is nyilvánosak. Mindenki, akiről 1990 előtt az állambiztonság adatokat gyűjtött, az információs kárpótlás jegyében megismerheti a róla szóló jelentéseket, s az azokat készítő ügynökök és tartótisztek nevét. Tudományos kutatók is dolgoznak az „aktákon”; eredményeiket, benne a hálózati személyek neveivel, publikálják. Más kérdés, hogy mindez nincs benne a köztudatban.

– Ez az önök felelőssége is.

Miért nem sikerült munkájukat, eredményeiket jobban megismertetni?

– Romániában, az NDK-ban, Lengyelországban az utolsó pillanatig kitartott a diktatúra, így ezekben a társadalmakban a rendszerváltás idején nagyobb igény volt a múlt feltárására, a titkosszolgálati iratok állami tulajdonba vételére. Nálunk a nyolcvanas évek végétől tárgyalásos átmenet zajlott, fel sem merült, hogy megostromolják a titkosszolgálatok székházát. Miközben az NDK-s Stasi vagy a román Securitate az elnyomás mindenki által ismert főszereplője volt, a magyar közvélemény nem is ismerte az állambiztonság központjait.

De nem akarom megkerülni a mi felelősségünket sem.

Főigazgatói pályázatom fontos eleme volt, hogy diákcsoportok fogadásától az állandó kiállítások szervezésén át digitális programok indításáig sok mindent tervezünk.

Hétéves mandátumom végére sokkal mélyebbre ágyazottabban szeretném látni az ÁBTL-t a tudományos életben és a köztudatban.

– Az ÁBTL-hez forduló állampolgárok számán érződik, hogy egyre távolabb kerülünk a diktatúrától?

– Az elmúlt húsz évben 40 ezren kérték, hogy megnézhessék a róluk készült anyagokat. Évi két-hármezer betekintés az átlag, jelentős elmozdulás egyik irányban sincs. Ma viszont már az egykori áldozatok gyermekei, unokái teszik ki az érdeklődők többségét. Összehasonlításképpen: Németországban és Lengyelországban milliós nagyságrendben fordulnak – az egyébként szintén nagyságrendekkel nagyobb – társintézményeinkhez.

Kétségtelen, hogy mindkét ország jóval nagyobb a miénknél, amiképpen állambiztonságuk is kiterjedtebb-szervezettebb volt, de nem ennyivel. A viszonylag mérsékelt érdeklődéshez a Kádár-rendszer és az átmenet jellege mellett hozzájárulhat az is, hogy a rendszerváltást követő első évek még fokozták is az iratanyaggal kapcsolatos szkepszist.

– Arra utal, hogy 1990 és 1997, az önök levéltárába való átszállítás között a kormányok manipulálták az állambiztonsági iratanyagot?

– Kollégáimmal csak az 1997-et követő időszakért tudunk felelősséget vállalni. Az azt megelőző hét év biztosan nem segített abban, hogy a társadalom elhiggye, nem élnek vissza a dokumentumokkal.

– Jogos volt ez a bizonytalanság? Szemezgettek az iratokból vagy éppen eltüntettek kényes papírokat?

– Levéltárosként az írott bizonyítékot szeretem, ilyesmi azonban soha nem volt a kezemben. De mendemondákat még mindig hallani. Ma négy folyókilométernyi iratot őrzünk, ami azt jelenti: ha minden papírt élére állítanánk, ekkora sort kapnánk. Ez soknak tűnhet, ám Németországban több mint 110 kilométer, és Lengyelországban is 90 körüli ez a szám. A hiány oka részben az, hogy Magyarországon az állambiztonság a többi partnerszolgálatnál szervezetlenebb, kevésbé mindenható volt. Nem véletlen, hogy a Stasi és a KGB egymás között becsmérően csak „kávéházi csekistának” nevezte a magyar állambiztonságiakat. (A Cseka volt az első szovjet titkosszolgálat, s ezt az önmeghatározást vitte tovább a mindenkori szovjet szerv – a szerk.) A viszonylagos iratszegénység másik fő oka, hogy dokumentumokat praktikus okokból vagy politikai indíttatásból az egész időszakban folyamatosan semmisítettek meg. A hiányok harmadik oka az 1989–1990 végén végrehajtott pánikszerű ledarálás mellett paradox módon az 1956-os forradalom. A Rákosi-rendszerben tényleg az egész népet behálózták volna, hiszen egymillió személyt tartották számon ellenségként. A

társadalom azonban sejtette ezt: a forradalmárok sok helyütt megostromolták az ÁVH akkor még nagyon is ismert központjait, az egykori nyilvántartási és irattári rendszer helyrehozhatatlan károsodásokat szenvedett. Így éppen a kommunista diktatúra legkeményebb időszakáról tudunk a legkevesebbet.

– Rendszeresen említi a nemzetközi példákat. Velünk ellentétben más volt szocialista országok miért voltak képesek megoldani az ügynökkérdést?

– Sajnos a „megoldás” az állambiztonsági múltfeltárás másik nagy közhelye. Kezdjük ott, hogy a volt Szovjetunió és a volt Jugoszlávia területén nincs is ilyen szaklevéltár. Ahol meg van, ott hozzánk hasonlóan közéleti viták, sajtóbotrányok, emberi drámák, törvények elfogadása, majd módosítása kísérte végig az elmúlt két és fél évtizedet. El kell oszlatni azt a félreértést is, hogy másutt „teljes az iratnyilvánosság”: egyetlen olyan volt szocialista ország sincs, ahol ügynöklistákat, és különösen dossziékat kitennének az internetre.

– Pedig Csehországot és Szlovákiát a nyíltság példáiként szokták emlegetni.

– E két államban valóban interneten olvashatók a hálózati nyilvántartási naplók, melyekben azonban a megfigyeltek és az ügynökök listáját együtt vezették. Az a paradox helyzet, hogy például a célszemély Václav Havel és a saját családjáról jelentő prágai ügynök egy lajstromban szerepel. Ráadásul mivel a munkavégzés milyenségéről tanúskodó dossziék Csehországban és Szlovákiában sincsenek fent az interneten, nem tudunk különbséget tenni az ügynökök között. Ez a probléma nálunk is fennáll. Magyarországon jogilag éppúgy ügynök a halálbüntetés árnyékában a börtönben megtört, aztán senkiről nem jelentő ember, mint aki besúgóként másokat bosszúból bitóra juttatott – de ettől a két eset még ég és föld. Életbevágó különbségek ezek, amelyek ismerete nélkül lehetetlen árnyalt véleményt mondani. –

A nyilvánosságpártiak szerint az iratok teljes publikálása sokk lenne ugyan, de véget vetne a vádaskodásoknak, zsarolásoknak. Nem lenne jobb túlesni az egészen?

– Tegyük fel úgy a kérdést: akarjuk-e, hogy mondjuk szüleink hetvenes években illegálisan lehallgatott telefonbeszélgetéseinek leiratát kiöntsék az internetre?

A nálunk lévő dokumentumok jelentős része az áldozatokról, a magánéletükről, családi nehézségeikről, egészségi állapotukról szól. Azokról a témákról, amelyekkel zsarolhatták, beszervezhatték a kiszemeltek. Nem látom be, miért kellene egy demokratikus rendszerben megalázni a diktatúra áldozatait. Van egy további szakmai problémám is: eredeti forrásokat akkor indokolt közzétenni, ha teljes képet adunk. Márpedig nálunk az állambiztonság által szelektált, selejtezett irategyüttes van, amely 1956 és a diktatúra végének megsemmisítései miatt mindörökre hiányos marad. – Ez

a helyzet megváltozik, ha a titokzatos mágnesszalagok adatállománya az ÁBTL-be kerül és kutathatóvá válik?

– Érdeemes tisztázni, miről beszélünk. A Belügyminisztérium a hetvenes évektől számítógépre vitte adattárait, ezek közül három volt állambiztonsági. A három adattár közül vélhetően a legnagyobb közérdeklődésre a H jelű – hálózati – nyilvántartás tart majd számot. Ezt úgy kell elképzelni, mint egy könyvtári katalógust, amelyben szerepel az adott mű címe, szerzője, kiadási éve, meg az, hogy melyik polcon találjuk – de a könyv részletes tartalma már nem. Az állambiztonság sem közhiteles nyilvántartásnak, hanem keresési segédletnek szánta. Ha valaki a cég látókörébe került, az illetékes tiszt lekérhette, hogy mit tudnak az illetőről, netán beszervezték-e korábban. Ha volt róla információ, a H nyilvántartásból megtudhatta a főbb adatait, meg azt, hogy a róla készített iratokat melyik szervnél találja. Így a részleteket a tiszt már papíralapú dossziékban olvashatta el az iratcsomó őrzési helyén.

A H adattár azonban nem az egész kommunista korszakot átívelő, teljes „ügynöklista”, mert különösebb naplózás nélkül folyamatosan törölték az állambiztonság számára már érdektelenné – vagy éppen különösen fontossá vált – személyeket. – Akkor mire lesz jó a most feltárt adattár?

– A jó hír az, hogy amiképpen a nálunk őrzött papíralapú ügynöki nyilvántartásban, a nevezetes hatos kartonok között, úgy a mágnesszalagokon sem találtunk megtévesztési szándékkal elhelyezett adatot. Az állambiztonság álmában sem gondolta, hogy ezek egyszer nyilvánosságra kerülnek, magát meg nem akarta becsapni. A hatos kartonok kiállításának eleve szigorú, többlépcsős engedélyezési rendje volt, s a H adattárba sem lehetett csak úgy adatokat felvinni.

Ezzel együtt sem jogi, sem történeti bizonyító erejét nem látom a H adattárnak, már csak azért sem, mert a korabeli szoftverkörnyezet konvertálása során nem sikerült olvashatóvá tenni a születési adatokat. Fontos kiegészítője lehet viszont a nálunk őrzött papíralapú dokumentumoknak. Összehasonlításként: a levéltárban 2223 ezer hálózati személyről, „ügynökről” van hálózati karton. A H adattárban kétszer annyi adat szerepel, de ez is sokkal kevesebb az eredeti mennyiségnél; van forrásunk arról, hogy a nyolcvanas évek közepén százezernél is több adatot tároltak.

Ez persze nem azt jelenti, hogy hirtelen megduplázódik majd az ismert ügynökök száma. A H adattárban ugyanis éppúgy rögzítették az állambiztonság tulajdonában álló lakásokat, mint az ügynököket, a beszerzésre kizemelteket meg a célszemélyek hozzátartozóit. Ezzel együtt előrelépés lesz, ha az anyagot végre elkezdhetik feldolgozni a levéltárosok és kutatók.

A MÁGNESSZALAGOK ÚTJA • A mágnesszalagokra a Kádár-rendszer utolsó napjaiban az állambiztonság három adattárát másolták, közte a H (hálózati) nyilvántartást. 2009–2010-ben az addig a Nemzetbiztonsági Hivatalban (NBH) őrzött adathordozókat konvertálták, olvashatóvá tették. Az ÁBTL a Nemzeti Emlékezet Bizottságával közös munkacsoportot hozott létre, elemezték a ma az NBH-utód Alkotmányvédelmi Hivatalnál lévő mágnesszalagokon rögzített adattartalom szerkezetét, teljességét és történeti értékét. A munkáról nyilvános jelentésben számoltak be, s kezdeményezték a mágnesszalagok átszállítását az ÁBTL-be; egy friss kormányhatározat értelmében az emberi erőforrás és a belügyminiszternek kell gondoskodni az adatok levéltárba kerüléséről.

CSEH GERGŐ BENDEGÚZ az ELTE Tanárképző Főiskoláján végzett magyartörténelem, majd a Debreceni Egyetemen történelem szakon. PhD-fokozatát az ELTE-n szerezte 2009-ben. 2003 óta dolgozik az ÁBTL-ben, ahol 2014-től főosztályvezetőként irányította a levéltári szakmai munkát.

Kövér László, az Országgyűlés elnöke áprilistól nevezte ki főigazgatónak, miután az intézményt 2003 óta vezető Gyarmati György nyugdíjba vonult.

A hírt megosztottuk a NEB közösségi oldalán:

https://business.facebook.com/nemzetiemlekezetbizottsaga/posts/1875385806008143?business_id=152814145115733

Közzétettük a NEB honlapján:

<https://www.neb.hu/hu/kavehazi-csekistak-oroksege>

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Ügynökfeltárás

HVG - 2017. 04. 20.

Mágnesszalagok

Csak a jövő évi választások után válik lehetővé az 1990 előtti állambiztonsági szolgálatok egyes, mágnesszalagon őrzött adatainak megismerése – így döntött a kormány.

A Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) feldolgozta a mágnesszalagokat, s idén elkészült jelentésében javasolta, hogy adják át őket az Állambiztonsági Szolgálatok

Történeti Levéltárának. A kormány úgy határozott, hogy ezt idén július 1-jéig meg is kell tenni, de a szalagok akkor még nem válnak kutathatóvá.

A kormány szerint a levéltárban a NEB és a nemzetbiztonsági szolgálatok együttműködésével át kell ugyanis vizsgálni az adatokat, egyenként döntve azok minősítésének feloldásáról. A három, G, H és K jelű mágnes szalagon közel 150 ezer adat található, a titkosítás alól feloldottakat 2018. június 30-a után lehet kutatni.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Csak a választás után nyílnak az ügynökakták

NÉPSZAVA - 2017. 04. 13.

Szerző: Batka Zoltán

A kormány a választások előtt ismét nem vállalta, hogy történészek számára kutathatóvá tegye a kommunista időszak mágnesszalagokon tárolt titkosszolgálati anyagait.

A legújabb határidő kényelmes haladékot biztosít: a kabinet most 2018 júniusáig adott határidőt a Nemzeti Emlékezet Bizottságnak (NEB), hogy koordinálja a katonai és polgári titkosszolgálatok felülvizsgálati munkáját, amelynek végén kimondják, pontosan milyen adatállományok titkosítását lehet feloldani és átadni az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának (ÁBTL) kutatásra.

A ma is szolgálatban lévő nemzetbiztonsági tisztekre és hálózati személyekre vonatkozó adatokat ugyan a Népszava információi szerint néhány nap alatt ki lehetne válogatni, de az állam vezetőinek továbbra is az az érdeke, hogy a nevek ne kerüljenek nyilvánosságra. Az is kérdéses, hogy a szakmailag tekintélyes, de politikailag súlytalan szakértőkből álló, NEB képes lesz-e szembeszállni a titkosszolgálatokkal, hogy azok akár szándékuk ellenére is kiadják az adatokat. Az anyag megismerhetőségét nehezíti az is, hogy a mágnesszalagokon őrzött adatállomány egy részét a szolgálatok már korábban törölték, így a meglévő adathordókon lévő anyag biztosan nem tekinthető a pártállam titkosszolgálati múltja teljes adatbázisának. A kormányhatározat szerint most a rendszer ellenségeire, a beszervezett hálózati személyekre és ügyeikre, és a kémelhárításra vonatkozó adatok felülvizsgálata kezdődhet meg.

Újabb egy év haladék az ügynöklistának

A jövő évi választásokig már biztosan nem fognak hozzá a történészek a mágnesszalagokon tárolt kommunista titkosszolgálati múlt feltárásához. A kormány ugyanis 2018. júniusig adott határidőt a Nemzeti Emlékezés Bizottságának (NEB) koordinálni a katonai és polgári titkosszolgálatokat abban, hogy felülvizsgálják: pontosan mely adatállományok titkosítását lehet feloldani és átadni az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának (ÁBTL) kutatásra. Dacára, hogy egyes szakmai vélekedések szerint a szalagokon rögzített titkosszolgálati adatokból viszonylag könnyen, mindössze néhány nap alatt leszűrhetőek lennének azok az információk, amelyek a ma is szolgálatban lévő nemzetbiztonsági tisztekre, hálózati személyekre vonatkoznak – vagyis államérdek, hogy a nevük és a rájuk vonatkozó adatok továbbra is titokban maradjanak. Érdeklődésünkre ezt a felvetést a NEB nem kommentálta, csupán leszögezte, hogy a határidőt a kormány szabta számukra.

A NEB arra a kérdésünkre sem adott választ, hogy ez a koordináció pontosan mit jelent. Így azt sem tudtuk meg, hogy a 2013-ban a kormány kezdeményezésére létrejött testületnek milyen eszköze lesz arra, hogy egyes, konkrét ügyekben akár a titkosítást fenntartani akaró szolgálatokkal szembeszálljanak. A NEB lapunknak küldött válaszában csak annyit írt, hogy a rájuk vonatkozó törvény szerint ők kezdeményezhetik a titkosítás feloldását. Ugyanakkor kérdés, hogy keresztül is tudják-e vinni az akarataikat a szolgálatokkal szemben. Az ugyanis az állambiztonsági iratok feltárásáról szóló, 2008-as Kenedi-jelentésből (is) kiderült, hogy a titkosszolgálatok igen gyakran túl tágan értelmezik nemzetbiztonsági érdekből a titkosság fogalmát. A Kenedi-bizottság szűrőpróbaszerűen áttanulmányozott több, titkosnak minősített iratot, és jó részükénél nem látott semmilyen indokot a minősítés fenntartására. Kíváncsiak lettünk volna arra is, hogy a NEB kielégítőnek tartja-e a jelenleg titkosítás alóli feloldásra javasolt adatállományok körét? A most közzétett kormányhatározat szerint az egykori belügy három – a „G” jelzetű, a rendszer ellenségeire vonatkozó operatív adatokat tartalmazó, a „H” jelzetű, beszervezett hálózati személyek, illetve ügyeik adatbázisát felölelő és a „K” jelzetű, kémelhárításra vonatkozó – adattárat vizsgálnák át a szolgálatok.

Ugyanakkor ebből a körből kapásból kimaradt az „I” jelzetű, szintén mágnesszalagon tárolt, a hírszerzésre vonatkozó adattár vagy a történész szakmai berkekben ismert, ám senki által nem látott, a hálózati ügynökök teljes személyiségprofilját tartalmazó, papíron vezetett „Saturnus” fedőnevű nyilvántartás.

A titkosszolgálatoknál tárolt „G” jelzetű adatállomány mintegy 58 ezer megfigyelt, illetve rendszerellenzékinék tartott célszemélyről tartalmaz kódolt formában adatokat, a „H” jelzetű operatív adatbázisban 83 ezer 700 hálózati személy – társadalmi kapcsolat, ügynök nevei és egyes adatai szerepelnek, míg a „K”, kémelhárítási adatbázis 4896 ügyet tart számon. A NEB korábbi összesítése szerint a mágnesszalagokon tárolt információk már így sem tekinthetők a pártállam titkosszolgálati múlt teljes adatbázisának, mivel számos adatállományt a szolgálatok már jóval korábban töröltek az elektronikus adathordozókról.

<http://nepszava.hu/cikk/1126526-csak-a-valasztas-utan-nyilnak-az-ugynokaktak/>

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Aki fecseg, nem vérbeli titkosszolga

168 ÓRA - 2017. 03. 30.

Szerző: Buják Attila

Amikor érkezünk, az új főigazgató éppen távozik: egy hét múlva cserélődnek az irodák és a szerepek. Az ÁBTL (Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára) főigazgató-váltás előtt áll. Gyarmati György nyugdíjba megy, Cseh Gergő Bendegúz, a kormánypártok jelöltje követi a poszton. Amolyan átadás-átvétel tanúi lehettünk. De mit vesz át az utód? Lapulnak-e még a hatalmas anyagban élesíthető politikai taposóaknak? Gyarmati Györgyöt kérdeztük.

- Ahányszor a témához közelít az ember, ajánlatos „nyelvtanulással” kezdeni. Fedett ügynök, tmb., tmt., hatos karton, hálózat, hálózati személy, konspirációs lakás. Ha ilyen szokatlan, a közismeret peremén létező szervezethez nyúlunk, nem áltathatjuk magunkat azzal, hogy a közönség ismeri. A szervezet funkciója végül is az volt, hogy ne ismerjék. De ön – egy héttel a nyugdíj előtt – talán már világosabban lát.

- Egy fenét. Most is homályban járok. Hatvanmillió oldalnyi szöveg került hozzánk abból, amit a szolgálatok termeltek. Tizennégy év kevés volt ahhoz, hogy a töredékét is elolvassam. A szervezet rendíthetetlenül termelte, ontotta az anyagot. Afféle szocialista óriásvállalat volt. Hogy is hívták valaha ezt a céget közkeletű kifejezéssel?

- Titkosszolgálatnak.

- Köszönöm. A hangsúly a „titok” kifejezésen van.

- És sok minden az új rendszerben is titok.

- Nézze, érthető vágy volt 1990-ben, hogy ami titok, kerüljön napvilágra, az intézmény titkos funkciója szűnjön meg. Igen, a cég ontotta magából a „titkokat”. Hogy mi a titok, mi a nyílt információ, az végül is döntés (szabályozás) kérdése. Ezek az iratok úgy készültek, hogy a kutya nem gondolt arra: valaha is nyilvánosak lesznek. Hogy a levéltári titkosítás lejárta, vagyis 60–90 év előtt bárkinek is a kezébe kerülnek. Amikor pedig olvashatók lesznek, az aktualitásuk érvényét veszíti.

- Mégis mintha hiányérzetünk lenne. A nevek kitakarása, az információs kárpótlás megkurtítása, a teljes lista korlátozás nélküli nyilvánosságra hozásának elmaradása az, ami elégedetlenséget kelt.

- A hiteles, „teljes lista” napi használatra szánt népámítás. A szabályozás a törvényhozó dolga. Erre azt szoktam mondani: mi az előző rendszerek szennyesét őrizzük. De tisztára nem moshatjuk.

- Ez nem is az önök feladata lenne. A politikának kellett volna rendet teremtenie. De azt mondják: a rendszerváltó pártok, mint annyi másban, a titkosszolgálati ügyekben is felkészületlenek és különböző mértékben érintettek voltak. Eleve félelmetes volt, hogy Nagy Imre újratemetése, a rendszerváltás szimbolikus aktusa erős titkosszolgálati rászervezéssel zajlott. És a pártokba azonnal beszivárogtak a titkosszolgálatok.

- Ha megengedi, történészként reagálok. Magyarország „rövid huszadik századát” nem kevesebb mint kilenc rendszerváltás kíséri. A kilencedik, az utolsó volt az egyetlen, amely nem úgy akart váltani, hogy elődeit brutálisan megtagadva, azokkal gyökeresen szembe fordulva, ítélszékek, népbíróságok elé rendelte volna a régi rendszer híveit. Nem véletlenül mondogatta Antall József: tetszetek volna forradalmat csinálni. Ez valóban nem forradalom, inkább elhatározott és deklarált közjogi átalakulás volt. Ennél fogva a régi rend emberei közül sokan, ha még aktívak voltak, könnyűszerrel felszínen maradhattak.

- És aktívak voltak. De ennek következménye lett. Az ön által idézett miniszterelnök enyhe sokkot kapott, amikor leköszönő elődje búcsúzóul gondosan szerkesztett dossziét adott át háromszáz névvel.

- Nehéz is volt megemészteni, hogy a rendszerváltó pártok tele vannak tisztekkel, ügynökökkel, együttműködőkkel. Hogy saját titkárságán is nyüzsögnek barátai, bizalmi emberei, akik róla is jelentettek.

- Ahogy eddigi álláspontját ismerem, inkább ahhoz az iskolához tartozik, amely „távolítaná” a levéltárat a politikától. Pedig maga az ügynökkérdés nyers politikai kérdés.

- Mivel utolsó napjaimat töltöm az irodában, pakolok, ilyenkor mindig előkerülnek a régi papírok. Az imént elolvastam a tizennégy éve, azaz a kinevezésemkor írott pályázatomat. Akkor azt mondtam a bizottsági meghallgatáson: olyan messze kell vinni a történeti levéltárat a politikától, amennyire csak lehetséges.

- Ez az álláspont másoknak (politikusoknak) is tetszett, mert a pályázat sikeres volt.

-Akkor is úgy láttam, ahogy ma: a titkosszolgálati iratok egyre inkább „csak” a történelemről szólnak, túl azon, hogy a résztvevők közül már sokan el is hunytak. Elismerem, vannak a levéltári anyagban érzékeny, valaha aktuális politikatörténeti csomópontok. De mikor építettük az anyagot, akkor derült ki, nem kevés téves félreértelmezés van az iratok és a politikai várakozások között.

- Merthogy?

- Mert mindenki ügynököket keres a közszereplők között. Erre szűkítik le a levéltár funkcióját.

- Lévén titkosszolgálati levéltár. Az „ügynökvadászat” az ön nyelvi innovációja.

- Használtam a szót, s ma is használom.

- Pedig a tudományos megismerés és az információs kárpótlás olyan alkotmányos érték, amit az „ügynökvadászat” szó ellenszenvesnek tüntet fel.

- Azért közbe kell szúrnom: a levéltárban hatvanmillió oldalnyi iratot tárolunk. Ebbe a kásahegybe behatolva egyre inkább meggyőződésem: többet nyújt az anyag, minthogy csak titkosszolgálati ügyekre használjuk. Ha úgy vesszük, az államszocializmus korának társadalomtörténetéről kínál elképesztő metszeteket. Ez több annál, mint amit az ügynökügyekről mondhatunk.

- Tehát semmi ügynökvadászat. A tét a tudományos megismerés.

- Nem tudom, van-e ebből a szempontból tartalmasabb levéltár Magyarországon. Ezek a „gonosz szolgálatok” annyi mindent feltártak az emberről, korabeli életünkről, Magyarország szociális állapotáról, amire egyetlen gyűjtemény sem képes.

- Szegény operatív tiszték. Azt hitték, bebuktatnak valakit, miközben társadalomtörténeti forrásgyűjtés részesei (kérdőbiztosai) voltak.

- A tengernyi hazugság, dezinformálás mellett, amit az iratok tartalmaznak, egyéni sorsok, történetek páratlanul gazdag gyűjteményét látjuk. Csaknem egymillió név van a névregiszterünkben. Döbbenetes anyag.

- Csak találgatom, mire gondol. Például megtudhatjuk az iratokból (kétszáz év múlva), mennyibe került 1966-ban Pesten a vaj. Vagy a vasúti jegy, amellyel a megfigyelt Zalaegerszegre utazott. Vagy hogy mit jelent a maszek szó.

- Például. Mi a gebines, az Illés együttes, a Táncdalfesztivál. Vannak olyan népszerű történeti munkák, amelyekben ezek a dolgok ma már lábjegyzetet igényelnek. Azt sem tudják sokan, mi volt a csengőfrász.

- De a politikusok ma még ügynökfrászban érdekeltek, köszönhetően annak, hogy első perctől hiányzott a pártokból a bátorság, az elszánás, a feltáró szándék. Ezért nem jutunk egyről kettőre.

- Ezt azért nem mondanám. A tudományos kutatás előtt nincs lényeges akadály.

- De a dolognak van politikai, társadalom lélektani oldala is.

- Nyilván van hiányérzetünk, mert ha valami egyszer véget ér, és az a valami bennünket érintett és titok volt, észszerű gondolat, hogy legalább lássuk, mi volt az a titok. Rákosi rendszere 1,4 millió megfigyelttel (1954-es adat) és évente több tízezer aktív ügynökkel dolgozott. Tessék a számot négyfős családokkal megszorozni, és eljutunk abba a világba, amelyről Örkény ír: az ország egyik fele figyeli a másikat.

- Miért Magyarország az egyetlen ország a periféria államai közül, amely a feltárást eddig elsumákolta?

- Ez is általánosítás. Minden ország helyzete más.

- Másképp nyúltak a tárgyhöz a példának tekintett németek.

- A német történet a legérdekesebb. Ott az NDK-val párhuzamosan létezett egy olajozottan működő, kiforrott nyugatnémet állami adminisztráció, mely kívülről lépve a történetbe felvállalta az átvilágító szerepét, miközben azt sem feledhetjük, hogy Amerika azonnal le is nyúlta a hírszerzési anyagot. Tíz év múlva adták vissza, miután a számukra fontos dolgokat kiszemezgették. Ez nem is volt olyan sportszerű. A németeknél 17 milliós népességre háromezer fős feltáró állomány jutott. A lengyel titkosszolgálati levéltár szintén háromezer munkatárssal dolgozott. Nekünk erre 70-90 emberünk volt és van.

- Még a román helyzet is kedvezőbb, mint a hazai.

- Romániában egyedül az erdélyi magyarságról a Securitate irattáraiban ötször annyi anyagot őriznek, mint amennyi a teljes magyarországi népességről negyven év alatt összejött. A románok még előtte vannak annak, hogy a teljes „hagyatékot” átlássák. A lengyel sztori is más. A történet ott 1939-cel, a Molotov–Ribbentrop-paktummal indul.

- Mégis lehet valami oka annak, hogy mindegyik induló párt ezzel kezdi az LMP-től a Momentumig. Mindenki „a múltat akarja lezárni”.

- A múltat nem lehet lezárni. Mindig újra kell értelmezni a feltároló információk alapján. Mindig lesznek meglepetések is. Ha 1990-ig megyünk vissza, ez ma már

hosszabb idő, mint a teljes Horthy-korszak a háborús évekkel együtt. Huszonhét év után mi lehet a meglepetés? Jó, ott vannak még a mágnesszalagok. Sokakat ma is ez tart izgalomban. Csakhogy ennek is kétséges a történeti hitelessége.

- Miért?

- A hatvanas-hetvenes években kezdték a papíralapú anyagokat zanzásítva mágnesszalagra rögzíteni, tömöríteni, biztonsági másolatként. Az eredeti anyagot ezek alapján könnyen vissza is tudom keresni. Biztos került a szalagokra olyan irat, amiről nem maradt papírváltozat. Azokban lehetnek újdonságok, de nincs hozzá értelmezhető, „hitelesítő” háttéranyag.

- Ön szerint ez valóban hatékony, profi titkosszolgálat volt? Vagy slampos hivatali gépezet?

- Negyven év alatt kétféle titkosszolgálati filozófia létezett Magyarországon. A Rákosi-kor ÁVH-ja úgy lépett fel, hogy minél félelmetesebb legyen. A kádári konszolidáció ehhez képest arról szólt, hogy a szolgálat már nem a párt ökle, hanem szeme és füle. Sok mindent tudtak, de csak politikai hozzájárulás után intézkedhettek. A hetvenes évektől a háttérben az is felmerült, hogy ha az ország ennyire konszolidált, szükség van-e a méregdrága szolgálatokra. Akkor valóban bejiedtek. Már azért termeltek, hogy igazolják nélkülözhetetlenségüket. A tét az egzisztencia volt. A rang, a kitüntetés, a pénz. És ne feledjük: végül is végig a szovjet nagy testvér helyi szatócsboltja voltak.

- 1990-ben sok minden változik, de nem hiszem, hogy újrakezdődik a világ. Az új rend új szolgálatai a rutinra s részben a régi állományra támaszkodhattak. Nem lehetetlen, hogy a titkolózás oka is ez? Hogy a még használható ügynökök egy részét az új rendszer is átvette? A még használható iratokból is dolgozott?

- Erről egyszer majd az én dédunokám és az ön dédunokája alaposabban elbeszélget. A következő rendszerváltás után.

- Létezik titkosszolgálati sovinizmus? Hogy úgy mondjam, „kollegialitás”?

- Létezik, ahogy létezett a szolgálatok belső rivalizálása is. Aki a régiek közül még él, ma sem beszél.

- **Ahogy a hajdani titkosszolgálati vezér a könyvében mondja: „Síríg tartsd a pofád”?**

- Aki fecseg vagy elmegy pártszakértőnek, az nem vérbeli titkosszolga. Az igazi titkok tudói nagyon hallgatók.

- **Mire az interjú megjelenik, nyugdíjba is vonul. Utólag bölcsebb az ember. A jelenlegi szabályozáson mit változtatna?**

- Túl sok ötletem nincsen. A valóban új megoldások zöme a politikai akarat törvényé formálása lenne. Eddig levéltárunkban volt a titkosszolgálati anyag 93 százaléka. Ehhez jönnek a mágnesszalagok. Kilencvenöt százalékos iratlefedettség bőségesen elég ahhoz, hogy feltérképezzük a Kádárkorszak titkosszolgálati részét.

GYARMATI GYÖRGY történész, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának főigazgatója 1951-ben Miskolcon született. Egyetemre Debrecenben járt, utána az MTA Történettudományi Intézetébe került (1976–1990).

Ezzel párhuzamosan mellékállású oktató volt az ELTE jogi karán. Ugyanitt 1990–1997 között főállásban is tanított. 1997-ben ment át az alakuló Történeti Hivatalba, majd 2003-ban a név és törvényváltozás után a történeti levéltár főigazgatója lett. 1997-től a pécsi egyetemen tanít modern kori magyar történelmet. A második világháború utáni magyar történelem – elsősorban a Rákosi-kor – kutatója. E tárgykörben kandidált és szerzett akadémiai doktori fokozatot.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Ködösített ügynökügyek

168 ÓRA - 2017. 03. 30.

A több mint negyedszázada hatalmon lévő politikai elit impotenciáját és immoralitását próbálja hangsúlyozni a Momentum Mozgalom akkor, amikor a pártállami ügynökmúlt rendbetételét ígéri a választóknak. Látható, hogy az újonnan induló, rendszerkritikus, oroszellenes, részben generációs alapon szerveződő politikai formációk újra és újra megpróbálják betolni a napi politika világába a témát. Az

ügynökügyről a legtöbb információval feltehetőleg Gyarmati György rendelkezik, aki tizennégy évig vezette az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárát. Ehhez képest a most nyugdíjba vonuló főigazgató lapunknak úgy nyilatkozott, hogy ma is „homályban jár”, az intézményben tárolt hatvanmillió oldalnyi szövegnek csak a töredékét tudta elolvasni. Szerinte nem csak politikai szempontból izgalmasak az ügynökakták, hiszen a Kádár-kor titkosszolgálatára annyi mindent tárt fel az emberi lélekről, korabeli életünkről, Magyarország szociális állapotáról, amire egyetlen más gyűjtemény sem képes. Hack Péter büntetőjogász – aki meg van győződve arról, hogy az egykori titkosszolgálatok a rendszerváltás után észrevétlenül beépültek az új politikai, gazdasági és médiaelitbe – azt mondja, nem tudni, hogyan cseng le az ügynökügy. Elképzelhető, hogy szép lassan elhal, kikopik a közéletből. De az is lehet, hogy úgy ér véget, mint egy westernfilm: leesik egy pohár az asztalról, a váratlan zajra mindenki megrémül, előkapja a pisztolyát, és halomra lövik egymást a felek.

PÓKHÁLÓBAN RAGADT AKTÁK

Szerző: Cseri Péter

A rendszerellenes pártok hozhatnak megoldást.

Be kell fejezni végre a rendszerváltást! – adta ki a jelszót a minap Soproni Tamás, a Momentum Mozgalom alelnöke, azt magyarázva, miért hozta elő az ügynökmúlt kérdését a nemrég megalakult párt. Soproni érvelése szerint az egykori ügynökök és besúgók ott vannak a politikai elitben, ami nemzetbiztonsági kockázatot jelent, hiszen „a politikusokat, saját vezetőinket mind az oroszok, mind más nagyhatalmak, mind a magyar maffia zsarolhatja”. Ennek egyszer és mindenkorra véget kell vetni – tette hozzá.

Ami azt illeti, a rendbetételt az elmúlt 27 évben sokan megpróbálták már, de senkinek sem sikerült. A rendszerváltó pártok ellenzéki pozícióban ugyan mutattak némi elszántságot az ügynökmúlt lezárására, kormányra kerülve azonban mind elfelejtették megoldani a problémát. – Nincs reális esély arra, hogy a régi pártok érdemben foglalkozzanak a témával, mivel maguk a pártok és szimpatizánsaik is megosztottak a kérdésben – magyarázza Juhász Attila politológus, a Political Capital ügyvezető igazgatója. – A kormánypárt számára veszélyes olyan ügyet a napi politika szintjére emelni, amely mögé nem tud egységes támogató erőt állítani. Ráadásul a Fidesz vezetésén belül is kirajzolódnak törésvonalak: világosan látszik, hogy az ügynökakták teljes nyilvánosságát szorgalmazó Lázár János és Gulyás Gergely eltérő álláspontot képvisel a kérdést látványosan jegelő Kövér Lászlóval vagy Orbán Viktorral szemben.

Magyarországon, szemben a többi egykori szocialista országgal, elmaradt az ügynökmúlt teljes feltárása. Ennek esélyét lényegében már a rendszerváltáskor elveszítettük. – A pártállami ügynökmúlt kérdése nem szerepelt az ellenzéki kerekasztal témái között – mondja Rainer M. János történész –, túl későn került be a politikai köztudatba, a probléma komplexitását is csak jóval később fogták fel a pártok. Mire sikerült feltárni az ügynökkérdés dimenzióit, leágazásait, évek teltek el, eltérő álláspontok alakultak ki, a megosztott belpolitikában pedig már esély sem maradt az ügy átfogó, a társadalom többsége számára elfogadható rendezésére. – A rendszerváltáskor szinte semmit sem tudtunk az ügynökproblémáról – emlékszik vissza Hack Péter büntetőjogász, egykori SZDSZ-es politikus. – A rendőrségről még volt valami fogalmunk, de arról, hogy miként működnek a titkosszolgálatok, nem rendelkezünk érdemi információkkal. Hiányzott a szaktudás, nem voltak szakértőink, hogy az ellenzéki kerekasztal napirendjére vegyük és elemezzük az ügynökmúltat. Tudom, ez furcsán hangzik, hiszen ma már az „átmenet igazságszolgáltatásának” több százezer oldalnyi szakirodalma van, de akkor nem tudtuk beütni a Google-ba, hogy mit ad ki a kereső az állampárti ügynök kifejezésre. Hack Péter azt mondja, az 1990 tavaszán felálló, demokratikusan megválasztott parlament nemzetbiztonsági bizottságában szerezhettek először érdemi információkat a rendszerváltó politikusok a titkosszolgálatokról. Ám csak a töredékét annak, ami szükséges lett volna a múlttal való szembenézéshez. – Ma már számomra is világos, hogy a titkosszolgálatok megvezették a rendszerváltó politikai elitet – állítja Hack Péter. – Elhittük azt a hazugságot, hogy az állampárti időkben csak a III/III-as ügyosztály játszott politikai szerepet, míg a hírszerzés és a katonai elhárítás a nemzeti érdekeket védte. A Németh Miklós által Antall Józsefnek és Göncz Árpádnak átadott ügynöklista csupán szemfényvesztés volt, hiszen a négy és fél évtized alatt az állampárttal együttműködő mintegy kétszázezer egykori hálózati személy közül alig háromszáz, tudatosan kiválogatott nevet tartalmazott. Túl későn ébredtünk rá arra is, hogy a titkosszolgálatok észrevétlenül beépültek a rendszerváltás után kialakuló politikai, gazdasági és médiaelitbe.

Minden politikai oldal holdudvarában komoly érdekeltségek keletkeztek, hogy az ügynökmúlt örökre homályban maradjon. Leginkább ezért nem sikerült 27 év alatt sem megnyugtató módon lezárni az ügyet. Ha megoldani nem sikerült is az ügynökkérdést, arra hamar rájöttek a pártok, hogy a téma kiváló eszköz leszámolásra, zsarolásra, a politikai ellenfél vagy a párton belüli rivális kompromittálására, de bevethető akkor is, ha fontosabb közügyekről kell elterelni a figyelmet.

Az elmúlt több mint negyedszázadban a legismertebb politikusokat (Boross Pétertől Demszky Gáboron át Orbán Viktorig) vádolták ellenfeleik ügynökmúlttal. A három legemlékezetesebb eset Torgyán Józsefhez, Csurka Istvánhoz és Medgyessy Péterhez kapcsolódik. (Lásd keretes írásunkat.) Ez utóbbi széttörte azt a képet, hogy a rendszerváltó pártok közül egyedül az SZDSZ képvisel következetes álláspontot az ügynökkérdésben. A D-209-es ügy kipattanása után a szabad demokraták korábbi és akkori vezetőinek egy része (Kis János, Hack Péter, Fodor Gábor, Gusztos Péter) azon az elvi állásponton volt, hogy Medgyessy Péternek le kell mondania, míg mások (például Kuncze Gábor pártelnök) a kiélezett politikai helyzetben fontosabbnak ítélték az éppen csak hivatalba lépett miniszterelnök melletti kiállást.

Miután a pártok nem voltak hajlandók olyan jogi környezetet teremteni, amelyben nyilvánosságra lehetne hozni a még meglévő ügynöklistákat, a magányos partizánkísérletek rendre elbuknak. – Hiába hangoztatják a rendszerváltó pártok, hogy az embereket nem érdekli a pártállami ügynökmúlt, személyes tapasztalatom szerint ez nem igaz – mondja Juhász Attila, felelevenítve egy 2005-ös esetet. Akkor a Political Capital – Ungváry Krisztián történész közreműködésével – összeállított egy 1300 nevet tartalmazó ügynöklistát, amit aztán végül nem hozhattak nyilvánosságra, mert Péterfalvi Attila adatvédelmi biztos a dokumentumot a média előtt ledarálta. – A nyilvánosság segítségét kértük a lista összeállításához, és ezzel magunkra szabadítottuk a poklot – emlékezik Juhász Attila. – Reggeltől estig égtek a telefonvonalak, az összes munkatárs ezen az ügyön dolgozott. Elképesztő aktivitást váltott ki az emberekből az a lehetőség, hogy elmondhatták nekünk a sérelmeiket. Ha felhasználhattuk volna az akkor keletkező adatokat, óriási visszhangot váltott volna ki a közvéleményből.

Rainer M. János is említ egy esetet, amely felkavarta az általa vezetett akkori 1956-os Intézet életét. – Amikor 2009-ben, Nagy Imre újratemetésének huszadik évfordulóján nyilvánosságra hoztuk 114 olyan egykori hálózati személy nevét, akik aktívan részt vettek az 1989-es esemény titkosszolgálati biztosításában, óriási botrány kerekedett – mondja a történész. – Többben beperelték az intézetet, a jogi szabályozás miatt el is buktuk ezeket a személyiségi jogi pereket. Egy volt kispap politikus rágalmozás miatt büntetőpért indított ellenünk, na, azt megnyertük.

De ami a legérdekesebb: mindkét politikai oldaltól kemény kritikát kaptunk, fejünkre olvasták, hogy az ellenfelük érdekeit szolgáltuk a nevek nyilvánossá tételével.

Rainer M. János is úgy gondolja, a rendszerváltó pártoktól már aligha várható, hogy érdemben rendezzék az ügynökügyet. Az MDF, az SZDSZ és az FKGP már kimúlt, az

MSZP 27 éven át folyamatosan igyekezett távol tartani magát a problémától, a Fidesz pedig 2010 óta láthatóan csak maszatol.

Hack Péter szerint a kormánypárt nem véletlenül óvatos, hiszen az ügynöklistán „a jobboldal morális oszlopait jelentő ikonikus alakok” is szerepelhetnek.

A büntetőjogász hazugságnak tartja azt a kormánypárti érvelést, miszerint az ügynöklisták helyett a tartótisztek és a megrendelők nevét kellene megismertetni az emberekkel. „De hát az összes tartótiszt neve fenn van az interneten, és a megrendelő MSZMP PB és KB összes alakját is pontosan ismerjük” – emlékeztet Hack Péter. – Az a furcsa helyzet állt elő, hogy ma a parlamentben a Fidesz padsoraiban jóval több egykori MSZMP-tag ül, mint a szocialisták oldalán, így potenciálisan is a legnagyobb veszélyt jelenleg a kormánypártra jelentené az ügynöklista nyilvánossá tétele – állítja Juhász Attila. – A Fidesz tart a témától, nem véletlen, hogy a kormányhoz köthető Nemzeti Emlékezet Bizottsága által az állambiztonsági mágnesszalagokról készített semmitmondó jelentést épp akkor hozták nyilvánosságra, amikor a Momentum bedobta a köztudatba az ügynökkérdést. Csakhogy a NEB-jelentés semmilyen újdonsággal nem szolgál, nem visz közelebb az ügy rendezéséhez. Érdemi változást csak a rendszerkritikus pártok hatalomra jutása hozhatna.

Ahogy Hack Péter fogalmaz, őket még nem fonta körbe a titkosszolgálati pókháló. – Az LMP, a Momentum és a Jobbik is arra használja föl az ügynökügyet, hogy bizonyítsa vele a rendszerváltó politikai elit impotenciáját, immoralitását – állítja Rainer M. János. – Az új pártok abból a szempontból előnyben vannak, még nem voltak hatalomban, és így nem involválódhattak a titkosszolgálatokon keresztül. A kormányzati pozícióban megforduló pártok ugyanis óhatatlanul kompromittálódnak: kormányváltáskor a titkosszolgálatok vezérkara minden esetben politikai védelmet kér, arra hivatkozva, hogy csöndre és nyugalomra van szükségük szakmai feladataik ellátása, a nemzeti érdekek védelme érdekében. Ezt meg is kapják az aktuális kormánytól. A csönd és a nyugalom pedig az ügynökkérdés pihentetését jelenti.

Juhász Attila szerint a kis pártok az ügynöktéma felmelegítésével képesek lehetnek megszólítani a néppártok bizonyos szavazóit, ami a Fideszre lehet a legveszélyesebb, mert a felmérések szerint a kormánypárt szimpatizánsai támogatják legnagyobb arányban az ügynökmúlt teljes feltárását. – A Jobbik kivételével az új pártok az egyre erősebb orosz befolyás elleni fellépésként is használják az ügynöktémát – mondja a politikai elemző. – Az oroszellenesség jegyében például követelhető, hogy kutathatók legyenek az Oroszországban még fellelhető egykori magyar állambiztonsági dokumentumok.

Rainer M. János emlékeztet, hogy miután a rendszerváltó pártok a két ez res évek második felétől igyekeznek távol tartani magukat az ügynökkérdéstől, az utóbbi évek nagy leleplezései (Tar Sándor, Szabó István, Vikidál Gyula) már nem is a politikai életből, hanem a történészek köréből indultak ki. Mivel a történészszakma is megosztott, nem zárható ki, hogy a jövőben is kiszivárognak egykori ügynöknevek. Rainer M. János az akták teljes nyilvánosságának híve. Szerinte még mindig nem késtünk el, hiszen él az a generáció, amelynek személyes élményei vannak a diktatúráról. – A magyar társadalomnak joga van az információs kárpótlásra, egyszeri lépéssel a nyilvánosság elé kellene tárni az egykori hálózati személyek listáját – érvel Rainer M. János. – Még akkor is, ha a hiányos iratok miatt sokan meg fogják úszni a megszégyenítést. – Nem tudni, hogyan zárul az ügynökügy – mondja Hack Péter. – Lehet, hogy szép lassan elhal, kikopik a közéletből. De az is lehet, hogy úgy ér véget, mint egy westernfilm: leesik egy pohár az asztalról, a váratlan zajra mindenki megrémül, előkapja a pisztolyát, és halomra lövik egymást a felek.

NAGYVADAK

A rendszerváltozás utáni nagy ügynök-leleplezések olykor alapvetően befolyásolták az aktuálpolitikai eseményeket. Az első ilyen eset 1991-ben történt, amikor Antall József kormányfő – hogy megregulázza kezelhetetlennek tűnő koalíciós partnerét – egy zárt borítékban akarta átnyújtani Torgyán Józsefnek a személyével kapcsolatos politikai feddhetetlenségi vizsgálat eredményét tartalmazó iratokat. A kispap elnöke nem vette át a dokumentumot, amelyben – mint később kiderült – az állt, hogy Torgyánt Szatmári Lajos fedőnéven foglalkoztatta az egykori III/III-as ügyosztály. Torgyán ezt tagadta, és az átvilágítási eljárás sem találta érintettnek. Két évvel később Antall hasonló eszközökkel próbálta meg féken tartani az MDF fekete bárányát, Csurka Istvánt, akinek szintén átnyújtott egy borítékot. Csurka saját lapjában, a Magyar Fórumban nyilvánosan is elismerte, hogy Raszputyin néven beszervezték. Azzal védekezett, hogy 1957-ben az internálótáborban kényszer hatására írt alá, de a neki kiosztott feladatokat nem hajtotta végre és nem adott le jelentéseket. Az átvilágítási eljárás őt sem találta érintettnek.

A legnagyobb botrány Medgyessy Péter nevéhez fűződik, hiszen 2002 júniusában személyében egy hivatalban lévő miniszterelnökről derült ki, hogy D-209es fedőnéven a rendszerváltás előtt kémelhárító tisztként a III/II-es ügyosztály alkalmazásában tevékenykedett. A szocialista kormányfő arra hivatkozott, hogy a magyar érdekeket védte a külföldi titkosszolgálatokkal szemben. Az ügy kipattanása megosztotta az

MSZP koalíciós partnerét, ám végül az SZDSZ-frakció döntő többsége kiállt Medgyessy mellett, elhárítva ezzel a kormányválságot, ám elveszítve egykori elnökét, a pártból emiatt kilépő Kis Jánost.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Múltfeltárás újratöltve

FIGYELŐ - 2017. 03. 30.

Szerző: Kacsoh Dániel

ÜGYNÖKÜGY | Akár a jövő nyárig eltarthat a pártállami ügynökadatokat is tartalmazó mágnesszalagok újraminősítése.

A kommunista múlt lehető legteljesebb feltárása kötelessége az államnak, ezt segítheti az úgy-nevezett mágnesszalagok levéltári áthelyezése – nyilatkozta a Figyelőnek a fideszes Gulyás Gergely. Úgy tudjuk, a minap befejeződött vizsgálat nyomán legkésőbb nyárig átkerülhetnek a titkosszolgálati információkat tartalmazó adathordozók.

IRATNAK MINŐSÜLNEK

Legkésőbb nyárig meg kell teremteni a feltételeit annak, hogy az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárához (ÁSZTL) kerülhessenek az úgynevezett mágnesszalagok, melyek vizsgálatát, illetve feldolgozását nemrég fejezte be a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB), a levéltárral való együttműködésben – értesült lapunk. A pártállami titkosszolgálati információkat tartalmazó adathordozók ügye évtizedekre nyúlik vissza. A mostani, másfél éves kutatás előtt, még a 2010-es választást megelőzően a Kenedi János történész vezette testület foglalkozott a kérdéssel.

A jelenleg a Belügyminisztériumhoz tartozó Alkotmányvédelmi Hivatalnál lévő szalagok kutathatóvá tétele tehát régi adósság, az átadásról szóló mostani döntés pedig kiegészül az adatok minősítésének felülvizsgálatával. Bár a részletező kormányhatározat lapzártánkig nem jelent meg a Magyar Közlönyben, Lázár János Miniszterelnökséget vezető miniszter már beszélt arról, hogy ennek jövő június 30-ig meg kell történnie.

Megkeresésünkre Kónyáné Kutrucz Katalin, az ÁSZTL főigazgató-helyettese elmondta, hogy a kutatásban megfogalmazott közös javaslat nyomán döntött a kabinet

a lépésről. Gondot jelenthetne, hogy az eredeti mágnesszalagok leolvasásához nincs meg a levéltárban a szükséges korabeli berendezés, ugyanakkor azok adattartalmát már évekkel ezelőtt – az említett civil szakértői bizottság segítségével – lementették korszerű eszközökre, sőt, azt hitelesítették is. A főigazgató-helyettes szerint ezért sem az átvételnek, sem a további használatnak nem lesz akadálya. Felvetésünkre kifejtette, hogy a vonatkozó törvény szerint a szalagok, illetve a róluk lementett adatállományok is „iratnak” minősülnek. Így a dokumentumok a levéltárban a visszaminősítés után, amelyet az Alkotmányvédelmi Hivatal jogosult elvégezni, a mindenkor érvényes kutatási szabályok szerint lesznek hozzáférhetőek.

A MEGRENDELŐK

Bár erre nyilván még várni kell, addig is a kérdés ismét a politika homlokterébe került, mivel az ellenzéki pártok, köztük immár az olimpiaellenes népszavazással berobbant Momentum Mozgalom, újfent elővették a teljes aktanyilvánosság követelését. A kérdésben egyébként a kormány, illetve a Fidesz is erősen megosztott, ám az LMP és a Jobbik erre vonatkozó parlamenti javaslatait eddig rendre leszavazták. Markáns véleményt fogalmazott meg Lázár János még frakcióvezetőként 2012-ben, amikor bizonyos megkötésekkel a teljes nyilvánosság mellett érvelve azt mondta: „Amíg nem lépünk, ez a terület a magyar demokrácia gennyes sebe marad, és a beteg állapota napról napra csak rosszabbodni fog.” A napokban azonban már arról beszélt, hogy nem is az ügynökök, hanem a megrendelők listájának a nyilvánosságra hozatala a valódi kérdés, azokat kell ugyanis megismerni, akik „a gáztetteket, a megtorlást elrendelték és végrehajtották”.

Gulyás Gergely, a parlament törvényalkotási bizottságának fideszes elnöke a Figyelőnek elmondta, hogy a kommunista múlt lehető legteljesebb feltárása, megörökítése és a legszélesebb körhöz eljutó művészi eszközökkel történő ábrázolása az állam és a polgárok közös kötelessége. Ennek része az állambiztonsági szolgálatok diktatúra alatti működése is, ami ugyanakkor a felelősség szempontjából távolról sem a legfontosabb terület – vetette fel. Szerinte, amikor a Momentum és az LMP úgy tünteti föl az ügynökügyet, mintha Magyarországon a rendszerváltozást követő negyed évszázadban az állambiztonsági múlt feltárása egyáltalán nem történt volna meg, valótlanúságot állítanak. Hiszen a megfigyelt személyre, illetve közeli hozzátartozójára vonatkozó megfigyelési dokumentumokat az érintett ma is jogosult megismerni, mindenkinek lehetősége van arra, hogy tudja, volt-e olyan, és ha igen, ki volt az, aki a kommunista diktatúra időszakában jelentett róla. Ezen túlmenően a hazai

jogszabályok a posztkommunista országok jogi szabályozásához képest a legszélesebb körű kutatói nyilvánosságot biztosítják.

A kormánypárti politikus szintén egyetért azokkal, akik szerint az igazi bűnösök a valódi hatalomgyakorlók, a megrendelők, a rendszer működtetői voltak. „Az ügynökügy felemelése már a 90-es években is azt a célt szolgálta, hogy lehetőleg ne a legsúlyosabb bűnösökről beszéljünk – magyarázta –, hanem azokról, akik sok esetben maguk is a rendszer áldozatai voltak. Éppen ezért csak annyira igaz, hogy egy diktatúra titkai nem lehetnek a demokrácia titkai is, amennyire a titkosszolgálati múlt feltárása a diktatúra áldozatait nem teszi a demokrácia áldozataivá.”

VALÓBAN ELÍTÉLENDŐ MÓDON

Gulyás úgy látja, a NEB teljes felhatalmazással rendelkezik az állambiztonsági iratok feltárásáról és nyilvánosságra hozataláról. Megjegyezte: természetesen senki sem kívánja kormánypárti oldalról a nyilvánosság ítéletétől megóvni azokat, akik önkéntes elhatározásukból, úgymond „hazafias alapon” működtek együtt a kommunista állambiztonsággal. Különösen nevesíteni szükséges szerinte azokat, akiknek a jelentései, besúgói tevékenysége folytán emberek kerültek börtönbe vagy bitófára. De senkinek sincs se joga, se erkölcsi alapja arra, hogy akit többéves börtönbüntetéssel vagy éppen az édesanyja életben maradásához szükséges gyógyszer megvonásával zsaroltak meg, ezért írt alá és vagy egyáltalán nem írt jelentést, vagy a jelentéseivel senkinek sem ártott, azt az önszántukból besúgónak álltakkal egy kalap alá véve ismételten meghurcolják – vetett fel egy ismerős szempontot a mágnesszalagok áthelyezésével amúgy teljes mértékben egyetértő politikus.

A mostani fejlemények elősegítik azt a törekvést, hogy „egyediesítve és hiteles információk alapján” lehessen nyilvánosságra hozni azoknak az egykori állambiztonsági szolgálatokhoz kötődő személyeknek a nevét és tevékenységét, akik valóban elítélendő módon működtek együtt a kommunista titkosszolgálattal.

INFORMÁLIS KÁRPÓTLÁS

A NEB részéről a téma átpolitizálására hivatkozva nem kívántak nyilatkozni, ám a lapunkhoz eljuttatott összefoglaló szerint a tizennyolc mágnesszalag az 1974-ben a Belügyminisztérium által létrehozott Egységes Gépi Prioráló Rendszer, vagyis az EGPR tizennégy adattárából három állambiztonsági adattár állományát, valamint a róluk készült két-két biztonsági másolatot tartalmazza. A H jelű a hálózati

nyilvántartással kapcsolatos adatokat, a G, azaz operatív nyilvántartás a megfigyeltekre vonatkozó állományokat foglalja magában, a K jelű pedig a kommunista rendszer kémelhárítása által követett személyekkel összefüggésben tárol információkat. A K 4896, a H 58 708, míg a G 83 694 bejegyzést tartalmaz. Két adattár megfigyelt személyekre vonatkozó információkat tárol, a harmadik már ügynökneveket is, ugyanakkor nemcsak a beszervezettek adatait, hanem a megfigyeltekét is.

A tizennégy adattár 1985-ben összesen egymillió-háromszázötvenezer tételt tartalmazott: ebből négyszázhúszezer volt az állambiztonságé, de 1988-ra a teljes állomány már meghaladta a másfél milliós rekordot. Az egykorú adatbázisok sem voltak soha teljesek: az 1974-től 1990 elejéig működtetett rendszerbe például a korábban kizárt vagy meghalt hálózati személyeket már fel sem vették, de a NEB szerint az is bizonyítható, hogy később is rendszeresen töröltek adatokat, ugyanakkor a különlegesen fontos ügynökökkel kapcsolatos információk rá sem kerültek a szalagokra.

Mindezek, továbbá a visszamaradott technológia dekódolása során felmerült nehézségek miatt tehát a bizottság arra jutott: még az ügynökök létszámát sem lehet megállapítani, nemhogy teljes listát összeállítani. Ezzel együtt az adatállomány minden hiányossága ellenére fontos lehet az állambiztonsági múlttal való szembenézés szempontjából, nagy segítséget jelenthet a kutatók számára. Megismerésével a jelenleginél teljesebb képet kaphatunk az állambiztonsági nyilvántartás működéséről és a hálózati személyek köréről. Bank Barbara, a munkacsoport egyik tagja korábban úgy fogalmazott: mindez növelheti az „információs kárpótlás” lehetőségét is.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

A megismerhetőség határa

HVG - 2017. 03. 16.

Szerző: Ungváry Krisztián

Állam biztonság | Ügynökök | 6-os karton

Hogyan azonosíthatók az állambiztonsági iratok alapján az egykori hálózati személyek? Segítik-e majd a most a levéltáraknak átadhatóvá minősített mágnesszalagok a kutatókat ebben a munkában?

A z állambiztonsági múlt feltárása kapcsán rendre elhangzik az a felvetés, hogy mikor lesz nyilvános az „ügynöklista”. Kormányzati oldalról erre azt szokták felelni, hogy az ügynököknél fontosabbak azok, akik a rendszert működtették. Az utóbbi időben azonban újra egyre többször felmerül – a követelés egyik élharcosa a Momentum Mozgalom –, hogy szükséges lenne a magyar politikai és társadalmi elit lusztrációja, azaz átvilágítása is.

Magyarországon korábban létezett lusztrációs törvény, amely azonban nevetségesen enyhe szankciót tartalmazott: ha egy politikusról, vezető újságíróról az átvilágítóbírák megállapították ügynök mivoltát (a katonai felderítés iratait nem vizsgálták), akkor ez a tény megjelent volna a hivatalos közlönyben, ha az érintett önként le nem mond a hivataláról. Mintegy százan lehettek, akik az átvilágítóbírák határozatáról értesülve önként visszaléptek. Újságírók számára pedig akár az is elég volt, ha lefokoztatták magukat, például szerkesztőből rovatvezető-helyettesé, mert így megúszhatták az átvilágítást. A lusztráció 2005-ben lezárult, s enyhén szólva sem volt túl sikeres. Egyetlen személy neve sem jelent meg a hivatalos közlönyben.

Az átvilágítás csődje összefügg azzal, hogy titkosszolgálati tisztek és törvényhozók hazugságok özönét terjesztették el arról, mi ismerhető meg a múltból. Már Nagy Lajos, a Nemzetbiztonsági Hivatal első főigazgatója előadta azt a mesét, amely szerint a rendszerváltáskor hamis 6-os kartonokat gyárthattak (ezeken a kartonokon rögzítették a beszervezettek adatait), noha pontosan tudta, hogy az effajta hamisítási kísérlet technikailag lehetetlen.

Ugyanis minden kartonhoz emelkedő sorszámú, külön naplókban könyvelt dossziézámok tartoznak, így utólag nem helyezhető be semmi a rendszerbe.

Az állambiztonság hálózati személyeinek adatait alapvetően az úgynevezett 6-os kartonokból lehet megismerni. De fontos források lehetnek még a hálózati naplók, amelyek számai a kartonokon is szerepelnek, valamint a mágnesszalagok is, amelyek előbbieik adatainak egy részét tartalmazzák. Ezekből egyelőre a második és a harmadik teljességében megismerhetetlen, a mágnesszalagok talán – a Nemzeti Emlékezet Bizottsága és az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára szakértői csoportjának javaslata alapján – hamarosan levéltárba kerülhetnek.

Természetesen az állambiztonsági iratokkal kapcsolatban is szükséges a forráskritika – éppúgy, mint minden más irat esetében. Egy szabályosan kitöltött 6-os karton sok mindent bizonyíthat.

Ha csak annyi áll rajta, hogy valakit beszerveztek, majd egy-két év után kizárták, de az nem szerepel a kartonon, hogy az ügynöknek munkadossziéja is keletkezett volna, akkor valószínű, hogy az együttműködés csak formális volt. Persze ebben az esetben

sem kételkedhetünk abban, hogy a beszervezett legalább egyszer találkozott a tartótisztjével. Az viszont könnyen elképzelhető, hogy ezt leszámítva nem csinált semmit, így csak formálisan lehet őt ügynöknek nevezni.

Más esetek viszont egyértelműen mutatják, hogy a 6-os karton mögött komoly hálózati munka is van. Nemigen képzelhető el, hogy egy olyan 6-os karton, amelyre például hat – tartótisztek közötti – átadás-átvételt, két irattárazott munkadossziészámot és 25 éven keresztül történő foglalkoztatást jegyeztek fel, ne utalna teljesen egyértelműen arra, hogy a megnevezett személy tényleges hálózati tevékenységet végzett. Pláne úgy, hogy az érintett fedőnevével számos más állambiztonsági iratban is találkozunk. Az eddigi ügynökperekben megidézett tartótisztek között érdekes módon egy sem akadt, aki a konkrét, általa beszervezett ügynökök esetében felvállalta volna, hogy fiktív beszervezést hajtott végre.

Legfeljebb abba a kegyes hazugságba menekültek, hogy „nem emlékeznek”. Zengő Zoltán alezredes Kondor Katalin perében rámutatott, hogy életveszélyes lett volna az iratok esetleges hamisítása, mert ennek alapján „bármikor a felettes szervek részéről a beszervezett személlyel való találkozón megjelenhettek volna. Óriási lett volna tehát egy ilyen fiktív beszerzésnek a kockázata. Nem tapasztaltam akkor olyat, hogy illet bárki megkockáztatott volna.” A nyilvántartás 6-os kartonja ugyanis soha nem önmagában állt. Mindig ki kellett állítani a 6/c (statisztikai nyilvántartás) és a 6/d (lakcímnnyilvántartás) kartont, illetve az 1960-as évektől az adatlapot is, valamint adott esetben a 6/a kartont, amely a hálózati személy „operatív szempontból érdekes” kapcsolatát tartalmazta. Ez megdönthetetlen bizonyítéka annak, hogy nem lehetett csak úgy, kockázat és következmények nélkül fiktív kartonokat elhelyezni a rendszerben. Ha ugyanis valakit fiktíven szerveztek volna be és állították volna ki róla ezeket a kartonokat és adatlapot, azzal azt a kockázatot is vállalni kellett volna, hogy egy másik állambiztonsági tiszt, amikor lakcím vagy bármilyen más speciális szempont alapján kutatást folytat a hálózati nyilvántartásban (állambiztonsági nyelven: priorál), bármikor rábukkanhat a fiktív beszerzés adataira.

Például egy „kapitalista” állampolgárokkal is érintkező, rendszeresen Nyugatra utazó újságíró vagy sportoló esetében az állambiztonsági tiszt biztos lehetett benne, hogy az érintett személy – éppen kapcsolatai miatt – bármikor az állambiztonság más osztálya vagy csoportfőnöksége érdeklődésének homlokterébe kerülhet. Ebben az esetben az érintettet priorálták volna, és legkésőbb akkor, amikor a be nem avatott állambiztonsági tiszt felkeresi a hálózati személyt, kiderült volna, hogy az érintett semmit sem tud saját állítólagos beszerzettségéről. Különösen igaz ez az olyan közéleti szereplőkre, akik már a beszerzésükkor is közéleti szereplők, például

újságírók voltak. Őket egyetlen tartótiszt sem mert volna hamis adatokkal bevinni a rendszerbe, hiszen tisztában lehetett vele, hogy csalása már az első priorálásnál kiderül. Márpedig a priorálás minden állambiztonsági tiszt napi rutinjához tartozott – mint manapság az internethasználóknak a Google-keresés. A priorálás azért is az állambiztonsági munka ábécéje volt, mert ennek segítségével lehetett kiszűrni a dekonspirációt is. Egy hálózati személy foglalkoztatása folyamatosan prioráló munkával járt, és a szervezet számára létkérdés volt, hogy ez ne hamis eredményeket adjon.

Hasonlóan fontos az állambiztonsági adatlap alapján szerkesztett kutató nyilvántartás, amelyben több mint harminc paraméter alapján lehetett böngészni. Például ha az állambiztonságnak egy szőke, vonzó külsejű, 170 centi magas, felsőfokú végzettséggel nem rendelkező, de németül beszélő és Székesfehérvár térségében lakó heteroszexuális férfira volt szüksége, aki kezdeményező kész – ezeket az adatokat be lehetett táplálni a rendszerbe, és az kidobta az összes olyan személy adatát, aki a keresési feltételeknek megfelel. Egyetlen állambiztonsági tiszt sem lehetett biztos abban, hogy az általa végzett fiktív beszerzés nem indít el nagyon is valóságos lavinát, hiszen az adatok a nyilvántartóban a teljes állambiztonság számára rendelkezésre álltak kutatási bázisként, és bármikor keletkezhetett olyan ügy, amiben az általa betáplált adatok másnak érdekesek lesznek.

Az viszont már nehézséget okoz, ha a 6-os karton alapján nemcsak az állambiztonsággal történő kapcsolatfelvétel tényét, hanem a kapcsolat minőségét is értékelni kívánjuk. Bizonyos esetekben persze nincs kétség. Ilyen, ha szerepel a kartonon iktatott munkadosszié (ami azt bizonyítja, hogy az illetőnek jelentései gyűltek össze); ha több, tartótisztek közötti átadás történt; vagy ha az illető hálózati személyt még az állambiztonsági nyilvántartási rendszeren belül is titkosították (ez azt jelentette, hogy ha más állambiztonsági tiszt keresett rá a nevére, akkor nemleges választ kapott, viszont a tartót értesítették a priorálásról). Ezekben az esetekben biztosan tudni lehet, hogy a 6-os kartonon szereplő személy érdemben együttműködött az állambiztonsággal.

Megint más kérdés azonban az, hogy az „érdemi együttműködést” hogyan minősítsük. Erre az érintett jelentései, illetve más dokumentumok nélkül nem lehet válaszolni – leszámítva azt, hogy természetesen önmagában az a tény is jelent valamit, ha valaki „ügynökként” titkos kapcsolatot tartott fenn az állambiztonsággal. Mivel a rendszer, hatalmas rátartással dolgozva, rengeteg üresjárat jellegű jelentést termelt, és – részben ezzel összefüggésben – évente a hálózat átlagosan 20 százalékát kizárták, nyilvánvaló, hogy az esetek jelentős részében az „érdemi együttműködés” többé-

kevésbé formális volt, és az érintett nem sok vizet zavart. A probléma ezzel csak az, hogy akik a rendszerváltás után lelepleződtek, alapvetően nem azért kerültek kínos helyzetbe, mert dehonesztáló jelentések maradtak fenn utánuk, hanem azért, mert magukat erkölcsi piedesztálra emelve harcos antikommunistaként és ellenállóként állították be ahelyett, hogy elismerték volna: ők sem voltak különbek a Deákné vásznánál.

Nem tudom, mi lesz a mágnesszalagok sorsa. Ha csak annyi, hogy átkerülnek a levéltárba, akkor nem sok minden változik.

A jelenlegi törvény szerint ugyanis az tekinthető hálózati személynek, aki „titokban fedéssel és fedőnévvel jelentést adott, vagy ilyen jellegű beszervezési nyilatkozatot írt alá, vagy ilyen tevékenységéért előnyben részesült”. Márpedig nem volt kötelező mindenkinek saját kezű beszervezési nyilatkozatot írnia, illetve azt aláírnia; a többség semmilyen anyagi juttatásban nem részesült; a jelentéseket pedig sokszor csak szóban adták, és a tartótiszt gépelte le az elmondottakat.

Gyakran pedig csak a fedőnév és a jelentések tartalmi kivonata szerepel egy-egy iratban. Ráadásul az említett iratokat külön, az úgynevezett B dossziékban őrizték, és ezek nagy részét megsemmisítették. Amennyiben nem változtatják meg a törvényt arról, hogy a kutatók kit nevezhetnek meg az állambiztonsággal együttműködő hálózati személynek, akkor ez az iratátadás is csak arra lesz alkalmas, hogy növelje a szakadékot a jogilag kimondható és a valós tények között.

Kartonozó

A 6-os karton és tartozékai

6-os karton: Ügynököknek, valamint konspiratív (K) lakások és találkozási (T) lakások tulajdonosainak a nyilvántartására szolgált. A személyi adatokon kívül rávezették, hogy milyen alapon szerveztek be valakit, ki volt a beszervezője, milyen vonalra állították rá, valamint feltüntették rajta a hálózati napló és a személy dossziéinak számát.

Tartalmazta a hálózati személy kategóriáját: ügynök; tmb – titkos megbízott; tmt – titkos munka-társ (az állambiztonsági szervek hálózatának legmegbízhatóbb tagja).

Később ráírták az Egységes Gépi Prioráló Rendszer számát és a minősítés kódját is (a leggyakoribbak: 01 – titkosított hálózati személy; 04 – foglalkoztatott hálózat; 07 – kizárt hálózat).

6/a karton: Az „élő hálózat”, azaz a foglalkoztatott hálózati személy bel- és külföldi, operatív szempontból különös jelentőségű legközelebbi kapcsolatainak nyilvántartása.

6/b karton: A (K és) T lakások területi nyilvántartása.

6/c karton: A hálózati személyek statisztikai katonja.

6/d karton: A hálózati személyek lakcím szerinti nyilvántartása. 5-ös karton Ezt a polgári hírszerzés, a III/I. hasznáta. Ilyenen tartották nyilván a beszervezetteket és a célszemélyeket is; hogy egyik vagy másik minőségben szerepeltek, arra mindig a karton bejegyzése utalt. Az Információs Hivatalban található elektronikus adathordozón és katonon is rendelkezésre áll. A III/I. csoportfőnökség és az MNVK/2 (katonai hírszerzés) további nyilvántartásának részletei jelenleg nem ismeretesek, mivel a nyilvántartás egyetlen eleme sem került még levéltárba.

Hálózati naplók Egyáltalán nem kutathatók, de nagyrészt megvannak a nemzetbiztonsági szolgálatoknál, illetve minősített iratként az ÁBTL-ben. Adataikat részben a mágnesszalagok is tartalmazzák.

Dossziék

H jelű dosszié: Archiválás előtt ebben gyűjtötték az ügynökkel kapcsolatos dokumentumokat. Archiválás után ez kettévált:

B dosszié: Ebbe kerültek a hálózatról készített jellemzések, a környezettanulmány, a vele kapcsolatos nyugták (ha voltak), az elismervények, a foglalkoztatásával kapcsolatos tervek és jelentések, esetlegesen a beszerzési és a kizárási nyilatkozata.

M dosszié: A hálózat jelentéseit és annak mellékleteit tartalmazta.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Kormányfői ripozt

MAGYAR HÍRLAP - 2017. 03. 14.

Szerző: Kacsoh Dániel

Egész Európában kiemelkedők a magyarországi béremelések, elfogadhatatlan a Jobbik bérunióról szóló javaslata – hangsúlyozta a parlamentben Orbán Viktor miniszterelnök, aki szerint Vona Gáborék egy nagyvállalkozó zsebében vannak, nemzeti radikálisból csicskapártot csináltak.

Orbán Viktor: Csicskapárt lett a Jobbik

AHOL ELADÁS VAN, OTT VEVŐ IS VAN – MONDTA VONÁÉKNAK A MINISZTERELNÖK

Elfogadhatatlan, hogy Brüsszelben döntsenek a magyar adókról és bérekről – szögezte le a Jobbik bérunióról szóló javaslata kapcsán Orbán Viktor miniszterelnök a parlamentben.

Azt is mondta, radikálisból csicska-, nemzetiből brüsszeli párt lett Vonáék szervezetéből. „Kénytelen vagyok Önt hazugnak nevezni” – válaszolta Orbán Viktor miniszterelnök az azonnali kérdések órájában az őt lényegében ügynökváddal illető jobbikos Vona Gábornak. „A másik oldalon álltunk, bennünket üldöztek, hallgattak le, és mi nem működtünk együtt semmiféle állambiztonsági szolgálattal, mindig is a hazánkat, a magyar embereket szolgáltuk” – szögezte le.

Utalt a Nemzeti Emlékezet Bizottságának minap elkészült jelentésére is, melyről a kormány azt a döntést hozta, hogy az ügynevezett mágnesszalagokat átadják a levéltárnak. „Forduljanak az ott dolgozókhöz” – üzent. (...)

Hasonló tartalommal megjelent cikkek:

[index.hu - Orbán a jobbiknak Önök egy csicskapártot csináltak](#) - 2017-03-14

[webradio.hu - OGY - krónika 6. rész azonnali kérdések](#) - 2017-03-14

[24.hu - Orbán lecsicskázta Vonát](#) - 2017-03-13

[444.hu - Orbán csicskázással válaszolt Vona ügynöközésére](#) - 2017-03-13

[mno.hu - Orbán: Csicskapárt lett a Jobbikból](#) - 2017-03-13

[index.hu - Vona: Orbán is kapcsolatban volt a szolgálatokkal](#) - 2017-03-13

[nepszava.hu - Orbán: Vona csicskapártot csinált a Jobbikból](#) - 2017-03-13

[propeller.hu - Orbán lecsicskázta Vonáékat a parlamentben](#) - 2017-03-13

[index.hu - Orbán a Jobbiknak: Önök egy csicskapártot csináltak](#) - 2017-03-13

[888.hu - Orbán ismét helyretette a Jobbikot](#) - 2017-03-13

[hirado.hu - Orbán: Egy nagyvállalkozó zsebében ül a Jobbik](#) - 2017-03-13

[alfahir.hu - Sarokba szorult az ügynökmúlt miatt Orbán Viktor - és úgy válaszolt, mintha egy kocsmában ülne](#) - 2017-03-13

[mno.hu - Orbán lecsicskázta a Jobbikot](#) - 2017-03-13

[origo.hu - Orbán Viktor válasza Vonának: Ön csicskapártot csinált a Jobbikból](#) - 2017-03-13

[webradio.hu - OGY - Krónika 6. rész \(azonnali kérdések\)](#) - 2017-03-13

[hirtv.hu - Orbán lecsicskázta a Jobbikot](#) - 2017-03-13

[civishir.hu - Vona ügynöközött, Orbán csicskázott](#) - 2017-03-13

lokal.hu - [Orbán Viktor Vonának: Önök a Jobbikból egy csicskapártot csináltak](#) - 2017-03-13

gondola.hu - [Orbán: A Jobbik egy csicskapárt](#) - 2017-03-13

hvg.hu - [Orbán lecsicskázta a Jobbikot a parlamentben](#) - 2017-03-13

valasz.hu - [S betűs nevek: Orbán Viktor előállt egy harmadikkal](#) - 2017-03-13

blikk.hu - [Na, vajon kit csicskázott le Orbán Viktor a parlamentben?](#) - 2017-03-13

magyarnarancs.hu - [Csicska, vagy sem - Vona Gábor ma nagyon meredek dolgot mondott Orbánnak](#) - 2017-03-13

inforadio.hu - [Orbán és a rendszerváltás ígéretének álma](#) - 2017-03-13

magyaridok.hu - [Orbán Viktor markáns véleményt mondott a Jobbikról](#) - 2017-03-13

kuruc.info - [Vona: ki meri-e mondani, hogy soha nem volt ügynök? - Orbán válasza: önök egy nemzeti radikális pártból egy csicskapártot csináltak](#) - 2017-03-13

tv2.hu - [A Jobbikból csicska pártot csináltak](#) - 2017-03-13

mno.hu - [Vona Kálmán Olgának beszélt az elnökválasztási szavazólapról](#) - 2017-03-13

breuerpress.hu - [Orbán Viktor a parlamentben az azonnali kérdések órájában, hétfőn](#) - 2017-03-14

nepszava.us - [Feltámadt az Orbán elleni ügynökvád](#) - 2017-03-13

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Nem lesz teljes ügynöklista?

NÉPSZAVA - 2017. 03. 13.

A Nemzeti Emlékezet Bizottságának (NEB) tagja szerint az állambiztonsági múlttal való szembenézés szempontjából fontosak lehetnek az 1990 előtti állambiztonsági szervek mágnesszalagokon őrzött adatai, de teljes ügynöklista összeállítása nem lehetséges.

Bank Barbara történész a Magyar Hírlap szombati számában megjelent interjúban azt mondta, az adatállomány minden hiányossága ellenére egy sok elemből álló kirakó fontos darabja lehet, nagy segítséget jelenthet a kutatóknak.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

A szolgálatoknak nem érdekük

VASÁRNAPI HÍREK - 2017. 03. 11.

Szerző: Kövesdi Péter

Még mindig vannak kompromatok magán- vagy pártkezekben Elképesztő, hogy nem sikerül megfejteni egy ötvenéves technológiát. Nem úszható meg a szembenézés – interjú Rainer M. János történésszel, az 56-os Intézet igazgatójával.

– Lassan negyedszázada tart a belbiztonsági dokumentumok vizsgálata, kutatása. Tudjuk, hogy működtek a BM ügyosztályai, sejtjük, kik irányították az ügynökhálózatot, de még nem ismerjük magukat az ügynököket. Most készült el a mágnesszalagok vizsgálatáról szóló dolgozat (lásd keretes írásunkat) – közelebb jutottunk az igazsághoz 1995 óta, amikor az első belügyi iratfeltáró bizottság elkezdte a dokumentumok rendszerezését?

– Sok mindent tudunk már, amit 1995-ben még nem, de egy sor lényeges kérdésben, és főleg a dokumentumok nyilvánosságában léptünk sokat előre. Elképeszt, hogy tíz éve foglalkoznak ezekkel a szalagokkal, és az eredmény ma is annyi, hogy az adatok egy része teljesen, másik része részben, harmadik része egyáltalán nem olvasható. Nem egyiptomi hieroglifákat kell megfejteni, hanem egy ötvenéves technológiát. Mégis ugyanott tartunk, hogy kizárólag a mágnes szalagokról egyetlenegy személyt sem lehet százszázalékos biztonsággal azonosítani – ehhez szükségesek a papíralapú kartonok is. Márpedig a kartonrendszer erősen hiányos.

– Amit mond, abból két dolog következik: vagy nem a megfelelő szakemberek végezték a mágnesszalagok feldolgozását, vagy valakiknek nem érdekük, hogy nyilvánosságra kerüljenek az adatok.

– A most publikált tanulmány szerzői mind kitűnő szakemberek. Két tény ugyanakkor nem szabad figyelmen kívül hagyni. Az egyik, hogy a mellékletek nélkül körülbelül százoldalnyi szöveg nagy része már ismert, a szolgálatok működését, az iratok tárolásának körülményeit, a feldolgozás nehézségeit már többször leírták.

Az igazán érdemi részt a bizottság következtetései és ajánlása jelenti – ez legfeljebb a szöveg negyed részét teszi ki. Ráadásul az egyetlen igazi ajánlás az, hogy a szalagokat tegyük levéltárba. Így legalább a kutatók hozzáférhetnek az anyaghoz, ám ez továbbra sem jelenti azt, hogy a dokumentumok nyilvánosak lesznek. A másik tény, hogy a bizottság tagjai nem mérnökök, matematikusok, programozók, azaz nem értenek a mágnesszalag-technológiához.

Az ezzel foglalkozó szakembereket a szolgálatok adták. És ne feledjük: a szalagok most is a szolgálatoknál vannak.

– Úgy gondolja, hogy a szolgálatoknak nem érdekük a dokumentumok nyilvánossága?

– Minden jel erre mutat.

– Ha elfogadjuk, hogy a mágnesszalagokon tárolt adatok csak részben olvashatók, és tudjuk, hogy mi lett a sorsuk a papíralapú nyilvántartásoknak, akkor úgy tűnik, végleg lemondhatunk arról, hogy megtudjuk, kik kikről mit jelentettek 1956 és 1990 között.

– Ez körülbelül az utolsó pillanat lehetne, hogy megismerjük az adatokat.

– Miközben időről időre felbukkannak észszerűnek tűnő érvek az adatok teljes nyilvánossága ellen.

– Lehet logikusan érvelni a nyilvánosság ellen, de különös módon az ellenérvek változnak.

A '90-es évek közepén a fő érv az ország nemzetbiztonsági érdeke volt. A 2000-es évek elején a személyes adatok védelme következett. Néhány éve pedig az egész ügyet okafogyottnak bélyegezték, mondván: az adatok csonkák, a teljes igazság úgysem ismerhető meg. A leginkább álszent érvelés egyébként az, hogy azért nem kell publikálni a hálózati személyek neveit, mert a hálózat felelőssége és szerepe valójában csekély a pártállam működésében. „Minek odadobni egyszerű, ártatlan embereket bűnbakként, koncként?”

Azok a valódi felelősök, akik a jelentéseket kapták, és akik beszervezték, instruálták ezeket az embereket, az ő neveiket kellene nyilvánosságra hozni” – mondják, akik ezzel érvelnek. És mivel az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára ebben kitűnő munkát végzett, azaz gyakorlatilag az összes fontos irányító neve már olvasható, kutatható, ez az érv valójában azt jelenti, hogy mindenki maradjon nyugton.

– A rendszerváltás után 27 évvel hozhat még politikai hasznot az ügynökakták eltitkolása?

– Ez a folytonos, makacs elutasítás arra utal, hogy még mindig kényes a téma. Eddig egyik igazán nagy kormányzó párt sem tudta és/vagy akarta megoldani az ügyet.

– Talán, mert minden kormánypárt érintett (volt), és nem akarták vállalni a rizikót.

– Biztos ez is benne van, de talán mégis fontosabb volna, hogy ne kelljen pánikolnia a kormánynak, hogy egy belügyi államtitkárról mikor derül ki, hogy ennek vagy annak a tartótisztje volt 1984-ben.

– Lehet, erősebb kísértés, hogy ügynöközéssel, komcsizással még mindig jól lehet kampányolni.

– Ez valószínűleg így van. Ne felejtsük el, hogy szinte biztos: még mindig vannak ilyesfajta „kompromatokat” tartalmazó adatbankok magán- vagy pártkezekben. A korábbi nagy leleplezések egy részénél – ilyen volt például Medgyessy Péter D 209-es ügye, Szabó István vagy Tar Sándor aktája – a mai napig nem lehet tudni, ki és honnan vette elő az eredeti dokumentumokat.

Mert az érintett dokumentum nem volt a helyén: a levéltárban. Valaki vagy valakik kiemelték onnan, és eltették „jobb időkre”. Ez pedig azt jelenti, hogy még a listák teljes nyilvánossága sem jelenti feltétlenül a múlttal való teljes leszámolást. Az Alkotmányvédelmi Hivatalban (AH) őrzött 18 titkos minősítésű mágnesszalagot 2015 szeptemberében kezdték vizsgálni a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára szakemberei – az erről szóló jelentés több mint 120 oldal lett. A mágnesszalagokra már az 1995-ös iratfeltáró bizottság felhívta a figyelmet, adatállományukat a 2009-ben létrejött másik bizottság tette részben olvashatóvá (a jelenlegi számítógépes rendszerekkel). A szalagokon megőrzött adatállomány nem csak ügynökneveket tartalmaz, így részben több, részben kevesebb, mint egy ügynöklista. Az adathordozókon 58 ezer – különböző típusú – adat található. Nagy részük személyekre vonatkozik, de akadnak például titkos lakásokról szóló információk is. A szalagok tartalmaznak ügynökneveket, de ügynöktörténeteket, valós tevékenységre vonatkozó adatokat nem. A nyilvántartás töredékes, inkább csak egy „puzzle-darab” a teljes képhez, így nem értelmezhető önmagában. „A két ünnep között [1990 decemberében] kihirdették Pallagi Ferenc, akkori miniszterhelyettes írásos utasítását. Ez lényegében elrendelte az összes érdemi iratanyag megsemmisítését. Meg kellett semmisíteni az ún. objektumdossziékat. [...] Meg kellett semmisíteni – most már kivétel nélkül – az összes „F” dossziét, az állampolgári bejelentések dossziéját, az ún. „vonal”-dossziékat, a „K” és „T” lakások dossziéit, és a végén a hálózati személyek dossziéit is. [...] Sőt, a megsemmisítési jegyzőkönyvek nyilvántartására szolgáló főkönyveket is megsemmisítették.

Tehát semmiféle okmány nem maradt. [...] A szállítást egy terepszínűre festett, FU 14–49-es fedő rendszámmal ellátott, ponyvás kisteherautó végezte. Egyszerre öt ládát szállítottak el, ami nagyjából egy pánccsaszekrény ledarált iratanyagát tartalmazta [...] Ócsára.

Ott van a BM-nek egy objektuma. A BRFK-ról két tiszt kísérté. Ők mesélték, hogy amikor kiértek, legnagyobb meglepetésükre BM-es operatív tisztekbe botlottak, akik éppen a saját anyagaikat égették a kazánházban. El is kezdtek mindjárt szentségelni.

– Csak nem ti is égetnivalót hoztatok?! Vigyétek a francba, vagy csináljatok vele, amit akartok, ide ne hozzátok! [...] A teljes elégetett anyagot olyan 40-50 mázsára tippellem.” (Részlet F. Havas Gábor: A belső elhárítás belső szemmel című interjújából. Az interjúalany: Bajcsi István volt állambiztonsági tiszt. Beszélő 1990/5–6–7.)

Ahogy távolodunk időben az akkori eseményektől, az emberek úgy lesznek egyre közömbösebbek a téma iránt. Én azt gondolom, hogy akit nem érdekel, azt nem kell bántani ezért, de a megismerés jogát nem lehet elvenni az emberektől

1,6 millió ellenőrzést végeztek az állambiztonsági szakemberek már 1977-ben – köszönhetően a legkorszerűbb nyugati számítógépes technikának, amelyet az ügynökségeknél használtak.

A Kenedi-bizottság

Készítsen jelentést azokról a pártállami állambiztonsági iratokról, amelyeket addig még nem adtak át az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának – erre kérte 2007-ben a Gyurcsány-kormány azt a bizottságot, amit Kenedi János történész vezetett. A vizsgálat során a kutatók több kérdésben, például az iratok és a bennük szereplő adatok nyilvánosságra hozatalának formáiban, valamint a külföldieket is érintő akták megismerhetőségében nem értettek egyet. A Kenedi-jelentés dokumentációját 2008 szeptemberében adták át a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok irányításáért felelős tárca nélküli miniszternek.

Hasonló tartalommal megjelent cikkek:

Vasarnapihitek.hu – [Nem úszható meg a szembenézés – interjú Rainer M. János történésszel, az 56-os Intézet igazgatójával](#) – 2017-03-15

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Ügynöklista

MAGYAR HÍRLAP - 2017. 03. 11.

Szerző: Lázin Miklós András

Számos kérdést vet fel, ha háttér-információk nélkül közzéteszik azokat a neveket, amelyek szerepelnek az állambiztonsági mágnesszalagokon – mondta lapunknak Bank Barbara, a Nemzeti Emlékezet Bizottságának tagja annak kapcsán, hogy a mágnesszalagok vizsgálata befejeződött.

Nem lehetséges teljes ügynöklista összeállítása

MÁR 1990 ELŐTT RITKÍTOTTÁK AZ ÁLLAMBIZTONSÁGI ADATÁLLOMÁNYT

Számos kérdést vet föl, ha mindenféle háttér-információ nélkül közzéteszik azoknak a nevét, akik az állambiztonsági mágnesszalagokon szerepelnek – jelentette ki lapunknak nyilatkozva Bank Barbara, a Nemzeti Emlékezet Bizottságának (NEB) tagja annak kapcsán, hogy a testület lezárta a mágnesszalagok vizsgálatát.

- Az átlagpolgár egyre kuszábbnak látja az ügynökkérdést. Most mit vizsgáltak?
- A jelenleg az AH, azaz az Alkotmányvédelmi Hivatal kezelésében lévő tizennyolc mágnesszalag az 1974-ben a Belügyminisztérium által létrehozott Egységes Gépi Prioráló Rendszer, vagyis az EGPR tizennégy adattárából három állambiztonsági adattár állományát, valamint a róluk készült két-két biztonsági másolatot tartalmazza. A H jelű a hálózati nyilvántartással kapcsolatos adatokat, a G, azaz operatív nyilvántartás a megfigyeltekre vonatkozó adatállományokat, a K jelű pedig a kommunista rendszer kémelhárítása által megfigyelt személyekre vonatkozóan tárol információkat. A K 4896, a H 58 708, míg a G 83 694 bejegyzést tartalmaz. A munkacsoport az utóbbi kettőt vizsgálta részletesen.
- Mit takar a három szám összeadása? Ennyi ügynök, hálózati személy volt?
- Nem. Két adattár megfigyelt személyekre vonatkozó információkat tartalmaz, a harmadik már ügynökneveket is: a H adattár például mintegy ötvennyolcezer személyre vonatkozóan tartalmaz információkat, ugyanakkor nem csak a beszervezett ügynökök adatait, hanem megfigyeltekét is. Az EGPR létrehozása a feldolgozott személyek gyorsabb keresését, szűrését segítette elő. E rendszeren belül tizennégy önálló adattárat alakítottak ki, amelyek egyaránt tartalmaztak bűnügyi, igazgatásrendészeti és állambiztonsági adatállományokat. A tizennégy adattár 1985-ben összesen egymillió-háromszázötvenezer tételt tartalmazott: ebből

négyszázhuszezer volt az állambiztonságé, de 1988-ra a teljes adatállomány már meghaladta a másfél milliós rekordot.

– Hol a többi sok százezer, esetleg millió tétel?

– Az egykorú adatbázisok sem voltak soha teljesek: az 1974-től 1990 elejéig működtetett rendszerbe például a korábban kizárt vagy meghalt hálózati személyeket már fel sem vették, de az is bizonyítható, hogy később is rendszeresen töröltek adatokat. Előfordult olyan, hogy az állambiztonság egyik megyei szerve kérte – meghatározott kivételektől eltekintve – valamennyi hálózati személyének törlését a nyilvántartásból.

Valószínűsíthető, hogy egy belügyminiszteri parancs értelmében a különlegesen fontos ügynökök adatai rá sem kerültek a szalagokra. Tévedés tehát azt feltételezni, hogy pontosan következtethetünk az ügynökök létszámára.

– Személyesen is látta az adatokat?

– A mágnesszalagokon rögzített adatokat több lépcsőben és sajnos csak részlegesen fejtették meg informatikai szakemberek. Az információk szöveges formában érhetőek el, de a dekódolás nem mindig sikerült, így azok nem teljesek.

A rendelkezésre álló adatok így jelenleg nem alkalmasak minden esetben a megbízható személyazonosításra. A számítógépes keresést nem mi végeztük, hanem az AH munkatársai. Az ember szeme egy idő után persze ráállt az elsőre kaotikusnak tűnő látványra, s képes volt elkülöníteni a sorokat, a neveket és a hozzájuk tartozó információkat, de rengeteg ott az első látásra értelmetlen és sajnos megfejthetetlen „hieroglifa” karakter. A mágnesszalagok átírásakor sok jelet nem tudtak értelmezni a programok.

– Hány név futott végig a tekintete előtt?

– Említettem, hogy a H adattár több mint ötvennyolcezer emberre vonatkozóan tartalmaz információkat. Ám az adatállomány nemcsak beszervezett ügynökök neveit tartalmazza, hanem az ügynökök kapcsolatait vagy olyanokét is, akiket azért figyeltek, mert szerették volna beszervezni őket, ám soha nem váltak hálózati személlyé. A H sohasem volt a diktatúra által működtetett hálózati személyek teljes körű tárhelye, így az önmagában nem teszi lehetővé az egyes személyek minden kétséget kizáró azonosítását.

– Sikerrel szorgalmazták, hogy a G és a H halmaz átkerüljön az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárába. Miért?

– Az adatállomány minden hiányossága ellenére – az állambiztonsági múlttal való szembenézés szempontjából – egy sok elemből álló „puzzle” fontos darabja lehet, nagy segítséget jelenthet a kutatók számára. Megismerésével a jelenleginél teljesebb képet

kaphatunk az állambiztonsági nyilvántartás működéséről és a hálózati személyek köréről. Javasoltuk azt is, hogy a szalagokon őrzött minősített adatokat vizsgálják felül, s ahol a nemzetbiztonsági szempontok azt nem indokolják, a minősítést szüntessék meg. Így az adatok kutathatóvá válnak, megteremtve ezzel az állampolgárok minél teljesebb „információs kárpótlásának” lehetőségét is.

- Megtudhatja egyszer a társadalom, kik voltak az ügynökök?
- Az egykor megfigyelt állampolgár, illetve annak családtagja bármikor kikérheti a rá vonatkozó levéltári anyagot. Továbbá érvényes kutatói engedély birtokában szabadon kutathatók az állambiztonsági adatok, s ezek a kutatási eredmények közzétehetőek. Teljes ügynöklista most sincs, s annak összeállítása sem lehetséges.

Hasonló tartalommal megjelent cikkek:

magyarhirlap.hu - [Nem lehetséges teljes ügynöklista összeállítása](#) - 2017-03-11

A hírt közzétettük a NEB közösségi oldalán:

<https://www.facebook.com/nemzetiemlekezetbizottsaga/posts/1853784008168323>

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

60 évre megoldott hazánk áramigénye

TOLNAI NÉPÚJSÁG - 2017. 03. 10.

(...) MÁGNESSZALAGOK Átadja a kormány a titkosszolgálati mágnesszalagokon tárolt adatokat az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának.

Lázár szerint ez a Nemzeti Emlékezet Bizottságának javaslatára történik. Az adatoknak legkésőbb az első félév végéig kell átkerülniük a levéltárba – mondta a tárcavezető. (...)

Hasonló tartalommal jelentek meg cikkek a Délmagyarországban, a Kisalföldben, a Tolnai népújságban, a 24 órában, az Új Néplapban, a Heves Megyei Hírlapban, a Petőfi Népeben, a Dunántúli Naplóban, a Somogyi Hírlapban és a Békés Megyei Hírlapban.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Lázár János: Meg kell védeni a jogi határozatról szóló törvényt

MAGYAR HÍRLAP - 2017. 03. 10.

(...) Átadja a kormány a titkosszolgálati mágnesszalagokon tárolt adatokat az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának – közölte Lázár János, majd emlékeztetett, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága javasolta az átadást. Az adatoknak legkésőbb az első fél év végéig kell átkerülniük a levéltárba, ezt követően pedig megkezdődik az adattartalmak minősítésének felülvizsgálata. (...)

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Levéltárba kerülő mágnesszalagadatok

MAGYAR IDŐK - 2017. 03. 10.

Szerző: Szalai Laura

A kormány átadja a titkosszolgálati mágnesszalagokon tárolt adatokat az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának – közölte tegnap Lázár János. A miniszter a kanyarójárvány kapcsán hangsúlyozta: kétségbeesésre nincs ok, rendelkezésre áll a szükséges mennyiségű gyógyszer és oltóanyag.

A rendszerváltás előtt a Belügyminisztérium által keletkeztetett minősített adatoknak és az Alkotmányvédelmi Hivatal kezelésében lévő adathordozóknak legkésőbb az első fél év végéig kell átkerülniük az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárába – jelentette be Lázár János a tegnapi Kormányinfón. (...)

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Szalagszakadás

HVG - 2017. 03. 09.

Ügynökakták | Adathordozók | Titkok

Esély van arra, hogy feloldják a titkosítás alól, és levéltárban helyezték el az 1990 előtti, mágnesszalagra mentett állambiztonsági adatokat.

Jelenleg az Alkotmányvédelmi Hivatal (AH) őrzi azokat a nyilvánosság elől elzárt mágnesszalagokat, amelyekre még 1990 januárjában mentették ki többek közt az állambiztonsági szervek által beszervezettek névsorát.

A Nemzeti Emlékezet Bizottságának és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának (ÁBTL) szakértői csoportja másfél év kutakodás után arra a megállapításra jutott, hogy az adatok jó része a levéltárnak átadható. A papíralapú dokumentumok és a mágnesszalagokról lementett adatok összevetése a szakértők szerint „a jelenleginél sokkal teljesebb képet adhat a korabeli állambiztonsági nyilvántartás működéséről és a hálózati személyek köréről”.

A mágnesszalagok három, az Egységes Gépi Prioráló Rendszerhez (EGPR) tartozó, 1990 előtti állambiztonsági adatbázis tartalmát rejtik. A H jelű adatbázis a hálózati személyekről, a G jelű operatív nyilvántartás a megfigyeltekről, a K jelű a kémelhárítási munkához nyújtott háttértámogatást és információs bázist. A mágnesszalagokat már vizsgálta – anélkül, hogy a tartalmukba belenézhetett volna – a Kenedi János által vezetett bizottság 2009–2010-ben. Ők voltak, akik kitalálták, hogyan lehet egyáltalán a szalagokat olvashatóvá tenni, és az adatokat megmenteni róla úgy, hogy ha azokba később belenyúlnának, annak nyoma maradjon. A H jelű adatbázist ki is nyomtatták, amit az akkori bizottság minden tagja aláírt. A 2010-ben hatalomra került Orbán-kormány azonban a bizottság tevékenységét leállította, és a szalagokat, valamint a nyomtatott változatot 2044. december 31-éig titkosította.

Több mint 58 ezer adatot tartalmaz a H jelű adatbázis, ezeknek azonban csak egy része a hálózati személyeké. Szerepelnek benne például titkos lakások adatai, vagy a hálózati személyek olyan kapcsolatai is, akik esetleg nem is tudtak arról, hogy ők is bekerültek a nyilvántartásba. „Bizonyosan megállapítható, hogy a H adattár sohasem volt a diktatúra által működtetett hálózati személyek teljes körű nyilvántartása” – írták a NEB a héten megjelent jelentésének szerzői a mágnesszalagokról, hiszen hiányoznak többek között például olyan ügynökök, informátorok adatai, akik az 1950–1960-as években tevékenykedtek.

A különlegesen fontos ügynökök eleve be sem kerültek ebbe a könnyen visszakereshető rendszerbe, ezeket a „Különlegesen fontos, titkos” (KFT) minősítésű személyeket ugyanis máshol tartották nyilván. Közülük némelyek kartonjai a nyolcvanas évek végén – rajtuk nagy, piros KFT betűkkel – valahogy mégis bekerültek a papíralapú 6-os, hálózati személyeket nyilvántartó kartonok közé. A jelentés szerzői ezzel kapcsolatban megjegyzik: talán nem véletlen, hogy egy kivétellel magas rangú egyházi személyek kartonjai kerültek így vissza, jóllehet más területen is működtek KFT minősítésű ügynökök.

A kutatóknak mindenesetre nagy segítségére lehet, ha a H adatbázis megfelelően kutatható lesz az ÁBTL-ben, még úgy is, hogy például a születési dátumokat egyelőre nem sikerült dekódolni. A jelentős adatbővülés révén ugyanakkor megismerhetővé válhatnak például az „élő” hálózati adatok, vagyis azokéi, akik 1989–1990-ben is hálózati személyek voltak.

Egy másik, eddig ismeretlen adathalmaz az MNVK/2. Csoportfőnökség által foglalkoztatott hálózati személyeké. Ők a katonai hírszerzés által foglalkoztatott ügynökök – köztük valószínűleg számos újságíró –, akiknek a 6-os kartonjaiból eddig alig volt néhány fellelhető az ÁBTL-ben. A polgári hírszerzés ügynökeinek adatait pedig még 1990-ben az Információs Hivatalhoz „menekítették” ki.

Az EGPR-nek számos más adatbázisa is volt, ezeket valószínűleg megsemmisítették, ám nem kizárt, hogy még fellelhetőek valahol. Például a Judás nevű adatbázisnak csak egy részét kérte megsemmisíteni az egyik csoportfőnökség.

A jelentés szerzői ezekkel kapcsolatban lakonikusan csak annyit állapítottak meg: „ezen rendszerek 1990 utáni sorsáról nincsenek információink, közülük jelenleg elektronikus formában egyik sem hozzáférhető a kutatók vagy az illetékes levéltár munkatársai számára”.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Ügynökakták: a Jobbik nyilvánosságot akar

MAGYAR NEMZET - 2017. 03. 08.

Nemzeti Emlékezet Intézet, egy önálló, az állambiztonsági múlt feltárásával foglalkozó ügyészség és teljes nyilvánosság – ezeket javasolja lengyel minta alapján a Jobbik, hogy egyértelműen és méltó módon, politikai és jogi értelemben is le lehessen zárni a rendszerváltozást.

Mirkóczki Ádám, az ellenzéki párt országgyűlési képviselője tegnap kifejtette, hogy az általuk szorgalmazott új intézetnek – amely csak nevében hasonlít a jelenlegi Nemzeti Emlékezet Bizottságához, utóbbi „gittegyletet” ugyanis egy tollvonással megszüntetnék – lenne lényegében egy saját ügyészsége. Ennek a szervnek lenne a feladata a jelenleg titkos adatokat és dokumentumokat elemezni, és minden olyan bűncselekménynél, amely nem évült el, jogi lépéseket tenni.

Az ellenzéki párt azt is szeretné, ha az állambiztonsági múlt minden dokumentuma kutatható, megismerhető és a teljes nyilvánosság számára hozzáférhető lenne. Ez a

gyakorlatban úgy nézne ki, hogy ha valaki a saját vagy valamelyik hozzátartozójának az esetleges aktáira kíváncsi, könnyen kikérhetné őket, a sajtó számára pedig lenne lehetőség, hogy egy meghatározott jogi indoklás mellett bárkiről adatokhoz juthasson. Mirkóczki Ádám a Magyar Nemzet kérdésére azt is leszögezte, a nyilvánosság szempontjából irreleváns, hogy valakit „hazafiasságból” vagy kényszerítés hatására szerveztek be. – Huszonhét évvel a rendszerváltás után el kellene jutni oda, hogy ne a tettesek személyiségi jogaival foglalkozzunk, hanem azzal, ami akkor történt – mondta. Az önkéntes, illetve a zsarolás hatására elért együttműködésnek szerinte egyedül az esetleges jogi felelősségre vonás kapcsán lenne jelentősége.

Ez a törvényjavaslat egyébként az első lépés lenne a lusztrációhoz, vagyis az állambiztonsági múlt működtetőinek és haszonélvezőinek a közéletből való kizárásához. A politikusokról és a közszereplőkről ugyanis megismerhetővé válna, ha volt érdemi közük ahhoz a rendszerhez. A mostani indítványt követi majd a Jobbik alaptörvény-módosító javaslata is, amelyben tisztáznák, hogy ki az, aki valamilyen tisztségre, például országgyűlési vagy önkormányzati képviselői posztra nem választható. Mirkóczki szerint egyedül az LMP-vel lett volna értelme egyeztetni az ügyben, mert a kormánypártokat és az MSZP-t nem tartja érdekeltnek a múlt feltárásában.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Ha lehetne, nem maradna titkos

KELET-MAGYARORSZÁG - 2017. 03. 07.

BUDAPEST. Átkerülnének az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárába az 1990 előtti állambiztonsági szervek mágnesszalagokon őrzött adatai, és – lehetőség szerint – a titkos minősítésüket is feloldanák a Nemzeti Emlékezet Bizottsága javaslata szerint.

A NEB jelentését hétfőn hozta nyilvánosságra. A NEB és az ÁBTL szakemberei 2015 szeptemberében kezdték el az Alkotmányvédelmi Hivatalban őrzött 18, mindmáig titkos minősítésű mágnesszalag vizsgálatát.

A mágnesszalagokra már az 1995-ös iratfeltáró bizottság felhívta a figyelmet, és a 2009-ben létrejött bizottság a szalagok adatállományát a jelenlegi számítógépes rendszerekkel részben olvashatóvá tette.

Hasonló tartalommal jelent meg cikk 2017.03.07-én, „Ha lehetne, nem maradna titkos” címmel a Hajdú-Bihari Naplóban és az Észak-Magyarországban.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Mágneses ügynökügyek

NÉPSZAVA - 2017. 03. 07.

Szerző: Z.Á.

Nagyszerű, hogy Rétvári Bence 2010 decemberi ígérete óta sikerült idáig eljutnunk – fogalmazott lapunknak Schiffer András, miután kiderült: befejezte az állambiztonsági mágnesszalagok vizsgálatát a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (ÁBTL).

A több mint százoldalas jelentés számos javaslatot tartalmaz az adatok további felhasználására, ugyanakkor a NEB elnöke az állami médiában azt mondta, azt javasolják, csak akkor oldják fel az adatok titkosságát, ha az nem sért állambiztonsági érdekeket.

Noha nemrég 19. alkalommal is beadta az ügynökakták nyilvánosságra hozatalát célzó javaslatcsomagját a parlamentnek, a párt volt társelnöke – a törvénytervezet szerzője – szerint ők soha nem „ügynöklistáztak”, hanem átfogóan a kommunista állambiztonság aktáinak a nyilvánosságát követelték. „Az LMP minden magyar állampolgár számára biztosítani akarja azt a jogot, hogy szabadon feltárhassák azt, hogy az állambiztonsági múlt hogyan szötte át a rendszerváltás utáni Magyarország életét” – hangsúlyozta Schiffer, hozzátéve: a Fidesz azzal próbált menekülni, hogy létrehozták a NEB-et. Az azonban a volt társelnök szerint már a NEB-nek is kínos volt, hogy gyakorlatilag semmit sem csináltak ennyi éven át. „Most történt egy lépés, ami önmagában üdvözölendő, de sehol sincs ahhoz képest, amit mi követelünk” – mondta Schiffer. Kérdésünkre, valaha nyilvánosak lesznek-e a zöldpárt által követelt adatok, Schiffer úgy fogalmazott: „ha a 20. századi pártokat sikerül a történelem szemétdombjára küldeni – ami a választópolgárokon múlik – akkor mindenképp, viszont az nyilvánvaló, hogy sem a Fidesznek, sem az MSZP–SZDSZ utódpártjainak nem érdeke a teljes aktanyilvánosság”.

A most munkáját lezáró, NEB-ÁBTL munkacsoport az Alkotmányvédelmi Hivatal (AH) kezelésében lévő 18 mágnesszalagon rögzített adatokat vizsgálta meg. A NEB azt kezdeményezte, hogy a mágnesszalagok kerüljenek át az AH-tól az ÁBTL

őrzésébe. Ehhez jogszabály-módosításra is szükség van. A szalagokon 58 ezer adattípus található, amelynek a nagy része személyekre vonatkozik, de vannak például titkos lakásokra utaló információk is. A nyilvántartás nem teljes körű, hanem töredékes, inkább csak egy „puzzledarab” a teljes képhez. „Az állambiztonsági mágnesszalagokon megőrzött adatállomány nem csak ügynökneveket tartalmaz, részben több, részben kevesebb, mint egy ügynöklista” – mondta a NEB elnöke.

Ismert: az elmúlt években többször is napirendre került az ügynökakták feltárásának kérdése. Az LMP számos alkalommal terjesztette elő az állambiztonsági múlt feltárására vonatkozó javaslatát, ám rendre leszavazták. Tavaly novemberben pedig a Jobbik miatt került ismét középpontba a kérdés: a párt az ügynökakták nyilvánossá tételének tárgysorozatba vételét próbálta elérni, ám az Országgyűlés igazságügyi bizottsága leszavazta. Z. Á.

Hasonló tartalommal:

nepszava.hu – [Nyilvánosak lehetnek a mágnesszalagok – „Már a NEB-nek is kínos volt”](#) - 2017-03-06

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Szabad a vásár?

MAGYAR NEMZET - 2017. 03. 07.

Szerző: Markotay Csaba

A Nemzeti Emlékezet Bizottsága szinte minden ügynökadatot nyilvánossá tenne.

Kerülik az ügynöktémát a kormánypártok

Közzétette jelentését a Nemzeti Emlékezet Bizottsága Szinte minden kutatható lenne A jelek szerint hallani sem akarnak kormánypárti képviselők a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) javaslatáról, amely szinte minden mágnesszalagon őrzött ügynökadatot nyilvánossá tenne. A tegnapi nyilvánosságra hozott ajánlás szerint az 1990 előtti állambiztonsági szervek mágnesszalagokon őrzött adatai átkerülnének az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltárába, és – lehetőleg – titkos minősítésüket is feloldanák.

Lapunknak tegnap a parlamentben sem Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, sem Németh Szilárd Fidesz-alelnök nem reagált a javaslatra, sőt utóbbi még azt a kérdést is feltette az újságíróknak, hogy „önök mit keresnek itt?” – Sokkal bonyolultabb a

kérdés, mint hogy ezt demagóg módon egy mondattal el lehetne intézni – erről már Harrach Péter, a KDNP frakcióvezetője beszélt lapunknak. Név említése nélkül elmondott egy történetet: volt egy közszereplő, aki hatgyermekes apaként börtönben volt, és azzal a feltétellel engedték ki, ha aláír egy papírt. Aláírta, de soha nem tett semmiféle jelentést. Természetesen rákerült a listára, és megszágyenülten távoznia kellett a közéletből. – Nem tudom, hogy kiket kellene nyilvánosságra hozni; a megbízókat-e vagy az áldozatokat – fogalmazott a politikus. Harrach Péter szerint igazságos megoldásra lenne szükség, és nem maradhatnak ki belőle a megbízók, illetve azt is meg kell vizsgálni, hogy mindennek van-e ma nemzetbiztonsági kockázata.

A Nemzeti Emlékezet Bizottsága 2015 szeptembere és 2016 májusa között tanulmányozta az állambiztonsági szervek 1990 előtti, mágnesszalagon őrzött és titkosított adatállományát – mintegy 150 ezer kartont világítottak át, főként hálózati személyek, tartótisztek és kémek aktáit ellenőrizve, a kutatást pedig az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára is segítette. A titkos szalagokat jelenleg az Alkotmányvédelmi Hivatal őrzi, de most megjelent tanulmányában a NEB azt javasolja, hogy az adatállomány közel 95 százalékát adják át az állambiztonsági levéltárnak – a bizottság ezzel több tízezer ügynökakta titkosítását oldaná fel és tenné részben nyilvánossá.

A bizottság jelentése utal ugyan arra, hogy a mágnesszalagok olvashatóvá tétele csak részlegesen sikerült, így ezek nem feltétlenül teszik lehetővé az egyes személyek minden kétséget kizáró azonosítását. Azonban „az adatok egy része olyan, amelynek nyilvánosságra hozatala nem sértene közérdeket, és ezek papíralapú formájának jelentős része a Történeti Levéltár kezelésében van, és évek óta hozzáférhető” – írták. Az átvizsgált szalagok három nyilvántartást tartalmaznak: a G jelű akták foglalják össze az operatív tevékenységgel (megfigyelésekkel, lehallgatásokkal) kapcsolatos adatokat, a H akták a beszervezett hálózati személyekre, a K iratok pedig a kémekre vonatkoznak. A NEB a G és a H aktákat adná át egy az egyben az állambiztonsági levéltárnak. A kémekről szóló 4896 információ egy része ugyanis még mindig államtitoknak minősülhet.

– Az állambiztonsági mágnesszalagokon megőrzött adatállomány nem csak ügynökneveket tartalmaz, így részben több, részben kevesebb, mint egy ügynöklista – fogalmazott az állami tévében Földváryné Kiss Réka, a NEB elnöke.

Tiszta víz, piszkos pohár

Még ki sem hűltek az íveken az olimpiai pályázatot meghackelő aláírások, a Momentum máris belengette új témáját, az ügynökkérdést. Tiszta vizet öntenének a piszkos ügyek poharába, vagyis a rendszerváltozás huszonhetedik évében azért a lusztrációért kiáltanak, amit a lengyelek, a csehek, a németek rég megtettek. Nálunk ez nem történt meg, legendák terjengtek az Antall Józsefnél lévő borítékról, amelyben a feddhetetlenségi vizsgálat eredménye lapult, s amelyet Torgyán József (lehet találgatni, miért) nem vett át. Találgatások folytak róla, hogy az Országgyűlés tagjainak tíz vagy annál több százaléka volt-e állampárti ügynök. És láss csudát: Medgyessy Péter pozíciója a leleplezése után szinte csak erősödött, nem szt-tiszti múltja miatt bukott, hanem mert az SZDSZ-t korrupcióval vádolta. Szabó István filmrendezőért könnyeket hullatott a szakma, Tar Sándort lenyomták a mélybe, ahonnan jött, Esterházy Mátyásról sorsát át nem vállalva boldog-boldogtalan nyilatkozott, mit kellett volna tennie. Sokszor volt az az érzésünk, hogy most már minden mocskot tudunk az ügynökökről, csak akik működtették őket, azok maradtak homályban.

A Momentum tagjai fiatalabbak a demokráciánknál, s ha már az SZDSZ-hez hasonlították őket, most talán ők lesznek azok, akiknek sikerülhet az, amiért a szabad demokraták évtizedeken át küzdöttek, inkább óvatosan, mint vehemensen, máskülönben aligha fordulhatott volna elő, hogy koalíciós partnerként tíz év alatt egyetlen kormányra kerülésük alkalmával sem verték keresztül a hón áhított lusztrációt.

Most az ügynökökről és beszerzésükről mágnesszalagon őrzött és titkosított adatállományt tenné hozzáférhetővé a Nemzeti Emlékezet Bizottsága.

Hogy e törekvésében számított-e, hogy a Momentum második témájaként az ügynökakták nyilvánosságra hozataláért száll síkra, egyelőre nem tudjuk.

A bizottság hosszan tanulmányozta az állambiztonsági szervek 1990 előtti tevékenységét, közel 150 ezer kartont világítottak át.

Ha már a mágnesszalagoknál tartunk, inkább egy Möbius-szalaghoz hasonlít ma már az ügynöklista nyilvánosságra hozatalának egész problematikája. Elindul a ceruzánk a szalag közepén, de mire végigér, a szalag mindkét felén nyomot hagyva visszajut a kiindulópontához. Vannak a matematikában ilyen zord tréfák: ceruzánk vonala a bizonyíték, hogy ennek a szalagnak csak egy oldala van.

Első ránézésre a Möbius-szalagról nem látszik, hogy nincsen két oldala. Első ránézésre az ügynökakták nyilvánosságra hozataláról is az a benyomásunk, hogy feljelentőkről és feljelentettekről, előnszerzőkről és kárvallottakról szól.

De van ott valahol egy sunyi 180 fokos csavar, és kiderül, ez már alig-alig szól az igazságtételről, inkább egyetlen oldalról, az éppen aktuális politikai haszonszerzésről. Ezért kellett volna megcsinálni a lusztrációt időben. Nem késlekedve, nem piti politikai zsarolásokra használva, információkat, neveket csepegtetve. Nincs semmilyen magyarázat arra, hogy sem az Antall-kormány, sem az MSZP–SZDSZ-kormányoknak tizenkét, sem a Fidesz-kormányoknak eddigi tíz évük alatt nem sikerült tisztázniuk, ki kinek volt farkasa. És ezért nem szerencsések az olyan mentegetőző mondatok, miszerint „az ügynökmúlt eltitkolása volt a békés rendszerváltozás egyik ára” (Lázár János), vagy hogy „csak további igazságtalanságot szülne egy ilyen általánosító, összemosó kipellengérezés” (Kutrucz Katalin, 2015. február 25., MN).

Nem lóttek sem Prágában, sem Berlinben, sem Krakkóban, amikor az emberek ügynökakták nyilvánosságra hozatala mellett döntöttek. Nálunk miért folyt volna vér egy országos átvilágítás miatt?

Mert lehet tiszta vizet tölteni a piszkos pohárba is. De lesz-e, aki a szájához emeli azt a poharat, amelynek tisztaságáról huszonhét szabad éven át soha senki nem gondoskodott?

Hasonló tartalommal:

mno.hu - [Tiszta víz, piszkos pohár](#) – 2017-03-07

mandiner.hu - [Tiszta víz, piszkos pohár](#) - 2017-03-07

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Nyilvános a jelentés

MAGYAR HÍRLAP - 2017. 03. 07.

Átkerülnének az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárába (ÁBTL) az 1990 előtti állambiztonsági szervek mágnesszalagokon őrzött adatai, és lehetőség szerint a titkos minősítésüket is feloldanák a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) javaslata szerint. Ismert, még 2015 szeptemberében kezdték el az Alkotmányvédelmi Hivatalban őrzött mindmáig titkos minősítésű mágnesszalagok vizsgálatát, az elkészült jelentést tegnap hozta nyilvánosságra honlapján a NEB.

Átkerülnének az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárába (ÁBTL) az 1990 előtti állambiztonsági szervek mágnesszalagokon őrzött adatai, és lehetőség szerint a

titkos minősítésüket is feloldanak a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) javaslata szerint. Ismert, még 2015 szeptemberében kezdték el az Alkotmányvédelmi Hivatalban őrzött mindmáig titkos minősítésű mágnesszalagok vizsgálatát, az elkészült jelentést tegnap hozta nyilvánosságra honlapján a NEB.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Befejezték a kádári állambiztonság mágnesszalagjainak vizsgálatát

MAGYAR IDŐK - 2017. 03. 07.

Szerző: Nagy Áron

A hálózati adattár ötvennyolcezer emberről tartalmaz információkat

Elkészült a Kádár-kor állambiztonságának adatait tartalmazó mágnesszalagok vizsgálatával a Nemzeti Emlékezet Bizottsága és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára. Az adathordozókon számos, eddig ismeretlen feljegyzést találtak. Befejezte az 1990 előtti állambiztonsági szervek mágnesszalagokon megőrzött adatállományának vizsgálatát a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (ÁBTL). A két szervezet közös munkacsoportjának tagjai az egykori célszemélyeknek, a hálózat tagjainak, valamint a kémelhárítás által megfigyelt személyeknek az adatait találták meg az adathordozókon – tájékoztatta lapunkat Földváryné Kiss Réka, a NEB elnöke és Cseh Gergő Bendegúz, az ÁBTL főosztályvezetője. Mint elmondták: a szalagok a hálózati nyilvántartásból körülbelül kétszer annyi nevet őriztek meg, mint amennyi a papír alapú kartonok alapján eddig ismert volt, hiszen a hálózati adattár például mintegy 58 ezer személyre vonatkozóan tartalmaz információkat.

Ez a nyilvántartás ugyanakkor nemcsak a beszervezett ügynökök adatait foglalja magában, hanem olyanok neveit is, akiket be akartak szervezni, ezért megfigyelés alatt tartották őket, sőt az ügynökök kapcsolatainak adatait is. A személyek azonosítása azonban nem mindig egyszerű, mivel az adatokat nem sikerült teljes egészében visszanyerni, főként a dátumok bizonyultak dekódolhatatlannak. Az egy-egy személyre vonatkozó adatmennyiség pedig töredéke a papír alapú nyilvántartásban szereplőnek, és az ügynökök tényleges tevékenységéről egyáltalán nincs információ, az egységes gépi prioráló rendszer célja ugyanis nem az akták és kartotékok kiváltása volt, pusztán a keresett személyek nyilvántartási adatainak ellenőrzése – fűzték hozzá. Ráadásul ezek az egykorú adatbázisok sohasem voltak teljesek: az 1974-től 1990 elejéig

működtetett rendszerbe például a korábban már kizárt vagy meghalt hálózati személyeket már fel sem vették, de az is bizonyítható, hogy később is rendszeresen töröltek adatokat az adattárakból. Előfordult például olyan eset, hogy az állambiztonság egyik megyei szerve kérte – meghatározott kivételektől eltekintve – összes hálózati személyének törlését a nyilvántartásból, azt viszont ma már nem lehet megmondani, hogy kiket és miért töröltek – árulták el a szakértők. A NEB elnöke úgy vélte: a mágnesszalagokról kinyert adathalmaz önmagában nem csodaszer, nem oldja meg az állambiztonsági múlttal való szembenézés problémáját, de minden hiányossága ellenére nagyban segítheti a korszakkal foglalkozó kutatók munkáját. Ezért is kezdeményezték a szalagok és az azokról lementett adatállományok áthelyezését az Alkotmányvédelmi Hivaltól az állambiztonsági levéltárba. Azt is jelezte, hogy az illetékesek hozzákezdtek az adatok átvizsgálásához, és ahol az nem sért nemzetbiztonsági érdeket, feloldhatják a titkosítást.

Hasonló tartalommal:

magyaridok.hu - [Befejezték a kádári állambiztonság mágnesszalagjainak vizsgálatát](#) – 2017-03-08

A hírt közzétettük a NEB közösségi oldalán:

<https://business.facebook.com/nemzetiemelekezetbizottsaga/posts/1851514491728608>

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

ONLINEMÉDIA-MEGJELENÉSEK

Részletek

[Levéltárunk közleménye](#)

FACEBOOK/ÁBTL - 2017.07.07.

Az Alkotmányvédelmi Hivatal átadta az 1990 előtt működött pártállami rendszer állambiztonsági szolgálatának titkosszolgálati adathordozóit a Történeti Levéltárnak

Az Országgyűlés a 2017. évi XCIV. törvénnyel módosította az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvényt. A 2017. július 5-én hatályba lépett módosítás lehetővé tette, hogy az Alkotmányvédelmi Hivatal július 6-án átadja a „G” és „H” nyilvántartásokat, illetve a „K” adattárat tartalmazó állambiztonsági mágnesszalagokat, optikai adathordozón archivált adatállományt, valamint ezek kinyomtatott és hitelesített példányát. A ma még minősített anyagok minősítésének felülvizsgálatával a Kormány az Alkotmányvédelmi Hivatalt, az Információs Hivatalt és a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálatot bízta meg. Reményeink szerint a 2018. június 30-áig elvégzendő felülvizsgálati munka befejezését követően az adatok zöme közvetlenül szolgálhatja majd az információs kárpótlás lehetőségeinek kiszélesítését és a korszak eseményei tudományos feldolgozásának jobb megalapozását is.

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1527986543938357&id=121560831247609

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Nem biztos, hogy jó ötlet lenne a nyilvános ügynöklista

MNO.HU - 2017. 07. 06.

Levéltárba kerülnek az állambiztonság mágnesszalagjai, ami megkönnyíti az azonosítást, de a helyzet bonyolult.

Nem jó ötlet nyilvánosságra hozni a rendszerváltás előtti állambiztonsági szolgálatok hálózati nyilvántartását – mondta a Magyar Idők csütörtöki számában megjelent interjúban Kónyáné Kutrucz Katalin, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának (ÁBTL) főigazgató-helyettese.

Kónyánét azért kérdezték, mert az Országgyűlés a tavaszi ülészek végén elfogadott egy törvénymódosítást, amellyel a levéltárba kerülhetnek azok a mágnesszalagok, amelyekben a Kádár-rendszer utolsó éveinek állambiztonsági információit tárolták. Ha megkapják a mágnesszalagokat, akkor várhatóan azonosíthatók lesznek egyes, eddig csak fedőnéven ismert ügynökök.

A papíralapú hálózati nyilvántartásban viszont nem csak ügynökök szerepelnek – hívta fel a figyelmet a főigazgató-helyettes. Ott tartották ugyanis nyilván a sikertelen beszerzéseket, a figyelőkartonosokat, azaz azokat, akiknek csak tervezték a

beszervezését, és ott szerepelnek azok is, akik egy ügynök valamilyen szempontból érdekes kapcsolatai. A tényleges tevékenységről a karton nem sokat árul el. Van, aki nem jelentett, van, aki jelentett, de érdemi információt nem adott, és van, akinek a jelentése miatt valaki állását veszítette, bebörtönözték vagy felakasztották. Egy nyilvános listán viszont mindegyikük egyenlő lenne, ez történelemhamisítás. Ugyanakkor nem szerepelnének a listán azok, akik nincsenek benne a hálózati nyilvántartásban, de a megfigyelték dossziéiból megállapítható, hogy káros ügynökök voltak.

Az Alkotmányvédelmi Hivatalban háromfajta adattárat tartalmazó mágnesszalag van, amelyek hamarosan a levéltárba kerülnek. A H jelű a hálózati adattár, amely ugyanúgy, mint a papíralapú hálózati nyilvántartás, nemcsak az ügynökök adatait tartalmazza, hanem a figyelőztetett és az ügynevezett 6a kartonos személyeket is. A G jelű adattár a megfigyelték adatait tartalmazza, továbbá van a K jelű, azaz a kémelhárítási adattár. A nyilvántartások nem teljesek, rendszeresen töröltek belőlük adatokat – tette hozzá Kónyáné.

<http://mno.hu/belfold/nem-biztos-hogy-jo-otlet-lenne-a-nyilvanos-ugynoklista-2406546>

Hasonló tartalommal megjelent cikkek:

magyaridok.hu - [Delejes szalagok, bujkáló ügynökök](#) - 2017-07-06

index.hu - [Ügynökakták: államtitok véd egy csomó embert, akiket már nem kellene](#) - 2017-07-06

atv.hu - [Ügynökkérdés: "Nem jó ötlet nyilvánosságra hozni a hálózati nyilvántartás"](#) - 2017-07-06

hvg.hu - [Ügynökakták: sok olyan embert véd még államtitok, akiket már nem kellene](#) - 2017-07-06

24.hu - [A Magyar Időkben megjelent egy cikk, ami szerint nem lenne jó ötlet nyilvánosságra hozni az ügynökaktákat](#) - 2017-07-06

hunhir.hu - [Ügynökkérdés: „Nem jó ötlet nyilvánosságra hozni a hálózati nyilvántartást”](#) - 2017-07-06

alfahir.hu - [A levéltár főigazgató-helyettese szerint nem jó ötlet nyilvánosságra hozni a hálózati nyilvántartást](#) - 2017-07-06

pestisracok.hu - [Megbélyegzés – Miért nem jó ötlet feldolgozatlanul nyilvánosságra hozni a Kádár-rendszer hálózati nyilvántartását?](#) - 2017-07-06

inforadio.hu - [Ügynökakták: olyanokat is védenek, akiket már nem kellene](#) - 2017-07-06

gondola.hu - [Delejes szalagok, bujkáló ügynökök](#) - 2017-07-06

24.hu - [Újabb állampárti ügynökök neve derülhet ki](#) - 2017-07-06

24.hu - [A Magyar Időkben megjelent egy cikk, ami szerint nem lenne jó ötlet nyilvánosságra hozni az ügynökaktákat](#) - 2017-07-06

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Az Együtt - a Korszakváltók Pártjának közleménye

OS.MTI.HU - 2017. 07. 06.

Budapest, 2017. július 6., csütörtök (OS)

Együtt: A magyar embereknek joguk van a pártállami közelmúlt megismeréséhez!

Az Együtt szerint minden magyar állampolgárnak joga van a nemzeti múlt, azon belül a pártállami közelmúlt megismeréséhez, így azon mágnesszalagok tartalmának feltárásához is, amelyeken a Kádár-rendszer utolsó éveinek állambiztonsági információit tárolták. A politika ezt a kérdést az elmúlt két évtizedben inkább a szőnyeg alá söpörte, ami óriási károkat okozott a magyar közéletnek. Az Együttnek kidolgozott javaslatai vannak, amelyek nyugvópontra hozhatják az állambiztonsági iratok kérdését. Megismerhetővé kell tenni a nemzetbiztonsági szolgálatoknál maradt iratokat, rendezni kell a mágnesszalagok sorsát, lehetővé kell tenni, hogy ügynöknek lehessen nevezni mindazokat, akik jelentést adtak, beszerzési nyilatkozatot írtak alá és lehetőséget kell adni a megfigyeltnek a róluk szerzett információk részleteinek megismerésére.

Az Országgyűlés egyik utolsó döntése volt, hogy a levéltárába kerülhetnek azok a mágnesszalagok, amelyeken a Kádár-rendszer utolsó éveinek állambiztonsági információit tárolták, így azonosíthatók lesznek az eddig csak fedőnéven ismert ügynökök. Kónyáné Kutrucz Katalin, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának főigazgató-helyettese a Magyar Időknek adott interjújában arról beszélt, hogy biztos benne, hogy államtitokként van számon tartva egy csomó olyan név, amelynek már nincs szüksége erre a minősítésre.

Az Együtt szerint minden magyar állampolgárnak joga van a nemzeti múlt, azon belül a pártállami közelmúlt megismeréséhez. Magyarország 1990 előtt nem volt jogállam, ezért a magyar Országgyűlésnek kiemelt feladata a rendszerváltás előtti közelmúlt

megismerését akadályozó és gyakran jogszabályi védelmen, vagy gumiszabályokon alapuló rossz gyakorlattal szemben a nyilvánosság garanciáinak megteremtése, az információs kárpótlás elősegítése. Negyedszázaddal a rendszerváltás után, az egykori szocialista tömb legtöbb országától lemaradva, Magyarországon még mindig nem ismerhetők meg a diktatúra működésének feltárására alkalmas adatok, dokumentumok. A múlttal való szembenézés, az elmúlt, antidemokratikus rendszer végső lezárása lehetetlen az igazság feltárása nélkül. Az igazság pedig nem tárható fel mindaddig, amíg nem ismerhetők meg a lehető legszélesebb körben a rendelkezésre álló tények és bizonyítékok. Az állambiztonsági múlt adatainak nyilvánosságra hozatala tehát nem várathat tovább magára.

A politika ezt a kérdést az elmúlt két évtizedben inkább a szőnyeg alá söpörte, ami óriási károkat okozott a magyar közéletnek, az állam és a polgár közötti bizalmi viszonyoknak. Az Együttnek azonban kidolgozott javaslatai vannak, amelyek nyugvópontra hozhatják az állambiztonsági iratok kérdését. A javaslat alapján az Együtt korábban törvényjavaslatot és határozati javaslatot is benyújtott az Országgyűlésnek, amit azonban a Fidesz és a KDNP képviselői nem támogattak.

Kiadó: Együtt - a Korszakváltók Pártja

Az Együtt szakpolitikai javaslatának főbb pontjai:

1. Irategyesítés és kutathatóság

Az állambiztonsági múlt megismerhetővé tételének legfontosabb feltétele, hogy az iratok az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárába kerüljenek, vagyis kutathatóvá váljanak. Felül kell vizsgálni ezért mindazon iratok államtitokká minősítését, amelyek a nemzetbiztonsági szolgálatoknál maradtak. Mindezt erős civil kontroll mellett.

2. Információs kárpótlás

Az egykori megfigyelt információs kárpótlásában ugyan érdemi előrehaladás történt az elmúlt két évtizedben, azonban további lépések szükségesek ezen a téren. Lehetőséget kell adni a megfigyeltteknek arra, hogy a rólunk információt szolgáltató hálózati személyek kiléte mellett azok beszerzésének körülményeit is megismerhesse, illetve megtudhassa az adott hálózati személy tartóztatásának körülményeit, tevékenységének adatait.

3. Az ügynököt néven lehessen nevezni

A cél az, hogy hálózati személynek, ügynöknek lehessen nevezni mindazokat, akik – fennmaradt eredeti irat vagy egyéb bizonyíték szerint – jelentést adtak, beszerzési nyilatkozatot írtak alá vagy az állambiztonsági szolgálattól előnyben részesültek, illetve akiket az állambiztonsági szervek hálózati személyként tartottak nyilván, hacsak nem bizonyítható, hogy ügynöki tevékenységet nem végeztek.

4. A mágnesszalagok sorsának rendezése

Részletek: <http://egyuttpart.hu/az-ugynokaktak-kerdesnek-rendezese/>

Együtt

http://os.mti.hu/hirek/128425/az_egyutt-a_korszakvaltok_partjanak_kozlemenye-1_resz

http://os.mti.hu/hirek/128426/az_egyutt-a_korszakvaltok_partjanak_kozlemenye-2_resz

http://os.mti.hu/hirek/128427/az_egyutt-a_korszakvaltok_partjanak_kozlemenye-3_resz

Hasonló tartalommal megjelent cikkek:

egyuttpart.hu - [A magyar embereknek joguk van a pártállami közelmúlt megismeréséhez!](#) - 2017. 07. 06.

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Ungváry Krisztián: Stumpf András hamis látszatot kelt

VALASZ.HU - 2017. 06. 23.

Szerző: Stumpf András

Terjedelmes írásra sarkallta múlt heti szösszenetem Ungváry Krisztiánt. A történész ijesztő, bírósági keresetekre hajazó szóhasználata ne tévessze meg a kedves olvasót! Ungváry jó arc volt, nekem küldte el az írást, nem máshol kezdett kioktatni. Ilyenkor

úgy illik, hogy válaszcikkét teljes terjedelmében nyilvánosságra hozzam. Így is teszek. Aztán röviden válaszolok.

Először tehát Ungváry sorai következnek.

Stumpf András cikke az „ügynökmúltról” akarata ellenére több pontatlanságot, téves tényállítást és hamis látszatkeltezt tartalmaz.

Nem nevez meg benne, de nyilván rám gondol, amikor azt állítja, hogy jogi értelemben minden gond nélkül nyilvánosságra lehet hozni Horn Gyula ügynökmúltját. Ennek sajnos ellenkezője igaz.

Nemcsak azért, mert Péterfalvi Attila adatvédelmi biztos már többször jogellenesnek nevezte az ügynökökkel kapcsolatos publikációkat. Erre még mondhatnánk, hogy „csak egy vélemény” igaz, éppen annak a hatóságnak a véleménye, amelynek elvileg az lenne a feladata, hogy az információszabadság feltételeit biztosítsa.

Horn Gyula örökösei a jelenlegi jogszabályi környezetben biztosra mehetnének, ha beperelnének azzal a váddal, hogy a néhai szocialista miniszterelnökről hamis tényeket állítottam illetve hamis látszatot keltettem. A jelenleg hatályos 2003 évi III. törvény ugyanis egyértelműen fogalmaz akkor, amikor definiálja azt, hogy ki nevezhető ügynöknek. Három feltételből legalább egynek kell teljesülnie: „Titokban fedéssel és fedőnévvel jelentést adott, vagy ilyen jellegű beszervezési nyilatkozatot írt alá, vagy ilyen tevékenységért előnyben részesült.” Horn esetében nincsen saját kezűleg írt fedőneves jelentés, nincsen aláírt beszervezési nyilatkozat és nincsen bizonyíték arra nézve, hogy tevékenységéért előnyben részesült. Mindezt egyébként már abban a cikkben is pontosan megírtam, amelyben nyilvánosságra hoztam Horn ügynökmúltját.

Stumpf azt írja, hogy „csak nem áll le a hüppögés hogy a Fidesz még mindig nem akarja az aktanyilvánosságot”, holott szerinte utóbbira bizonyíték, hogy Lehel László ügynökmúltja napvilágra kerülhetett. A cikkíró itt tévedésben van, nem beszélve arról, hogy szerencsétlen „hüppögőknek” nevezni azokat, akik a jelenlegi helyzettel nem elégedettek – annál is inkább mert az érintettek nem vagdalkozni szoktak, hanem részletesen megindokolják a jelenlegi helyzet álságosságát, mint ahogyan ezt eddig én is tettem. Az aktanyilvánosság ugyanis nem azt jelenti, hogy egy többszörösen szelektált iratanyagból bizonyos esetek nyilvánosságra hozhatóak, hanem azt, hogy a pártállami múlt összes irata megismerhető, leszámítva azokat, amelyek minősítése felett van valamilyen civil kontroll és amelyek minősítése indokolt. Amennyiben nem kötne a titoktartás, oldalak százait írhatnám azokról az abszurdításokról, amelyeket jelenleg is titkosítanak, holott erre nincs valós jogalap. Ezeknek az abszurd minősítéseknek egy részével egyébként szinte minden kutató találkozik, ugyanis a ma

kutatható iratokat is korábban, de már 1990 után (esetenként akár a legutóbbi években) titkosnak minősítették és eredetileg a 2050-es évekig el akarták zárni a nyilvánosság elől. A minősítők pedig részben 2017-ben is ugyanazok, mint akik 2010 előtt ezzel foglalkoztak. Emberileg megértem, hogy a titkosszolgálatok tagjaiként görcsösen ragaszkodnak minden információmorzsához, azonban ezzel saját szolgálatuk hitelességének is többet ártanak, mint amennyit ez a tevékenység megér, a diktatúrával történő szembenézést pedig ellehetetlenítik. Stumpf valótlant állít és hamis látszatot kelt, amikor azt írja, hogy „hosszú évekig hallgattuk, hogy a mágnesszalagokon minden ott van, azokat miért nem hozzák nyilvánosságra. Most amikor ez végre megtörténik, hirtelen kiderül, hogy ez sem elég...”

Valótlan állítás, hogy komolyan vehető ember azt állította volna, hogy a mágnesszalagokon „minden ott van”. Ezzel szemben minden komoly kutató, beleértve e sorok íróját is, azt állította, hogy nem ügynöklistákat kell nyilvánosságra hozni, hanem az állambiztonsági iratokat. Többszörösen valótlan állítás, hogy most a mágnesszalagok nyilvánosságra hozatala végre megtörténik. Egyrészt a több mint két tucat mágnesszalagon rögzített adatbázisból egynek a nyilvánosságra hozataláról van szó. Másrészt ez a nyilvánosságra hozatal nem „most” történik, hanem a választások után.

Hamis látszatkeltés, hogy most derül ki, hogy a kutatók és az ügy szakértői számára nem elég egy mágnesszalag egy év múlva beígért kutathatóvá tétele. Stumpf egy komolyan vehető kutatót sem fog tudni felmutatni, aki eddig azt állította volna, hogy ezzel az eredménnyel megelégedne. Nem írja le nevemet, de bizonyos információkat minden bizonnyal az én írásaimból ismerhet, mert a Saturnus-rendszert, amely az ügynökök jellemképét tartalmazza, én említettem. Stumpf pedig ebből azt szűri le, hogy „kiderült, hogy egy bizonyos „Saturnus-rendszer”, na, az lenne az igazi, azt kellene kutathatóvá tenni! Mert amíg az nem kutatható, addig nincs „aktanyilvánosság.”

Megint meg kell ismételnem: nem az az „aktanyilvánosság” amikor az állambiztonsági iratok bizonyos részeit csöpögtetik, hanem az, amikor az állambiztonsági iratokat teljes körűen nyilvánossá teszik, leszámítva azokat a kivételeket, amelyek felett viszont létezik valamilyen kontroll, ami a titkosszolgálatoktól független. Jelenleg ilyen nincs, sőt azok a szervek, amelyeknek kutya kötelességük lett volna az ilyen iratok kutathatóvá tétele érdekében fellépni, ezt a feladatukat nem látták el. Sem a Nemzeti Emlékezet Bizottsága, sem az Állambiztonsági Iratok Történelmi Levéltára nem perelt a szolgálatoktól egyetlen iratot sem, holott a Kenedi-bizottság jelentésében tételesen és tömegesen fel vannak

sorolva ilyenek. Azok a jelentések, amelyeket a legfelső politikai vezetés kapott kb. 30%-ban ma sem kutathatóak, holott ezekben még ügynöknevek sem szerepelnek. Így teljesen lehetetlen megírni azt, hogy a pártelit milyen információk birtokában politizált a rendszerváltás hajnalán.

Az iratok visszatartása kapcsán a különböző kormányok nem egyenlő mértékben felelősek. Bizonyos átadások már 1997 előtt is megtörténtek, 1997-1999 között 102, 2000-ben 160 iratfolyómétert adtak át, azonban erről az átadásról az előzetes megállapodás már a kormányváltás előtt megszületett. 2001-ben 54, 2002-ben 192 iratfolyóméter (azonban ennek 98%-a nem titkosszolgálati, hanem internálási irat volt). 2003-ban 640, 2004-ben 168, 2005-ben 239, 2006-ban 9,3 2007-ben 1,9 2008-ban 22, 2009-ben 2,4, 2010-ben 2,9, 2011-ben 1, 2012-ben 0, 2013-ban 61, 2014-ben 3,2 2015-ben 3,6 iratfolyómétert adtak át. Ezek a számok akkor nyernek igazi értelmet, ha figyelembe vesszük, hogy mi az, amit máig nem adtak át. Ennek mennyiségét legalább 600 iratfolyóméterre becsülhetjük (a szolgálatok sajnos nem folyómétert hanem irattári tételt adnak meg, ezek száma 32618 darab, oldalszáma többszázezer, azonban a mágnesszalagokat figyelembe véve milliós nagyságrendű). Jelenleg mintegy 3850 iratfolyóméter van a levélárban, ennek kb. 10%-át adták át a Fidesz-kormányok alatt, de ennek fele is igazából titkosszolgálatilag nem releváns irat. Megállapítható tehát, hogy az állambiztonsági iratok átadásában a Fidesz még a szocialistákat is messze alulmúlta.

Egyetlen dologban tudok igazat adni Stumpf Andrásnak. Abban, hogy nem bízhatunk meg az állam szerveiben akkor, ha rájuk terhelő adatok nyilvánosságra hozataláról van szó. Ez így volt 2010 előtt és így van most is. Jó lett volna azonban, ha Stumpf ezt a gondolatot konzekvensen végigviszi. Amennyiben ezt teszi, akkor neki is be kellett volna látnia, hogy a jelenlegi helyzet, amely elvtelen kompromisszumok alapján csöpögtetett adatok rendszere, éppen ennek az állami kegyúri mentalitásnak következménye. Egy dolog számolhat csak le ezzel, és pedig az állambiztonsági iratok feletti civil kontroll. Miért nem ezt kéri Stumpf számon a döntéshozóktól?

Ungváry Krisztián nyitott kapukat dönget. Magam is azt szeretném, ha minden releváns állambiztonsági adat megismerhető volna a kutatók számára. Rövidke, egy aktuális törvénymódosítás apropóján írt publicisztikám felvezetőjében mindössze arra igyekeztem felhívni a figyelmet: az agyatlan „miért nem hozzák már nyilvánosságra az ügynöklistát?”-típusú butácska kérdések aktuálpolitikai célból tűnhetnek föl hasznosnak harcos ellenzékiek szájából, de hiteltelenítik az ügyet magát is. Akárcsak a mágnesszalagos történet kezelése.

Hogy komolyan vehető tudósok tulajdonítottak volna szentgrálságot a szalagoknak, azt sehol sem állítottam, ezzel tehát kár hadakoznia Ungvárynak. Tévéstúdiókban, nyomukban pedig kocs mákban, buszon, villamoson viszont használatosak voltak a mágnesszalagok, mégpedig éppen annak az érvek a cáfolatára, hogy úgysem ismerhetjük meg a múltat, hiszen a komcsik megsemmisítették az iratok egy részét. Nem véletlen, hogy 18 mágnesszalagot 2009 végén digitalizáltak, s Kenedi János is azokra hivatkozva mondhatta, hogy van esély az ügynökök számának megállapítására.

A mágnesszalagok témája tehát a közbeszéd része volt, a bűvös Saturnus-rendszerről viszont most, Ungváry cikkéből értesülhettem. Eddig ez nem volt téma. Most lett. Éppen akkor, amikor legalább egy ügynökös mágnesszalag átkerül a levéltárba és kutathatóvá válik. Tehát éppen akkor, amikor a Fidesz legalább lép egyet a helyes irányba. Ettől valóban az a határozottan szubjektív benyomásom támadt, hogy olyat és akkor is a kormánypárt nyakába varrnak, amit és amikor az éppen nem indokolt. (Amint Ungváry nekem szánt írásából kiderül, eddig arcpirítóan kevés dokumentumot adott át az egykor rendszerváltó párt a saját kormányzása alatt. Még a szocikhoz képest is. Ezt eddig nem tudtam, az információt köszönöm.)

Annak persze örülnék, ha sem Ungvárynak, sem másnak nem kellene szavakkal trükközgetnie. Írhassa le nyugodtan Horn Gyuláról, hogy ügynök volt, ha az volt. A törvénymódosításnak itt valóban lenne értelme, tehát ha úgy tetszik, ezt számon kérem a kormányon. Engedtessek meg ugyanakkor, hogy jelezzem: a vonatkozó törvény keltezése 2003-as. Emlékeim szerint akkor szocialisták kormányozták az országot. Az Ungváryra veszélyes ügynökdefiníciót tehát tényszerűen nem a jelenlegi kormánypárt alkotta. Ettől még, igen, változtathatnának rajta, nem tették meg, ami erősen sajnálatos. Azt sem pártolom, hogy benne maradt a törvényben az immár féléves beszolgáltatási moratórium után bizonyítási potenciálját vesztő dokumentumok előírása. Éppen ezért írtam a gyors kis publicisztikát. Mégis mi ez, ha nem számonkérés?

Végezetül: megbántani sem állt szándékomban Ungváry Krisztiánt a „hüppögés” kifejezés használatával. Nem hiszem, hogy durva szó volna egyébként.

Mindenesetre halkabb, lágyabb mondjuk egy teli tüdőből fújt fémsíp hangjánál.

<http://valasz.hu/itthon/ungvary-krisztian-stumpf-andras-hamis-latszapot-kelt-124386>

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Papírja van egy kormánytag ügynökmúltjáról? Kitörölheti vele

VALASZ.HU - 2017. 06. 16.

Szerző: Stumpf András

Legyek bár csahos Orbán-kutya a nyájas olvasó szemében: az ügynökaktás hőbörgéseket egy ideje enyhe rálegyintéssel kezelem. A „Miért nem nyilvános még mindig az ügynöklista?” típusú kérdések dörgedelmezői komolytalanná tették a témát már rég.

Olyan ugyanis, hogy ügynöklista: nincs.

Egy rakás adat van különböző helyeken, ezekből lehet kikutatni, ki volt ügynök és mit csinált pontosan. Már akiről ki lehet. A Nemzeti Emlékezet Bizottsága dolgozik az ügyön, többek között, meg remek kutatók is, akik rendre publikálják az eredményeiket. Kiderítik mondjuk, hogy Horn Gyula is be volt szervezve. Méghozzá a törvény által biztosított nyilvánossági feltételek mellett kutatják ki és hozzák nyilvánosságra az infót, hogy aztán ugyanabban a cikkben azon szomorkodjanak: nincs „aktanyilvánosság”.

Lehel László evangélikus lelkészről is nyilvános adatok alapján deríti ki György Zsombor kolléga, hogy besúgó volt, de csak nem áll le a hüppögés, hogy a Fidesz még mindig nem akarja az „aktanyilvánosságot”.

Mert csak a választások után lesznek hozzáférhetőek a mágnesszalagok! No de várjunk csak! Hosszú évekig hallgattuk, hogy a mágnesszalagokon minden ott van, azokat miért nem hozzák nyilvánosságra.

Most, amikor ez végre megtörténik, hirtelen kiderül, hogy ez sem elég, valahogy a mágnesszalagok hirtelen elvesztették vonzerejüket (amit mágnesként különösen brutális lehet átélni) és kiderült, hogy egy bizonyos „Saturnus-rendszer”, na, az lenne az igazi, azt kellene kutathatóvá tenni! Mert amíg az nem kutatható, addig nincs „aktanyilvánosság”. A Saturnus-rendszer lett tehát az ügynökkérdés legújabb Szent Grálja, amely ha megvan, minden titokra fény derül, ha meg nincs meg, sötétben tapogatózunk.

Minthogy ez így meglehetősen nevetséges, nem tudtam komolyan venni az LMP-s és mindenféle ellenzéki sugalmazásokat, amelyek szerint azért titkolózik a Fidesz, mert magas szinten érintett.

Most viszont egy picikét elbizonytalanodtam.

Tegnap ugyanis, még a nyári szünetre való honatyai elvonulás előtt elfogadták az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló javaslatot.

Amely előírja: fél éven belül minden természetes és jogi személynek be kell szolgáltatnia a nála lévő ügynökaktákat, iratokat.

Ha beszolgáltatja, jól jár: mentesül a minősített adatokkal való visszaélés, illetve személyes adatok jogellenes kezeléséért járó jogkövetkezmények alól.

A lényeg viszont csak most jön.

Aki ugyanis megtart ilyen iratot, az „nem hivatkozhat valamely tény igazolása céljából a jogellenesen birtokolt iratra”.

Magyarul, ha jól értem: ha valamely közszereplőről megtudnám, hogy beszerezett ügynöke volt a komcsi rendszernek, s az ezt igazoló dokumentum nem a levéltárból, hanem magánszemélytől származna, nem írhatnám meg a sztorit.

Ha ugyanis az illető bíróságra menne (effélék szinte mindig szoktak), nem használhatnám az iratot igazam bizonyítására.

Persze mondhatjuk erre, hogy szépen szolgáltatassa csak be az a magánszemély, aztán akkor kutatható lesz minden, nincs itt semmi látnivaló.

A kérdés csak az: bízunk-e, bízhatunk-e az állam intézményeiben annyira, hogy ha náluk van valami terhelő adat valamely aktuális hatalmasságról, az biztonságban és kutatható formában meg is marad náluk.

Ezer bocs, de én nem bízom ennyire az állam szerveiben.

Általában sem, de most nem is általában vagyunk.

<http://valasz.hu/itthon/papirja-van-egy-kormanytag-ugynokmultjarol-matol-kitorolheti-vele-124288>

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Tengernyi pénz sorsáról döntöttek

GONDOLA.HU - 2017. 06. 15.

Az Országgyűlés elfogadta Magyarország 2018-as költségvetését. Itt vannak a legfőbb számok, valamint a legfőbb gazdasági és társadalmi célkitűzések.

(...) Az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról. A közfeladatok folyamatos

ellátását, a közérdekű adatok megismerését és a tudományos kutatás szabadságát, az elmúlt rendszer állambiztonsági szolgálatait tevékenységnek megismerését és az áldozatok információs kárpótlását és ehhez kapcsolódóan az érintettek információs önrendelkezési jogát garantáló alkotmányos alapjogok érvényesítését biztosító levéltári anyag védelme, folyamatos gyarapítása, mind szélesebb körben történő hozzáféréseinek biztosítása állami feladat, amelynek teljesítése megköveteli az állami szerepvállalást. A törvényjavaslat a rendszerváltást megelőzően működött állambiztonsági szolgálatoknál keletkezett ún. titkosszolgálati mágnesszalagoknak, a rendszerváltást követően létrehozott nemzetbiztonsági szolgálatoknál keletkezett, minősített adattartalmat rögzítő maradandó értékű iratoknak az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára részére történő átadásához szükséges feltételeket teremti meg. A titkos információk megszerzésében kulcsszerepet játszó állambiztonsági hálózattal kapcsolatos felvetések napjainkban is a társadalmi és politikai élet fontos kérdései. A kitűzött cél megvalósításával a közélet, az állampolgárok érdeklődésére mindenkor számot tartó, az 1990 előtti pártállami rendszer állambiztonsági szolgálatainak működése során keletkezett iratok megfelelő elhelyezést nyernek. Indokolt továbbá, hogy az ÁBTL – több évtizedes szakmai gyakorlatára figyelemmel – az állambiztonsági iratok kezelése mellett, az 1990. február 14-e után létrejött nemzetbiztonsági szolgálatok levéltári anyagainak vonatkozásában is rendelkezzen illetékességgel, illetve gyűjtőkörrel, legyen az állambiztonsági és a nemzetbiztonsági iratokat is őrző állami szaklevéltár. (Előterjesztő: Gulyás Gergely, Vas Imre, Nyitrai Zsolt, - Fidesz.) Az Országgyűlés a javaslatot 126 igen szavazattal, (Fidesz-KDNP) 57 ellenszavazattal (MSZP-Jobbik-LMP+független:4) 2 tartózkodás, (Kónya Péter, Szabó Tímea, - független) kíséretében elfogadta. (...)

http://gondola.hu/cikkek/106016-Tengernyi_penz_sorsarol_dontottek_8230;.html

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

[Itt a kiadvány a kommunista állambiztonság magyar ügynökeiről](#)

INFORADIO.HU - 2017. 06. 16.

Hetven ember sorsán keresztül ismerhető meg a kommunista állambiztonság a most megjelent Ügynöksorsok-Ügynök?Sorsok? A hálózati lét sokfélesége és a megismerés korlátai című könyvben. A szerzők, Kónyané Kutrucz Katalin és Petrikné Vámos Ida levéltári dokumentumok, mágnesszalagok alapján mutatja be az élettörténeteket.

A dokumentumok, levéltári adatok kutatásai során az derült ki, hogy sokféle dokumentáció maradt fent a kommunista állambiztonságtól – mondta a Nemzeti Emlékezet Bizottságának elnöke. Földváryné Kiss Réka hozzátette, azt azonban ezekből „Az volt a célunk, hogy egyedi történeteken keresztül mutassuk be, hogy nem olyan egyszerű ezekben a kérdésekben állást foglalni.” A Nemzeti Emlékezet Bizottsága arra kérte kötet két szerzőjét – Petrikné Vámos Idát és Kónyáné Kutrucz Katalint, akik szinte a megalakulása óta dolgoznak az állambiztonsági szolgálatok levéltárában -, hogy különböző típusú történeteket, és ne feltétlenül ismert személyek példáit hozzák – mondta el Földváryné Kiss Réka. A típusú történetek bemutatják a kommunista diktatúrából maradt információk, dokumentációk töredékességét. És a történészeknek, levéltárosokból ezekből kell kihámozni, hogy mit gondolunk egy ember ügynöki tevékenységéről, sorsáról.” Típusok szerint van csoportosítva a kötet hetven története, ezzel orientálják az olvasót, hogy melyek a jogilag teljesen egyértelműen ügynöktörténetnek minősülő esetek – emelte ki a Nemzeti Emlékezet Bizottságának elnöke. „Ez a könyv gondolkozásra készített.”

http://inforadio.hu/belfold/2017/06/16/itelkezes_helyett_eloszor_meg_kell_ismerni_a_sorsokat/

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

[Schiffer András \(Facebook\): Mitől tetszenek félni?](#)

MANDINER.HU - 2017. 06. 14.

„Ma tárgyalja a parlament az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltáráról (ÁBTL) szóló törvény módosítását. A javaslatban több jótékony elem van, de a lényegét illetően továbbra sincs szó teljes aktanyilvánosságról.

Ellenben azt mondja, hogy a módosítás hatályba lépését követő hat hónapon belül az ÁBTL részére át nem adott iratok nem használhatók fel bizonyítékként semmilyen eljárásban. Az általam tizenháromszor benyújtott aktanyilvánossági törvényjavaslat a teljes aktanyilvánosság mellett a jelenlegi módosító javaslatnál keményebben büntette volna az illegális iratbirtokost. Teljes aktanyilvánosság továbbra sincs, viszont ha valaki fél éven belül nem adja át az itt-ott kallódó régi állambiztonsági iratokat, úgy az irat elveszíti bizonyító erejét.

Magyarul a jövőben csak a teljes fideszes kontroll alatt álló levéltár szolgáltatna bizonyítékot az ügynökmúltra. Aktanyilvánosság szégyenletes módon eddig sem volt,

a homályos múltú potentátok viszont soha nem tudhatták, milyen forrásból bukkan elő valami rájuk nézve terhelő információ. Mostantól viszont egyetlen forrás lesz: csak a Fidesz!

S félreértés ne essék: a módosítás nem elsősorban az illegális iratbirtokosokat üldözni, hanem az igazságot. Mitől tetszenek félni?"

http://mandiner.hu/cikk/20170614_schiffer_andras_mitol_tetszenek_felni

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

OGY - Krónika 3. rész (közszolgálati tisztviselők, titkosszolgálati múlt)

WEBRADIO.HU - 2017. 06. 14.

Lefolytatta a közszolgálati tisztviselőkről szóló törvény és más kapcsolódó jogszabályok módosításának, valamint az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról szóló jogszabály módosításáról szóló javaslat vitáját szerdán az Országgyűlés.

(...) Az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló törvény módosításának vitájában a javaslatot ismertető Vejkey Imre (KDNP) azt mondta, hogy a kommunista diktatúra hatalmi működésének megértését szolgálja, ha biztosítják, hogy minél több információt lehessen szerezni az állambiztonsági működéséről. Az úgynevezett titkosszolgálati mágnesszalagok léte a rendszerváltozást követően az 1995-ben létrehozott iratfeltáró bizottság hívta fel a figyelmet, de az adatok titkos minősítése máig fennmaradt, és ezért nem lehetett behatóan vizsgálni őket - emlékeztetett. A 2013-ban felállított Nemzeti Emlékezet Bizottságának (NEB) tagjai viszont felhatalmazást kaptak a minősített adatok kezelésére is - hangsúlyozta. Hozzátette: 2015 nyarán a NEB tagjaiból és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának munkatársaiból létrehoztak egy közös munkacsoportot, amelyik az év szeptemberében kezdte meg a mágnesszalagok feldolgozását. Az információs kárpótlást szolgálja, ha az iratok az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárába kerülnek - mondta a képviselő. Az indítvány a rendszerváltás megelőzően működő állambiztonsági szolgálatoknál keletkezett, minősített iratok átadásához szükséges feltételeket teremti meg - közölte. Indokoltnak nevezte, hogy a levéltár az 1990. február 14. után keletkezett nemzetbiztonsági szolgálatok levéltári anyagainak esetében is illetékességgel rendelkezzen. (...)

http://webradio.hu/hirek/belfold/ogy_kronika_3_rez_kozszolgalmati_tisztviselok_titkosszolgalmati_mult

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Módosítja a Fidesz az ügynöktörvényt

INDEX.HU - 2017.05.29.

Szerző: Dezső András

Több ponton is módosítaná a Fidesz az elmúlt rendszer titkosszolgalmati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgalmatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003-as törvényt. A [módosító javaslatot](#) Gulyás Gergely fideszes képviselő jegyzi.

Gulyás indoklása szerint a módosítással szabályoznák, hogy miként kerüljenek a rendszerváltást megelőzően működött állambiztonsági szolgalmatoknál keletkezett ún. titkosszolgalmati mágnesszalagok, valamint a rendszerváltás után keletkezett, minősített adatokat tartalmazó iratok az Állambiztonsági Szolgalmatok Történeti Levéltárába.

A törvénymódosítás után például a levéltárnak lehetősége lenne adatokat kérni a nyilvántartásból, hogy megtudja, egy érintett személy mikor halt meg. (Ennek azért van jelentősége, mert a levéltári anyagban való kutatás lehetőségét behatárolják a védelmi idők, márpedig az érintett halálának napja, a védelmi idők egyik kezdőpontja.) A javaslat egyúttal feljogosítja a levéltárat a nemzetbiztonsági szolgalmatok iratainak átvételére és kezelésére.

A módosítás értelmében a katonai titkosszolgalmatoktól is kerülnének iratok a levéltárba. Lényeges pontja a javaslatnak, hogy a bíróságoknak törvényben előírt feladataik ellátásához szükséges ügyben minden esetben jogot kellene adni a betekintésre. Ugyanakkor a javaslat szerint kikerülne a törvényből az a rész, miszerint a jogosulatlanul birtokolt adatokat bizonyítékként nem lehet felhasználni a bírósági ügyekben.

Korábban a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB), valamint az Állambiztonsági Szolgalmatok Történeti Levéltára sürgette a törvény módosítását, éppen azért, hogy a jövőben nem csak állambiztonsági, hanem nemzetbiztonsági iratokat is őrizhessen. Így kerülhetne az a mágnesszalag is a szaklevéltár birtokába, ami jelenleg

az Alkotmányvédelmi Hivatalnál (AH), azaz a polgári titkosszolgálatnál van. Erről bővebben [ebben a cikkünkben](#) írtunk.

http://index.hu/belfold/2017/05/29/modositja_a_fidesz_az_ugynoktorvenyt/

Hasonló tartalommal megjelent cikkek:

[hvg.hu - Átírja a Fidesz az ügynöktörvényt](#) - 2017-05-29

[klubradio.hu - Változtat az ügynöktörvényen a Fidesz](#) - 2017-05-29

[24.hu - Az ügynöktörvény módosítására készül a Fidesz](#) - 2017-05-29

[promenad.hu - Módosítja a Fidesz az ügynöktörvényt](#) - 2017-05-29

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Micsoda meglepetés: hazudott emlékirataiban a „harcos” Pufajkás, III/II-es beszervezését diszkréten elhallgatta

KURUC.INFO - 2017. 05. 04.

Elvileg 2018. június 30. után megtudhatjuk, kik voltak a rendszerváltás előtt az állambiztonság segítői. De már a választások utáni határidő is gyanús, az pedig végképp, hogy alapvető adattárak maradnak ki a vizsgálatból. A nyilvánosság szinte biztosan nem kapja meg ügynökkérdésben azt a lezárást, amit érdemelne, és jó eséllyel marad erős zsarolási potenciál a továbbra is titkosított adatokban. Ungváry Krisztián Horn Gyula, azaz „Harcos” és a mágnesszalagok című írása az Indexen jelent meg, alább folytatódik.

Nemrég jelent meg a Rendeleti Közlönyben a hír, hogy a kormány elhatározta az ügynevezett Egységes Gépi Prioráló Rendszer (továbbiakban EGPR) G és H adattárainak átadását az ügyben illetékes állambiztonsági szolgálatok iratait kezelő levéltárnak. Ezekhez a mágnesszalagokon rögzített adattárakhoz sokan nagy reményeket fűznek abból a szempontból, hogy ismeretükben jóval többet fogunk tudni arról, hogy kik is voltak az 1990 előtti állambiztonság segítői.

Ez a remény elvileg nem is lenne alaptalan akkor, ha a kérdés az összes releváns adattárolót érintené, és akkor, ha a meghirdetett akció nem párosulna látványosan az időhúzással. Azonban alapvető adattárak maradtak ki az eddigi vizsgálatból, és a kormányrendeletből egyértelmű, hogy azt a részadathalmazt, amelynek átadása folyamatban van, csak a választások után fogja megismerni az érdeklődő közönség –

határidőnek ugyanis 2018. június 30-át szabták meg. Így az is borítékolható, hogy a részben eddig is sejtett közszereplők és egyházi méltóságok fedőnevei sem fogják megzavarni a választás hangulatát.

Ami kimaradt

Érdemes azt is számba venni, ami kimaradt a késleltetve tervezett nyilvánosságra hozatalból. Kimaradt több tízezernyi oldal, amit már 2007-ben is indokolatlanul titkosítottak minősített az úgynevezett Kenedi-bizottság jelentése. Kimaradt teljes egészében a hírszerzés adattára, az „I” adattár. Kimaradt a „Saturnus” rendszer, ami egyébként minden eddig ismert adattárnál bővebb információkat tartalmaz a hálózati személyekről. Ebben dolgozták ugyanis fel a hálózati személyek terjedelmes, többtucatnyi kérdést felölelő adatlapjait, amelyekből már első látásra is elég pontos személyiségkép rajzolható ki.

A Saturnus rendszert a titkosszolgálatok 1990 után töretlenül vezették tovább (és vezetik nyilvánvalóan most is). Részleteiről a levéltárba került adatlapokon kívül semmi sem tudható meg, mert arra hivatkozva, hogy az adattár 1990. február 14. utáni adatokat is tartalmaz, az egészet államtitoknak minősítették és minden eddigi iratfeltárás elől elzárták.

Holott ha valami, akkor éppen a Saturnus rendszer az, amely választ ad azokra a kérdésekre, amelyek igazán kínosak lehetnek. Ellentétben az EGPR adattáraival, amelyekben csak név, illetve lakcím alapján lehetett keresni, a Saturnus rendszert arra találták ki, hogy az emberi tulajdonságok alapján is keresni lehessen a hálózati személyek között. Amennyiben például egy pénzéhes, biszexuális, jóképű és vállalkozó kedvű férfi hálózati személyre lett volna szüksége az állambiztonságnak, akkor a Saturnus rendszer adott volna választ arra a kérdésre, hogy az országban hány ilyen személy áll rendelkezésre. Nem véletlenül maradt tehát a Saturnus rendszer mind a mai napig teljes titokban: belőle ugyanis megtudhatnánk azon politikai közszereplők jellemrajzait is, akik miniszterként vagy médiaszemélyiségként egészen mostanáig befolyásolták a közvéleményt.

„Harcos” Szófiában

Az eltitkolt közszereplői érintettségre példa „Harcos”, azaz Horn Gyula hálózati múltja is. Kérdéses, hogy a választások után kutathatóvá teendő mágnesszalagról kiderül-e ezzel kapcsolatos adat. Azt sem tudni, hogy „Harcos” munkadossziéja

egyáltalán létezik-e, és ha igen, akkor hol található – az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltárában mindenesetre nincs nyoma. Az állambiztonsági tevékenység azonban a rákos daganathoz hasonló. Mindenütt képződnek áttétek, és ezért akarva-akaratlanul más dossziékban is lelni árulkodó nyomokat.

Horn Gyulát a diplomáciai szolgálata alatt, 1962 előtt szervezte be az akkori kémelhárítás III/II-3-c alosztálya „Harcos” fedőnéven. Maga Horn erről természetesen nem emlékezett meg emlékirataiban. Hornról egy másik ügynök, „Pétervári János” azaz Petrán János jelentéseiből szerezhethünk tudomást. „Pétervári” 1963-ban a szófiai magyar követség tanácsosa volt, és 1963. április 10-én jelentett tartóinak arról, hogy Hornt, aki abban az időben a követség párttitkára és gazdaságpolitikai titkár volt, egy amerikai diplomata megkönyékezte.

„Pétervári” arról számolt be tartóinak, hogy Hornról az a hír terjedt el diplomáciai körökben, hogy Géza bátyját „a szovjetek nyírták ki 1956-ban”. Mindez remek lehetőségnek tűnhetett egy amerikai diplomatának arra, hogy Hornt megközelítse, és Szófiában egy amerikai diplomata csakugyan igyekezett Hornnal közelebbi kapcsolatba kerülni. Szegény nem tudhatta, hogy Horntól a szovjetellenesség igen távol állt. Hozzá kell tenni, hogy a Horn bátyjának haláláról terjedő legendának semmilyen alapja sem volt. Horn Géza 1956. december 12-én halt meg, tehát azt követően, hogy Gyula öccse belépett a pufajkások közé.

Ez azért lényeges, mert Horn arra hivatkozott emlékirataiban, hogy bátyja ellenforradalmárok általi meggyilkolása miatt lépett be a karhatalomba, magyarán hazudott erről.

Horn Géza halálozási körülményeiről különböző verziók ismeretesek, a leginkább hitelt érdemlő verzió az, hogy kerékpározás közben egy szovjet teherautó ütötte el. Ténykérdés, hogy Horn Géza nem szerepel az 1956 során erőszakos cselekmények során elhunytak között, és nem kapott posztumusz kitüntetést sem.

Akárhogy is volt, az amerikai diplomata igyekezett megkönyékezni Hornt. „Pétervári” jelentése szerint „meghívta Hornt családjával együtt görögországi kirándulásra, és felajánlotta, hogy a szükséges dollárösszeget ehhez megszerzi. Kérdésemre válaszolva Horn elmondta, hogy Tom azért hívja őt, hogy esetleg beszervezzék. Az utazást nagyon veszélyesnek tartja, mert az amerikaiak durva módszerekkel dolgoznak, és lehet, hogy őt egyszerűen nyomtalanul eltüntetik. (...) Horn Tommal való titkos kapcsolatát felfedte előttem. Fecsegett. Feltehetően azzal a szándékkal, hogy Bíró József főhadnaggyal [mindkettejük tartótisztjével – U. K.] kapcsolatomban milyenségéről tapasztalatot szerezzen. Ugyanezen beszélgetésen Horn

elmondotta, ha sikerülne elérnie azt, hogy Tomot Bulgáriából kiutasítsák, akkor ő, úgy véli, megtette kötelességét.”

A jelentés érdekes bizonyítéka annak, amikor az ügynökök kölcsönösen tapogatták egymás kapcsolatrendszerét. Mindez nem meglepő, ha figyelembe vesszük, hogy 1990 előtt a diplomaták kb. 90 százaléka volt beszerelve valamilyen titkosszolgálatnak.

A történet folytatását csak részben tudjuk rekonstruálni, mivel a „Pétervári”-féle dossziében nincsen több utalás rá. Más forrásból viszont tudható, hogy Cséby Lajos nagykövet Horn eltávolítását követelte, feljelentette a külügyben, és ennek során a rovására írta azt is, hogy „nem átallja annak kijelentését, hogy a nyugati diplomaták azért fordulnak hozzá, mert ő jól értesült, okos, nyelveket tud, amivel a szovjet diplomaták nem igen rendelkeznek”. Magyarán megfeddte azért, amit Horn titokban, a kémelhárítástól kapott feladatként végzett.

Cséby kiemelte azt a vacsorát, amelyen Horn Gyula és felesége, valamint az előbb említett Tom Blacksheare amerikai konzul és felesége, továbbá „Pétervári” vett részt 1962. május 5-én. Horn ennek kapcsán nyilván kémelhárító feladatát látta el, azonban az ügyet a külügy felé is könyvelnie kellett valahogy. Utóbbiaknak szóló jelentése az alábbi mondattal zárult:

Mindez különösen felháborította Cséby nagykövetet, akinek az lett a veszte, hogy „Harcos” és „Pétervári” egyaránt igazolni tudta, hogy meg nem engedett viszonyt alakított ki a követség egyik női alkalmazottjával. Utóbbi miatt végül nem Hornt, hanem Csébyt helyezték át Szófiából.

Az egész ügy valójában teljesen banális mozzanat Horn életében. Végül is legitim dolog, hogy titkosszolgálatok játszmákat folytatnak egymással, Horn sem tett mást, mint amit más diplomata tett volna az ő helyében, és minden jel arra mutat, hogy ebből a játszmából nem lett semmi, hasonlóan az ilyen ügyek döntő többségéhez. Biztosak lehetünk abban, hogy Hornnak karhatalmistaként, illetve állambiztonsági jelentések címzettjeként sokkal jelentősebb szerepe volt a diktatúra fenntartásban, mint ezzel az ügynöki epizóddal.

Ráadásul szófiai diplomáciai tevékenysége során kifejezetten kritikus jelentéseket írt a bolgár gazdasági helyzetről, és többször szabadszájúan nyilatkozott szovjet diplomatákról („berúgtak, mint a disznó”). A történet „csupán” azért érdekes, mert magyarázza azt, ami miatt a szocialisták (és majdnem minden más politikai erő) ahol csak tudták, akadályozták az állambiztonsági iratok átadását és kutathatóságát. Ráadásul hátszelet kaptak a baloldali liberálisok egy jelentős részétől, akik emberiességi okokra vagy arra hivatkozva, hogy a rendszer irányítóit kell felelősségre

vonni, nem pedig az „esendő” embert, hozzájárultak ahhoz, hogy a közvélemény egy részét is megtévesszék.

Mindeközben a zsarolhatósági potenciál körmönfont rejtegetése azon kevés dolgok közé tartozik, amelyeket Orbán Viktor töretlenül vett át elődeitől. Nem véletlenül. Mielőtt azonban erre visszatérnék, érdemes felvetni még egy szempontot.

Törvényellenes publikáció?

Vallomással tartozom az olvasónak. Annak ellenére, hogy Horn esetében a beszervezettség ténye a napnál is nyilvánvalóbb, amennyiben e sorok szerzőjét valaki perelni kívánná, biztos lehet abban, hogy megnyerné az eljárást. A jelenleg hatályos magyar törvények ugyanis úgy definiálják a hálózati személy (közkeletűen „ügynök”) fogalmát, hogy annak az esetek messze túlnyomó többségében senki sem tud megfelelni. A vonatkozó 2003. évi III. törvény 1§. 5. pontjának definíciója szerint hálózati személy az, aki „titokban fedéssel és fedőnévvel jelentést adott”, vagy „ilyen jellegű beszervező nyilatkozatot írt alá,” vagy „ilyen tevékenységéért előnyben részesült”.

Bármennyire is furcsa, de az esetek többségében ezen feltételek egyike sem reprodukálható, holott más források egyértelműen bizonyítják az ügynöki tevékenységet.

Azonban nem volt kötelező mindenkinek saját kezű beszervezési nyilatkozatot írni, illetve azt aláírni, a többség semmilyen anyagi juttatásban nem részesült, az említett iratokat külön az ún. „B” dossziékban őrizték, és ezek nagy részét megsemmisítették, a jelentéseket sokszor csak szóban adták és a tartótiszt gépelte le, az érintett által készítetteket néha a szerzője alá sem írta, sokszor pedig csak a fedőnév és a jelentések tartalmi kivonata szerepel egy-egy iratban. Ráadásul nagyon sok olyan eset van, amikor maguk a jelentések nincsenek meg, azonban a hálózati személy működésének leírása más állambiztonsági iratban szerepel.

Ebből adódóan az az abszurd helyzet alakult ki, hogy még olyan esetekben is, amikor az illető hálózati tevékenysége fotóval dokumentált, vagy éppen megvan a B dosszié, de abban nincsen saját kézzel aláírt beszervezési nyilatkozat, illetve nyilatkozat anyagi juttatás átvételéről, akkor a bíróság elítéli azt, aki tudományos publikációban tárgyalja valakinek az érintettségét. Sőt, adott esetben a bíróság még a törvényt is semmibe vette. Példa erre a Martonyi János ügyében hozott ítélet: esetében volt fedőnéven adott jelentés, volt jelentés anyagi juttatás átvételéről, ennek ellenére a bíróság szerint az érintett nem nevezhető hálózati személynek.

Ez a helyzet több szempontból is súlyos problémákat okoz. Egyrészt lehetetlenné teszi a téma kutatását, pontosabban bizonyos eredmények publikálását, amit az is igazol, hogy a mai napig mindenki, aki ügynökmúltja miatt perelt, nyert azzal szemben, aki a róla szóló dokumentumokat nyilvánosságra hozta. Másrészt ez a helyzet teljesen ellehetetleníti azt a társadalmi lusztrációs igényt, ami 45 év diktatúra és 25 év demokrácia után még mindig nem tekinthető kielégítettnek. Harmadrészt pedig mindez lehetetlenné teszi megállapítani azok felelősségét, akik hivatásszerűen befolyásolták a közhangulatot, illetve végrehajtották – adott esetben magas és felelős pozícióban – a pártállam elnyomó intézkedéseit.

Az iratmegsemmisítések kapcsán még egy megjegyzés kívánkozik. Bármennyire is nagyoknak tűnik a megsemmisített iratok aránya és össz mennyisége, fontos leszögezni, hogy a magyar történelemnek nincsen még egy annyira jól dokumentált korszaka, mint a kommunista diktatúra időszaka, leszámítva természetesen az azóta eltelt korszakot.

Az 1945 és 1990 közötti rendszerről önmagában is sokkal több történelmi forrás maradt fenn, mint az ezt megelőző magyar történelemről együttvéve. Mindez a szorosabban vett állambiztonsági forrásokra is igaz, amelyekből minden töredékességük dacára is sokkal több áll rendelkezésre, mint bármelyik megelőző korszak belbiztonsági szervezeteinek irataiból. A forrásszkeptícista hozzáállás, amely szerint az iratok töredékessége miatt úgysem tudhatunk meg semmit, ennek fényében különösen sajátosnak mondható. Érdeemes megemlíteni, hogy az említett törvényt ugyan a szocialista-szabaddemokrata koalíció hozta, de ritka kivételként a Nemzeti Együttműködés Rendszere sem változtatott rajta, holott a jogszabály abszurditása nyilvánvaló.

Az ok egyértelmű: kormányzati érdek volt akkor és ma is, hogy ne lehessen őszintén beszélni a múltról.

Zsarolási potenciál

Van az ügynek egy másik, elsőre talán nem feltűnő aspektusa, nevezetesen a zsarolhatóság. Magyarországon az állambiztonsági múlt kapcsán történt átvilágítási kísérletek csúfosan megbuktak. Amennyiben a lusztrációs törvény rendelkezéseiből indulunk ki, akkor a pártállami diktatúrának nem volt egyetlen tettese sem: egyetlen esetben sem alkalmazták ugyanis azt az egyébként nevetségesen enyhe szankciót, hogy az érintett nevét és állambiztonsági vonatkozásait megjelentetik a Rendeleti Közlönyben.

Mindez nem véletlen. Miközben a nyilvános lusztráció elmaradt, a beszerzéssel kapcsolatban legalább két esetben ismert a politikai zsarolás. Csurka Istvánt és Torgyán Józsefet Antall József egyaránt ezzel presszionálta – mint tudjuk, eredménytelenül. Esetük azért is különösen tanulságos, mert valós ügynöki tevékenységet egyikük sem végzett. Torgyán iratai szerencsére teljes terjedelemben fennmaradtak, és ebből az is látható, hogy ő kifejezetten karakán módon rázta le a belügyeseket. Először összetépte a már aláírt beszerzési nyilatkozatot, és annak ellenére sem volt hajlandó újat aláírni, hogy közben a tartótisztek osztályvezetője is bekapcsolódott a beszélgetésbe. Végül 1957. november 4-én aláírás nélkül elengedték, azzal az ígérettel, hogy segíteni fog.

Torgyán azonban nem állta a szavát. Amikor a tartótisztek 1958. január 27-én végre el tudták érni, nyíltan ellenszegült. Az erről készült jelentés szerint „állandóan zaklatja őt az a gondolat, hogy részünkre emberekről kell jelentéseket adnia. [...] Amikor felhívtam figyelmét arra, hogy nem tartotta be a megállapodást, [...] engem nem értesített, kijelentette, hogy azt szándékosan tette. És ha most elválnék, ezután sem fog engem hívni soha.”

Torgyán már ezzel a nyíltságával is kockázatot vállalt, a beszélgetés során azonban ennél is tovább ment. DISZ-tagsága és esetleges párttagsága kapcsán azt mondta: „Nem akarta becsúszni a ugródeszkanak használni a pártot, mint sokan tették. Elmondotta, hogy különösen az egypártrendszerrel nem ért egyet. Véleménye szerint úgy kellene lennie nálunk is, mint Lengyelországban, hogy legalább még egy Parasztpártnak kellene lennie. [...] Azt is kijelentette, hogy igen sokra becsül bennünket, a Vári alezredes elvtársat és engem különösen, amiért olyan udvariasak és türelmesek voltunk vele szemben, de ne számítsunk arra, hogy ő a részünkre dolgozni fog.”

Torgyán magatartása kifejezett bátorságra vall, hiszen amikor ideológiai vitákba bocsátkozott a többpártrendszerről, és megtagadta a munkát, még javában akasztottak az országban.

Nem tudhatta, hogy ellenállása nem törí-e derékba életét (éppen házasság előtt állt). Csurka esete is hasonló lehetett, de erre csak egy kisábrázolt szövegből következtethetünk. Saját dossziéi nem maradtak meg, azonban egy másik iratban valaki a rendszerváltás idejében fekete tussal láthatatlanná tett egy mondatot, ami Csurkára vonatkozott, és azt tartalmazta, hogy 1957 és 1964 között ugyan beszerezett hálózati személyként szerepelt, de semmilyen munkát nem volt hajlandó elvégezni. Itt érkezünk el az ügynökügyek mai hasznosíthatóságához, nevezetesen a zsaroláshoz. Csurka és Torgyán megzsarolásuk időpontjában nem tudhatta, hogy a zsaroló milyen

adatokkal rendelkeznek velük kapcsolatban. Akkor még az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára sem létezett. Ma már a helyzet bizonyos mértékig változott, mert az iratok zöme ebbe a levéltárba került, és ami ott található, az zsarolásra alkalmatlan, mivel bármikor bárki előszedheti – még akkor is, ha a kutatás körülményes és a publikálás sem egyszerű.

Az igazán kínos, közszereplőkre nézve kompromittáló iratok azonban ma is a politika kisedő játékszerét képezik. Csak sejtethetjük, hogy sokakat ma is ilyen dokumentumokkal zsarolhatnak. Több jel utal arra, hogy számos közjogi méltóságnak volt 1990 után állambiztonsági érintettsége, bizonyossággal azonban a források jelenlegi kutathatósága mellett az egyszerű állampolgár nem rendelkezhet.

További aggodalomra ad okot, hogy a zsarolás nem csak belföldről képzelhető el. Egyáltalán nem lehet kizárni, hogy a hálózati érintettség bizonyos részletei más országok titkosszolgálatai számára is ismertek. A rendszerváltáskor számos irat eltűnt, az NDK esetében pedig tudjuk, hogy az amerikai és a nyugatnémet titkosszolgálatok indítottak dokumentumszerző akciókat a Stasi végóráiban. Oroszországnak pedig még csak erre sem volt feltétlen szüksége, mivel titkosszolgálatuk bizonyos területeken az együttműködésről amúgy is tudomással bírtak.

Fentiek mutatják, hogy iratnyilvánosság és demokrácia szorosan összetartozó fogalmak. Nyilvánvaló, hogy ma is léteznek nemzetbiztonsági érdekek, és ma is létezik az iratoknak egy olyan szűk köre, amelynek nyilvánossága nem kívánatos. Ennek meghatározását azonban nem lehet sem a titkosszolgálatokra, sem a politikára bízni. A már említett Kenedi-bizottság jelentése és más adatok ékesen bizonyítják az ezzel kapcsolatos visszaéléseket. Civil kontroll nélkül az állambiztonsági iratok titkosítása csak arra alkalmas, hogy zsarolási potenciált teremtsen, és ezzel a demokratikus jogállamot ássa alá.

<https://kuruc.info/r/2/172403/>

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Horn Gyula, azaz „Harcos” és a mágnesszalagok

INDEX.HU - 2017.05.02.

Szerző: Ungváry Krisztián

Elvileg 2018. június 30. után megtudhatjuk, kik voltak a rendszerváltás előtt az állambiztonság segítői. De már a választások utáni határidő is gyanús, az pedig

végképp, hogy alapvető adattárak maradnak ki a vizsgálatból. A nyilvánosság szinte biztosan nem kapja meg ügynökkérdésben azt a lezárást, amit érdemelne, és jó eséllyel marad erős zsarolási potenciál a továbbra is titkosított adatokban. Ungváry Krisztián írása.

Nemrég jelent meg a Rendeleti Közlönyben a hír, hogy a kormány elhatározta az úgynevezett Egységes Gépi Prioráló Rendszer (továbbiakban EGPR) G és H adattárainak átadását az ügyben illetékes állambiztonsági szolgálatok iratait kezelő levéltárnak. Ezekhez a mágnesszalagokon rögzített adattárakhoz sokan nagy reményeket fűznek abból a szempontból, hogy ismeretükben jóval többet fogunk tudni arról, hogy kik is voltak az 1990 előtti állambiztonság segítői.

Ez a remény elvileg nem is lenne alaptalan akkor, ha a kérdés az összes releváns adattárolót érintené, és akkor, ha a meghirdetett akció nem párosulna látványosan az időhúzással. Azonban alapvető adattárak maradtak ki az eddigi vizsgálatból, és a kormányrendeletből egyértelmű, hogy azt a részadathalmazt, amelynek átadása folyamatban van, csak a választások után fogja megismerni az érdeklődő közönség – határidőnek ugyanis 2018. június 30-át szabták meg. Így az is borítékolható, hogy a részben eddig is sejtett közszereplők és egyházi méltóságok fedőnevei sem fogják megzavarni a választás hangulatát.

Ami kimaradt

Érdemes azt is számba venni, ami kimaradt a késleltetve tervezett nyilvánosságra hozatalból. Kimaradt több tízezernyi oldal, amit már 2007-ben is indokolatlanul titkosítottak minősített az úgynevezett Kenedi-bizottság jelentése. Kimaradt teljes egészében a hírszerzés adattára, az „I” adattár. Kimaradt a „Saturnus” rendszer, ami egyébként minden eddig ismert adattárnál bővebb információkat tartalmaz a hálózati személyekről. Ebben dolgozták ugyanis fel a hálózati személyek terjedelmes, többtucatnyi kérdést felölelő adatlapjait, amelyekből már első látásra is elég pontos személyiségkép rajzolható ki.

A Saturnus rendszert a titkosszolgálatok 1990 után töretlenül vezették tovább (és vezetik nyilvánvalóan most is). Részleteiről a levéltárba került adatlapokon kívül semmi sem tudható meg, mert arra hivatkozva, hogy az adattár 1990. február 14. utáni adatokat is tartalmaz, az egészet államtitoknak minősítették és minden eddigi iratfeltárás elől elzárták.

Holott ha valami, akkor éppen a Saturnus rendszer az, amely választ ad azokra a kérdésekre, amelyek igazán kínosak lehetnek.

Ellentétben az EGPR adattáiraival, amelyekben csak név, illetve lakcím alapján lehetett keresni, a Saturnus rendszert arra találták ki, hogy az emberi tulajdonságok alapján is keresni lehessen a hálózati személyek között. Amennyiben például egy pénzéhes, biszexuális, jóképű és vállalkozó kedvű férfi hálózati személyre lett volna szüksége az állambiztonságnak, akkor a Saturnus rendszer adott volna választ arra a kérdésre, hogy az országban hány ilyen személy áll rendelkezésre. Nem véletlenül maradt tehát a Saturnus rendszer mind a mai napig teljes titokban: belőle ugyanis megtudhatnánk azon politikai közszereplők jellemrajzait is, akik miniszterként vagy médiaszemélyiségként egészen mostanáig befolyásolták a közvéleményt.

„Harcos” Szófiában

Az eltitkolt közszereplői érintettségre példa „Harcos”, azaz Horn Gyula hálózati múltja is. Kérdéses, hogy a választások után kutathatóvá teendő mágnesszalagról kiderül-e ezzel kapcsolatos adat. Azt sem tudni, hogy „Harcos” munkadossziéja egyáltalán létezik-e, és ha igen, akkor hol található – az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltárában mindenesetre nincs nyoma. Az állambiztonsági tevékenység azonban a rákos daganathoz hasonló. Mindenütt képződnek áttétek, és ezért akarva-akaratlanul más dossziékban is lelni árulkodó nyomokat.

Horn Gyulát a diplomáciai szolgálata alatt, 1962 előtt szervezte be az akkori kémelhárítás III/II-3-c alosztálya „Harcos” fedőnéven. Maga Horn erről természetesen nem emlékezett meg emlékirataiban. Hornról egy másik ügynök, „Pétervári János” azaz Petrán János jelentéseiből szerezhetünk tudomást. „Pétervári” 1963-ban a szófiai magyar követség tanácsosa volt, és 1963. április 10-én jelentett tartóinak arról, hogy Hornt, aki abban az időben a követség párttitkára és gazdaságpolitikai titkár volt, egy amerikai diplomata megkörményezte.

„Pétervári” arról számolt be tartóinak, hogy Hornról az a hír terjedt el diplomáciai körökben, hogy Géza bátyját „a szovjetek nyírták ki 1956-ban”. Mindez remek lehetőségnek tűnhetett egy amerikai diplomatának arra, hogy Hornt megközelítse, és Szófiában egy amerikai diplomata csakugyan igyekezett Hornnal közelebbi kapcsolatba kerülni. Szegény nem tudhatta, hogy Horntól a szovjetellenesség igen távol állt. Hozzá kell tenni, hogy a Horn bátyjának haláláról terjedő legendának semmilyen alapja sem volt. Horn Géza 1956. december 12-én halt meg, tehát azt követően, hogy Gyula öccse belépett a pufajkások közé.

Ez azért lényeges, mert Horn arra hivatkozott emlékirataiban, hogy bátyja ellenforradalmárok általi meggyilkolása miatt lépett be a karhatalomba, magyarán hazudott erről.

Horn Géza halálozási körülményeiről különböző verziók ismeretesek, a leginkább hitelt érdemlő verzió az, hogy kerékpározás közben egy szovjet teherautó ütötte el. Ténykérdés, hogy Horn Géza nem szerepel az 1956 során erőszakos cselekmények során elhunytak között, és nem kapott posztumusz kitüntetést sem.

Akárhogy is volt, az amerikai diplomata igyekezett megkönyöríteni Hornt. „Pétervári” jelentése szerint „meghívta Hornt családjával együtt görögországi kirándulásra, és felajánlotta, hogy a szükséges dollárösszeget ehhez megszerzi. Kérdésekre válaszolva Horn elmondta, hogy Tom azért hívja őt, hogy esetleg beszervezzék. Az utazást nagyon veszélyesnek tartja, mert az amerikaiak durva módszerekkel dolgoznak, és lehet, hogy őt egyszerűen nyomtalanul eltüntetik. (...) Horn Tommal való titkos kapcsolatát felfedte előttem. Fecsegett. Feltehetően azzal a szándékkal, hogy Bíró József főhadnaggyal[mindkettejük tartótisztjével – U. K.] kapcsolatam milyenségéről tapasztalatot szerezzen. Ugyanezen beszélgetésen Horn elmondta, ha sikerülne elérnie azt, hogy Tomot Bulgáriából kiutasítsák, akkor ő, úgy véli, megtette kötelességét.”

A jelentés érdekes bizonyítéka annak, amikor az ügynökök kölcsönösen tapogatták egymás kapcsolatrendszerét. Mindez nem meglepő, ha figyelembe vesszük, hogy 1990 előtt a diplomaták kb. 90 százaléka volt beszerveztve valamilyen titkosszolgálatnak.

A történet folytatását csak részben tudjuk rekonstruálni, mivel a „Pétervári”-féle dossziében nincsen több utalás rá. Más forrásból viszont tudható, hogy Cséby Lajos nagykövet Horn eltávolítását követelte, feljelentette a külügyben, és ennek során a rováására írta azt is, hogy „nem ártallja annak kijelentését, hogy a nyugati diplomaták azért fordulnak hozzá, mert ő jól értesült, okos, nyelveket tud, amivel a szovjet diplomaták nem igen rendelkeznek”. Magyarán megfeddte azért, amit Horn titokban, a kémelhárítástól kapott feladatként végzett.

Cséby kiemelte azt a vacsorát, amelyen Horn Gyula és felesége, valamint az előbb említett Tom Blacksheare amerikai konzul és felesége, továbbá „Pétervári” vett részt 1962. május 5-én. Horn ennek kapcsán nyilván kémelhárító feladatát látta el, azonban az ügyet a külügy felé is könyvelnie kellett valahogy. Utóbbiaknak szóló jelentése az alábbi mondattal zárult:

„Véleményem szerint a jövőben sem kell mereven elzárkózni az amerikai diplomaták közeledése elől, azonban kerülni kell a csupán formális szűkkörű rendezvényeket.

Mindez különösen felháborította Cséby nagykövetet, akinek az lett a vesztesége, hogy „Harcos” és „Pétervári” egyaránt igazolni tudta, hogy meg nem engedett viszonyt alakított ki a követség egyik női alkalmazottjával. Utóbbi miatt végül nem Hornt, hanem Csébyt helyezték át Szófiából.

Az egész ügy valójában teljesen banális mozzanat Horn életében. Végül is legitim dolog, hogy titkosszolgálatok játszmákat folytatnak egymással, Horn sem tett mást, mint amit más diplomata tett volna az ő helyében, és minden jel arra mutat, hogy ebből a játszmából nem lett semmi, hasonlóan az ilyen ügyek döntő többségéhez. Biztosak lehetünk abban, hogy Hornnak karhatalmistaként, illetve állambiztonsági jelentések címzettjeként sokkal jelentősebb szerepe volt a diktatúra fenntartásban, mint ezzel az ügynöki epizóddal.

Ráadásul szófiai diplomáciai tevékenysége során kifejezetten kritikus jelentéseket írt a bolgár gazdasági helyzetről, és többször szabadszájúan nyilatkozott szovjet diplomatákról („berúgtak, mint a disznó”). A történet „csupán” azért érdekes, mert magyarázza azt, ami miatt a szocialisták (és majdnem minden más politikai erő) ahol csak tudták, akadályozták az állambiztonsági iratok átadását és kutathatóságát. Ráadásul hátszelet kaptak a baloldali liberálisok egy jelentős részétől, akik emberiességi okokra vagy arra hivatkozva, hogy a rendszer irányítóit kell felelősségre vonni, nem pedig az „esendő” embert, hozzájárultak ahhoz, hogy a közvélemény egy részét is megtévesszék.

Mindeközben a zsarolhatósági potenciál körmönfont rejtegetése azon kevés dolgok közé tartozik, amelyeket Orbán Viktor töretlenül vett át elődeitől. Nem véletlenül. Mielőtt azonban erre visszatérnék, érdemes felvetni még egy szempontot.

Törvényellenes publikáció?

Vallomással tartozom az olvasónak. Annak ellenére, hogy Horn esetében a beszervezettség ténye a napnál is nyilvánvalóbb, amennyiben e sorok szerzőjét valaki perelni kívánná, biztos lehet abban, hogy megnyerné az eljárást. A jelenleg hatályos magyar törvények ugyanis úgy definiálják a hálózati személy (közkeletűen „ügynök”) fogalmát, hogy annak az esetek messze túlnyomó többségében senki sem tud megfelelni. A vonatkozó 2003. évi III. törvény 1§. 5. pontjának definíciója szerint hálózati személy az, aki „titokban fedéssel és fedőnévvel jelentést adott”, vagy „ilyen jellegű beszerző nyilatkozatot írt alá,” vagy „ilyen tevékenységért előnyben részesült”.

Bármennyire is furcsa, de az esetek többségében ezen feltételek egyike sem reprodukálható, holott más források egyértelműen bizonyítják az ügynöki tevékenységet.

Azonban nem volt kötelező mindenkinek saját kezű beszerzési nyilatkozatot írni, illetve azt aláírni, a többség semmilyen anyagi juttatásban nem részesült, az említett iratokat külön az ún. „B” dossziékban őrizték, és ezek nagy részét megsemmisítették, a jelentéseket sokszor csak szóban adták és a tartótiszt gépelte le, az érintett által

készítetteket néha a szerzője alá sem írta, sokszor pedig csak a fedőnév és a jelentések tartalmi kivonata szerepel egy-egy iratban. Ráadásul nagyon sok olyan eset van, amikor maguk a jelentések nincsenek meg, azonban a hálózati személy működésének leírása más állambiztonsági iratban szerepel.

Ebből adódóan az az abszurd helyzet alakult ki, hogy még olyan esetekben is, amikor az illető hálózati tevékenysége fotóval dokumentált, vagy éppen megvan a B dosszié, de abban nincsen saját kézzel aláírt beszerzési nyilatkozat, illetve nyilatkozat anyagi juttatás átvételéről, akkor a bíróság elítéli azt, aki tudományos publikációban tárgyalja valakinek az érintettségét. Sőt, adott esetben a bíróság még a törvényt is semmibe vette. Példa erre a Martonyi János ügyében hozott ítélet: esetében volt fedőnéven adott jelentés, volt jelentés anyagi juttatás átvételéről, ennek ellenére a bíróság szerint az érintett nem nevezhető hálózati személynek.

Ez a helyzet több szempontból is súlyos problémákat okoz. Egyrészt lehetetlenné teszi a téma kutatását, pontosabban bizonyos eredmények publikálását, amit az is igazol, hogy a mai napig mindenki, aki ügynökmúltja miatt perelt, nyert azzal szemben, aki a róla szóló dokumentumokat nyilvánosságra hozta. Másrészt ez a helyzet teljesen ellehetetleníti azt a társadalmi lusztrációs igényt, ami 45 év diktatúra és 25 év demokrácia után még mindig nem tekinthető kielégítettnek. Harmadrészt pedig mindez lehetetlenné teszi megállapítani azok felelősségét, akik hivatásszerűen befolyásolták a közhangulatot, illetve végrehajtották – adott esetben magas és felelős pozícióban – a pártállam elnyomó intézkedéseit.

Az iratmegsemmisítések kapcsán még egy megjegyzés kívánkozik. Bármennyire is nagynak tűnik a megsemmisített iratok aránya és össz mennyisége, fontos leszögezni, hogy a magyar történelemnek nincsen még egy annyira jól dokumentált korszaka, mint a kommunista diktatúra időszaka, leszámítva természetesen az azóta eltelt korszakot.

Az 1945 és 1990 közötti rendszerről önmagában is sokkal több történelmi forrás maradt fenn, mint az ezt megelőző magyar történelemről együttevve. Mindez a szorosabban vett állambiztonsági forrásokra is igaz, amelyekből minden töredékességük dacára is sokkal több áll rendelkezésre, mint bármelyik megelőző korszak belbiztonsági szervezeteinek irataiból. A forrásszkeptícista hozzáállás, amely szerint az iratok töredékessége miatt úgyszemint tudhatunk meg semmit, ennek fényében különösen sajtósnak mondható.

Érdemes megemlíteni, hogy az említett törvényt ugyan a szocialista-szabaddemokrata koalíció hozta, de ritka kivételként a Nemzeti Együttműködés Rendszere sem változtatott rajta, holott a jogszabály abszurditása nyilvánvaló.

Az ok egyértelmű: kormányzati érdek volt akkor és ma is, hogy ne lehessen őszintén beszélni a múltról.

Zsarolási potenciál

Van az ügynek egy másik, elsőre talán nem feltűnő aspektusa, nevezetesen a zsarolhatóság. Magyarországon az állambiztonsági múlt kapcsán történt átvilágítási kísérletek csúfosan megbuktak. Amennyiben a lusztrációs törvény rendelkezéseiből indulunk ki, akkor a pártállami diktatúrának nem volt egyetlen tette sem: egyetlen esetben sem alkalmazták ugyanis azt az egyébként nevetségesen enyhe szankciót, hogy az érintett nevét és állambiztonsági vonatkozásait megjelentetik a Rendeleti Közlönyben.

Mindez nem véletlen. Miközben a nyilvános lusztráció elmaradt, a beszervezéssel kapcsolatban legalább két esetben ismert a politikai zsarolás. Csurka Istvánt és Torgyán Józsefet Antall József egyaránt ezzel presszionálta – mint tudjuk, eredménytelenül. Esetük azért is különösen tanulságos, mert valós ügynöki tevékenységet egyikük sem végzett. Torgyán iratai szerencsére teljes terjedelemben fennmaradtak, és ebből az is látható, hogy ő kifejezetten karakán módon rázta le a belügyeseket. Először összetépte a már aláírt beszervezési nyilatkozatot, és annak ellenére sem volt hajlandó újat aláírni, hogy közben a tartótisztek osztályvezetője is bekapcsolódott a beszélgetésbe. Végül 1956. november 4-én aláírás nélkül elengedték, azzal az ígérettel, hogy segíteni fog.

Torgyán azonban nem állta a szavát. Amikor a tartótisztek 1958. január 27-én végre el tudták érni, nyíltan ellenszegült. Az erről készült jelentés szerint „állandóan zaklatja őt az a gondolat, hogy részünkre emberekről kell jelentéseket adnia. [...] Amikor felhívtam figyelmét arra, hogy nem tartotta be a megállapodást, [...] engem nem értesített, kijelentette, hogy azt szándékosan tette. És ha most elválnék, ezután sem fog engem hívni soha.”

Torgyán már ezzel a nyíltságával is kockázatot vállalt, a beszélgetés során azonban ennél is tovább ment. DISZ-tagsága és esetleges párttagsága kapcsán azt mondta: „Nem akarta becsúszni a ugródeszkának használni a pártot, mint sokan tették. Elmondotta, hogy különösen az egypárt rendszerrel nem ért egyet. Véleménye szerint úgy kellene lennie nálunk is, mint Lengyelországban, hogy legalább még egy Parasztpártnak kellene lennie. [...] Azt is kijelentette, hogy igen sokra becsül

bennünket, a Vári alezredes elvtársat és engem különösen, amiért olyan udvariasak és türelmesek voltunk vele szemben, de ne számítsunk arra, hogy ő a részünkre dolgozni fog.”

Torgyán magatartása kifejezett bátorságra vall, hiszen amikor ideológiai vitákba bocsátkozott a többpártrendszerrel, és megtagadta a munkát, még javában akasztottak az országban.

Nem tudhatta, hogy ellenállása nem töri-e derékba életét (éppen házasság előtt állt). Csurka esete is hasonló lehetett, de erre csak egy kisábrázolt szövegből következtethetünk. Saját dossziéi nem maradtak meg, azonban egy másik iratban valaki a rendszerváltás idejében fekete tussal láthatatlanná tett egy mondatot, ami Csurkára vonatkozott, és azt tartalmazta, hogy 1957 és 1964 között ugyan beszervezett hálózati személyként szerepelt, de semmilyen munkát nem volt hajlandó elvégezni.

Itt érkezünk el az ügynökügyek mai hasznosíthatóságához, nevezetesen a zsaroláshoz. Csurka és Torgyán megzsarolásuk időpontjában nem tudhatta, hogy a zsaroló milyen adatokkal rendelkezik velük kapcsolatban. Akkor még az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára sem létezett. Ma már a helyzet bizonyos mértékig változott, mert az iratok zöme ebbe a levéltárba került, és ami ott található, az zsarolásra alkalmatlan, mivel bármikor bárki előszedheti – még akkor is, ha a kutatás körülményes és a publikálás sem egyszerű.

Az igazán kínos, közszereplőkre nézve kompromittáló iratok azonban ma is a politika kisdud játékszerét képezik. Csak sejthetjük, hogy sokakat ma is ilyen dokumentumokkal zsarolhatnak. Több jel utal arra, hogy számos közjogi méltóságnak volt 1990 után állambiztonsági érintettsége, bizonyossággal azonban a források jelenlegi kutathatósága mellett az egyszerű állampolgár nem rendelkezhet.

További aggodalomra ad okot, hogy a zsarolás nem csak belföldről képzelhető el. Egyáltalán nem lehet kizárni, hogy a hálózati érintettség bizonyos részletei más országok titkosszolgálatai számára is ismertek. A rendszerváltáskor számos irat eltűnt, az NDK esetében pedig tudjuk, hogy az amerikai és a nyugatnémet titkosszolgálatok indítottak dokumentumszerző akciókat a Stasi végóráiban. Oroszországnak pedig még csak erre sem volt feltétlen szüksége, mivel titkosszolgálataik bizonyos területeken az együttműködésről amúgy is tudomással bírtak.

Fentiek mutatják, hogy iratnyilvánosság és demokrácia szorosan összetartozó fogalmak. Nyilvánvaló, hogy ma is léteznek nemzetbiztonsági érdekek, és ma is létezik az iratoknak egy olyan szűk köre, amelynek nyilvánossága nem kívánatos. Ennek meghatározását azonban nem lehet sem a titkosszolgálatokra, sem a politikára

bízni. A már említett Kenedi-bizottság jelentése és más adatok ékesen bizonyítják az ezzel kapcsolatos visszaéléseket. Civil kontroll nélkül az állambiztonsági iratok titkosítása csak arra alkalmas, hogy zsarolási potenciált teremtsen, és ezzel a demokratikus jogállamot ássa alá.

http://index.hu/tudomany/tortenelem/2017/05/02/horn_gyula_azaz_harcos_es_a_mag_nesszalagok/

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Titkos lakások Budapesten

INDEX.HU - 2017. 04. 23.

Szerző: Tabajdi Gábor

Nem létező vállalatok névtáblái, fedőtörténetekkel etetett szomszédok, beszervezett házmesterek: a BM III. Főcsoportfőnökség összesen több mint háromszáz budapesti lakást használt 1956 és 1990 között az ügynökökkel való rendszeres találkozókra. Milyen legendákkal próbálták leplezni a Kádár-rendszer tartótisztjeit, hogy rendezték be a belügyi szervek az ingatlanokat, mit csináltak, ha lebuktak, és főleg: konkrétan hol voltak ezek a lakások? A válaszok Tabajdi Gábor történész alábbi, először az Indexen olvasható írásából derülnek ki; térképen is megnézheti, hol találkoztak rendszeresen ügynökök és tartótisztek a környékén.

A Kádár-korszak állambiztonsági szolgálatainak mindennapi tevékenységét országszerte több száz titkos lakás segítette. Eddig ezeknek lényegében csak a fedőnevei voltak ismertek. A kutathatóvá tett dossziék alapján azonban ma már konkrétan azonosíthatók a tartótisztek és ügynökeik találkahelyei. A levéltári akták a korabeli belügyi ingatlankezelés működésébe is bepillantást engednek.

Emlékképek

Az 1956 és 1990 között Magyarországon működtetett konspirált, illetve találkozási lakások (a szakzsargonban K-, illetve T-lakások) megismerésének folyamata jól szimbolizálja az állambiztonsági múltfeltárással kapcsolatos kettősséget. Az egykori belügyi oktatófilmek, illetve „Az ügynök élete” című dokumentumfilm révén a lakások működtetésének elvei széles körben ismertté váltak. A hivatásos tartótisztek által eljátszott jelenetek hatásosan örökítették meg, miként kell ezeket az ingatlanokat kezelni; az állambiztonsági tananyagok kitértek arra is, miként kell egy lakás

fedőtörténetét (legendáját) fenntartani és kiküszöbölni a lebukást. A tartótiszteket kiképezték arra, miként keltsék azt az érzetet a környéken, hogy valóságosan használnak egy lakást - újságok rendelésével, a háztartási eszközök használatával, a házmester félrevezetésével vagy esetleges beszerzésével.

Ugyanakkor az adott ingatlanokhoz köthető, konkrét történeteket eddig csak elvéve publikálták. Pedig minden egyes ügynökjelentés fejlécében rendeltetésszerűen feltüntették, mikor, ki, kinek és hol adta át ezeket. A fennmaradt iratok alapján az is tudható, hogy papíralapon vagy mágnesszalagokon ezekről az ingatlanokról is külön adatbázis állt egykor a „Cég” rendelkezésre. Ehhez képest az elmúlt két évtizedben az állambiztonság működésével kapcsolatban a kik? mellett a hol? kezdetű kérdésekre is csak lassan születtek válaszok. A sok esetben kirakós játékra hasonlító kutatások most újabb lendületet kaphatnak, miután hozzáférhetővé váltak a konkrét címetek tartalmazó lakásdossziék.

A titkos lakások és 1956

Az államvédelem konspirált ingatlanjai fontos szerepet játszottak az állomány átmentésében hatvan évvel ezelőtt. Miután a forradalom napjaiban Nagy Imre feloszlatta a szervezetet, az első számú közellenségévé váló ÁVH operatív állományából sokan ezeken a helyeken bújtak meg. A testület újjászervezése is részben ilyen objektumokban kezdődött meg 1957 elején. '56 októberében ugyanakkor számos ávós ingatlan mellett az ügynöklakások titkaira is fény derült. A lakásínséggel sújtott fővárosban a lebukott lakások cseréjére a kivándorlók lakásait használták fel. A belügyesek az egész Kádár-korszakban a Fővárosi Tanács külön listáiról választhattak saját szempontjaiknak megfelelően.

Esetenként ez nem is maradt titokban. Egy kanadai „disszidens” egykori otthonába (A Perczel Mór u. 2. alatt létesített „Móricz” K-lakásba) címzett képeslapon kívánt „jó feketézést” a lakást használóknak. A szerelők, költöztetők, házmesterek által lebuktatott lakások történetei szintén nem számítottak kivételesnek. Az átvizsgált dossziékban meglepően gyakoriak a lelepleződésre való utalások. Ennek ellenére egyes lakásokat (pl. az Ostrom utca 10. alatti „Vári” fedőnevű K-lakást) akár még hosszú ideig tovább üzemeltettek valamilyen formában, mivel cseréjük eléggé időigényes volt. A hatvanas években a hálózati személyek felével azonban már „biztonságos” konspirált objektumokban találkoztak tartótisztjeik. Egy-egy lakásra átlagosan hat-hét ügynök járt.

Lakásdossziék

A szaklevéltár állományában jelenleg úgy háromszáz K-lakás aktájába tekinthetünk be, a fővárosi állomány jelentős része megismerhető. A kutathatóvá vált iratok a lakások kezelésének a gyűjtőmappái, konkrét ügyekkel, akciókkal kapcsolatos feljegyzéseket, ügynökneveket nem tartalmaznak, azonban felfedik a lakásokat legalizáló hivatásosok, a tartótisztek adatait.

Így a dossziék első olvasatban a BM ingatlanmenedzselésének a lenyomatai. A fennmaradt feljegyzések, levelezések az ingatlanok megszerzéséről, a létesítés körülményeiről, de leginkább a fenntartásról tartalmaznak adatokat: rezsiszámlákat, felújítási terveket, leltárjegyzékeket. Ezek szerint a lakásokkal kapcsolatos kisebb átalakítások részben biztonságtechnikaiak (rácsok felszerelése) voltak, részben a fedőtörténetet védték.

Az iratok elvértve utaltak a használókra, a titkosszolgálati tevékenységre. 1967-ben a Pozsonyi út 40-ben található lakás berendezésekor külön szempontként jelent meg, hogy ott magas rangú egyházi személyeket fogadnak. Máskor az „értelmiségi” körből származó ügynökök fogadásához próbálták igazítani a lakás berendezését. A konkrétan azonosítható címekhez tartozó akták elsősorban a részlegek megnevezésével mutatják, hogy a kádári társadalom mely rétegének ügynökei jelentek meg az adott helyszíneken. Az egykori szomszédok visszaemlékezései idővel újabb részleteket hozhatnak felszínre. Mindenesetre a lakások fedőnevei maguk sem voltak talányosak, az ingatlan környezetére, vagy jellegére utaltak.

A nagy puzzle

Az aktákban végső soron az állambiztonság működésének lenyomataival találkozhatunk. A rendezetlenül és töredékesen a levéltárba került anyagok adatai összepárosíthatók az egyes ügynöki jelentések fejléceiben található lakás fedőnevekkel. Szerencsés esetben ügynökök, tartótisztek, helyszínek és az állambiztonsági nyomozás egyéb dokumentumai is megtalálhatók, mint például a nyolcvanas években az ellenzéki értelmiségiek által szervezett „Hétfői Szabadegyetemek” esetében.

Az eddig megismert lakások alapján a kádárista szolgálatokat a kényszerű takarékoság és puritanizmus jellemezte. A titkos lakások esetében alapvetően garzonokról van szó. Ez megkönnyítette a legendák fenntartását is, hiszen a tartótisztek aggregényként jelentkezhetek be. Igaz, a Belügyminisztérium nagyobb

értékű ingatlanokkal is rendelkezett. Most ezeknek a K (konspirált) villáknak az anyagai is kutathatóvá váltak. Ebből tudható például, hogy az Eötvös utca 35. alatti „35-ös villa” fedőnevű objektum még személyzettel is rendelkezett. A házat 1950-től a belső elhárítás használta, majd külföldi vendégeket szállásoltak el benne, de lakott itt Károlyi Mihályné is. Az ingatlanban a III/III-asok 1971-ig tartottak ügynöki találkozókát (egy 1967-es statisztika szerint másfél év alatt háromszázat) annak ellenére, hogy a környéken köztudott volt a ház funkciója.

A lakások fedőtörténeteihöz a rendszeres távolléttel járó foglalkozásokat (újságíró, rendező, külkeres stb.) találtak ki leggyakrabban. Az iratok szerint a lakások „bérlői”, egy-egy osztály operatív munkatársai, tartótisztjei voltak. A vonatkozó parancsok szerint fedőnevet alkalmaztak, amely a főszabály szerint keresztnevek meghagyásával, egy új, azonos kezdőbetűt tartalmazó vezetéknevet jelentett. A találkozók céljára szánt üzlethelyiségekre, irodákra nem létező intézmények nevei kerültek, de olykor működő hivatalok, vagy vállalatok is fedést biztosítottak a BM számára.

Nagy ház – nagy gond

A lakásdossziék szemléletesen érzékeltetik azt is, hogy a szerveknek milyen eszközeik voltak a társadalom ellenőrzésére. Amikor „Vegyész” fedőnéven új lakást kívántak létesíteni az V. kerületi Petőfi Sándor utca 9. alatt, az ötemeletes ház minden 16 éven felüli lakóját, összesen 134 fő adatait lekérdezték (priorálták) a BM nyilvántartásaiban. Mindez ma már egy érdekes mélyfúrásaként is értékelhető a korabeli társadalom mélyrétegeibe. 1981-ben a tanulmányozás során találtak öt köztörvényes büntetett nyilvántartott lakót (bűnlajstromuk: lopás, üzletszerű kéjelgés elősegítése, vásárlók megkárosítása) és két főt, akiket politikai okokból tartottak nyilván (egy nyilas pártszolgálatost 1944-ből, aki büntetését letöltötte, illetve a Keresztény Magyar Párt intézőbizottságának egyik tagját, aki ellen 1957-ben megszüntették az eljárást.) A házban lakott továbbá a hírszerzés egyik ügynöke, ám vele a nyilvántartások szerint csak nyilvános helyen találkoztak, így állítólag nem ismerte a titkos lakások szervezését. Velük együtt a lakóközösség tagja volt a BM III/2. Osztály, a megfigyeléssel (kukkolással) foglalkozó részleg egy volt munkatársa (BM-nyugdíjas) is.

A különböző veszélyforrások ellenére az illetékesek mégsem adták fel a lakás létesítését, többek között azzal érvelve, hogy a házban található két lift miatt a nem kívánt találkozások jórészt elkerülhetők. Ám az ingatlan szervezői mégis összefutottak

egy személyes ismerőssel, L. Lászlónéval, akit látásból ismertek, mivel az állambiztonság Néphadsereg utcai objektumával (ma: Alkotmányvédelmi Hivatal) szemben lévő Kis Sziget eszpresszó üzletvezető-helyettese volt. A vendéglátóhely a jelek szerint a kémelhárítók törzshelye volt, az operatív tisztekre ráköszönő nő még azt is megkérdezte, mit keresnek ott. Bár a vonatkozó jelentés szerint érdeklődését leszerelték (egy ismerőshöz érkeztek - mondták), mégis a nő beszerzésére tettek javaslatot. Végül, mikor fény derült a lakónyilvántartás pontatlanságára, kiderült, hogy a K-lakás melletti egyik társbérletbe a BM polgári alkalmazottja költözött, az értékes helyen lévő ingatlanról végleg le kellett mondani. A belső ellenzék megfigyelésével foglalkozó elhárító tisztek (BM III/III-4. Osztály) inkább az Újlipótvárosban kerestek megfelelő ingatlant.

Belügyi lakberendezés

Az akták jegyzékeiből a létező szocializmus tárgy kultúrája köszön vissza. 1984-ben a III. kerületben a Szentendrei út 32. alatti panellakás („Óbuda” fedőnevű K-lakás) berendezése összesen negyvenkétezer forintba került: bútorokra 23, lakásfelszerelésre 10 ezer forintot költöttek, konyhafelszerelést négyezer-ötszáz, textíliákat négyezer-kétszáz, szőnyeget 1800 forintért vásároltak az egyszobás lakótelepi lakásba. Egy ilyen otthon berendezéséhez egy háromdarabos ülőgarnitúra, lehajtható kanapé, fotelek, dohányzóasztal, TV asztal, műbőr puffok is hozzátartoztak. A díszítéshez három reprodukciót és két kerámiavázát vettek igénybe. A korszak jellegzetességéről, a méterszámra vásárolt könyvekről az iratok nem tettek említést. Az egyéb használati tárgyak: autoszifon, rádió, szobai óra, díszpárna stb., meglehetősen monotonitással ismétlődnek a különböző leltári jegyzékekben.

Az irattárba került akták utolsó dokumentumai 1990-ben keletkeztek. Mivel az általános fedőtörténet szerint az ingatlanok bérlői külföldi kiküldetésben voltak, otthonaikat a rendelkezések szerint mentesíteni kellett (az utolsó engedélyek a bérlői jogokat 1991-ig adták meg). Az általam megvizsgált esetekben a rendszerváltás éveiben a lakások bérlői jogáról lemondtak, vagy a BM által egyéb módon hasznosították 1989-ben.

Örökség

Az újabban feltárt dossziék, címjegyzékek alapján kézzel foghatóvá válik a kádári titkosszolgálatok működése. Az alábbi listában akár környékbeli vagy egykor

szomszédos ingatlanok is felfedezhetőek. Mindez az aktanyilvánosság hazai bővülésének eredménye. Ebben a ma már évtizedekre elhúzódó történetben a vizsgálati eljárások, ügynökjelentések, hivatásosok személyi anyagai, SZT-tisztek megmaradt dossziéi után konkrét helyszínek is azonosíthatóvá válnak. A dossziék eredeti rendjének „helyreállása” talán világossá teszi, hogy a közelmúlttal kapcsolatban nem „ügynöktörténetekről”, hanem a pártállami titkosszolgálatok manipulációs eljárásairól beszélhetünk. Az iratok (a megismerésükkel, értelmezésükkel kapcsolatos számtalan probléma ellenére) rávilágítanak arra, hogy mennyire terjedt ki az egykori szerv működésének hatóköre.

A különböző tudományos kutatási projektek nyilván számos helyszínt fognak még azonosítani. A történeti megismerés határai kitolódnak, de az értelmezésekre tág tér marad. A szovjet típusú rendszer hazai alakváltozataival történő mindennapi, illetve titkos kollaboráció, a pártállami manipuláció történetei egyre konkrétabbak. Hogy ez a történelmi közbeszédet, a nemzeti közemlékezetet miként érinti, az a jövő kérdése.

Ingtatlanlista a levéltárban

A címlista az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának iratjegyzéke alapján készült, a dokumentumok kutatását az intézmény levéltárosainak iratrendező munkája tette lehetővé. (A lakásdossziék az ÁBTL 3.1.3 fondszám alatt találhatóak.)

A különböző ingatlanokat jelölő címek az állambiztonság aktáiból származnak, a listában az egykori utcaelnevezések (és házszámok) szerepelnek. A listában szereplő ingatlanok 1956 és 1990 között, de esetenként nem a teljes időszakban, (a leggyakrabban tíz-tizenöt évig) segítették a titkosszolgálatok működését.

Állambiztonsági lakáskategóriák

T-lakás (Találkozási lakás): olyan, bérlemény, amelyet írásbeli megállapodás alapján a Belügyminisztérium, illetve az állambiztonsági szervek rendelkezésére bocsátottak. Hálózati személyek fogadására, operatív akciókra, megfigyelésekre használták.

K-lakás (Konspirált lakás): az állambiztonsági szervek fedés alatt működtetett bérleménye, amelyet hálózati személyek szigorúan titkos állományú tisztek fogadására, operatív akciók lefolytatására, ellenséges objektumok, személyek időszakos megfigyelésére használtak. Az általános szabályozás szerint a

megbízhatóbb, illetve fontosabb ügyekben dolgozó hálózati személyekkel találkoztak ilyen helyszíneken.

Egy árnyas fészek a Pannóniában

Az állambiztonsági szervek 1962-ben egy a Pannónia utca 34-ből kivándorló állampolgár lakását szerezték meg a Fővárosi Tanácstól. Ezt az „Árnyas” fedőnevű lakást 1965-ben inkább elcserélték egy másik, hasonló módon kiválasztott ingatlanra, mivel a közeli BM-garázs miatt tartottak a dekonspiráció (lebukás) veszélyétől. Mellesleg időközben egy másik részleg T-lakást létesített ugyanabban a házban.

Hány lakásuk volt?

A magyar államvédelem (1945-1956) és állambiztonság (1956-1989) titkos lakásainak számáról eddig különböző adatsorok álltak rendelkezésre. A tömeges hálózatépítés időszakában 1953-ban 1649, 1954-ben 1925 T-, illetve K-lakást tartottak nyilván. Az 1956-os forradalom leverése után újjászervezett állambiztonság működésének „racionálisabbá”, célzottabbá válását mutatja, hogy 1963-ban már csak 216 K-, illetve 639 T-lakást működtettek. 1974-ben a fővárosban működött az állambiztonság T-lakásainak ötöde (144 db), és a K-lakások négyötöde (183 db).

Nemzetközi Előkészítő Intézet és más fantazmagóriák

Vajon a Belgrád rakpart 26., majd a Balzac utca 25. alatt a hatvanas években olvasható Észak-Magyarországi Nemes-magkutató Kísérleti Csoport névtáblájára emlékszik valaki? Esetleg a Néphadsereg (ma: Falk Miksa) utca 13. alatt 1976 és 1985 között „működő” Nemzetközi Előkészítő Intézet mond valamit? Azok akik ezekbe a helyiségbe betértek, a titkosszolgálatok munkatársai vagy hálózati személyei (esetleg a karbantartók) voltak, akik a „Labor”, illetve a „Pihenő” fedőnevű K-lakásokat használták.

Péter Gábor villája és a Külügy

Péter Gábor egykori villáját (II. Gábor Áron u. 36.) a kémelhárítás használta 1955 és 1963 között „Petőfi Otthon” fedőnéven, miközben papíron a Külügyminisztérium vendégvillája volt. A házban az évek során 25 operatív tiszt találkozott ügynökeivel.

Címlistától az útikönyvekig

A fővárosi titkos lakásokról 2010-ben egy 1974-es felülvizsgálat alapján tettem közzé az addig feltárt egyetlen (fedőneveket nem tartalmazó) címlistát, majd a lakások működtetésének jellegzetességeit több történeti-útikönyvben ismertettem. A „besúgás házairól” Gerhes Gábor fotósorozatát is készítettem. A titkos lakások világát hatásosan jelenítette meg „A vizsga” című tévéjáték.

Ismerős valamelyik állambiztonsági találkahely? Írja meg, mire emlékszik!

Ha a térképen szereplő valamelyik, az állambiztonság által használt lakás ismerős Önnek, gyanús, hogy járt benne, a házban lakott és felfigyelt valamire, esetleg rendszeresen jelentek meg furcsa alakok a környéken, vagy mondjuk Ön volt a házmester, ne habozzon, és [írja meg a Titkos Budapest Facebook-oldalra](#) a kutatóknak, mire emlékszik – ezzel is hozzájárul a múlt megismeréséhez és az alaposabb történeti ismeretekhez. Köszönjük!

http://index.hu/tudomany/tortenelem/2017/04/23/titkos_lakasok_budapesten/

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Gyávaság számúzve!

GONDOLA.HU - 2017. 04. 22.

(...) Saját ügynökeiknek falaznak az ügynöklisták nyilvánosságra hozatalának és az egykori besúgók közéletből való kitiltásának akadályozásával? SZÁVAY ISTVÁN, (Jobbik): - Államtitkár Úr! Az elmúlt hét év során a Jobbik számos olyan törvényjavaslatot beterjesztett, amely a pártállami múlttal, a vörös múlttal való leszámolást célozná, illetve tisztába tenné a pártállami múlt bizonyos részleteit. Nemrégiben Mirkóczki Ádám és Szilágyi György képviselőtársammal közösen az Igazságügyi bizottság ülésén azt javasoltuk, hogy az ügynöklisták kerüljenek nyilvánosságra. Önök ismét leszavazták. Répássy Róbert képviselő úr a kormánypártok részéről ezt az egyébként szerintem polgári konzervatívként vállalhatatlan leszavazást úgy védte, hogy el sem olvasta a törvényjavaslatunkat. Egyébként olyan témákat hozott oda, illetve olyan ügyeket vetett fel, mint például a kommunista luxusnyugdíj ügye, amely fontos téma egyébként, de konkrétan ebben a

javaslatban nem is szerepelt. - Tehát ennyire vették önök komolyan ezt a kérdést: még csak el sem olvasták azt a javaslatot, amit leszavaztak! Teleki László az MSZP részéről pedig elmondta: nekik ez már túl sok, és ezért ők meg tartózkodtak. Teljesen egyértelművé és világossá vált, hogy egyedül mi, jobbkiosok vagyunk azok, akik végleg szeretnénk leszámolni a vörös múlttal! Mi vagyunk, akik végleg szeretnénk tisztába tenni és világosan látni a tekintetben, hogy kik voltak ügynökök, milyen bűnöket követtek el, kik voltak azok, akik részt vettek családok, életek, karrierok, sorsok tönkretételében, kik milyen módon szervezték meg a magyarországi kommunista terror működését! - Mi, jobbkiosok, annak ellenére, hogy ezt a javaslatot leszavazták, meg fogjuk valósítani, fel fogjuk állítani legkésőbb 2018-at követően a másfél évtizede jól működő lengyel mintára a nemzeti emlékezet intézetét. A teljes nyilvánosság pártján fogunk állni. Ennek a testületnek pedig az lesz a feladata, hogy kutathatóvá tegye az állambiztonsági múlt teljes iratanyagát. Egyébként pedig nyomozati, valamint vádemelési jogkörrel is rendelkezni fog majd ahhoz, hogy végleg leszámolhasson a kommunista ügynökmúlthall. Ezt követően pedig meg fogjuk teremteni a jogszabályi hátterét annak, ami szintén egy 27 éves adóssága már a mindenkorl magyar kormányzatnak, hogy az ügynököket ki tudjuk zárni a közéletből.

- Természetesen elhiszem önöknek, elhiszem a kormánypártoknak, hogy a kommunista utódpárttal szemben súlyos hitelvesztés lenne, ha kiderülne, ha bebizonyosodna, hogy önök is a legmagasabb szintig tele vannak tartótisztekkel, besúgókkal és ügynökökkel! Más indokot ugyanis nem nagyon látunk rá, hogy ezt a javaslatot miért szavazták le. Ezért is kérdezem: - Miért nem támogatták a nemzetünknek oly sok szenvedést hozó vörös múlt lezárását, államtitkár úr, az állambiztonsági iratok teljes nyilvánosságát, és az egykori ügynökök felfedését és a közéletből való kitiltását miért nem támogatja a kormány? - Ki meri-e ön itt, az ország nyilvánossága előtt felelősen jelenteni nyugodt szívvel azt, hogy a magyar kormányban jelenleg egyetlenegy egykori ügynök sem tevékenykedik? - Ki meri-e ezt jelenteni? KONTRÁT KÁROLY, (Belügyminisztérium államtitkára): - Képviselő Úr! Legelőször is szeretném visszautasítani, határozottan visszautasítani az interpellációja utolsó mondataiban megfogalmazott gyanúsítgatásokat. Ezeket teljes mértékben megalapozatlannak tartjuk, és visszautasítjuk! - A kormány senkinek nem falaz! Ellenkezőleg: elkészült a Nemzeti Emlékezet Bizottsága és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára közös szakértői munkacsoportjának jelentése az 1990 előtti állambiztonsági szervek mágnesszalagon levő adatállományának vizsgálatáról. A dokumentum nyilvános, és teljes terjedelmében elolvasható a bizottság honlapján. A munkacsoport megvizsgálta az Alkotmányvédelmi Hivatal kezelésében lévő

mágnesszalagon rögzített adattartalom szerkezetét, teljességét és történeti értékét. Az elemzés befejezését követően a bizottság kezdeményezte, hogy a vonatkozó törvényi szabályozás módosítása után a mágnesszalagok kerüljenek át az Alkotmányvédelmi Hivataltól a levéltár őrzésébe. - A kormány 2017. március 8-i ülésén tárgyalta a Nemzeti Emlékezet Bizottsága jelentését. Erről döntést hozott, és az abban foglalt összes kérést teljesítette, és a mágnesszalagokat is átadta a levéltárnak. A levéltár nyitott, bárki által hozzáférhető, a képviselő úr is teljes mértékben tájékozódhat az ügyben. Egyébként a szakértői munkacsoport jelenleg is végzi a nyilvántartásokban szereplő minősített adatok folyamatos felülvizsgálatát, megteremtve ezzel az állampolgárok minél teljesebb betekintési jogosultságát és a történeti kutatások lehetőségét. A bizottság tagjaiból, valamint a levéltár munkatársaiból alakult közös munkacsoport a Belügyminisztériummal egyeztetett munkarend szerint végzi tevékenységét, és már 2015 szeptemberében megkezdte a mágnesszalagok feldolgozását. Az erről szóló kormányhatározat alapján a rendszerváltást megelőzően a Belügyminisztérium által keletkeztetett minősített adatokat 2017. június 30-ig kell átadni a levéltár számára. Az átadandó adatállomány a G-, a H-, illetve a K-nyilvántartások. A G az operatív nyilvántartást, a H a hálózati nyilvántartást, a K pedig a kémelhárítási adattárat foglalja magában. - Képviselő Úr! Az Alkotmányvédelmi Hivatal kezelésében lévő adathordozók átadására 2017. július 1-jéig kell sort keríteni. A levéltár megnövekedett feladatai ellátásához a szükséges feltételeket június 30-ig meg kell teremteni, 2018. június 30-ig pedig gondoskodni kell a titkosszolgálati adathordozókon tárolt adattartalmak minősítésének felülvizsgálatáról!(Taps a kormánypárti padosorokban.) SZÁVAY ISTVÁN, (Jobbik): - Ezt a választ nem lehet elfogadni, államtitkár úr! Kezdjük azzal, hogy a Nemzeti Emlékezet Bizottsága, az egy fideszes gittegylet! Valódi jogkörei nincsenek, minden tagját csakis a kormánypártok jelöltjeiből választották meg! Itt nem vizsgálgatni meg elemezgetni kell ezeket az anyagokat, államtitkár úr, hanem teljes nyilvánosságot adni nekik, és aztán ebből pedig levonni a megfelelő konzekvenciát! Fel kell fedni minden adatot! - Én olvastam az én családomról meg a nagyapámról szóló besúgói jelentéseket annak idején. Nagyon vidám sztorik vannak benne arról, hogyan zajlott akkor, mondjuk, egy ellenzéki szervezkedés, meg hogy megmotozták az öreget, csak mégis maradt a zsebében két Rákosi-ellenes röplap, és ebből milyen rosszul járhatott volna. Ezek a sztorik le vannak írva, de az, hogy kik voltak az érintettek, hogy kik jelentették fel, hogy kik jelentettek róla nem lehet tudni mert minden név ezekből az anyagokból ki volt húzva. Önök gyakorlatilag a mai napig is az egykori ügynököket védik, az önök antikommunizmusa pontosan annyira hiteles, mint a Soros elleni küzdelmük! (Taps a

Jobbik soraiban.) A képviselő úr nem, az Országgyűlés viszont az államtitkári választ 109 igen szavazattal, 27 nem ellenében, tartózkodás nélkül elfogadta. (...)

http://gondola.hu/cikkek/105236-Gyavasag_szamuzve_.html

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

BM: az ügynöklistás mágnesszalagok kutathatóak, nincsenek volt ügynökök a kormány soraiban

HVG.HU - 2017. 04. 18.

A Parlamentben egy jobbikos interpellációra adott válaszban Kontrát Károly BM-államtitkár arról beszélt, a mágnesszalagok átkerültek a levéltárba, kutathatóak. Kontrát kijelenti, nincsenek volt ügynökök a kormány soraiban.

A Parlamentben Szávay István interpellált az ügynöktörvény ügyében, nem a civiles, hanem a pártállami ügynöklistákról. A kormánypártok leszavazzák folyamatosan a Jobbik ez irányú törvényjavaslatait, sokszor úgy, hogy el sem olvassák. A Jobbik 2018 után felállítaná a nemzeti emlékezet intézetét lengyel mintára, amelyben áttekinthetőek lesznek az ügynökiratok, és nyomozati, vádemelési jogkört is kapna. Ki meri-e jelenteni Kontrát Károly belügyi államtitkár, hogy a mai kormányban nincs egy ügynök sem?

Kontrát ezt visszautasítja, ezek a vádaskodások megalapozatlanok. Elkészült egy jelentés a mágnesszalagok vizsgálatáról, a dokumentum nyilvános és elolvasható a Nemzeti Emlékezet Bizottsága honlapján. A mágnesszalagok levéltári áthelyezését kezdeményezte a kormány, ez megtörtént, az adatok kutathatóak, mondja Kontrát. Pontosabban július 1-ig kell átadni a mágnesszalagokat átadni, 2018. június 30-ig pedig dönteni kell a minősített adatok feloldásának kérdéséről. Szávay nem fogadja el a választ, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága egy gittegylet, nincsenek jogosultságai. Szávay szerint fel kell tárni a múltat, az egykori ügynökök adatait védi a kormány, nem hiteles az ügynöklistákat érintő tevékenység.

http://hvg.hu/itthon/20170418_BM_az_ugynoklistas_magnesszalagok_kutathatoak_nincsenek_volt_ugynokok_a_kormany_soraiban

Hasonló tartalommal megjelent cikkek:

estiujsag.hu - [A Jobbik ma is kérdőre vonta a kormányt ügynökügyben és kíváncsiak arra hány ül ma a Parlamentben](#) - 2017-04-18

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Csak a választás után derülhet fény a pártállam titkaira

MNO.HU - 2017.04.13.

A jövő évi választásig nem fognak hozzá a történészek a mágnesszalagokon tárolt kommunista titkosszolgálati múlt feltárásához – értesült a Népszava. A kormány ugyanis 2018. júniusig adott határidőt a Nemzeti Emlékezet Bizottságának (NEB) koordinálni a katonai és polgári titkosszolgálatokat abban, hogy felülvizsgálják, pontosan mely adatállományok titkosítását lehet feloldani és átadni kutatási célra az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának.

A lap megkeresésére a NEB közölte, hogy a kormány szabta számukra a határidőt. A kérdésre, hogy mit is jelent valójában a titkosszolgálatok koordinálása, már nem válaszolt a bizottság. Annyit azonban elárultak, hogy a rájuk vonatkozó törvény szerint ők kezdeményezhetik a titkosítás feloldását.

A most közzétett kormányhatározat szerint az egykori belügy három – a G jelzetű, a rendszer ellenségeire vonatkozó operatív adatokat tartalmazó, a H jelzetű, beszervezett hálózati személyek, illetve ügyeik adatbázisát felölelő és a K jelzetű, kémelhárításra vonatkozó – adattárát vizsgálnák át a szolgálatok. A Népszava ugyanakkor emlékeztet, a mágnesszalagokon tárolt információk már így sem tekinthetők a pártállam titkosszolgálati múlt teljes adatbázisának, mivel számos adatállományt a szolgálatok már jóval korábban töröltek az elektronikus adathordozókról.

A lap megjegyzi, az egyes szakmai vélekedések szerint a szalagokon rögzített titkosszolgálati adatokból viszonylag könnyen, mindössze néhány nap alatt leszűrhetők lennének azok az információk, amelyek a ma is szolgálatban lévő nemzetbiztonsági tisztokra, hálózati személyekre vonatkoznak.

<https://mno.hu/belfold/csak-a-valasztasok-utan-derulhet-feny-a-partallam-titkaira-2394618>

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Végre levéltárba kerülnek az állambiztonsági mágnesszalagok

MNO.HU - 2017.04.11.

Az elmúlt évek tükrében meglepő kormányhatározat jelent meg hétfő este a Magyar Közlönyben: Orbán Viktor miniszterelnök aláírásával arról rendelkezik, hogy át kell adni az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának (ÁBTL) az 1990 előtti, kommunista állambiztonság adathordozóin tárolt, máig az Alkotmányvédelmi Hivatalban őrzött adatokat.

Az állambiztonsági szolgálatok már 1972-től kezdve számítógépre vitték a fontos adataikat, de csak 1995-ben bizonyosodott be, hogy a szalagok még mindig az akkor Nemzetbiztonsági Hivatalnak hívott titkosszolgálatnál vannak, és 2060-ig titkosítva. 2007 óta több körben vizsgálták szakértők a szalagokat, illetve mentették le róluk az adattárakat, de mostanáig a kormány mindig elzárkózott a titkos minősítés feloldásától.

A hétfőn megjelent határozat szerint viszont a kormány egyetért azzal, hogy az 1990 előtti állambiztonsági adatok „tudományos igényű és alaposágú feldolgozása” szükséges, ezért el is rendelte az adatok átadását az ÁBTL-nek. A Pintér Sándor belügyminiszternek szabott határidő július 1-je, addig meg kell teremteni az átadás jogi és infrastrukturális feltételeit is.

Persze van egy csavar a történetben, hiszen a határozat azt is előírja, hogy az Alkotmányvédelmi Hivatalnak, az Információs Hivatalnak és a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálatnak az átadás előtt javaslatot kell tennie az adatok minősítésének megszüntetésére, fenntartására vagy módosítására. Magyarul ez annyit tesz, hogy a mai szolgálatok még mindig eldönthetik, mit szeretnének megőrizni a pártállami elődök titkai közül.

Pontosan miről is van szó?

A kommunista Belügyminisztérium által létrehozott úgynevezett Egységes Gépi Prioráló Rendszer G és H jelű nyilvántartásáról, illetve K jelű adattáráról van szó. A H a hálózati személyek, közismertebb nevükön ügynökök adatait tartalmazza, illetve azokét, akiket be akartak szervezni, de a beszerzés oka fogyottá vált vagy megghiúsult. A G az úgynevezett operatív nyilvántartás, amely szintén neveket tartalmaz, de nem teljesen tisztázott, hogy milyen logika szerint. A K adattár a kémelhárítás adatbázisa volt, amolyan információs háttéranyag.

<https://mno.hu/belfold/veg-re-leveltarba-kerulnek-az-allambiztonsagi-magnesszalagok-2394256>

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Nincs olyan, hogy teljes ügynöklista

ORIGO.HU - 2017. 03. 17.

Szerző: Hecker Flórián

Egy titokkal kevesebb, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) befejezte a mágnesszalag néven is nevezett kommunista állambiztonsági adatok átvizsgálását. Ha minden jól megy, a magyar társadalmat két évtizede kísértő ügy úgy végződik, hogy a mágnesszalagokon talált 58 ezernyi adat kutathatóvá válik. A közhiedelem szerint a mágnesszalagok az átkos korszak ügynökeit rejtik, a NEB most tiszta vizet öntött a pohárba: valóban találtak ilyen adatokat is, de ideje elfelejteni, hogy valaha is rekonstruálható lesz a teljes ügynöklista. Szakmailag amúgy sem lenne értelme a listázásnak, hiszen szakadéknyi különbség van beszervezett és beszerzett között. Mágnesszalagokról, minősített adatokról és az ügynöklistázás értelméről interjútunk a bizottság elnökével, Földváryné Kiss Rékával és egyik tagjával, Soós Viktor Attilával, még a mágnesszalagokról szóló jelentés nyilvánosságra hozása napján.

Elkészült a jelentést, amely az Alkotmányvédelmi Hivatal (AH) őrzésében lévő mágnesszalagok vizsgálatáról szól. Mire jutottak?

Ez a 120 oldalas jelentés annak a munkának az áttekintése, amely 2015 nyarán kezdődött. A jelenleg az AH kezelésében lévő tizennyolc mágnesszalag tartalmát vetettük össze az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának (ÁBTL) már kutatható iratanyagával. Az ÁBTL és a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) közös munkacsoportjának tagjai három különböző állambiztonsági adattárat vizsgáltak az adathordozókon.

Hányan dolgoztak ebben a projektben?

Az érdemi kutató-, illetve feldolgozó munkát a levéltár négy, valamint a Nemzeti Emlékezet Bizottságának három munkatársa végezte, a technikai feltételeket pedig az AH két munkatársa segítette.

Mit lehet tudni a mágnesszalagokról, mi a történetük?

Az 1970-es években a kommunista állambiztonsági szervek az addigi papíralapú kartonok tartalmának egy részét elkezdtek számítógépre vinni, hogy segítsék a különböző nyilvántartásokban való keresést, lekérdezést, a szakzsargon úgy mondja: priorálást. Ezt a számítógépes rendszert nevezték Egységes Gépi Prioráló Rendszernek, amelyben tizennégy adattár szerepelt. A mágnesszalagok ebből három állambiztonsági adattár adatait, valamint a róluk készült két-két biztonsági másolatot tartalmazzák. Ezek a rendszerváltás után átkerültek a nemzetbiztonsági szolgálatokhoz, titkosították őket, jelenleg is minősített adatok.

A mágnesszalagok meglétére először az 1995-ben létrehozott Iratfeltáró Bizottság hívta fel a nyilvánosság figyelmét, majd 2007-ben az úgynevezett Kenedi-bizottság foglalta össze jelentésében az akkori ismereteket. A szalagokon talált adatállományokat informatikus szakértők bevonásával lementették, és a helyreállítást követően a jelenlegi számítógépes rendszerekkel részben olvashatóvá tették, végül a Hálózati adattárat papírra nyomtatták.

Minderre azonban úgy került sor, hogy a mágnesszalag tartalmát a korábbi bizottságok tagjai nem ismerhették meg. Erre először ennek a munkacsoportnak volt módja.

Milyen típusú adatokat tártak fel?

Az úgynevezett „H” jelű adattár a hálózati nyilvántartással kapcsolatos adatokat, a „G” jelű az operatív nyilvántartást takarja és a megfigyeltekre vonatkozó adatállományokat. A „K” jelű adattár a kommunista rendszer kémelhárítása által megfigyelt személyekre vonatkozóan tárol adatokat. A közérdeklődés ezek közül leginkább az úgynevezett „H adattárra” irányul, hiszen ez tartalmazza az ügynökökkel kapcsolatos információkat is.

Tehát egyfajta ügynöklistáról van szó?

Csak részben.

Egyfelől hangsúlyoznunk kell, hogy a korszakra vonatkozó teljes „ügynöklisták” nincsenek, és nem is rekonstruálhatók.

Az ÁBTL-ben őrzött, különböző típusú forrásokról (különböző nyilvántartásokról, dossziékról, változásjelentésekről stb.), valamint a mágnesszalagon őrzött adatállományról is elmondható, hogy csupán részinformációkat tartalmaznak. Másrészt fontos azt is tudni, hogy a „H” adattár az ügynökök nevei, személyes adatai mellett más személyekre vonatkozó információkat is tartalmaz. Tehát nemcsak ügynökök vannak a hálózati nyilvántartásban, titkos lakások címei is kinyerhetők például.

Olyan emberek is szerepelnek ebben az adattárban, akik bár nem voltak ügynökök, de egy-egy ügynök baráti-rokoni kapcsolatrendszeréhez tartoztak, és az állambiztonság szempontjából valamiért érdekesek voltak. Ezek a személyek nem lehettek azzal tisztában, hogy az állambiztonsági szervek látókörébe kerültek. Olyan esetre is van példa, akiket be akartak szervezni, és éppen ezért „figyelőztették” is őket. De értelemszerűen ők sem voltak az állambiztonság ügynökei.

Azt is szeretnénk hangsúlyozni, hogy egyes korábbi feltételezésekkel ellentétben a mágnesszalagokon nincsenek konkrét jelentések, dossziék vagy más tevékenységek leiratai, azaz nem tartalmaznak sem az ügynökök beszerzésével, sem a konkrét tetteikkel kapcsolatos információkat.

Kifejezetten az ügynökökre vonatkoztatva, mennyiben tekinthető teljesnek a mágnesszalagok tartalma?

Nem tekinthetőek teljesnek. Egyfelől döntően már a számítógépes nyilvántartás létrehozásakor sem vették fel a korábban kizárt vagy meghalt ügynökök adatait. A hetvenes évek előtti időszakra nézve tehát az állambiztonsági levéltár eleve több adatot őriz, mint a mágnesszalagok.

De az is dokumentálható, hogy az egykori számítógépes adatbázisok a rendszerváltás időszakára nézve sem tartalmazzák a teljes hálózati nyilvántartást, abból rendszeresen töröltek adatokat.

A nyilvántartás tehát korántsem teljes körű, hanem töredékes, részinformációkat tartalmaz. Másfelől azonban a mágnesszalagon található „H” nyilvántartásban körülbelül kétszer annyi nevet őriztek meg, mint amennyi eddig a papíralapú kartonok alapján ismert volt: mintegy 58 ezer személyre vonatkozóan tartalmaznak információkat.

A mágnesszalagról tehát sok újdonság derül ki, az ÁBTL-ben már kutatható iratanyag összevetésével együtt pedig mindenképpen gazdagodhat a kommunista állambiztonság működéséről való tudásunk.

Önmagában azonban a mágnesszalag sem oldja meg az állambiztonsági múlttal való szembenézés problémáját, de fontos szelete lehet a további kutatásoknak.

Ha jól értjük, akkor a mágnesszalagok olyan neveket is tároltak, amelyeket korábban nem lehetett összefüggésbe hozni az állambiztonsággal?

Valóban előfordulnak olyan nevek, amelyekről eddig nem volt információnk. Az ÁBTL körülbelül 25 ezer 6-os kartont őriz – ez az a hálózati nyilvántartás, amelyet az állambiztonság hálózatába beszerezett személyekről, illetve megghiúsult beszerzésekről állítottak ki.

A mágnesszalag „H” adattára ezzel szemben ugyan 58 ezer rekordot őriz, de egy-egy személyre vonatkozóan jóval kevesebb információval szolgál, mint a 6-os kartonok.

A mágnesszalagot úgy kell elképzelni, mintha egy kiterjedt Excel-táblázatból bizonyos lekérdezéseket mentettek volna le. Gyakorlatilag lekérdezési segédletként működött, célja nem az akták és kartotékok kiváltása volt (erre a számítástechnika korabeli szintje mellett lehetőség sem lett volna), pusztán a keresett személyek nyilvántartási adatainak ellenőrzését, gyors kereshetőségét segítette elő.

Találkoztak olyan nevekkel, amelyek a közvélemény előtt, vagy szélesebb körben ismertek lehetnek?

Nem a nevekre összpontosítottunk. Az adatállomány minden hiányossága ellenére egy sok elemből álló „puzzle” fontos darabja lehet, ami nagy segítséget nyújthat a további kutatásokhoz. Azt megismerve a jelenleginél teljesebb képet kaphatunk a korabeli állambiztonsági nyilvántartás működéséről és a hálózati személyek köréről. Van tudomásuk vagy sejtésük arról, hogy a mágnesszalagokon tárolt adatokat megközelítő volumenben lehetnek-e még eldugva nem vizsgált állambiztonsági nyilvántartások?

A vonatkozó törvények értelmében a szolgálatoknál ötévente automatikus felülvizsgálati munka történik, ennek során a még meglévő minősítések eltörléséről vagy fenntartásáról döntenek. Emellett a NEB – a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálatokkal (KNBSZ) kötött együttműködés keretében – megkezdte az általuk őrzött és még minősített adatok felülvizsgálatát, amelynek köszönhetően mintegy 10 ezer oldalnyi dokumentum minősítését oldotta fel a KNBSZ a közelmúltban. Ezek a '90 előtti anyagok átkerültek a levéltárba. Van tehát még tennivaló, de a mágnesszalagokhoz fogható nagyságú és ennyire szimbolikus fontosságú nyilvántartásról, vagy másféle kompakt anyagról nem tudunk.

Ön egyetért a kommunista állambiztonságnak dolgozó ügynökök felfedésével?

A történész szempontjából az a legfontosabb, hogy az ügynökökre, a tevékenységükre vonatkozó valamennyi dokumentum kutatható legyen. A kutatási eredményeinkkel alkothatunk teljesebb képet a kommunista állambiztonság tevékenységéről.

Szeretném azt is hangsúlyozni, hogy aki csak két ügynökaktát végigolvasott már, az jól láthatja, hogy micsoda különbség volt beszervezett és beszervezett között.

Tudunk olyanról, aki a falu művelődési házának a következő féléves programját küldte meg az állambiztonságnak, és olyanról is, akit formálisan beszerveztek, aláírta

az együttműködési nyilatkozatot, de soha nem adott jelentést. Továbbá a levéltárban megtalálhatóak például olyan zárkaügynöki jelentések 1956 után a forradalmárokról, amelyeknek a vége súlyos börtönbüntetés, sőt halálbüntetés lett.

Ezeket a különbségeket egy önmagában álló lista csak elfedné.

Nem csupán az fontos tehát, hogy valaki ügynök volt-e, vagy sem, hanem az is, hogy milyen tevékenységet végzett ebben a minőségében. Ráadásul azt sem szabad elfelejteni, hogy a fennmaradt jelentések nagy része egykor titkosan megfigyeltek magánéletében vájkáló információkat őriz.

Mit javasol a NEB, mi legyen a mágnesszalagok sorsa?

A NEB és az ÁBTL közös munkacsoportja átadta jelentését az Országgyűlés elnökének és a belügyminiszternek. Ebben két javaslatot fogalmazunk meg: egyrészt javasoljuk a mágnesszalagokon őrzött minősített adatok felülvizsgálatát, és ahol a nemzetbiztonsági szempontok nem indokolják, ott a minősítés megszüntetését. Másrészt javasoljuk, hogy a mágnesszalagok – a megfelelő jogszabályi környezet kialakításával – kerüljenek át az AH-ból az ÁBTL őrzésébe, úgy, hogy a történeti levéltár minősített adatokat is őrizhessen. Végső célunk, hogy a mágnesszalagokon őrzött adatok legteljesebb köre váljon kutathatóvá, megteremtve ezzel az állampolgárok minél teljesebb „információs kárpótlását”. A kormány támogatja ezt a törekvést.

Mennyi idő, mire átkerülnek az ÁBTL-be, és kutathatóvá válnak a mágnesszalagok?

Két folyamatról beszélünk. Az egyik az átadás, a másik a minősített adatok felülvizsgálatának kérdése. Ez hosszabb időt vesz igénybe. Ebben a végső döntést minden esetben a titokgazda mondja ki, a NEB javaslatlételi jogával élhet.

Mit gondol, valaha le tudjuk zárni a kommunista állam történetét? Túl tudunk lenni ezen a korszakon?

Rendkívül izgalmas feladat az adatok feldolgozása, ugyanakkor rendkívül időigényes és sok-sok munkával jár.

Látnunk kell, hogy az ügynökkérdés ebben az összefüggésben bár talán a legkényesebb, de közel sem a legfontosabb kérdés.

A legfontosabb cél, hogy a kommunista diktatúra, a pártállam működésének teljes mechanizmusát és benne a pártállami állambiztonsági gépezetet a maga összetettségében feltérképezzük, azt bemutassuk. Az ügynökkérdés csupán ennek a rendszernek egy szelete. A NEB elkötelezett abban, hogy hozzájáruljon közös múltunk mélyebb megismeréséhez és megértéséhez.

<http://www.origo.hu/itthon/20170316-a-nemzeti-emlekezet-bizottsag-elnoke-szerint-csak-felrevisz-az-ugynoklista.html>

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Ügynöklista: még '89-90-ben is töröltek adatokat a mágnesszalagokról

HIRADO.HU - 2017. 03. 12.

Befejeződött az állambiztonsági szervek mágnesszalagokon megőrzött adatállományának tudományos vizsgálata, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (ÁBTL) közös szakértői munkacsoportja ennek során megvizsgálta az Alkotmányvédelmi Hivatal (AH) kezelésében lévő mágnesszalagokon rögzített adattartalom szerkezetét, teljességét és történeti értékét. A munkacsoport két tagja a Kossuth Rádió Vasárnapi Újság című műsorában a vizsgálat tapasztalatai kapcsán arról beszélt: az eredeti információ töredékét mentették át a most vizsgált szalagokra, és ezt is módosították egészen 1990-ig, de így is a teljes kép egy nagyon fontos darabját sikerült a helyére illeszteni.

Ugyan 2009-ben foglalkoztak már a mágnesszalagon található minősített és nem minősített adatokkal, de először munkacsoportjuk kapott lehetőséget arra – és élt a törvény adta lehetőséggel –, hogy tételesen is megvizsgálja, hogy milyen adatokat őriz a mágnesszalag – foglalta össze a mostani vizsgálat lényegét Földváryné Kiss Réka, a NEB elnöke a közmédia mikrofonjának.

Földváryné Kiss Réka, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága elnöke az 1956 Lengyelország – Magyarország; Történelem és emlékezet című szabadtéri kiállítás megnyitóján Budapesten, a Városháza parkban 2016. június 29-én.

Mint elmondta, részben többet, részben kevesebbet tartalmaznak ezek a szalagok annál, amit előzetesen a kutatók feltételeztek.

Cseh Gergő Bendegúz, az ÁBTL osztályvezetője a technikai részletekről azt mondta: ezek a szalagok még a hetvenes-nyolcvanas évek informatikai színvonalának megfelelő adathordozók voltak, úgy kell elképzelni ezeket, mint ha hagyományos orsós hang adatrögzítők lennének, csak zárt műanyagdobozban vannak.

Ezeken tárolták a hetvenes évektől kezdve a Belügyminisztériumban az állambiztonsági, igazgatási és bűnügyi funkciókkal kapcsolatos adatokat.

Mint elmondta, a most vizsgált mágnesszalagokon csak állambiztonsági adattárak találhatóak meg. Három adattárat őrzött meg a mágnesszalag, az egyik a „H”, a

hálózati adattár, ez alapvetően a titkosszolgálatok által beszerezett civil együttműködők listája volt.

A másik az ún. „G” adattár, ez volt az állambiztonsági által megfigyelt vagy vizsgálat alá vont személyeknek a nyilvántartása. A harmadik egy kémelhárítási adattár, ez logikusan a „K” betűjelet viseli – ismertette az osztályvezető.

Hiányos lesz mindig a kép

Egy illúziót érdemes eloszlatni a mágnesszalagok kapcsán – jelentette ki Cseh Gergő Bendegúz. Ugyanis – mint azt kijelentette, – a korabeli technológia nem adott lehetőséget arra, hogy eredeti dokumentumok teljes képi anyaga változatlan formában megőrződjön a szalagokon.

Ezekon listák vannak, olyan listák, amelyeket az évek, évtizedek során folyamatosan karbantartottak, hozzáírtak, töröltek belőle, elvettek, módosítottak, és ezeknek a módosításoknak nyoma nem visszafejthető – fogalmazott.

Állambiztonsági szervek 1945-1990 közötti szervezeti változásait követő szakemberek között Cseh Gergő Bendegúz, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára

A mágnesszalagok eredeti szoftverkörnyezetét nem sikerült rekonstruálni az osztályvezető szerint, így a '90 januárjában lementett adatokat egyszerű szöveges állomány formájában kapták meg és ilyen formában is tudta a bizottság vizsgálni.

Kijelentette: az egy illúzió, hogy ez egy hiteles, biztos információforrás arra vonatkozóan, hogy kik lehettek az egykori titkosszolgálat beszerezett ügynökei.

Születési idő helyett részlegazonosítók

Földváryné szerint ezek a szalagok annak idején csupán arra szolgáltak, hogy a legfontosabb információkat megkapja az, aki kíváncsi egy adott személyre, és tudja azt, hogy hol, melyik papíralapú hagyományos nyilvántartásban kell a további információkat megszerezni.

Úgy fogalmazott: ezért csak a legfontosabb információk voltak rajta, bizonyos személyes azonosítók, hogy melyik részlegbe szervezték be, milyen fedőnéven tartották nyilván az ügynököt. Önmagában sokkal kevesebb információt tartalmazott eredetileg is, mint a hagyományos papíralapú nyilvántartások.

Nem sikerült minden információt visszanyerni, például a személyazonosítással kapcsolatos születési adatokat nem sikerült kinyerni a szalagokból, konkrét tevékenységre vonatkozóan pedig egyáltalán nincsen információk ezeken a szalagokon - jelentette ki Földváryné.

Azért sem teljes a lista, mert nem az egész időszakra vonatkozik: az '50-es, '60-as években beszervezett, de már meghalt, illetve kizárt hálózati tagok sincsenek rajta többnyire. A NEB elnöke kijelentette: még '89-'90-ben is töröltek a szalagról adatokat.

Elitügynökök nyomára bukkantak?

Egy érdekességre is felhívta Földváryné a figyelmet: a bizottság hipotézise szerint volt az ügynököknek egy olyan szűk köre, akik „kft”-ként, tehát különösen fontos titkos ügynökként voltak jelen az állományban, akik lehetséges, hogy be sem kerültek ebbe a nyilvántartásba.

Ezért is – hangsúlyozta –, ha az a kérdés, hogy egy teljes ügynöklistára szert tehetünk-e valaha, akkor a válasza: nem.

Életekről, sorsokról szól a teljes aktanyilvánosság

Cseh Gergő Bendegúz szerint alapvetően a levéltárakban van a mágnesszalagok helye. Amikor levéltárakba kerülnek ezek a szalagok – ismertette –, az adatokat tételesen felül kell vizsgálni: melyek azok, amelyek már elvesztették a minőségüket, és melyek azok, amelyeket a titokgazda minősítettként tart fent.

Szerinte ezt a két adattípust különválasztva lehetne valóban kutathatóvá tenni az információkat.

Bánhidi Ágnes, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának munkatársa dokumentumokat készít elő, mielőtt egy speciális géppel savtalanítják az iratokat. A levéltárban a Norvég Alap támogatásával az elmúlt másfél évben mintegy másfél millió oldalnyi iratot mentettek meg az enyészettől a speciális technológia segítségével. Az 1944 és 1990 között keletkezett, elsősorban megfigyelt személyekkel kapcsolatos jelentéseket tartalmazó szövegeket nagyon rossz minőségű papírra és tintával írták, így azok hamarosan megsemmisültek volna.

Hozzátette: a jelenlegi törvényi szabályozás szerint minden egykori érintettnek, akit bármilyen formában megfigyeltek, jelentettek róluk, megvan a joga, hogy bemegy a levéltárba, vagy egy levelet ír a levéltárnak, és ingyenesen megkapja az összes róla szóló jelentést, az ügynökök eredeti nevét is.

A kutatók korlátok nélkül férhetnek hozzá ezekhez a hálózati anyagokhoz, ebből adódóan az osztályvezető azt gondolja, hogy a szükséges és igazságos nyilvánosságot megteremtett a jogalkotó.

Úgy fogalmazott: az ügyben a teljes nyilvánosság azt jelentené – egy hasonlattal élve – mintha a bankrablással együtt a bankrablás áldozatainak a neveit is nyilvánosságra

hoznák a sajtóban. A teljes aktanyilvánosság – jelentette ki – a lehallgatott telefonokról, a kikémlelt családi életről, egészségi állapotról, személyes információkról szól.

<http://www.hirado.hu/2017/03/12/ugynoklista-meg-89-90-ben-is-toroltek-adatokat-a-magnesszalagokrol/>

Hasonló tartalommal megjelent cikkek:

gondola.hu - [Még '89-90-ben is töröltek adatokat](#) - 2017-03-12

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Nem lehetséges a teljes ügynöklista összeállítása

HIRADO.HU - 2017. 03. 11.

A Nemzeti Emlékezet Bizottságának (NEB) tagja szerint az állambiztonsági múlttal való szembenézés szempontjából fontosak lehetnek az 1990 előtti állambiztonsági szervek mágnesszalagokon őrzött adatai, de teljes ügynöklista összeállítása nem lehetséges.

Bank Barbara történész a Magyar Hírlap szombati számában megjelent interjúban azt mondta, az adatállomány minden hiányossága ellenére egy sok elemből álló kirakó fontos darabja lehet, nagy segítséget jelenthet a kutatóknak. Megismerésével a jelenleginél teljesebb képet kaphatnak az állambiztonsági nyilvántartás működéséről és a hálózati személyek köréről – tette hozzá.

A NEB tagja azt mondta, az egykorú adatbázisok sem voltak soha teljesekek: az 1974-től 1990 elejéig működtetett rendszerbe például a korábban kizárt vagy meghalt hálózati személyeket már fel sem vették, de az is bizonyítható, hogy később is rendszeresen töröltek adatokat. Tévedés azt feltételezni, hogy pontosan következtethetünk az ügynökök létszámára – fogalmazott.

<http://www.hirado.hu/2017/03/11/nem-lehetseges-a-teljes-ugynoklista-osszeallitasa/>

A hírt közzétettük a NEB közösségi oldalán:

<https://www.facebook.com/nemzetiemlekezetbizottsaga/posts/1853753878171336>

Hasonló tartalommal megjelent cikkek:

hunhir.hu - [Nem lehetséges a teljes ügynöklista összeállítása](#) - 2017-03-11

24.hu - [Nemzeti Emlékezet Bizottsága: Az ügynöklisták teljes összeállítása nem lehetséges](#) - 2017-03-11

444.hu - [A Nemzeti Emlékezet Bizottsága szerint nem lehetséges összeállítani a teljes ügynöklistát](#) - 2017-03-11

gondola.hu - [Nem lehetséges a teljes ügynöklista összeállítása](#) - 2017-03-11

hvg.hu - [Nem is állítható össze ügynöklista az ügynökmúlt feltárására létrehozott bizottság szerint](#) - 2017-03-11

kuruc.info - [Nem lehetséges a teljes ügynöklista összeállítása - megy a maszatolás a NEB részéről is](#) - 2017-03-11

nepszava.hu - [Mágnesszalagok - Mégsem lesz teljes ügynöklista](#) - 2017-03-11

propeller.hu - [A történész szerint nem lehet összeállítani a teljes ügynöklistát](#) - 2017-03-11

mno.hu - [A történész szerint már lehetetlen összeállítani a teljes ügynöklistát](#) - 2017-03-11

hirtv.hu - [A történész szerint már lehetetlen összeállítani a teljes ügynöklistát](#) - 2017-03-11

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Állambiztonsági parasztvakítás

PARAMETER.SK – 2017.03.10.

Szerző: Széky János

Hát már semmi sem jó?

Első pillantásra, persze, csoda történt. Megvalósult az, amiben a magyar demokrácia hívei 1990 óta egyre lanyguló reménnyel bizakodtak: levéltárba kerül és kutathatóvá lesz a kommunista állambiztonság hálózati nyilvántartása, közkeletű, de téves nevén az „ügynöklista”. (Legalábbis annak egy változata.)

De az ehhez hasonló nyilvántartás évek óta kutatható Lengyelországban (ennél sokkal több is), fent van a neten és kutatható Csehországban és Szlovákiában (ennél sokkal több is). Csak Magyarországon voltak – a rejtegetők szerint – leküzdhetetlen, csak őrült fejjel nem megérthető akadályai annak, hogy a demokratikus nyilvánosság megismerhesse a múltnak ezt a darabját több mint negyed századdal a belső elhárítás feloszlata után is.

A kutathatóvá tételt sürgette már 2008-ban a Kenedi János vezette Szakértői Bizottság. Közben miniszterelnök volt Gyurcsány Ferenc, Bajnai Gordon, Orbán Viktor, megint Orbán Viktor, és nem lett a szakértői javaslatból semmi. Végül 2015 nyarán megalakult a Belügyminisztériummal együttműködve az a munkacsoport, amely megkezdhette a híres mágnesszalagok „tudományos feldolgozását” (azt, amit a 2010-es választások táján életre hívott „második Kenedi-bizottságnak” az Orbán-kormány hivatalba lépésével abba kellett hagynia).

Finom árnyalat, hogy a belügyminiszter ekkor Pintér Sándor volt (ő ma is), akinek vezető rendőrtisztként együtt kellett működnie a főkapitányság III/III-as alosztályával (más szocialista országokkal ellentétben Magyarországon a „civil” állambiztonság és hírszerzés bele volt tagolva a Belügyminisztériumba, illetve a helyi rendőr-főkapitányságokba). A rendészeti államtitkár pedig Tasnádi László, közismerten egykori III/II-es (kémelhárító) tiszt volt. A munkacsoportban a Nemzeti Emlékezet Bizottságának és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának dolgoztak, az utóbbi részéről Kónyáné Kutrucz Katalin főigazgató-helyettes, ez később még fontos lesz.

Hogy miként jutottak másfél év alatt arra a forradalmi tudományos felismerésre, hogy a hálózati nyilvántartás kutathatósága segítség lehet az állambiztonsági hálózat kutatásában, nem tudom. Én csak egy dilettáns vagyok. Nem feltételezem, hogy az időpont összefüggésben van azzal, hogy a vasat hosszú évek óta sikertelenül verő LMP-n kívül egy másik párt, a Jobbik is radikális lépésre – a lengyel mintán alapuló törvényjavaslat benyújtására – szánta el magát, s a párttá váló Momentum is politikájának középpontjába tette az „ügynökakták” kérdését. Lehet, hogy a NEB és az ÁBTL tudósai mostanáig latolgatták, és a héten sikerült csak megfontoltan dönteniük.

De van-e okunk az öröme?

Hát nincs.

Nem függetlenül a kommunista állambiztonság demokratikus szűrés nélkül továbbszolgáló veteránjainak 1990 óta folyamatos, könyörtelen manipulációjától, a közvéleményben kiirthatatlanul él néhány pár tévhit a témáról.

Egy: A kommunista állambiztonsági szervezetnek van egy rossz része, a besúgóhálózat, ez a diktatúra elnyomó gépezetéhez tartozik; míg a kémelhárítás és a hírszerzés önmagában politikailag semleges, minden országban van ilyen. Ez utóbbi

ágazatokban tisztességes szakemberek dolgoztak, akik nem tehetek arról, hogy Magyarország véletlenül épp a Varsói Szerződés tagja; hazafiak voltak, és a magyar érdekeket szolgálták.

Túl az irónián: voltak tisztességes, jellemes szakemberek is, de ez egyáltalán nem jellemző. Magyarország reszortja a nyolcvanas évek Varsói Szerződésben kitüntetetten a műszaki hírszerzés, az ehhez kapcsolódó csempészet, fegyver- és egyéb kereskedelem, továbbá mindennek a pénzügyi menedzselése volt (lásd a Szakértői Bizottság jelentésének bevezetőjét). Ennek folyamán számottevő anyagi, kapcsolati, információs tőke halmozódott fel, ami az egyéb állambiztonsági részlegek zsarolási tőkéjével együtt óriási előnyt jelentett 1989–91 után is. Mindez tehát a mai Magyarországra nézve sokkal fontosabb, mint hogy ki volt besúgó harminc évvel ezelőtt, és ki nem.

Kettő, ugyanez leegyszerűsítve: A kommunista állambiztonság a besúgásról szólt. (Hogy ez manipuláció, abból derül ki, hogy sehol másutt nincs így – egyik posztkommunista országban sem különítik el a belső elhárítást légmentesen az állambiztonság más szektoraitól.) Aki állambiztonsági ember, az „ügynök” volt, és „jelentett”. Az állambiztonsági múlt feltárása tehát főként erkölcsi kérdés, aktuális politikai érdekek és jelenbeli következmények nélkül. Ha hozzáférhető volna a lista, akkor a politikai élet „megtisztulna”. Ezzel szemben tapasztalati tény, hogy – bár nagyszerű regényeket írtak a döbbenetről, amit apa, anya, jó barát lelepleződése okozott – a többségről vagy leperreg, vagy bepereg. Van, aki vállvonással intézi el, van, aki mélyen átélt sértődéssel és üldöztetési mítosz gyártásával, és van, aki pert indít, amit – Magyarországon vagyunk – annak rendje és módja szerint meg is nyer.

Három: A besúgók csak áldozatok, igazából nem az ő kilétük érdekes, nem azt kell kideríteni, hanem a tartótiszteket és a megrendelőket. „Akik ezt tették velük”. Ez a tévhit két dologról tanúskodik. Az egyik, hogy a közvélemény nem tudja: éppen a III/III-as tiszték neve sokkal nagyobb arányban ismert, mint a hálózati személyeké; a megrendelőké pedig az utolsó szálig, erről ugyanis hozzáférhető jogszabályok rendelkeztek.

A másik, hogy a közvélemény nem tud arról: az idő előrehaladtával az állambiztonsági információk egyre kisebb hányada származott szabályosan beszervezett hálózati személyektől, „ügynököktől”, és egyre több úgynevezett társadalmi és szakmai kapcsolatoktól, akiknek a neve nem szerepelt semmilyen listaszerű nyilvántartásban; azt a kedvezményt kapták, hogy nem kellett magukat besúgónak tartaniuk.

Négy: A demokrácia titkosszolgálatába csak a „jó” állambiztonsági emberek kerültek át, vagy átkerülvén megjavultak, és alárendelték magukat a demokratikus

hatalomnak, régi – külső és hazai kapcsolataik megszűntek, az 1990-ig joguralom-ellenesen felhalmozott információik birtoklásáról lemondtak valamilyen demokratikus szerv felügyelete alatt. Semmi ilyen nem történt, most se fog történni.

A 2007–8-ban dolgozó Szakértői Bizottság tagjai tisztában volt azzal, hogy a publikumot az „ügynöklista” érdekli a legjobban, de nem foglalkoztak vele úgy, mint központi kérdéssel. A hálózati nyilvántartást tartalmazó mágnesszalag dekódolása nagyban segíti a kutatást, és javítja (javította volna) a közéleti klímát azzal, hogy csökkenti az állambiztonsági veteránok és üzletfelek zsarolási tőkéjét.

Ám ez ügyis csökken az idő múltával, biológiai okból: 1990-ben politikailag sorsdöntő lett volna, ha kiderül, hogy akár egy évvel korábban az új elit melyik része figyelte meg a másikat. Sokat számított volna még 2004-ben is, amikor Gyurcsány beígérte a teljes állambiztonsági nyilvánosságot, hogy aztán gyorsan megfélekezze róla. (Emlékszik rá valaki?) De ma, 2017-ben már politikailag nem túlzottan fontos (emberileg persze igen), hogy melyik kiöregedett közszereplő írt harminc éve buta jelentéseket nemzedéktársairól vagy azóta elhunyt emberekről.

A Szakértői Bizottság nem „ügynöknyilvánosságot”, hanem dossziényilvánosságot akart. Ez a fogalom tér vissza az LMP immár tizennégyszer hiába beadott törvényjavaslatában. Nem az a lényeges ugyanis, hogy személy szerint ki dolgozott a kommunista belső elhárításnak, hanem az, ami az összes csoportfőnökség összes iratából kideríthető.

Ehhez képest mivel foglalkozott a NEB és az ÁBTL közös munkacsoportja? A III/I-es csoportfőnökséggel (hírszerzés) nem, annak az anyagai az Információs Hivatalban vannak, az ÁBTL-ben lévő gyér töredékekből csak következtetni lehet rájuk. A III/II-es adatállománynak a mostani bizottság csak egy másodlagos fontosságú darabját vizsgálhatta. A III/IV. (belügyi elhárítás a Magyar Néphadseregben és a Határőrségben, ausztriai és olaszországi hírszerzés) adatait már 1990-ben törölték a mágnesszalagokról. És ha valaki ma felvetné, hogy a katonai hírszerzés (MNVK 2.) adatállományát is kutathatóvá kellene tenni, arra úgy néznének, mint egy őrültre. Csehországban kutatható, a lengyeleknél kutatható. Hogy miért kell a Varsói Szerződésbe tartozó Magyar Néphadsereg hírszerzésnek minden titkát hét pecsét alatt őrizni 2017-ben, a NATO-tag Magyarországon, arra csak tippelhetek, mivel titok.

Mindegy, a NEB és az ÁBTL közös munkacsoportja és a kormány nem tesz mást, mint hogy megerősíti a fent leírt tévhiteket: az állambiztonsági múltat leszűkíti a III/III tevékenységére (most, amikor a jelen szempontjából már alig számít), a fontosságát viszont jócskán túlnöveszti. Kiszolgáltatja a besúgóhálózat eleve kiszolgáltatott

közlegényeit, elterelve a figyelmet a mai Magyarország politikai és gazdasági életét sokkal inkább meghatározó más állambiztonsági tevékenységekről.

Ezt úgy hívják, hogy parasztvakítás. Vagy amint Kónyáné Kutrucz Katalin fogalmazott két évvel ezelőtt: hatalmas átverés. Ebben az egyben kiválóan egyet tudok érteni vele. Gratulálok a nagyszerű tudományos munkához és a kormány bátorságához, őszinteségéhez. Senki örömét nem akarom elrontani, csak, csak...

Utóirat. A Jobbik erre a hétre ígerte új, a lengyel törvényen alapuló lusztrációs törvényjavaslatát. Eddig nem találkoztam vele, kíváncsian várom, elemzése nem marad el.

A szerző az Élet és Irodalom (Budapest) rovatvezetője.

<http://parameter.sk/allambiztonsagi-parasztvakitas>

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Mágnesszalagok - Lázár: a kormány átadja a szalagokat a történeti levéltárnak

WEBRADIO.HU - 2017. 03. 09.

Átadja a kormány a titkosszolgálati mágnesszalagokon tárolt adatokat az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának - közölte Lázár János Miniszterelnökséget vezető miniszter csütörtökön Budapesten, sajtótájékoztatón, ahol emlékeztetett: a Nemzeti Emlékezet Bizottsága javasolta az átadást.

Az adatoknak legkésőbb az első félév végéig kell átkerülniük a levéltárba - tájékoztatót a tárcavezető. Azt is mondta, hogy ezt követően megkezdődik az adattartalmak minősítésének felülvizsgálata.

<http://webradio.hu/hirek/belfold/magnesszalagok> -

[lazar a kormány átadja a szalagokat a torteneti leveltarnak](#)

Hasonló tartalommal megjelent cikkek:

nepszava.hu - [Lázár: Orbán bátorsága kellett a Paks 2 sikeréhez](#) - 2017-03-09

444.hu - [Ügynökadatokat adnak Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának](#) - 2017-03-09

propeller.hu - [Rendszerváltás előtti ügynökadatokat adna át a kormány](#) - 2017-03-09

24.hu - [Lázár: A kormány átadja a szalagokat a történeti levéltárnak](#) - 2017-03-09

promenad.hu - [Lázár: 60 évre rendeződik áramigényünk](#) - 2017-03-09

- klubradio.hu - [Nem kell népszavazás Paks2-ről, mert a nép már egyszer szavazott](#) - 2017-03-09
- forrasradio.hu - [A kormány átadja a szalagokat a történelmi levéltárnak](#) - 2017-03-09
- nepszava.hu - [Lázár: hazugság, amiket a rendőri túlkapásokról állítanak](#) - 2017-03-09
- privatbankar.hu - [Lázár: az elmúlt 30 év legnagyobb eredményét értük el](#) - 2017-03-09
- gepnarancs.hu - [Lázár: meg kell védeni a jogi határozatról szóló törvényt](#) - 2017-03-09
- gondola.hu - [Lázár János: a jogi határozat Ausztriát és Németországot is védi](#) - 2017-03-09
- hirpress.hu - [Nem kiadják, csak átadják a levéltárnak az ügynökaktákat](#) - 2017-03-09
- kisalfold.hu - [Kormányinfó: 60 évre rendeződik az ország áramigénye Paks II-vel](#) - 2017-03-09
- delmagyar.hu - [Kormányinfó: 60 évre rendeződik az ország áramigénye Paks II-vel](#) - 2017-03-09
- hir.ma - [Lázár: meg kell védeni a jogi határozatról szóló törvényt](#) - 2017-03-09
- vajma.info - [Lázár: Meg kell védeni a jogi határozatról szóló törvényt](#) - 2017-03-09
- inforadio.hu - [Lázár János: május 1-jére megépül a második kerítés a déli határon](#) - 2017-03-09
- 168ora.hu - [Lázár: Nincs olyan kormányprogram, hogy tegyük gazdaggá Mészáros Lőrincet](#) - 2017-03-09
- breuerpress.com - [A 81. Kormányinfón, ahol a Heti Tv kérdéseire is válaszolt a miniszter](#) - 2017-03-10
- magyarhirlap.hu - [Alacsonyan maradhat az áram ára](#) - 2017-03-10

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

[A Jobbik az állambiztonsági múlt nyilvánosságát sürgeti](#)

WEBRADIO.HU – 2017.03.07.

A Jobbik az állambiztonsági múlt nyilvánosságát sürgeti, lengyel mintára készített lusztrációs javaslatát a héten benyújtja az Országgyűlésnek - közölte Mirkóczki Ádám, a párt szóvivője keddi budapesti sajtótájékoztatóján.

Az ellenzéki politikus azt mondta: az egész állambiztonsági múlt minden titkosított dokumentumát - beleértve az ügynöklistákat, hatósági adatokat - kutathatóvá, megismerhetővé, a teljes nyilvánosság számára hozzáférhetővé kell tenni.

Értékelése szerint mind a náci, mind a kommunista rendszerek bűncselekményeit vizsgálni kell, ezért javaslatuk az 1944. március 19. és 1989. október 23. közötti időszakra vonatkozik.

A jobbikos javaslat létrehozná a Nemzeti Emlékezet Intézetét, amelynek egyebek mellett külön ügyészsége lenne. Mirkóczki Ádám ezt azzal indokolta, hogy a Nemzeti Emlékezet Bizottsága a törvényi jogköre miatt csak „porhintés” és nem biztosít nyilvánosságot.

A szóvivő ismertette, hogy a szervezetnek lenne egy, a magyar nemzet elleni bűncselekmények ügyében eljáró főbizottsága, archívuma, küzdelem és mártíromság elleni hivatala, emlékezeti hivatala, keresési és azonosítási hivatala, emlékezeti és oktatási hivatala, történeti és kulturális hivatala, továbbá ellenőrzési hivatala.

Rögzítenék azt is, hogy ki lehet az elnök vagy a héttagú tanács tagja.

Mirkóczki Ádám azt is elmondta, hogy elérhetővé tennék, ki kiről gyűjtött adatot, kit próbáltak beépíteni az illető környezetében, illetve ki játszott szerepet a megfigyelésben vagy jelentésben. A politikusok, közszereplők esetében eleve minden releváns információt fel kellene tárni és nyilvánosságra hozni - tette hozzá.

A Jobbik politikusa a lusztrációt megalapozó nulladik lépésként említette az indítványt, amelyek később alaptörvény-módosítással egészítenének ki. Ebben szerepeltetnék a választhatóságra vonatkozó, kizárásra okot adó passzusokat.

A szóvivő kérdésre elmondta, hogy más pártokkal nem terveznek egyeztetni a javaslatról. A személyiségi jogokra vonatkozó felvetésre pedig azt válaszolta, hogy a nyilvánosság szempontjából irreleváns, hogy valaki önként jelentett vagy kényszerítették. Nem a tettesek, elkövetők személyiségi jogaival kell foglalkozni, hanem azzal, ami történt - magyarázta.

Hasonló tartalommal megjelent cikkek:

[alfahir.hu - Az egész állambiztonsági múlt minden titkosított dokumentumát nyilvánosságra kell hozni - 2017-03-07](#)

[mno.hu - Jobbikos javaslat az ügynökügyben - 2017-03-07](#)

[hunhir.hu - Jobbik: Porhintés helyett legyen nyilvános az állambiztonsági múlt - 2017-03-07](#)

[kuruc.info - A Jobbik saját ügyészséget állítana rá az ügynökügyekre - 2017-03-07](#)

[jobbik.hu - Az egész állambiztonsági múlt minden titkosított dokumentumát nyilvánosságra kell hozni - 2017-03-07](#)

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Aktatologatás helyett teljes nyilvánosságot!

LEHETMAS.HU - 2017. 03. 06.

Az LMP álláspontja szerint a Nemzeti Emlékezet Bizottságának már a létrejötte is csak azt bizonyította, hogy a kormánypártok aktatologatással és időhúzással akarják elhazudni a valódi szembenézést a kommunizmus bűneivel és azok felelőseivel. A párt szerint, ha a kormány valóban támogatná az aktanyilvánosságot és az előző rendszer működtetőitől való megtisztulást, akkor az elmúlt hét évben a 13 lehetőségből valamelyiket megragadta volna, és megszavazta volna az LMP ügynöktörvény-javaslatát, egy gombnyomással véget vetve a lassan harminc éves késlekedésnek. - Hadházy Ákos társelnök

<http://lehetmas.hu/hirek/217758/aktatologatas-helyett-teljes-nyilvanossagot/>

Hasonló tartalommal megjelent cikkek:

os.mti.hu - [Az LMP parlamenti frakciójának közleménye](#) - 2017-03-06

os.mti.hu - [A Demokratikus Koalíció közleménye](#) - 2017-03-07

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Nyilvánosságra hoznák a mágnesszalagok tartalmát

PESTISRACOK.HU – 2017.03.06.

Befejezte az állambiztonsági mágnesszalagok vizsgálatát a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (ÁBTL) – közölte a NEB hétfő reggel az MTI-vel. A több mint százoldalas jelentés számos javaslatot tartalmaz.

A közlemény szerint a két szervezet közös munkacsoportja megvizsgálta az 1990 előtti állambiztonsági szervek mágnesszalagokon megőrzött adatállományát. Elemezték az Alkotmányvédelmi Hivatal (AH) kezelésében lévő mágnesszalagokon rögzített adattartalom szerkezetét, teljességét és történeti értékét.

A NEB kezdeményezte, hogy a mágnesszalagok kerüljenek át az AH-tól az ÁBTL őrzésébe. A munkacsoport jelenleg is végzi a nyilvántartásokban szereplő minősített adatok tételes felülvizsgálatát, megteremtve ezzel az állampolgárok minél teljesebb „információs kárpótlásának” és a további történeti kutatásoknak a lehetőségét – közölték.

AZ ISMERT ÜGYNÖKAKTÁKBÓL ÉPPEN A FŐBŰNÖSÖK TŰNTEK EL

Emlékeztet, hogy az LMP nemrégiben újra felmelegítette az ügynökakták kérdését, és az olimpiaellenes aláírásgyűjtéssel ismertséget szerzett Momentum Mozgalom is ezzel a témával akarja fenntartani önmaga iránt az érdeklődést. A kérdés azonban jóval bonyolultabb, mint amilyennek látszik. A rendszerváltás hajnalán a szocialista állambiztonsági szervek dolgozói ledarálták, eltüntették a magasabb rangú munkatársaik dokumentumait. Emiatt csak a sokszor nyomásgyakorlással, zsarolással ügynöknek beszervezett hétköznapi emberek aktái vannak meg, azokéi viszont nincsenek meg, akik beszervezték őket, illetve működtették az egész szocialista titkosszolgálati apparátust. Ők azok, akiket a rendszerváltáson is átmentett az MSZP-vé átalakult MSZMP, és befolyásolhatták az 1990 utáni politikát is. Az ügynökakták nyilvánosságra hozatalával tehát a „kishalakon” vernék el a port, miközben a fő bűnösök kiléte nem ismert.

Talán ezen fognak változtatni a Gyurcsány Ferenc miniszterelnöksége alatt, a Nemzetbiztonsági Hivatalban megtalált tizennyolc mágnesszalag, amelyekre az 1970-es évektől rögzítették digitalizálva a titkosszolgálati iratokat. A szalagokat a Kenedi János történész által vezetett bizottság vizsgálta, és hiába ígérték, nem hozták nyilvánosságra a tartalmukat.

Nemrég Hankiss Ágnes, a Hamvas Intézet igazgatója mondta el a PestiSrácok.hu által a témában rendezett pódiumbeszélgetésen, hogy nem véletlenül lettek az ügynökök a rendszerváltás egyedüli felelősei, emögött tudatos állambiztonsági szándék és manipuláció állt. Így maradtak háttérben a főbűnösök. Máthé Áron, a Nemzeti Emlékezet Bizottságának elnökhelyettese elmondása szerint, a fennmaradt iratok elsöprő többsége kutatható, ami nem, az azért, mert nemzetbiztonsági vonatkozású lehet. Tehát „ügynöklista” valójában nem létezik, a mágnesszalagokon pedig többféle adat is található.

<http://pestisracok.hu/nyilvanossagra-hoznak-magnesszalagok-tartalmat/>

Hasonló tartalommal megjelent cikkek:

inforadio.hu - Újabb fontos puzzle-darab az ügynöklistához: átvizsgálták a mágnesszalagokat - 2017-03-06

24.hu - Befejeződött az állambiztonsági mágnesszalagok vizsgálata - 2017. 03. 06.

webradio.hu - OS - A Nemzeti Emlékezet Bizottsága közleménye - 2017-03-06

delmagyar.hu - Az ügynökneveket tartalmazó mágnesszalagok kezelését is átvenné a Történeti Levéltár - 2017-03-06

hir.ma - NEB-elnök: az adatállomány részben több, részben kevesebb mint egy ügynöklista - 2017-03-06

atv.hu - Feloldanak az állambiztonsági mágnesszalagok titkosságát - 2017-03-06

vg.hu - Nyilvánosságra hozná a mágnesszalagokat a Nemzeti Emlékezet Bizottsága - 2017-03-06

nepszava.hu - Mágnesszalagok - Több is, kevesebb is, mint egy ügynöklista - 2017-03-06

webradio.hu - Mágnesszalagok - NEB-elnök: az adatállomány részben több, részben kevesebb mint egy ügynöklista - 2017-03-06

webradio.hu - Mágnesszalagok - Befejezték a vizsgálatot a szakértők - 2017-03-06

kisalfold.hu - A NEB feloldaná az ügynökneveket tartalmazó mágnesszalagok titkosítását - 2017-03-06

mandiner.hu - Befejezték az állambiztonsági mágnesszalagok vizsgálatát - 2017-03-06

propeller.hu - Feloldhatják az állambiztonsági mágnesszalagok titkosítását - 2017-03-06

magyaridok.hu - Befejezték az állambiztonsági mágnesszalagok vizsgálatát - 2017-03-06

klubradio.hu - Oldják fel az állambiztonsági mágnesszalagok titkosságát - NEB - 2017-03-06

dehir.hu - Befejezték az állambiztonsági mágnesszalagok vizsgálatát - 2017-03-06

sztarklikk.hu - Újabb lépés az ügynöklista megismeréséhez - 2017-03-06

mno.hu - Szinte minden ügynökadatot nyilvánosságra hoznának - 2017-03-06

gondola.hu - Ügynökneveket tartalmaznak a szalagok - 2017-03-06

mixonline.hu - Mágnesszalagok - több vagy kevesebb, mint egy ügynöklista - 2017-03-06

168ora.hu - Befejezték az állambiztonsági mágnesszalagok vizsgálatát - 2017-03-06

ma.hu - Nem találtak ügynöktörténeteket a nemzetbiztonsági mágnesszalagokon - 2017-03-06

lokal.hu - Nyilvánosságra hoznák a mágnesszalagok tartalmát - 2017-03-06

- hunhir.hu - [A Nemzeti Emlékezet Bizottságának jelentése és javaslata az ügynökneveket is tartalmazó mágnesszalagokról](#) - 2017-03-06
- vasarhely24.com - [Befejezték az állambiztonsági mágnesszalagok átvizsgálását](#) - 2017-03-06
- kuruc.info - [Befejezték a mágnesszalagok vizsgálatát - a kutatók feloldanak a titkosítást](#) - 2017-03-06
- erdon.ro - [Mágnesszalagok – NEB-elnök: az adatállomány részben több, részben kevesebb mint egy ügynöklista](#) - 2017-03-06
- erdon.ro - [Mágnesszalagok – Befejezték a vizsgálatot a szakértők](#) - 2017-03-06
- minap.hu - [Befejezték a mágnesszalagok vizsgálatát - tartalmaznak ügynökneveket a szalagok](#) - 2017-03-06
- webradio.hu - [Mágnesszalagok - NEB: kerüljenek a Történeti Levéltárba a szalagok](#) - 2017-03-06
- delmagyar.hu - [A NEB feloldaná az ügynökneveket tartalmazó mágnesszalagok titkosítását](#) - 2017-03-06
- pestibulvar.hu - [Újramelegített ügynöklista – kik lehetnek az átvizsgált mágnesszalagokon..?](#) - 2017-03-07
- breuerpress.com - [A HetiTV Kedd reggeli hírei](#) - 2017-03-07
- euroastra.hu - [A Nemzeti Emlékezet Bizottságának jelentése és javaslata az ügynökneveket is tartalmazó mágnesszalagokról](#) - 2017-03-08
- biztonsagpiac.hu - [Befejezték a mágnesszalagok vizsgálatát](#) - 2017-03-08
- minuszos.hu - [Napvilágra került a Titán-terv néhány részlete](#) - 2017-03-08

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Nem csak ügynöknevek az állampárti titkos listán

ORIGO.HU - 2017. 03. 06.

Szerző: Hecker Flórián

Elkészült a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (ÁBTL) közös szakértői munkacsoportjának jelentése az 1990 előtti állambiztonsági szervek mágnesszalagokon megőrzött adatállományának átvilágítása után. A 120 oldalas dokumentum teljes terjedelmében elolvasható a NEB honlapján.

A munkacsoport megvizsgálta az Alkotmányvédelmi Hivatal (AH) kezelésében lévő, 18 mágnesszalagon rögzített adatokat. A NEB azt kezdeményezte, hogy a

mágnesszalagok kerüljenek át az AH-tól az ÁBTL őrzésébe. Ehhez jogszabáymódosításra is szükség van.

„Az állambiztonsági mágnesszalagokon megőrzött adatállomány nem csak ügynökneveket tartalmaz, részben több, részben kevesebb mint egy ügynöklista” - mondta a NEB elnöke hétfőn az M1-en. Földváryné Kiss Réka elmondta, a szalagokon 58 ezer adattípus található, amelynek a nagy része személyekre vonatkozik, de vannak például titkos lakásokra vonatkozó információk is.

A szalagok tartalmazzak ügynökneveket, azonban ügynöktörténetek, valós tevékenységre vonatkozó adatok nincsenek rajtuk. Emellett szerepelnek rajtuk olyan emberek nevei, akiket szerettek volna beszervezni, ezért megfigyeltek, valamint az ügynökök fontos, érdekes kapcsolatai is megtalálhatóak a szalagokon.

Azt mondta, hogy a nyilvántartás nem teljes körű, hanem töredékes, inkább csak egy „puzzle darab” a teljes képhez. A NEB ezért azt javasolja, hogy oldják fel az adatok titkosságát, ha az nem sért állambiztonsági érdekeket, valamint a szalagok kerüljenek az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárába a többi forrás mellé.

A NEB a szalagok vizsgálatáról szóló 120 oldalas jelentését hétfőn hozta nyilvánosságra a honlapján.

A NEB és az ÁBTL szakemberei 2015 szeptemberében kezdték el az AH-ban őrzött 18, mindmáig titkos minősítésű mágnesszalag vizsgálatát. A mágnesszalagokra már az 1995-ös iratfeltáró bizottság felhívta a figyelmet és a 2009-ben létrejött másik bizottság a szalagok adatállományát a jelenlegi számítógépes rendszerekkel részben olvashatóvá tette.

A pártállami Belügyminisztérium legnagyobb számítógépes rendszere az 1970-es évek közepén létrehozott Egységes Gépi Prioráló Rendszer (EGPR) volt.

Ez elsődlegesen azt célozta, hogy a papíralapú dokumentumokat gyorsan meghatározhassák és megtalálhassák. Az EGPR-ben 14 önálló adattárat alakítottak ki, ezek tartalmaztak bűnügyi, igazgatásrendészeti és állambiztonsági adatbázisokat: 1985-ben összesen 1,35 millió tétel szerepelt a rendszerben, ebből 420 ezer volt az állambiztonságé. Azonban ez a hatalmas adatbázis sem tartalmazott minden, a hagyományos, kartonrendszerű vagy dossziéalapú nyilvántartásban szereplő információt az adott személyről vagy eseményről.

A jelentés szerint tévedés tehát azt feltételezni, hogy ennek a rendszernek az adatállománya helyettesíthetné vagy kiválthatná az esetlegesen hiányos vagy megsemmisült eredeti nyilvántartásokat.

Az AH kezelésében lévő 18 mágnesszalag egyébként az EGPR 14 adattárából három állambiztonsági adattár („G”, „H”, „K”) állományait, valamint a róluk készült két-két

biztonsági másolatot tartalmazza. A „G” adattár az operatív megfigyeltekről készült nyilvántartást, a „H” adattár a hálózati nyilvántartást, a „K” adattár pedig a Központi Kémelhárítási Adattár nyilvántartását tartalmazza. Az AH informatikusai szerint ezek sorrendben 83 694, 58 708 és 4896 rekordot tartalmaznak. A munkacsoport ezek közül a hálózati és az operatív adattárat vizsgálta részletesen.

A jelentés szerint a „K” jelű adattárban nyilvántartottak adatainak mostani nyilvánosságra hozatala nemcsak nemzetbiztonsági, hanem külügyi vagy nemzetközi kapcsolatokat érintően is káros lehetne, ezért védendő. A jelentés azt is kiemeli, hogy a „hálózati nyilvántartás” nem azonos a „beszervezett személyek adattárával”, ugyanis olyan személyek adatait is tartalmazza, akik a szolgálatok szempontjából valamiért fontosnak bizonyultak, ám soha nem váltak hálózati személlyé. Az is tény, hogy egy 1970-es évekbeli belügyminiszteri parancs értelmében a különlegesen fontos ügynökök eleve be sem kerültek ebbe a nyilvántartásba.

A NEB és az ABTL közösen arra tesz javaslatot, hogy az operatív és a hálózati nyilvántartás a megfelelő jogszabályi környezet megteremtését követően kerüljön az ÁBTL-be, a „K” jelű esetében erre még várni kell.

<http://www.origo.hu/itthon/20170306-a-nemzeti-emlekezet-bizottsag-atvizsgalta-az-allambiztonsagi-magnesszalagokat.html>

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Nemzetbiztonsági iratokat akar őrizni a történeti levéltár

INDEX.HU – 2017.03.06.

Szerző: Dezső András

Törvénymódosítást szeretne a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB), valamint az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára annak érdekében, hogy a jövőben nem csak állambiztonsági, hanem nemzetbiztonsági iratokat is őrizhessen. Ez az egyik legfontosabb javaslat abban a most elkészült jelentésben, amelyet a NEB valamint a szaklevéltár közösen készített. Ehhez a jelentés készítői szerint csak egy már meglévő, 2003-as törvényt kellene módosítani.

Így kerülhetne az a mágnesszalag is a szaklevéltár birtokába, ami jelenleg az Alkotmányvédelmi Hivatalnál (AH), azaz a polgári titkosszolgálatnál van. A NEB szerint a szaklevéltár alkalmas arra, hogy nemzetbiztonsági iratokat kezeljen.

A NEB és a szaklevéltár tagjaiból alakult hét fős munkacsoport 2015 szeptemberében kezdte meg az AH-nál őrzött, az egykori állambiztonsági szervek Egységes Gépi Prioráló Rendszeréből (EGPR) megmaradt, mágnesszalagokra lementett adatállományok vizsgálatát. A munkacsoport tagjai az AH épületében, a hivatal munkatársainak jelenlétében és segítségével, heti egyszer vizsgálták a számítógépes fájlok szerkezetét és adattartalmát. Több kérdésre is választ akartak kapni. Például arra, hogy az egykori EGPR-ből mely adattárak kerültek a mágnesszalagra, és mikor. A mágnesszalagon „G”, „H” és „K” jelű adattárak voltak. Az AH informatikusai szerint a „G” jelű nyilvántartás 83 694, a „H” jelű 58 708, a „K” jelű adattár pedig 4896 rekordot tartalmaz. A jelentés készítői azt szeretnék, ha a törvénymódosítás után a „G” és a „H” jelű adattárak rövid időn belül az AH-tól a szaklevéltárba kerülnének.

A „H” jelű adattár vizsgálatakor kiderült, hogy az sosem volt a diktatúra által működtetett hálózati személyek teljes körű nyilvántartása, vagyis soha nem szerepelt benne az összes valaha volt élő és kizárt hálózati személy. Viszont az adattárban nem csak a beszerezett személyek adatai vannak benne. Megtalálhatók például a rendszerben azok is, akik az állambiztonsági szervek látókörébe kerültek valamelyik beszerezett személy kapcsolataként, vagy csak figyelték őket. Eredetileg pedig az adattár részét képezték még a meghíúsult beszervezések is. Ez pedig azt jelenti, hogy egykoron az operatív munkát segítő hálózati nyilvántartás – a papíralapú és a gépi is – nem csak a beszerezett adatait tartalmazza, hanem olyan személyeket is, akik soha nem voltak ügynökök, informátorok stb., és az állambiztonság ilyen irányú érdeklődéséről nem is tudtak.

A jelentés szerint ráadásul ebből az adattárból hiányzik a személy születési dátuma, pontosabban ezt a mágnesszalag konvertálása során nem sikerült dekódolni, ezért a vizsgált adattár „jelenleg megbízható személyazonosításra nem alkalmas”. Ebben az adattárban 58708 rekord van. „Mivel egy rekord nem csak egy személyre, hanem lakás adataira is vonatkozhatott, a fenti szám nem jelenti ugyanannyi személy adatait is” - olvasható a jelentésben.

A „H” jelű adattár, az ÁBTL-ben fellelhető 6-os kartonok és változásjelentések egybevetéséből a kutatók megállapították, hogy a rendszert 1990 januárjának második felében zárták le. A jelentés szerint a „H” adattárnak annyi haszna van, hogy a kutatók más nyilvántartásokkal és dossziékkal összevetve, azt kiegészítve használhatnák a munkájuk során.

A jelentés szerint a mágnesszalagokon lévő nyilvántartások adatainak helyreállítása után is csak részlegesen lehet olvasni az adatokat. Ez a jelentés készítői szerint azt is jelenti, hogy így nem lehet beazonosítani kétséget kizáróan egyes személyeket.

Ugyanakkor azt is megállapították, hogy a mágnesszalagon lévő információk tartalma és a Történeti Levéltár által kezelt iratok adattartalma részben átfedi, részben kiegészíti egymást, az adatok egy része pedig olyan, amelynek nyilvánosságra hozatala nem sértene közérdeket, és ezek papíralapú formájának jelentős része a Történeti Levéltár kezelésében van, és évek óta hozzáférhető.

Van a „K” jelű adattár, ami a szocialista kémelhárítás hálózatára vonatkozik, ezt a jelentés készítői szerint nem kellene piszkálni, igaz, ők is csak korlátozottan vizsgálhatták ezeket. A jelentés készítői szerint azért kell ezeket titokvédelmi eszközökkel védeni, mert „a nyilvántartottak körének mostani nyilvánosságra hozatala nem csak nemzetbiztonsági, hanem külügyi vagy nemzetközi kapcsolatokat érintően is káros lehetne”. De a jelentés leszögezi, hogy nyilvántartások teljes köre maradandó értékű adatokat tartalmaz.

http://index.hu/belfold/2017/03/06/nemzetbiztonsagi_iratokat_orizne_a_leveltar/

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Befejezték az állambiztonsági mágnesszalagok vizsgálatát

INDEX.HU – 2017.03.06.

Szerző: Dezső András

Befejezte az állambiztonsági mágnesszalagok vizsgálatát a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (ÁBTL) - közölte a NEB hétfő reggel az MTI-vel. A több mint százoldalas jelentés számos javaslatot tartalmaz. A jelentést [itt lehet elolvasni](#).

A közlemény szerint a két szervezet közös munkacsoportja megvizsgálta az 1990 előtti állambiztonsági szervek mágnesszalagokon megőrzött adatállományát. Elemezték az Alkotmányvédelmi Hivatal (AH) kezelésében lévő mágnesszalagokon rögzített adattartalom szerkezetét, teljességét és történeti értékét. A NEB kezdeményezte, hogy a mágnesszalagok kerüljenek át az AH-tól az ÁBTL őrzésébe.

A munkacsoport jelenleg is végzi a nyilvántartásokban szereplő minősített adatok tételes felülvizsgálatát, megteremtve ezzel az állampolgárok minél teljesebb „információs kárpótlásának” és a további történeti kutatásoknak a lehetőségét - közölték.

Több mint egy ügynöklista

Az állambiztonsági mágnesszalagokon megőrzött adatállomány nem csak ügynökneveket tartalmaz, így részben több, részben kevesebb mint egy ügynöklista - mondta a NEB elnöke hétfőn az M1-en. Földváryné Kiss Réka elmondta, a szalagokon 58 ezer adattípus található, amelynek a nagy része személyekre vonatkozik, de vannak például titkos lakásokra vonatkozó információk is.

A szalagok tartalmazzák ügynökneveket, azonban ügynöktörténetek, valós tevékenységre vonatkozó adatok nincsenek rajtuk. Emellett szerepelnek rajtuk olyan emberek nevei, akiket szerettek volna beszervezni, ezért megfigyeltek, valamint az ügynökök fontos, érdekes kapcsolatai is megtalálhatóak a szalagokon - ismertette a részleteket a NEB elnöke. Szerinte a nyilvántartás nem teljes körű, hanem töredékes, inkább csak egy „puzzle darab” a teljes képhez, így nem értelmezhető önmagában.

A NEB ezért azt javasolja, hogy oldják fel az adatok titkosságát, ha az nem sért állambiztonsági érdekeket, valamint a szalagok kerüljenek az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárába a többi forrás mellé - mondta Földváryné Kiss Réka.

A NEB még 2015 őszén jelentette be, hogy vizsgálni kezdik a mágnesszalagokat. Akkor azt közölték, a munka célja, hogy a lehető legpontosabban egészülhessenek ki azok a levéltári források, amelyek az állampolgárok minél teljesebb információs kárpótlását, valamint a tudományos kutatást szolgálhatják.

A mágnesszalagok őrzik a titkokat

A rendszerváltás után a levéltárba 4000 iratfolyóméter állambiztonsági irat került, de ebből 320 iratfolyómétert, azaz mintegy 32 ezer irattári tételt most is a titkosszolgálatok kezelnek. Arra hivatkoznak, hogy ezek nyilvánosságra hozatala sértheti az ország nemzetbiztonsági érdekeit.

A 18 titkosszolgálati mágnesszalag egyfajta katalógusként több mint ötvenezer hálózati személy nevét, fedőnevét, azonosító adatait és beszervezési dossziéjának számát tartalmazza. Mivel a beszervezési iratok egy része eltűnt vagy hiányos, a mágnesszalagok legalább utalásszinten képet adhatnak arról, kik dolgoztak annak idején a kommunista titkosszolgálatnak.

A mágnesszalagokat a szakértők is csak az akkori Nemzetbiztonsági Hivatal vezetőjének felügyelete mellett vizsgálhatták, majd a teljes anyagot is neki adták át. A mágnesszalagok tartalmát kinyomtatták, és a Kenedi-bizottság által hitelesített 3800 oldalt az Alkotmányvédelmi Hivatal pánccsaszekrényében őrzik. (Erről bővebben ebben a cikkünkben olvashatnak.)

Csak a kormányon múlik, megismerjük-e a múltat

Ungváry Krisztián történész korábban [az Indexnek azt nyilatkozta](#), hogy a korabeli adatbázisok rendelkezésre állnak. Mágnesszalagon és papíron is megvan a nyilvántartás. A beszerzési kartonok megbízhatatlanságáról szóló pletykák terjesztői általában azt használják ki, hogy a köznyelvben tényleg úgy szoktunk beszélni az állambiztonsági iratokról, mintha ügynökök egyetlen nagy listájáról lenne szó. Valójában viszont az egész sokkal bonyolultabb: egyetlen embernek több dossziéja illetve kartonja is volt, és ezeket fizikailag is különböző helyeken tartották, ráadásul ezeket folyamatos számozással különböző naplókba is iktatták. Ungváry szerint így továbbra is a mindenkori magyar kormány felelőssége lezárni az állambiztonsági iratok körüli bizonytalanságot, mindenestre a szükséges mértékben ehhez mindenképpen rendelkezésre állnak a korabeli adatbázisok.

http://index.hu/belfold/2017/03/06/befejeztek_az_allambiztonsagi_magnesszalagok_vizsgalatat/

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Befejezték a mágnesszalagok vizsgálatát - tartalmazznak ügynökneveket a szalagok

HIRADO.HU – 2017.03.06.

A munkacsoport megvizsgálta az 1990 előtti állambiztonsági szervek mágnesszalagokon megőrzött adatállományát.

Befejezte az állambiztonsági mágnesszalagok vizsgálatát a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (ÁBTL) – közölte a NEB hétfő reggel az MTI-vel. A több mint százoldalas jelentés számos javaslatot tartalmaz. A közlemény szerint a két szervezet közös munkacsoportja megvizsgálta az 1990 előtti állambiztonsági szervek mágnesszalagokon megőrzött adatállományát. Elemezték az Alkotmányvédelmi Hivatal (AH) kezelésében lévő mágnesszalagokon rögzített adattartalom szerkezetét, teljességét és történeti értékét.

A NEB kezdeményezte, hogy a mágnesszalagok kerüljenek át az AH-tól az ÁBTL őrzésébe. A munkacsoport jelenleg is végzi a nyilvántartásokban szereplő minősített adatok tételes felülvizsgálatát, megteremtve ezzel az állampolgárok minél teljesebb

„információs kárpótlásának” és a további történeti kutatásoknak a lehetőségét – közölték.

NEB-elnök: az adatállomány részben több, részben kevesebb mint egy ügynöklista

Az állambiztonsági mágnesszalagokon megőrzött adatállomány nem csak ügynökneveket tartalmaz, így részben több, részben kevesebb mint egy ügynöklista – mondta a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) elnöke hétfőn az M1 aktuális csatornán.

Földváryné Kiss Réka elmondta, a szalagokon 58 ezer adattípus található, amelynek a nagy része személyekre vonatkozik, de vannak például titkos lakásokra vonatkozó információk is.

A szalagok tartalmazzak ügynökneveket, azonban ügynöktörténetek, valós tevékenységre vonatkozó adatok nincsenek rajtuk. Emellett szerepelnek rajtuk olyan emberek nevei, akiket szerettek volna beszervezni, ezért megfigyeltek, valamint az ügynökök fontos, érdekes kapcsolatai is megtalálhatóak a szalagokon – ismertette a részleteket a NEB elnöke. Hangsúlyozta, hogy a nyilvántartás nem teljes körű, hanem töredékes, inkább csak egy „puzzle darab” a teljes képhez, így nem értelmezhető önmagában.

A NEB ezért azt javasolja, hogy oldják fel az adatok titkosságát, ha az nem sért állambiztonsági érdekeket, valamint a szalagok kerüljenek az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárába a többi forrás mellé – mondta Földváryné Kiss Réka.

NEB: kerüljenek a Történeti Levéltárba a szalagok

Átkerülnének az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárába (ÁBTL) az 1990 előtti állambiztonsági szervek mágnesszalagokon őrzött adatai, és – lehetőség szerint – a titkos minősítésüket is feloldanák a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) javaslata szerint. A NEB a szalagok vizsgálatáról szóló jelentését hétfőn hozta nyilvánosságra a honlapján.

A NEB és az ÁBTL szakemberei 2015 szeptemberében kezdték el az Alkotmányvédelmi Hivatalban (AH) őrzött 18, mindmáig titkos minősítésű mágnesszalag vizsgálatát, az erről szóló jelentés több mint 120 oldalas. A mágnesszalagokra már az 1995-ös iratfeltáró bizottság felhívta a figyelmet és a 2009-ben létrejött másik bizottság a szalagok adatállományát a jelenlegi számítógépes rendszerekkel részben olvashatóvá tette.

A NEB és az ÁBTL szakembereiből álló munkacsoport jelentésének első fejezete a pártállami állambiztonság számítógépes adattáiraival kapcsolatos ismereteket foglalja

össze az 1950-es évektől a rendszerváltásig. Például azt, hogy az úgynevezett Titán-terv keretében 1972-re felépítettek egy új objektumot a számítógépközpont elhelyezésére, ahol egy elektronikus adatfeldolgozó géppel mintegy százfős szervezeti egység 1975-ben 614 370 priorálást, azaz ellenőrzés végzett, 1976-ban 741 666-ot, 1977-ben pedig már több mint a kétszeresét, 1,6 milliót.

<http://www.hirado.hu/2017/03/06/befejeztek-az-allambiztonsagi-magnesszalagok-vizsgalatat/>

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)